

မဲခေါင်ဒေသခွဲအတွင်း ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှု
 Safe Child Thailand ၏ အစီရင်ခံစာ

မဲခေါင်ဒေသခွဲအတွင်း ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှု Safe Child Thailand ၏ အစီရင်ခံစာ

C. Rouse က သုတေသနပြုလုပ်ပြီး ပြုစုရေးသားသည်။
ပူးတွဲသုတေသနပညာရှင် Darin S.
တည်းဖြတ်သူများ C. Drury၊ L. Jansury နှင့် A. Scadding
©Safe Child Thailand 2017
ဓာတ်ပုံ - Simon Elwell; † Sam Gregg

Safe Child Thailand သည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကလေးများအားလုံးကို အလေးထားမှု၊ ကာကွယ်ပြီး တူညီသော ရပိုင်ခွင့်များနှင့် အခွင့်အရေးများကို ရရှိစေနိုင်ရန် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည်။

Safe Child Thailand အနေဖြင့် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကိုစွဲရပ်ကို သတိပြုမှုဖြင့်တင်ရန်နှင့် လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် တိုင်းရင်းနိုင်ငံသို့ အန္တရာယ်ကင်းစွာပြန်ပို့ရေးနှင့်လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက်တရားမျှတမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေသခံအေဂျင်စီများ၊ ဝန်ဆောင်မှုပံ့ပိုးသူများနှင့် မူဝါဒချမှတ်သူများအကြား ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သော အပြုသဘောဆောင်သည့် ပြောဆိုမှုများဖြင့်တင်ရေးအတွက် ဤအစီရင်ခံစာကို ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။

ပိုမိုသိရှိလိုပါက အောက်ပါ လင့်ခ် သို့ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုနိုင်သည်။
safechildthailand.org/trafficking-report

Safe Child Thailand 72 Venn Street, London SW4 0AT, UK
safechildthailand.org | info@safechildthailand.org | +44 (0) 207 602 6203
Registered Charity in England and Wales: 1085407. DCHY Ireland: DCY00028

ကျေးဇူးတင်လွှာ

Action for Street Kids: လမ်းပေါ်တွင် နေထိုင်ပြီး လမ်းပေါ်တွင် အလုပ်လုပ်သော လမ်းပျက်ကလေးငယ်များကို ကူညီဖေးမရန် ဒေသခံပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သူများနှင့် ကမ္ဘာတလွှား လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်း။

The Evan Cornish Foundation: ဘေးဖယ်ခံထားရဆုံးဖြစ်သော သူများကို ထောက်ပံ့ကူညီခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို မြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် လူတိုင်းအတွက် ညီမျှခြင်းနှင့် တရားမျှတခြင်းကို ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနေသော အဖွဲ့အစည်း။

The Balcombe Trust, UK

သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၊ ဘာသာပြန်ခြင်းနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းတို့အတွက် ကူညီထောက်ပံ့ပေးသော ပုဂ္ဂလိက အလှူရှင်

မသက်ဆိုင်ကြောင်း ရှင်းလင်းချက်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးမှုမှာ အလွန် ရှုပ်ထွေးပြီး နိုင်ငံရေးအရ ထိခိုက်လွယ်သော အကြောင်းအရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ အချက်အလက်များကို ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ရှိ အစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ရုံးများ၊ ရဲ၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသခံ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ သီးခြားလုပ်လပ်သည့် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်သူများ၊ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများနှင့် ပြည်သူများစသည့် ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးမှ ကောက်ယူစုဆောင်းပါသည်။ သတင်းပေးသူနှင့် ပါဝင်သူများစွာမှာ အမည်နာမ မဖော်ပြဘဲ နေလိုကြပါသည်။ ၎င်းတို့ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြမှုများနှင့် ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အချက်အလက်များကို ကိုးကားမှုများမှ ဖယ်ရှားထားပါသည်။

အတိုကောက်များ(၃
လုပ်ဆောင်မှုအကျဉ်းချုပ်	၆
လူကုန်ကူးမှု (Tip) အစီရင်ခံစာ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်များ	၇
အခန်း (၁) နိဒါန်း	၈
အခြေခံအကြောင်းရင်း	၉
သုတေသန၏ ဦးတည်ချက်များ	၉
အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း	၉
ပထဝီအနေအထားဆိုင်ရာနယ်ပယ်	၁၀
အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်များ	၁၄
တရားဥပဒေဖွဲ့စည်းမှုမူဘောင်များ	၁၆
အခန်း(၂) ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှု	၂၂
အခန်း(၃) ကမ္ဘာ့ဒီးယားနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးမှု	၂၈
အခန်း(၄) မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးမှု	၃၆
အခန်း(၅) လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးမှု	၄၆
အခန်း(၆) နိဂုံးချုပ်ခြင်းနှင့် ညွှန်းဆိုထောက်ခံခြင်းများ	၅၀
နိဂုံးချုပ်ခြင်း	
ညွှန်းဆိုထောက်ခံခြင်းများ	
ကိုးကားစာရင်း	၅၆

AEC	ASEAN Economic Community (အရှေ့တောင်အာရှစီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း)
ASA	Association of Southeast Asian (အရှေ့တောင်အာရှအသင်း)
ASEAN	Association of South East Asian Nations (အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း)
AAPTIP	Australia-Asia Program to Combat Trafficking in Persons (လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ဩစတြေးလျ-အာရှအစီအစဉ်)
BATWC	Bureau of Anti-Trafficking in Women & Children, Ministry of Social Development & Human Security (အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး အဖွဲ့အစည်း၊ လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေးဗျူရို)
BCATIP	Border Cooperation on Anti – Trafficking in Persons (လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး နယ်စပ်များပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း)
CBO	Community Based Organisations (ရပ်ရွာလူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ)
COMMIT	Coordinated Mekong Ministerial Initiative against Human Trafficking (လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး မဲခေါင်ဝန်ကြီးဌာနဆိုင်ရာ အစပြုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း)
CPPCR	Committee for Protection and Promotion of Child Rights (ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေးနှင့် မြှင့်တင်ရေးကော်မတီ)
CRC	Convention on the Rights of the Child (ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ညီလာခံ)
CWCC	Cambodia Women’s Crisis Centre (ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အမျိုးသမီးအရေးကိစ္စ စင်တာ)
ETIP	End Trafficking in Persons Program (World Vision) (လူကုန်ကူးမှုတားဆီးရေး ပရိုဂရမ် (ကမ္ဘာ့အမြင်))
DKBA	Democratic Karen Benevolent Army (ကရင်ဒီမိုကရက်တစ် အကျိုးတော်ဆောင် တပ်မကော်)
DSI	Department of Special Investigation (အထူးစုံစမ်းထောက်လှမ်းရေးဌာန)
ILO	International Labour Organisation (နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမား အစည်းအရုံး)
IOM	International Organisation for Migration (နိုင်ငံတကာ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့အစည်း)
LAK	Lao Kip Currency (လာအိုကပ်ငွေ)
LAPTU	Lao PDR Anti-Trafficking Unit (လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့)
Lao PDR/Laos	Lao People’s Democratic Republic (လာအိုပြည်သူ့ ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ)
MLSW	Ministry of Labour and Social Welfare (အလုပ်သမားနှင့် လူမှုဖူလုံရေးဝန်ကြီးဌာန)
MLoSW	Ministry of Labour and Social Work (Laos) (အလုပ်သမားနှင့် လူမှုဖူလုံရေးဝန်ကြီးဌာန (လာအိုနိုင်ငံ))
MoU	Memorandum of Understanding (နားလည်မှုသဘောတူညီချက်)
MSDHS	Ministry of Social Development and Human Security (လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာန)
NGO	Non-Government Organisation (အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း)
NOCHT	The National Operation Centre on Prevention and Suppression of Human Trafficking (လူကုန်ကူးမှုတားဆီးရေးနှင့် တိုက်ဖျက်ရေး အမျိုးသားအဆင့်လုပ်ဆောင်မှု)
PTC	Poipet Transit Centre (ကူးပြောင်းရေးစင်တာ)
SEZ	Special Economic Zone (အထူးစီးပွားရေးဇု)
THB	Thai Baht (ထိုင်းဘတ်ငွေ)
TIP	Trafficking in Persons (Report) (လူကုန်ကူးမှု (အစီရင်ခံစာ))
UN	United Nations (ကမ္ဘာ့တူလသမဂ္ဂ)
UN-ACT	United Nations Action for Cooperation Against Trafficking in Persons (ကမ္ဘာ့တူလသမဂ္ဂ လူကုန်ကူးမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ဆောင်ချက်)
UNIAP	United Nations Inter-Agency Project on Human Trafficking (ကမ္ဘာ့တူလသမဂ္ဂ လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာပရောဂျက်)
UNICEF	United Nations Children’s Fund (ကမ္ဘာ့တူလသမဂ္ဂကလေးသူငယ်များအဖွဲ့)
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime (ကမ္ဘာ့တူလသမဂ္ဂ မူးယစ်ဆေးနှင့် မှုခင်းနှိမ်နင်းရေးအဖွဲ့)
WHO	World Health Organisation (ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့)

“ ထိုင်းနိုင်ငံက အလုပ်အကိုင်တိုင်းမှာ ကလေးတွေကို တွေ့ရမှာပါ။
ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း အဆင့်အနေအထားနဲ့ ဘယ်လောက်စိုးရိ
မိဖွယ်ဖြစ်နေလဲဆိုတဲ့ အတိုင်းအတာကို ခင်ဗျားတို့ သတ်မှတ်
ကြည့်နိုင်ကြမှာပါ။ လူကုန်ကူးမှုဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ် ဝင်ရောက်လာတာ
အဲဒီနေရာမှာပါပဲ။ ခင်ဗျားတို့ တားဆီးချင်တဲ့ အလွဲသုံးမှု
နယ်ပယ်အတိုင်းအတာက ဒီနေရာပါပဲ။ ထိုင်းနိုင်ငံဟာ ဒီနယ်ပယ်ကို
မတားဆီးရသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးခြင်းကိစ္စကို
နားလည်ဖို့ခက်ပါတယ်”

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (NGO) ဝန်ထမ်း၊ ဘန်ကောက်မြို့

မဲခေါင်ဒေသခွဲအတွင်း ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှု

» ထိုင်းနိုင်ငံသည် မဲခေါင်ဒေသခွဲတွင် အကြီးဆုံးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှိပြီး၎င်းထက် သိသာစွာ ပိုမို ဆင်းရဲသောနိုင်ငံများဖြစ်သည့် လာအိုနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတို့တွင် နေထိုင်သူများအတွက် အခွင့်အလမ်းများစွာရရှိနိုင်သည့် နိုင်ငံအဖြစ် တည်ရှိသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အလွန်အမင်း တိုးတက်လာသော ဈေးကွက်နှင့် လျင်မြန်သော မြို့ပြဖြစ်ထွန်းမှုသည် ဈေးသက်သာသော လုပ်သားများ အမြဲတစေ လိုအပ်ခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုလိုအပ်ချက်ကို ပြည့်စေရန်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်နိုင်ငံများမှ လုပ်သားပေါင်း သန်းချီပြီး ရွှေ့ပြောင်းလာခဲ့ကြသည်။

» ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ ခန့်မှန်းခြေ ၃.၇ သန်းရှိပြီး နိုင်ငံရေးလိုလှသူနှင့် ဒုက္ခသည်ပေါင်း ၁၃၀,၀၀၀ ရှိနေပေသေးသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နေထိုင်သော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူအများစုမှာ တရားမဝင် ဝင်ရောက် နေထိုင်သူများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအနေဖြင့် တရားမဝင်နေထိုင်မှု၊ လူမှောင်ခိုကူးမှုနှင့် လူကုန်ကူးမှု ကိစ္စရပ်များကို ခွဲခြားနိုင်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ သတ်မှတ်ဖြစ်စေသည်။

» လူကုန်ကူးမှုကို တရားဥပဒေအရစီရင်ခြင်းတွင် ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်း နည်းပါးသဖြင့် နယ်စပ်ကျော် ဖြတ်၍ လူကုန်ကူးမှုပြုခြင်းသည် ထိုဒေသအတွင်း ပိုမိုတွင်ကျယ်လာပြီး လွှမ်းမိုးလာခဲ့သည်။

» လူကုန်ကူးခြင်းကို တရားဥပဒေသဘောအရ လွှဲပြောင်းစားကူးလည်မှုများ ပျံ့နှံ့နေပြီး လူကုန်ကူးသူများ အနေဖြင့် အသက်မပြည့်သောကလေးများကို အလုပ်ခန့်ထားသည့်အတွက် အလုပ်သမားဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုခံရမည် သို့မဟုတ် ကလေးသူငယ်ကွယ်ရေးဥပဒေအရ ကလေးသူငယ်ညှင်းပန်းသူများအဖြစ် တရားစွဲဆိုခံရမည်ဟု ယူဆနေကြသည်။ ရရှိနိုင်သော လူကုန်ကူးမှုစာရင်းဇယားများ မှာလည်း ယခင်က တရားဥပဒေနှင့်အညီ နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းများကို အခြေခံထားသောကြောင့် ယေဘုယျအားဖြင့် လျော့ပေါ့ ဖော်ပြထားချက်များ ဖြစ်နေပေသည်။ လက်တွေ့တွင်မူ တရားစွဲဆိုခြင်း သို့မဟုတ် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းမရှိဘဲ ကလေးသူငယ်အများစုမှာ နေရပ်သို့ ပြန်ပို့ခံနေကြရသည်။

» ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ စက်ရုံများ၊ ငါးထုပ်ပိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များကို လိင်ဖျော်ဖြေရေးလုပ်ငန်းများတွင် ကလေးလုပ်သားလိုအပ်ချက်သည် မြင့်တက်နေပေသည်။ ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုသည် တရားဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်နေသော်လည်း အရေးအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မရှိပေ။ သတင်းအချက်အလက်များအရ လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေးဝန်ကြီးဌာန (MSDHS) လက်အောက်တွင် ဒေတာဘေ့စ်တစ်ခု ရှိထားပြီးဖြစ်သော်လည်း ထိုင်းရဲဘုရားနှင့် အခြားအာဏာပိုင်တို့တွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များကို မှတ်တမ်းပြုစုထားသော ဒေတာဘေ့စ်မရှိပေ။

» ကလေးသူငယ်အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများမှ လူကုန်ကူးသည့်အပြင် ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးခြင်းနှင့် ကျေးလက် ဒေသမှ ကလေးငယ်များကို မြို့ပြသို့ခေါ်ဆောင်ပြီး အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း လုပ်ရပ်တို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ပြန့်ပွားလျက်ရှိသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ကလေးသူငယ်များသည် လူကုန်ကူးခံရသည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ရန် နည်းပါးသည်ဟု ထိုင်းအာဏာပိုင်များမှ ယေဘုယျခန့်မှန်းချက်ထုတ်ပြန်ထားသော်လည်း လူကုန်ကူး ခံရသူများ ခိုလှုံရာနေရာများတွင် ငယ်ရွယ်သော ထိုင်းနိုင်ငံသားအရေအတွက်များမှာ နိုင်ငံခြားသား အရေအတွက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် နည်းနေသည်ဖြစ်စေကာမူ များပြားနေဆဲပင်ရှိသည်။

» ထိုင်းနိုင်ငံကျေးလက်ဒေသမှ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများသည် ကလေးသူငယ်လုပ်သားများကို ငွေများပေးကာ ခိုင်းစေနိုင်သော လူကုန်ကူးသူများနှင့် လူပွဲစားများအတွက် ပစ်မှတ်များဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့ လူကုန်ကူး ခံရသော ကလေးငယ်များသည် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း၊ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များကို လိင်ဖျော်ဖြေရေး လုပ်ငန်းနှင့် အခွန်ရာယူမှုများသော အလုပ်များနှင့်ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ကြရသည်။

» ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အသက် ၁၈ နှစ်အောက်ရှိသော မည်သူမဆို

ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် တရားဥပဒေနှင့် မညီပေ။ သို့သော် မကြာသေးခင်နှစ်များအတွင်း ရဲဌာန၏ အဓိကလုပ်ဆောင်ချက်များမှာ ၁၅ နှစ်အောက်ကလေးငယ်များကိုလိင်လုပ်ငန်းမှတားမြစ်ဖယ်ရှားခြင်းဖြစ်သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် နိုင်ငံအနှံ့တွင် ငယ်ရွယ်သော ဆယ်ကျော်သက်များစွာ လိင်လုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်နေခြင်းကို တွေ့မြင်နေရဆဲဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များကို ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ စက်ရုံလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ ရာဘာနှင့် ဆီအုန်း ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် အခြားကဏ္ဍများတွင်လည်း တွေ့ကြရသည်။

» ကမ္ဘောဒီးယားကလေးငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များ လာရောက်သည့်နေရာများတွင် သူတောင်းစားများနှင့် ပန်းသည်များအဖြစ် ခိုင်းစေခြင်းမှာ မြင့်မားလျက်ရှိသည်။ လူပွဲစားများနှင့် လက်လွှဲ လုပ်ဆောင်သူများက စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားသောစနစ်ဖြင့် ကလေးငယ်များကို ဘန်ကောက်၊ ပတ္တယာနှင့် ဖူးခက်သို့ ပို့ဆောင်ကြသည်။ ကလေးငယ်များသည် ပန်းခောင်းခြင်းမှ ပြစ်မှုငယ်များကျူးလွန်ခြင်းနှင့် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း အထိ ပြုလုပ်ကြပြီး ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် လူကုန်ကူးသူများ ဖြစ်လာကြသည်လည်းရှိသည်။

» ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ကလေးငယ်များကို ၎င်းတို့၏မိဘထံမှ ငှားရမ်းခြင်းစနစ် တွင်ကျယ်လျက်ရှိသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပို့ဆောင်ခံရသော ကလေးငယ်အချို့ကို နေရာသို့ ပြန်ပို့ပေးတတ်ကြသည်။ သို့သော် ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ပညာသင်ယူခွင့်နှင့် အလုပ်အကိုင်ရရှိနိုင်ခွင့် ရှားပါးသောကြောင့် ငွေရှာရလွယ်သော ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်သွားရောက်ကြပေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော လူကုန်ကူး ခံရသူများကို အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (NGO) အချို့မှ ပြုလုပ်ပေးသည်မှအပ ထိရောက်စွာ ပြန်လည်ထူထောင်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း မရှိပေ။

» ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြားတွင် စိမ့်ဝင်ရလွယ်သော နယ်စပ်ဖျားရှောင်ရုံညီညွတ်အပြင် စစ်အစိုးရ၏ ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ အုပ်ချုပ်မှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ချို့တဲ့စေသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများ စီးပွားရေးအရ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းမှာ အလွန်မြင့်တက်လျက်ရှိသည်။ မဲဆောက်မြို့နှင့် ရနောင်းမြို့တို့မှာ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားဝင်ဖြစ်စေ တရားမဝင်ဖြစ်စေ ဝင်ရောက်နိုင်သော အဓိကနေရာ နှစ်နေရာဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးသူများနှင့် ပွဲစားများ ကလေးသူငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ခေါ်ယူရန် အသုံးပြုသော နေရာများလည်းဖြစ်ကြသည်။

» မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းကလေးသူငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံအနှံ့ အပြားတွင် တွေ့ရှိနိုင်ပြီး လုပ်ငန်းတိုင်းနီးပါး တွင် နေထိုင်ရသည်။ မြန်မာအစိုးရက နေရပ်မှန်ထုတ်ပေး သောကြောင့်နိုင်ငံမှသာဖြင့် လူညီလည်သွားလာနေသော ရိုဟင်ဂျာများ၏ အကျဉ်းအကျပ်ဒုက္ခမှာလည်း စိုးရိမ်ဖွယ်ဖြစ်သည်။ ရိုဟင်ဂျာလူငယ်များစွာနှင့် ကလေးငယ်များစွာတို့ကို မလေးရှားနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းရှိ ရေမြင်များတွင်လုပ်ကိုင်နေကြသော ငါးဖမ်းလှေများသို့ လူကုန်ကူးခံကြရသည်။

» ထိုင်းနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးခံရသော မြန်မာများ နေ့စဉ် ခန့်မှန်းခြေ ၄၀၀ ခန့်ကို မဲဆောက်မြို့အနောက် တောင်ဘက်မှတဆင့် နေရပ်ပြန်ပို့ပေးနေရသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ဖော်ထုတ်ပြီး အန္တရာယ်ကင်းစွာ နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ပေးခြင်းတို့ကို အာရုံစိုက်အားထုတ်နေသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ ပြန်လည်ကုစားခြင်း နည်းပါးနေသေးသည်။ လူကုန်ကူးခံရသောကလေးငယ်များမှာ နေရပ်ပြန်ပို့ပြီးနောက် တစ်လမကြာခင်မှာပင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်လူကုန်ကူးခံကြရသည်။

» လာအိုနိုင်ငံတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနည်းပါးပြီး လာအိုနိုင်ငံသားများစွာတို့သည် စီးပွားရေး ပိုမို ခိုင်မာသော ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အလုပ်သွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ တရားမဝင်နေထိုင်ခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးခြင်း တို့လည်းရှိနေပြီး အထူးသဖြင့် လိင်လုပ်ငန်းတွင် ဝင်ငွေကောင်းသော လာအိုအမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများသည် ဒေသခံများနှင့် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များကြားတွင် တောင်းဆိုမှုမြင့်မားလျက်ရှိသည်။

» ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့၏ ဘာသာစကားဆင်တူခြင်းကြောင့် လူကုန်ကူးသူများသည် လာအိုနိုင်ငံမှ ကလေးငယ်များကို ခေါ်ယူရန် ပိုမိုစိတ်ဝင်စားကြသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများသည် နေသာကျရန် လွယ်ကူသဖြင့် အပြောင်းအလဲလုပ်ရန်ပိုမိုလွယ်ကူပြီး ပိုမိုအကျိုးရှိသော လုပ်သားများဖြစ်လာကြသည်။ ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် လူကုန်ကူးခံရသူများကို လာအိုနိုင်ငံသို့ နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်း ၁၅၀ ခန့် ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော်မှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်ပြီး ၈၀

လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ (TIP) အစီရင်ခံစာ သတ်မှတ်ချက်များ

အဆင့် ၁ - လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေ (TVPA) ၏ အနိမ့်ဆုံးသော စံသတ်မှတ်ချက်များကို အပြည့်အဝလိုက်နာကျင့်သုံးသော နိုင်ငံများ

အဆင့် ၂ - လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေ (TVPA) ၏ အနိမ့်ဆုံးသော စံသတ်မှတ်ချက်များကို အပြည့်အဝလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း မရှိသေးသော်လည်း ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာရန် သိသာ ထင်ရှားသော အင်အားစိုက်ထုတ်မှုများ ပြုနေသော နိုင်ငံများ

အဆင့် ၂ စောင့်ကြည့်စာရင်း - လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေ (TVPA) ၏ အနိမ့်ဆုံးသော စံသတ်မှတ်ချက်များကို အပြည့်အဝလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း မရှိသေးသော်လည်း ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာရန် သိသာထင်ရှားသော အင်အားစိုက်ထုတ်မှုများ ပြုနေသော နိုင်ငံများဖြစ်ပြီး

- ဆိုးရွားသောပုံစံဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကို ခံရသူများ၏ အရေအတွက်အပြည့်အဝမှာ သိသာထင်ရှားခြင်း သို့မဟုတ် သိသာထင်ရှားစွာ မြင့်တက်လာခြင်း
- ပြီးခဲ့သောနှစ်က ဆိုးရွားသောပုံစံဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် ကြိုးစားအားထုတ်မှု တိုးတက်လာကြောင်း

သို့မဟုတ်

- အနိမ့်ဆုံးသော စံသတ်မှတ်ချက်များကို အပြည့်အဝ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် သိသာထင်ရှားသော အင်အား စိုက်ထုတ်မှုများပြုလုပ်ရန် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ထိုနိုင်ငံအနေဖြင့် နောက်နှစ်တွင် လုပ်ဆောင်သည့် အနာဂတ်ခြေလှမ်းများအပေါ်တွင် အခြေခံသည်။

အဆင့် ၃ - လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေ (TVPA) ၏ အနိမ့်ဆုံးသော စံသတ်မှတ်ချက်များကို အပြည့်အဝလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း မရှိသေးသည့်အပြင် ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာရန် သိသာထင်ရှားသော အင်အားစိုက်ထုတ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းလည်းမရှိသော နိုင်ငံများ

ရာခိုင်နှုန်းမှာ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ဖြစ်ကြသည်။

» အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများသည် ၂၀၀၀ ခုနှစ် လူကုန်ကူးခြင်း ကာကွယ်ရေးနည်းစံများနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရေး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂစာချုပ် (ပယ်လာမို စာချုပ်) ကို ကတိပြုလက်မှတ်ထိုးခဲ့ကြသည်။ ၎င်းစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် ဒေသတွင်း လူကုန်ကူးသူများကို တရားစွဲဆိုနိုင်ရန် အခြေခံတရားဥပဒေမူဘောင် တစ်ခုကို ချမှတ်နိုင်စေခဲ့သည်။ စာချုပ်တွင် လက်ခံထားသော ဥပဒေဆိုင်ရာ တာဝန်များကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးသော ဥပဒေများအဖြစ် အောင်မြင်စွာ ပြောင်းလဲနိုင်မှသာ ထိုရလဒ်ကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုရလဒ်ကို ယခုထိ ရရှိနိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။

» ၂၀၀၈ ခုနှစ် လူကုန်ကူးခြင်းအက်ဥပဒေသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ပထမဦးဆုံးသော လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံအဆင့် တရားဥပဒေပြဌာန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေသတွင်းရှိ အခြားနိုင်ငံများကလည်း ထိုသို့သော နိုင်ငံအဆင့် တရားဥပဒေပြဌာန်းခြင်းကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ သို့သော် လူကုန်ကူးမှုနှင့် အလွဲသုံးစားပြုမှုတွင် အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံများ၏ သတင်းသည် ဆက်လက်ကြီးထွားနေပြီး အခြေအနေ၏ လက်တွေ့မှန်ကန်မှုနှင့် ပြင်းထန်မှုများသည် ဒေသတွင်း တရားဥပဒေအရ ပြောဆိုလေလုံးထွားနေသော လူကုန်ကူးမှုစိုးရိမ်ဖွယ် ဖြစ်ခြင်းကို ထင်ဟပ်ခြင်းမရှိပေ။

» ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာ အရ အဆင့် ၃ သို့ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ အဆင့် ၃ သည် လူကုန်ကူးမှုအထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးကာကွယ်ရေးနည်းစံများနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရေး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂစာချုပ် (ပယ်လာမို စာချုပ်) ၏ အနိမ့်ဆုံးစည်းကမ်းများကို အပြည့်အဝမကျင့်သုံးသော၊ ထိုသို့ကျင့်သုံးရန် သိသာထင်ရှားသော အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုများကို မပြုလုပ်သော နိုင်ငံများကို သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆင့်ကျဆင်းသွားခြင်းကြောင့် ထိုင်းအာဏာပိုင်များအနေဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကို နိုင်ငံတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်၏ ဦးစားပေးအဖြစ် လုပ်ဆောင်လာကြသည်။

» လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာတွင် အဆင့် ၃ အဖြစ် နှစ်နှစ်ကြာပြီးနောက် ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အဆင့် ၂ စောင့်ကြည့်စာရင်းအဖြစ် ပြန်တက်လာခဲ့သည်။ စောင့်ကြည့်စာရင်းတွင် အဆင့်တက်လာခြင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်ရေး

အက်ဥပဒေ ၂၀၀၀ ခုနှစ် တွင် ပါရှိသည့် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးတွင် လိုအပ်သော အနိမ့်ဆုံးစည်းကမ်းများကို ပြည့်မီအောင် သိသာထင်ရှားသော အင်အားစိုက်ထုတ်မှုများ ပြုလုပ်ထားကြောင်း ပြသနေပေသည်။ သို့သော် လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာအရ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများမှ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များ အမြောက်အမြားကို လိင်လုပ်ငန်းအပါအဝင် လုပ်ငန်းများစွာတွင် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ အမျိုးသားများနှင့် ယောက်ျားလေးများကို ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများတွင် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ နှင့် ရိုဟင်ဂျာများကို ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းရှိ ငါးဖမ်းလေ့များတွင် ကျွန်အဖြစ်ရောင်းချခြင်း အပါအဝင် အဓိက စိုးရိမ်ဖွယ်ကိစ္စရပ်ကြီးများ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

» လူကုန်ကူးခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဂုဏ်သတင်းကို ထိခိုက်စေပြီး နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် စီစဉ်သော မူဝါဒများကို အားပေးရာရောက်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အကောင်းဆုံးမှာ ရဲဘဲနု ဥပဒေပြုသူများ၊ အစိုးရအရာရှိများနှင့် ပြည်သူ့လူထုကို ပညာပေးခြင်းဖြင့် ပွဲစားကွန်ယက်ကို ဖြိုခွင်းကာ ၎င်းကို တိုက်ဖျက်ရန်ဖြစ်သည်။ ကလေးငယ်များကို ခေါင်းပုံဖြတ်နေသော အလုပ်ရင်များကို ဒဏ်ငွေဆောင်စေခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ဘက်ပေါင်းစုံကမိမိန်းအတွက် ရံပုံငွေရနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်လည်းဖြစ်နိုင်ပေသည်။

» အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ (အာစီယံနိုင်ငံများ) ၏ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) ပူးပေါင်းအားစိုက်ထုတ်မှုများဖြင့် နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသော လူကုန်ကူးခံရသူများ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်လာသည့် သံသရာစက်ဝန်းကို ရပ်တန့်စေနိုင်သည်။ ပညာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ပံ့ပိုးရန်အတွက် နယ်စပ်ကျော်ဖြတ်ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ခြင်းကို လိုအပ်သည်။

» ဤအစီရင်ခံစာတွင် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းရှိ လုပ်ငန်းများစွာမှ ကလေးလုပ်သားများကို တရားမဝင်ကြောင်းကြေညာသင့်ကြောင်း၊ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးငယ်များ ပြည့်တန်ဆာ လုပ်ငန်းလုပ်ခြင်းကို တားမြစ်သော ဥပဒေကို စိုးမိုးစေသင့်ကြောင်း၊ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပိုမိုထိရောက်စွာ နှိမ်နင်းသင့်ကြောင်းနှင့် မိဘ၏အကြွေးကြောင့် သမီးကို ပြည့်တန်ဆာအိမ်သို့ ရောင်းချခြင်းဟူသည့် တော့ခံကျူး ဟုခေါ်သော အလေ့အထကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်သင့်ကြောင်း အလေးပေးဖော်ပြထားသည်။

အခန်း (၁) နိဒါန်း

*

အခြေခံအကြောင်းရင်း

Safe Child Thailand သည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နှစ်ပေါင်း ၃၅ နှစ် လုပ်ကိုင်လာခဲ့ပြီဖြစ်ပြီး ကလေးငယ်များနှင့် မိသားစုများကို လူကုန်ကူးခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းများကို ကိုယ်တွေ့ သိမြင်ခဲ့ရသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်း သည် လူကုန်ကူးမှု၏ ရင်းမြစ်၊ ပန်းတိုင်နှင့် ဖြတ်သန်းရာနေရာအဖြစ် ထိုင်းနိုင်ငံကို အသုံးပြုနေသော မဲခေါင်ဒေသရှိ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု၏ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို ပိုမိုနားလည်လာအောင် ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးရန် ရေးသားပြုစုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှ၏ အရေးပါသော စီးပွားရေးအချက်အချာဖြစ်သည်။ ၎င်းထက် သိသာထင်ရှားစွာ ပိုမိုဆင်းရဲချို့တဲ့သော အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ ၃ နိုင်ငံဖြစ်သည့် လာအိုနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတို့အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် တောင်ဘက်ပိုင်းရှိ မလေးရှားနိုင်ငံတို့သည် ၎င်းတို့၏ အချိန်အဟုန်မြင့်မား လျက်ရှိသည့် စီးပွားရေးအလားအလာကို ဝေမျှရယူလိုသော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအတွက် ဆွဲဆောင်မှု ရှိနေသော နေရာများဖြစ်ကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မြို့ပြဇရိယာ၏ အလယ်ဗဟိုတွင် ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုများ စုဝေးလျက်ရှိပြီး ကျေးလက်ဒေသများမှ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများကို ရွှေ့ပြောင်းလာစေရန် ဆွဲဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုသည်လည်း အဖြစ်များသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်နေပြီး သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်ရန် ပိုမိုခက်ခဲပေသည်။

နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးမှုတွင် ဆက်စပ်လွှမ်းမိုးနေသော ဥပဒေစီရင်ပြဌာန်းမှု တစ်ခုတည်းဖြင့် တရားခံများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ် တရားစွဲဆိုခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်အောင်မြင်ရန်မှာ ကဏ္ဍအားလုံးမှ နယ်စပ်ချင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ သက်သေအထောက်အထားများအရ ထိုသို့ပူးပေါင်းမှုမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ် ဤအစီရင်ခံစာကို ရေးသားပြုစုချိန်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာအရ အဆင့် ၃ သို့ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံများမှ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များ အမြောက်အများကို လိုင်လုပ်ငန်း အပါအဝင် လုပ်ငန်း များစွာတို့တွင် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ အမျိုးသားများနှင့် ယောက်ျားလေးများကို ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများတွင် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ နှင့် ရိုဟင်ဂျာများကို ငါးဖမ်းလေ့များတွင် ကျွန်အဖြစ်ရောင်းချခြင်း စသည့် တိုင်ကြားချက်များကြောင့် အထူးစိုးရိမ်ဖွယ်ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံသည် အဆင့် ၃ နေရာတွင်ရှိနေသေးသည်။ ထိုင်း-မလေးရှားနယ်စပ် တစ်လျှောက်တွင် သေဆုံးမှုများစွာကို တွေ့ရှိရခြင်းသည် ရိုဟင်ဂျာများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးမှုရာဇဝတ်အဖွဲ့များ၏ ရန်မှ ကာကွယ်နိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း သိရှိနိုင်ပေသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာတွင် အဆင့် ၂ စောင့်ကြည့်စာရင်းသို့ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီး လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးတွင် ထိုင်းအစိုးရက သိသာထင်ရှားသော ကြိုးစားအားထုတ်မှု ပြုထားကြောင်း ပြသနေပေသည်။ လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရန်အတွက် ထိုင်းအစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက် များသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂစည်းမျဉ်းများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ပြည့်မီရန် ရဲစုံစမ်းထောက်လှမ်းရေး၊ လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး တရားစီရင်ပြဌာန်းခြင်းတွင် တရားစွဲဆိုခြင်းများနှင့် ထောင်ချခြင်းများမြောက်များစွာ တိုးပွားလာခြင်း၊ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ၂၀၀၈ ခုနှစ် အက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ လူကုန်ကူး ခံနေရသူများကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့် အတင်းအကြပ်စေခိုင်းခြင်းရှိသည့်လုပ်ငန်းခွင်များကိုပိတ် သိမ်းပေးခြင်းတို့ကိုဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

“လူကုန်ကူးမှုဆိုတာ အတော်လေး အသစ်ဖြစ်တဲ့ ကိစ္စရပ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၀ အတွင်းမှာ မကြာသေးမီကမှ လူသိများလာခဲ့ပါ။ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေကိုယ်၌က ၆ နှစ်ပဲရှိပါသေးတယ်။ လူများစွာက ဒီကိစ္စကို ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းနဲ့ အခြေအနေဆိုးတွေမှာ အလုပ်လုပ်နေကြရတဲ့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူတွေနဲ့ ယှဉ်တဲ့ ချွမ်းမြင်ကြပါတယ်။”

တောင်ပေါ် ထိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်များအတွက် လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ပေးနေသူ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ

သို့သော် လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာအရ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးရှိ လုပ်ငန်းများအားလုံးနီးပါးတွင် လူကုန်ကူးမှု သက်သေအထောက်အထားများ တွေ့ရှိနေရသည်။ အဆင့်တက်လာခြင်းကိုလည်း နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများစွာမှ ဝေဖန်ခဲ့ကြပြီး ထိုင်းနိုင်ငံသည် အဆင့် ၃ တွင်သာရှိသင့်သေးကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးအရ နှိုးဆွခြင်းဖြစ်ပြီး ခိုင်လုံမှုမရှိကြောင်းပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် လူကုန်ကူးမှုအကြောင်းအရာကို အသိပညာတိုးပွားစေရန် ဖြန့်ဝေလိုသော ရည်ရွယ်ချက် ဖြင့် ပြုစုရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဒေသအတွင်း လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် လုပ်ဆောင်နေကြသော အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများအတွက် အရင်းအမြစ်နှင့် ကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ရန် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားခြင်းဖြစ်သည်။

သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၏ ဦးတည်ချက်များ

ဤအစီရင်ခံစာသည် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု ဖြစ်စဉ်ကို နားလည်ရန်နှင့် စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရန်မှာ အောက်ပါ သုတေသနမေးခွန်းများကို ဖြေနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည်။

- » ထိုင်းနိုင်ငံသည် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုအတွက် ရင်းမြစ်၊ ဆုံမှတ်နေရာနှင့် ကူးပြောင်းသည့်နေရာ အဖြစ် မည်ကဲ့သို့ရှိနေသလဲ။
- » လူကုန်ကူးခံရသူများသည် မည်သည့်နေရာမှ လာကြသလဲ။
- » ထိုသို့သော ကလေးငယ်များနှင့် ရပ်ရွာလူ့အဖွဲ့အစည်းတို့သည် အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့သော အန္တရာယ်ကို ကြုံနေရသလဲ။
- » လူကုန်ကူးမှုဖြစ်စဉ်တွင် မိဘများနှင့် မိသားစုများသည် မည်သည့်ကဏ္ဍက ပါဝင်ကြသလဲ။
- » မတူညီသော အဖွဲ့များအတွက် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားသော အဓိကလမ်းများနှင့် သွားနေကျဖြစ်သော နောက်ဆုံးပန်းတိုင်များသည် မည်သည့်များဖြစ်သလဲ။
- » နယ်စပ်ထိန်းချုပ်ရေးကို ရှောင်တိမ်းသည့် သုံးနေကျနည်းလမ်းများမှာ မည်သည့်များဖြစ်သလဲ။
- » အမေရိကန်အစိုးရ၏ လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာသည် အခြေအနေကို ထင်ဟပ်ပါသလား။
- » လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် မည်သည့်ရိုးများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများက လက်တွေ့ကွင်းဆင်း လုပ်ဆောင် နေကြသနည်း။
- » မဲခေါင်ဒေသခွဲတွင် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန် အဓိကအခက်အခဲများမှာ မည်သည့်များဖြစ်သနည်း။

အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း

ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သက်သော တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အချက်အလက်နှင့် အသိပညာမူဝေခြင်း စနစ်မရှိပေ။ သို့သော် စနစ်ရှိလျှင်တောင်မှ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံသို့မဟုတ် လာအိုနိုင်ငံတို့တွင် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အချက်အလက်သိမ်းဆည်းမှု (ဒေတာဘေ့စ်) မရှိပေ။ စာရင်းဇယားများကို ဒေသအလိုက် သို့မဟုတ် နိုင်ငံအလိုက် စာရင်းဇယားများရှိနိုင်ရန် ခက်ခဲသဖြင့် တရားမဝင်လုပ်ဆောင်မှုများအတွက် ယုံကြည်ရသော အချက်အလက်များနှင့် စာရင်းဇယားများသည် ဆိုးရွားစွာ လစ်ဟင်းနေပေသည်။

စာရင်းဇယားဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မရှိခြင်းကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လက်တွေ့နယ်ပယ်တွင် ကောက်ယူရရှိသော အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံသော ခန့်မှန်းချက်များနှင့် ဆန်းစစ်မှုများကို ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးမှုတွင်မရင်းလင်းသော အပိုင်းများများစွာရှိသည်။ ရှုပ်ထွေးမှုများကြောင့် ကလေးလုပ်သား၊ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကလေးသူငယ်မှောင်ခိုကူးမှု စသည့်ကိစ္စရပ်များကို သီးခြားခွဲထုတ်ရန် မအောင်မြင်ဖြစ်စေသည်။ တစ်ခုချင်းစီသည် သီးခြားကိစ္စရပ်များဖြစ်ပြီး ဤအစီရင်ခံစာသည် လူကုန်ကူးမှုကို တတ်နိုင်သလောက် နီးကပ်စွာ အာရုံစိုက်ရန် ကြိုးစားထားသည်။

ကွင်းဆင်းသုတေသနပြုခြင်းသည် ကိစ္စရပ်ကို လက်တွေ့အဆင့်ဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းရန် တစ်ခုတည်းသောနည်းဖြစ်သည်။ ယုံကြည်ရသော စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များမရှိခြင်းနှင့် ထိုစာရင်းအင်းများကို ရရှိနိုင်သော နည်းလမ်းများမရှိခြင်းကြောင့် ပုံပြင်ဆန်သော သက်သေအထောက် အထားများနှင့် ကိုယ်တွေ့အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင်

အဓိကမိုနိုအားထားနေရသည်။

ဤသုတေသနတွင် အစိုးရအရာရှိများ၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများကဲ့သို့သော နိုင်ငံအာဏာပိုင်များနှင့် အဓိကသတင်းပေးအင်တာဗျူးများ၊ အထူးစုံစမ်းထောက်လှမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ထိုင်းရဲဌာန၊ တရားဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် အစိုးရစာရွက်စာတမ်းများ - ဥပမာ - လူကုန်ကူးခံရသူကို ဖော်ထုတ်သော ပုံစံဖော်စာများ၊ နေရပ်ပြန်ပို့မှုတမ်းများနှင့် နှစ်စဉ်မှတ်တမ်းများ၊ နိုင်ငံတကာအေဂျင်စီများမှ အဓိကသတင်းပေးအင်တာဗျူးများ ၊ တရားဥပဒေပညာရှင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဝန်ဆောင်မှုများနှင့် လူမှုဝန်ထမ်းများ၊ ဒေသတွင်းရပ်ရွာလူထု၊ မိသားစုများနှင့် မိသားစုများနှင့်အင်တာဗျူးများ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းမှ လူကုန်ကူးသူများနှင့် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများနှင့် ၎င်းတို့၏ အပြုအမူများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း စသည့် ဒုတိယရင်းမြစ်များကို စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းမှရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များပါဝင်သည်။

ပထဝီအနေအထားဆိုင်ရာနယ်ပယ်

အချက်အလက်များကို အောက်ပါ ဖရိုယာများမှ ကောက်ယူခဲ့သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ

ဘန်ကောက်မြို့ - နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများစွာနှင့် အစိုးရရုံးများစွာတို့သည် ဘန်ကောက်တွင် အခြေစိုက် သည်။ အစိုးရအရာရှိများ၊ ရဲ၊ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဘန်ကောက်တွင် ပြုလုပ်သော အင်တာဗျူးများသည် မူဝါဒများအကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် ထိုးထွင်းသိမြင်လာနိုင်စွမ်း ရရှိနိုင်ရန် နှင့် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု၏ လက်ရှိအချက်အလက်များကို ရင်းမြစ်ဖြစ်စေရန် ပြုလုပ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ချုံဘူရီ ခရိုင် - ပတ္တယာသည် ချုံဘူရီ ခရိုင်တွင် အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် လိုင်ခရီးသွားလုပ်ငန်းအတွက် ခရီးသွားစဉ်သည်များစွာဝေးရာနေရာများတွင် နာမည်ဆိုးဖြင့် အကျော်ကြားဆုံး နေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ နာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားသော အနီရောင်ခရိုင်သည် လိုင်လုပ်ငန်းအတွက် လူကုန်ကူးခံရသော အမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များ၏ နေအိမ်ဖြစ်လာသည်။ ဘန်ကောက်တွင် အပိုင်း အင်တာဗျူးများအရ ပတ္တယားကို လိုင်လုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ကြရသည့် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များအတွက် အဓိကနေရာအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

တက်ခါခရိုင် - တက်ခါခရိုင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြား နယ်စပ်တွင်တည်ရှိသည်။ တက်ခါခရိုင်တွင် ဒုက္ခသည်စခန်း ၃ ခုရှိပြီး မြန်မာဒုက္ခသည် ၅၆၀၀၀ ခန့် နေထိုင်ကြသည်။ မဲဆောက်မြို့သည် မြဝတီမြို့တွင် နယ်စပ်မျဉ်းသတ်မှတ်ထားသော တက်ခါခရိုင်တွင် တည်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းလာသူ များအတွက် အချက်အချာတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။ တက်ခါခရိုင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အထူးစီးပွားရေးဇုန်ထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများကြား ဒေသဆိုင်ရာ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်ထားသော ဖရိုယာဖြစ်သည်။

မဲဆောက်မြို့သည် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များကို မြန်မာနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ခေါ်ယူရာတွင် လမ်းကြောင်းအဖြစ် ရှိနေသည်။ ထို့အပြင် ဤအစီရင်ခံစာအရ လူကုန်ကူးခံရသော မြန်မာကလေးငယ်များ၏ အဓိကရင်းမြစ် ရပ်ရွာနေရာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ဘန်ကောက်တွင် ပန်းရောင်နေခြင်း သို့မဟုတ် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ခရီးသွားစဉ်သည်များ စုဝေးရာနေရာများတွင် အခိုင်းအစေအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်နေခြင်းကိုလည်း မကြာခဏတွေ့နိုင်သည်။ ထိုဖရိုယာသည် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနှင့် ၎င်းတို့၏ကလေးငယ်များ အကာအကွယ်ခံ အားနည်းခြင်းကို အမြတ်ထုတ်သော လူကုန်ကူးသူများအတွက် နေရာကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

ရနောင်းခရိုင် - ရနောင်းမြို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြားရှိ နယ်စပ်မျဉ်းတစ်လျှောက် တည်ရှိပြီး တက်ခါခရိုင်ထက် တောင်ဘက်ပိုကျသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ပိုမိုနီးကပ်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် နယ်စပ်မျဉ်းတစ်လျှောက် အမှတ်အသားမရှိသော နေရာများမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတွင်း သို့ ဝင်ရောက်ကြသည်။ ရနောင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်သော ရိုဟင်ဂျာများအတွက် အဓိက ခရီးပန်းတိုင်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံတို့မှ ငါးဖမ်းလှေများတွင် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရသော ကလေးငယ်များအတွက် ကူးပြောင်းသောနေရာဖြစ်သည်။

နောင်ခိုင်ခရိုင် - နောင်ခိုင်ခရိုင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အရှေ့တောင်ဘက်ရှိ မဲခေါင်မြစ်ကမ်းတွင် တည်ရှိပြီး ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံကြားရှိ ချစ်ကြည်ရေးတံတားတည်ရှိသော နေရာဖြစ်သည်။ နောင်ခိုင်ခရိုင်သည် လာအိုကလေးငယ်များ၊ ရဲဖန်ရဲခါ မိန်းကလေးငယ်များ လာအိုနိုင်ငံ၏မြို့တော်

ဗီယန်ကျင်းမှတစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ စတင်ဝင်ရောက်သော နေရာဖြစ်သည်။ နောင်ခိုင်တွင် ပြည့်တန်ဆာအိမ်ရာပေါင်းများစွာရှိနေပြီး အသက်မပြည့်သေးသော လာအိုမိန်းကလေးများနှင့် ထိုင်းမိန်းကလေးများကို အလုပ်ခန့်ထားကာ လာအိုလူမျိုး၊ ထိုင်းလူမျိုးနှင့် နိုင်ငံခြားသားများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးကြရသည်။ နောင်ခိုင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဘန်ကောက်၊ ပတ္တယာ နှင့် ဖူးခက်တို့အပါအဝင် ပိုမိုကြီးမားသော ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များ ကြိုက်နှစ်သက်ရာနေရာများသို့ ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးသည့် ကူးပြောင်းနေရာလည်း ဖြစ်သည်။ ချင်းမိုင် - ချင်းမိုင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဒုတိယအကြီးဆုံး မြို့တော်ဖြစ်ပြီး ဝန်းရံထားသောခရိုင်တစ်ခုလုံးသည် ကျေးလက်ဒေသများမှ တောလမ်းများနှင့် သတ်သတ်မှတ်မှတ်မရှိသော လမ်းများမှတစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသော မြန်မာလူမျိုး အမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များအတွက် ဖြတ်သန်းရာ နေရာဖြစ်သည်။ ချင်းမိုင်သည် နောင်ခိုင်ခရိုင်ကဲ့သို့ပင်၊ ခရီးသွားစဉ်သည်များကြားတွင် ရေပန်းစားပြီး ကျေးလက် တိုင်းရင်းသား ရပ်ရွာများဖြင့် ဝန်းရံလျက်ရှိသော နေရာဖြစ်ကာ လိုင်လုပ်ငန်းလုပ်ရခြင်း သို့မဟုတ် သူတောင်းစားလုပ်ရခြင်းနှင့် ပန်းရောင်ခြင်းကို လုပ်ကိုင်ရသည့် လူကုန်ကူးခံကလေးငယ်များ အတွက် အဓိကနေရာဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဖူးခက် - ဖူးခက်သည် ထိုင်းနိုင်ငံအနောက်ဘက် အက်ဒန်ပင်လယ်ထဲရှိ ကျွန်းခရိုင်ဖြစ်သည်။ ပြည်မနှင့် လမ်းဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ငါးဖမ်းလှေများနှင့် ငါးထုပ်ပိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ရန်ခေါ်ဆောင်လာသော လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် စည်ကားသော ငါးဖမ်းဆိပ်ကမ်းနှင့် နေထိုင်ရာ နေရာဖြစ်သည်။ ဖူးခက်သည် ခရီးသွားစဉ်သည်များကြားတွင် ရေပန်းစားသော နေရာတစ်ခုဖြစ်ပြီး ကလေးအရွယ် ယောက်ျားလေးများနှင့် မိန်းကလေးများဘားများနှင့် ပြည့်တန်ဆာအိမ်များတွင် ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခံရသော သိသာလှသည့် ပြည့်တန်ဆာမြင်ကွင်းများ ရှိသည်။

ကမ္ဘောဒီးယား

ပေါ့ပစ်မြို့ - ပေါ့ပစ်မြို့သည် ထိုင်း-ကမ္ဘောဒီးယားနယ်စပ်ရှိ ပင်တီမိန်ချီခရိုင်တွင် တည်ရှိသည်။ ပေါ့ပစ်မြို့သည် လူကုန်ကူးခံရသူများကို နေရပ်ပြန်ပို့ပေးသော တရားဝင်နေရာဖြစ်ပြီး တရားမဝင်နေထိုင်သူများကို ကမ္ဘောဒီးယားသို့ နယ်နှင်သောနေရာလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံတို့တွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကမ္ဘောဒီးယားကလေးငယ်များ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည် ထိုဒေသရှိ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များနှင့် ကျေးလက်ဒေသများမှဖြစ်ကြသည်။

မာလိုင်မြို့ - မာလိုင်မြို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အနောက်မြောက်ဘက်ရှိ ပင်တီမိန်ချီခရိုင် အနောက် တောင်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားမဝင်ဝင်ရောက်နိုင်သော နေရာဖြစ်ပြီး ပေါ့ပစ်မြို့တွင် လုံခြုံရေးတင်းကြပ်နေချိန်၌ ပွဲစားများက ဤမြို့ကို အသုံးပြုကြသည်။ မာလိုင်မြို့မှ ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးသူများမှ မကြာခဏပစ်မှတ်ထားကြပြီး မိသားစုကို အကြွေးပေးခြင်းဖြင့် ရယူနိုင်ရန် မျှော်လင့်ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ

မြဝတီမြို့ - မြဝတီမြို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ်တွင် တည်ရှိသော ကရင်ပြည်နယ်တွင်းမှ မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သည်။ မြဝတီမြို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံ (မဲဆောက်မြို့) မှ မူးမြစ်ဖြင့် ပိုင်းခြားထားသည်။ ဤမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံကြားရှိ အရေးအပါဆုံး ကုန်သွယ်ရေးအချက်အချာဖြစ်ပြီး ၎င်းနိုင်ငံများအကြား အသွားအပြန် ပြုလုပ်နေကြသော ပွဲစားများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် အဝင်အထွက်ဂိတ်အပေါင်းများစွာ ရှိသော နေရာလည်းဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသော မြန်မာကလေးငယ်များကို ပြန်ပို့ရာတွင် မြဝတီကြားခံ ဖြတ်သန်းခိုလှုံရာသို့ ပို့ကြသည်။ ထိုသို့သောဖြစ်ရပ် များစွာတို့တွင် နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းကို တရားမဝင်ဂိတ်များမှ တရားမဝင်ပို့ဆောင်ကြပြီး တစ်ခါတရံတွင် အချို့သောအရောင်းအဝယ်များအတွက် တရားဝင်ပြုလုပ်ကြသည်။

လာအိုနိုင်ငံ

ဗီယန်ကျင်းမြို့ - ဗီယန်ကျင်းမြို့သည် လာအိုနိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဖြစ်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းနယ်စပ်တွင် တည်ရှိသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ နောင်ခိုင်မြို့နှင့် ချစ်ကြည်ရေးတံတားဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသည်။ နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ ကျေးရွာငယ်လေးများမှ ကလေးငယ်များစွာတို့သည် ဗီယန်ကျင်းမြို့သို့ အလုပ်ရှာရန် သွားကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ဝင်ငွေပိုရမည်ဟု အယုံသွင်းသော ပွဲစားများ၏ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဖြားယောင်းမှုကို ခံကြရသည်။ ဗီယန်ကျင်းမြို့သည် လာအိုနိုင်ငံသားလူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းနှင့် နယ်နှင်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်သော တရားဝင်နေရာဖြစ်ပြီး လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသော အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများစွာ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော နေရာလည်းဖြစ်သည်။

မြန်မာ

ပီယက်နမ်

လာအို

ထိုင်း

ကမ္ဘောဒီးယား

မလေးရှား

- 6
- 11
- 5
- 3
- 10
- 1
- 2
- 9
- 8
- 4
- 7

- အညွှန်း
- ၁၊ ဘန်ကောက်၊ ထိုင်း
 - ၂၊ ပတ္တယား၊ ချင်ဘူရီ၊ ထိုင်း
 - ၃၊ မဲဆောက်၊ တက်မ်၊ ထိုင်း
 - ၄၊ ရနောင်၊ ထိုင်း
 - ၅၊ နွင်ခိုင်၊ ထိုင်း
 - ၆၊ ချင်မိုင်၊ ထိုင်း
 - ၇၊ ဖူးခက်၊ ထိုင်း
 - ၈၊ ပျိုင်ပတ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား
 - ၉၊ မလိုင်၊ ကမ္ဘောဒီးယား
 - ၁၀၊ မြဝတီ၊ မြန်မာ
 - ၁၁၊ ပီယန်တိုင်း၊ လာအို

บ.อ.ท.
433031
B.O.T

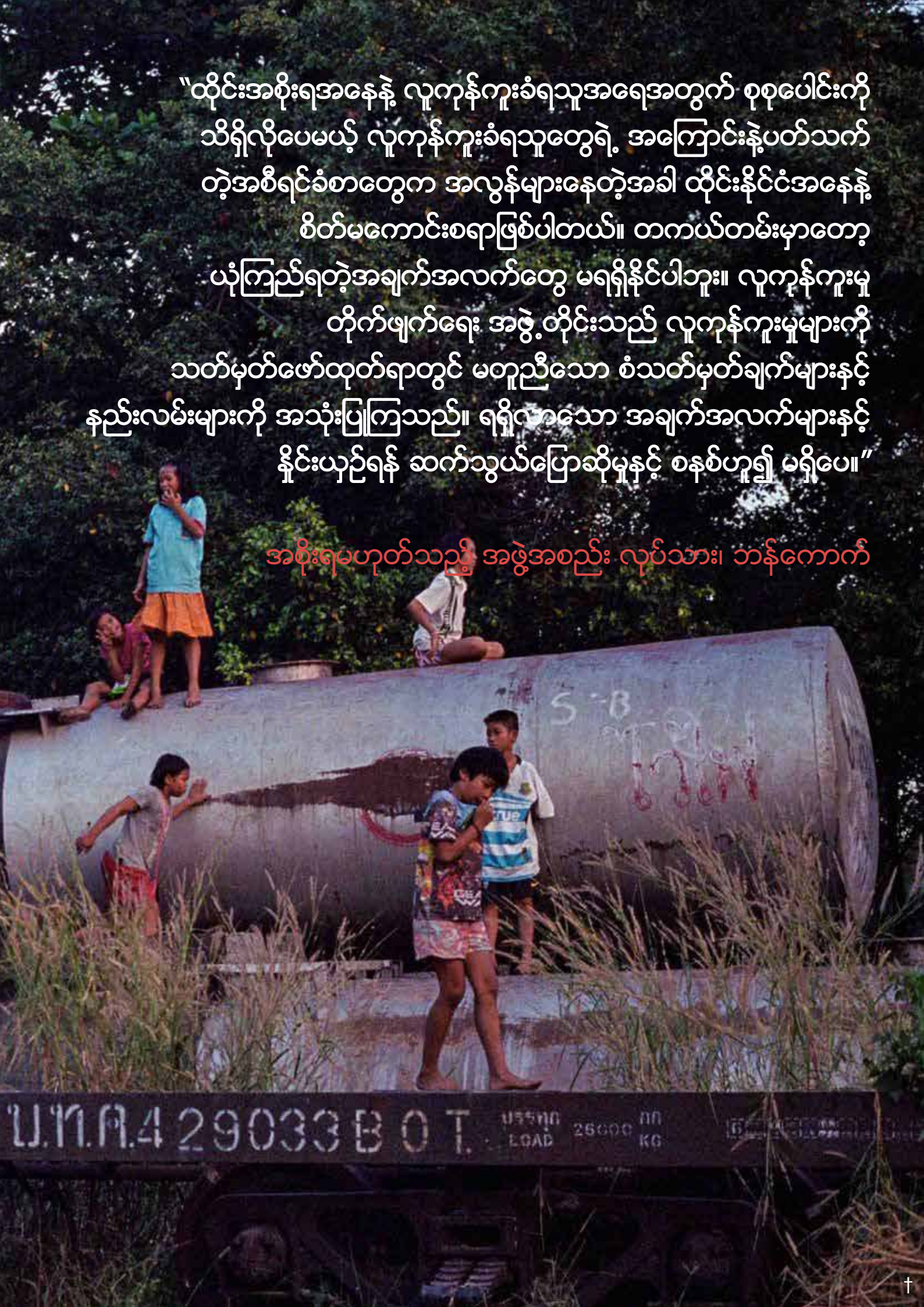
รฟท. SRT

การรถไฟแห่งประเทศไทย | ตู้รถน้ำดื่ม 29330 ลิตร
ถัง 19 ลิตร 29330 ลิตร

ตู้รถน้ำดื่ม	29330	ลิตร
ตู้รถน้ำดื่ม	26700	ลิตร
ตู้รถน้ำดื่ม	27500	ลิตร

“ထိုင်းအစိုးရအနေနဲ့ လူကုန်ကူးခံရသူအရေအတွက် စုစုပေါင်းကို သိရှိလိုပေမယ့် လူကုန်ကူးခံရသူတွေရဲ့ အကြောင်းနဲ့ပတ်သက် တဲ့အစီရင်ခံစာတွေက အလွန်များနေတဲ့အခါ ထိုင်းနိုင်ငံအနေနဲ့ စိတ်မကောင်းစရာဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တမ်းမှာတော့ ယုံကြည်ရတဲ့အချက်အလက်တွေ မရရှိနိုင်ပါဘူး။ လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး အဖွဲ့တိုင်းသည် လူကုန်ကူးမှုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရာတွင် မတူညီသော စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုကြသည်။ ရရှိလာသော အချက်အလက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန် ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုနှင့် စနစ်ဟူ၍ မရှိပေ။”

အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်း လုပ်သား၊ ဘန်ကောက်

U.N. A.4 29033 B 0 T. U5500 LGAD 26000 KG

ကလေးသူငယ်ဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

၁၉၈၉ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ သဘောတူညီချက်တွင်ပါရှိသော အကျယ်ပြန့်ဆုံး လက်ခံထားသော ဖွင့်ဆိုချက်အရ ကလေးသူငယ် ဆိုသည်မှာ အသက် ၁၈ နှစ်အောက်ရှိသူကို ဆိုလိုသည်။

သို့သော်လည်း နိုင်ငံများစွာတို့တွင် အထူးသဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် “ကလေးသူငယ်”ဟူသည်ကို ဓလေ့ထုံးစံအရ တန်းတူညီညွတ်ခြင်းမရှိသည့် မတူညီသော အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်များရှိနေကြပြီး “လူငယ်” ဟူသော သီးခြားအမျိုးအစားတစ်ခုလည်း ရှိနေသဖြင့် “ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှု” ကို တရားဥပဒေနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရာတွင် မေးမိန့်စေနိုင်ပေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် “ကလေးသူငယ်” ဆိုသည်မှာ အသက် ၁၆ နှစ်အောက် ရှိသူကို ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် အသက် ၁၆ နှစ်အောက်ရှိသောကလေးငယ်ကို လူကုန်ကူးခြင်းကိုသာ တရားစွဲဆိုနိုင်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပေသည်။ အသက် ၁၆ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြားတွင်ရှိသော သက်ငယ်များကိုမူ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ခြေမရှိမရှိဘဲ ရွှေ့ပြောင်းကလေးလုပ် သားများအဖြစ်သာ သတ်မှတ်ရ ပေမည်။

လူကုန်ကူးခြင်းဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

လူကုန်ကူးခြင်းကို ၂၀၀၀ ခုနှစ်အထိ အားလုံးက လက်ခံသော ယေဘုယျ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်မရှိခဲ့သဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မစုံစမ်း မသတ်မှတ်နိုင်ဘဲ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးလာစေခဲ့သည်။

ပယ်လာမိုစာချုပ် အပိုဒ် ၃ (က) အရ လူကုန်ကူးမှုကို နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်သည်-

“ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းပြုရန်အလို့ငှာ ထိုသူ၏ သဘောတူညီချက်ရရှိရန် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်း၊ အခြားနည်းဖြင့် အနိုင်အထက်ပြုခြင်း၊ သွေးဆောင်ခေါ်ယူခြင်း၊ လိမ်လည်ခြင်း၊ လှည့်ဖြားခြင်း၊ အခွင့်အာဏာကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်း သို့မဟုတ် ရပ်တည်ရန်ခက်ခဲသော အခြေအနေကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်း၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ် ချုပ်ကိုင်နိုင်သောသူ၏ သဘောတူညီချက်ရရှိစေရန် ငွေကြေး သို့မဟုတ် အကျိုးအမြတ်ကို ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံရယူခြင်း စသည့်နည်းများဖြင့် လူများကို သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းဆိုသည်မှာ အနည်းဆုံးအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်း၊ အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် ကာမဆိုင်ရာ ကိစ္စများပြုလုပ်ခြင်း၊ အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ အဓမ္မဝန်ဆောင်မှုပေးစေခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း၊ ကျေးကျွန်ကဲ့သို့ခိုင်းစေခြင်း၊ ကြွေးမြီဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ ခိုင်းစေခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၏ အင်အားစွမ်းအားများအား ထုတ်ယူ ဖယ်ရှားခြင်းဖြစ်သည်။”^{၁၀}

စာချုပ်အရ လူကုန်ကူးမှုဆိုသည်မှာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အားဖြင့် အဓိကအချက် ၃ ချက်ပါဝင်သည်။

လုပ်ဆောင်မှု - လူများကို သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်း

နည်းလမ်း - ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်း၊ အခြားနည်းဖြင့် အနိုင်အထက်ပြုခြင်း၊ သွေးဆောင်ခေါ်ယူခြင်း၊ လိမ်လည်ခြင်း၊ လှည့်ဖြားခြင်း၊ အခွင့်အာဏာကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်း သို့မဟုတ် ရပ်တည်ရန်ခက်ခဲသော အခြေအနေကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်း၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ် ချုပ်ကိုင်နိုင်သောသူ၏ သဘောတူညီချက် ရရှိစေရန် ငွေကြေး သို့မဟုတ် အကျိုးအမြတ်ကို ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံရယူခြင်း

ရည်ရွယ်ချက် - ခေါင်းပုံဖြတ်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်း (ကာမဆိုင်ရာ ကိစ္စများပြုလုပ်စေခြင်းဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်းနှင့် အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေခြင်း အစရှိသည်)

ပယ်လာမိုစာချုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုသည် ထိုအချက် ၃ ချက်အနက် လုပ်ရှားမှုနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း ဟူသည့် အချက် ၂ ချက်နှင့် ကိုက်ညီရန်သာ လိုအပ်သည်။ အကြောင်းမှာ ကလေးငယ်တစ်ဦးသည် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရန်အတွက် မိမိကိုယ်ကို တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်ပေးနိုင်ခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးခြင်းဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

ပယ်လာမိုစာချုပ်အရ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးခြင်းဆိုသည်မှာ အထက်ဖော်ပြပါအပိုဒ်ခွဲ၏ အပိုဒ်ငယ် (က)၁၂ တွင် ပါရှိသော နည်းလမ်းများမပါရှိစေကာမူ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် မည်သူ့ကိုဖြစ်စေ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းပြုရန်အလို့ငှာ သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။

ပယ်လာမိုစာချုပ်အရ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးခြင်းဆိုသည်မှာ အထက်ဖော်ပြပါအပိုဒ်ခွဲ၏ အပိုဒ်ငယ် (က)၂၁ တွင်

တွင် ပါရှိသော နည်းလမ်းများမပါရှိစေကာမူ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် မည်သူ့ကိုဖြစ်စေ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း ပြုရန်အလို့ငှာ သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။

“ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်အလို့ငှာ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း၊ လမ်းပေါ်ရောင်းချခြင်း၊ ခေါ်ဆောင်လာခြင်း၊ ခေါ်ယူသွားခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ထားခြင်း၊ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းကို ပြုသည့်မည်သူဖြစ်စေ လူကုန်ကူးမှုဖြင့် အပြစ်ရှိသည်။”^{၁၁}

“လူကုန်ကူးမှု” နှင့် “ကလေးသူငယ်” ဟူသော စကားလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို တူညီစွာလက်ခံထားသော သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတိုင်းတွင် နိုင်ငံအလိုက် ထိရောက်သော တရားစီရင်ခြင်းဖြင့် မပုံပိုးနိုင်ပါက လေးနက်မှု မရှိနိုင်သဖြင့် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု၏ စံချိန်မီသော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို ပြည့်ဝစေရန် နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုများတွင် လွှမ်းမိုးမှုအချို့ ရှိနေပေသည်။

ထိုသို့မပုံပိုးနိုင်သဖြင့် လူကုန်ကူးမှုများစွာတို့ကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်ခြင်း၊ သိရှိနိုင်ခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ အချို့သောဖြစ်ရပ်များတွင် လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ လူကုန်ကူး ခံရခြင်းကို ဥပဒေအရ ရှင်းလင်းစွာ အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်သည်ပင် တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများအဖြစ် တရားစွဲဆိုခံရကြသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့၏ မူရင်းနိုင်ငံမှ ကလေးသူငယ်၏ အသက် အပိုင်းအခြား နှင့်/သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက်ပေးနိုင်သော အသက်အရွယ်တို့ကို သတ်မှတ်ထားခြင်းတို့သည် အခြားနိုင်ငံများနှင့် မတူညီပါက အသက် ၁၈ နှစ်အောက်ကလေးငယ်များသည်ပင် အရွယ်ရောက်ပြီးသူများ အဖြစ် သတ်မှတ်တရားစွဲဆိုခံကြရသည်။

ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးခြင်းဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးခြင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတွင်းလူကုန်ကူးခြင်းဆိုသည်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမှ အခြား ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို (နိုင်ငံသားဖြစ်စေ၊ လူမျိုးဖြစ်စေ) နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၁၄ ၏ နယ်ပယ်အတွင်း လူကုန်ကူးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းရှိ ရွာတစ်ရွာမှ ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်အလို့ငှာ ဘန်ကောက်သို့ လူကုန်ကူးခြင်းသည် ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးခြင်းဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ် ညှဉ်းပန်းခြင်းဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO) အရကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းခြင်းဆိုသည်မှာ “ကလေးငယ်၏ ကျန်းမာရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု သို့မဟုတ် ဂုဏ်သိက္ခာကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေသော သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာနှိပ်စက်ခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မတော်တရော်ပြုခြင်း၊ ပစ်ထားခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းများအားလုံးကို ဆိုလိုသည်။ ဤကျယ်ပြန့်သော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ချက်တွင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မတော်တရော်ပြုခြင်း၊ ဂရုမစိုက်ဘဲပစ်ထားခြင်း၊ ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း ဟူ၍ အမျိုးအစားငယ်များ ထပ်မံခွဲခြားနိုင်သည်။”^{၁၅}

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် စိုးရိမ်လောက်ဖွယ်ရာအနေအထားထိ လုံလောက်သော ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှုများ ရှိနေသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကလေးသူငယ်များအဖွဲ့ (UNICEF) မှ ကလေးသူငယ် ၁၉,၀၀၀ ကျော်သည် ညှဉ်းပန်းမှုတစ်မျိုးမျိုးကြောင့် ခရိုင်ဆေးရုံများတွင် တက်ရောက်ကုသနေရပြီး ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မတော်တရော်ပြု လုပ်မှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြထားသည်။^{၁၆}

ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုသည် ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှုပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ အုပ်ထိန်းသူ သို့မဟုတ် စောင့်ရှောက်သူမရှိသည့် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ညှဉ်းပန်းမှုများနှင့် ဂရုမစိုက်ဘဲပစ်ထားခြင်းတို့ကြောင့် အလွန်စိုးရိမ်ရသော အခြေအနေတွင် ရှိနေသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကို ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှုအဖြစ် တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း အပြန်အလှန်အားဖြင့် ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှုကို ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုအဖြစ်လည်း စွဲဆိုနိုင်သည်။ ထိုင်းရဲဘဲအဖွဲ့ ပြောကြားချက်အရ ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှုဆိုသည်မှာ ကလေးငယ်များကို စော်ကားသော မည်သည့်အရာကိုမဆို ဆိုလိုသည်။ လူကုန်ကူးမှုသည် ညှဉ်းပန်းခြင်းပင်ဖြစ်သော်လည်း လူကုန်ကူးမှု၏ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်များမှာ ရှုပ်ထွေးနေသဖြင့် ရဲများအနေဖြင့် အမှုကို "ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု" အဖြစ် စုံစမ်းဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်းထက် "ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှု" အဖြစ် တရားစွဲဆိုခြင်းသည် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူစေသည်။

ကလေးလုပ်သားခိုင်းစေခြင်းဆိုသည်မှာ ဘာလဲ။

ကလေးလုပ်သားဆိုသည်မှာ ကလေးငယ်များကို ကလေးသဘာဝနေထိုင်ရသော ဘဝမှ ပိတ်ပင်လိုက်သော ၊ ပုံမှန်ကျောင်းတက်နိုင်စွမ်းကို နှောင့်ယှက်သော၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် စာရိတ္တပိုင်းဆိုင်ရာအရ အန္တရာယ်များပြီး ထိခိုက်နိုင်သော မည်သည့်အလုပ်မျိုးကိုမဆို ခိုင်းစေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။^{၁၇}

ကလေးလုပ်သားခိုင်းစေခြင်းသည် လူကုန်ကူးခြင်း၏ ရလဒ်အဖြစ် အမြဲတမ်းမဟုတ်သော်လည်း ကလေးငယ်များကို အမေ့ခိုင်းစေခြင်း၊ ကျွန်ုပ်ပြုခြင်းနှင့် အိမ်တွင်းကျွန်အဖြစ်ပြုခြင်း အခြေအနေများသို့ရောက်အောင် မကြာခဏ လူကုန်ကူးခံကြရသည်။

ကလေးလုပ်သားခိုင်းစေခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တရားဥပဒေချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်ပြီး အသက် ၁၅ နှစ်အောက် ။ ရှိသည့် မည်သူ့ကိုမဆို အလုပ်ခန့်ခြင်းသည် တရားဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ပေ။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ဓလေ့ထုံးစံအရ ကျေးလက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အထူးသဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၌ ကလေးလုပ်သားများကို သိသာထင်ရှားစွာ အသုံးပြုကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကလေးငယ်များကို အလုပ်ခိုင်းစေခြင်းသည် လူမှုရေးအရ အရှက်ရစေသောကိစ္စနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း အနည်းငယ် သို့မဟုတ် လုံးဝ မရှိပေ။

ယနေ့ကာလတွင် ပညာရေးစနစ် အလွန်တိုးတက်လာခြင်းကြောင့် အလုပ်ခွင်ထဲတွင် ထိုင်းကလေးငယ်များ နည်းပါးလာကြသည်။ ထိုင်းကလေးငယ်များအတွက် အပြုသဘောဆောင်သည့် ပြောင်းလဲမှုဖြစ်သော်လည်း ကလေးလုပ်သားလိုအပ်ချက်မှာ ရှိနေသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသားမဟုတ်သည့်အပြင် ကျောင်းတက်နိုင်ခွင့်လည်း မရှိသော ရွှေ့ပြောင်းကလေးငယ်များနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသားရပ်ရွာများမှ ကလေးငယ်များကို အစားထိုးလာကြသည်။

ကလေးလုပ်သားခိုင်းစေခြင်းကို တစ်ခါတရံတွင် ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှု ဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုကြသည်။ ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ၎င်း၏ မိဘက လမ်းပေါ်တွင် တောင်းရမ်းခိုင်းသည့်အခါ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု၊ ကလေးသူငယ်ညှဉ်းပန်းမှုဖြစ်ပြီး မိဘများကို ကလေးသူငယ်ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ၂၀၁၃ ဖြင့် တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။

လူကုန်ကူးခြင်းနှင့် လူမှောင်ခိုကူးခြင်း၏ ကွဲပြားခြားနားချက်သည် ဘာလဲ။

အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက လူမှောင်ခိုကူးခြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်သည်မှာ " လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး (များ) သည် လျှို့ဝှက်စွာဖြစ်စေ စာရွက်စာတမ်းအတုများကို အသုံးပြုခြင်းကဲ့သို့ လိမ်လည်၍ဖြစ်စေ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုသော နိုင်ငံများ၏ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတကာနယ်စပ်ကို ကျော်ဖြတ်၍ တရားမဝင် ဝင်ရောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဝင်ရောက်ရာတွင် လွယ်ကူအောင်လုပ်ပေးခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် ကြိုးစားခြင်း" ဖြစ်သည်။^{၁၈}

မှောင်ခိုကူးလိုသူများသည် နယ်စပ်မျဉ်းကိုဖြတ်၍ ခေါ်ယူရန်အတွက် (ဥပမာ - ထရပ်ကား၏ နောက်တွဲတွင်) ငွေကြေးပေးကြသဖြင့် လူမှောင်ခိုကူးခြင်းသည် ယေဘုယျအားဖြင့် လူမှောင်ခိုသမားများကို အကျိုးအမြတ်ရရှိစေသည်။ သို့သော် ထိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ ငွေကြေးအမြတ်ထုတ်ခြင်းဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်မသက်ရောက်ပေ။

လူမှောင်ခိုကူးခြင်းတွင် တရားဝင်စာရွက်စာတမ်းများ သို့မဟုတ် တရားဝင်ကြေညာချက်များမပါဝင်သဖြင့် လူမှောင်ခိုကူးသူများကိုယ်တိုင်သည် တရားမဝင် ဝင်ရောက်သူများ အလိုအလျောက် ဖြစ်သွားပေသည်။ ၎င်းတို့သည် လူကုန်ကူးခံရသူများ မဟုတ်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ အခြေအနေနှင့် အနေအထားမှာ တရားမဝင် ဝင်ရောက်သူများဖြစ်သဖြင့် လူကုန်ကူးခံရခြင်းနှင့် အခြားပုံစံများဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းတို့အတွက် အကာအကွယ်မဲ့သူများဖြစ် သွားကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် လူမှောင်ခိုကူးမှုများသည် လူကုန်ကူးမှုများဖြစ်လာကြသည်။

တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ရန် လူမှောင်ခိုကူးသူကို ငွေကြေးပေးပြီးနောက် ရောက်ရှိသောအခါ ခေါင်းပုံဖြတ်မည့် ရည်ရွယ်ချက်ရှိသော နေရာသို့ ပို့ဆောင်ခံရနိုင်သည်။ ထိုရာဇဝတ်မှုများကို လူကုန်ကူးမှုအဖြစ် အမြဲတစေ ခြုံခြားသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းမရှိပေ။

လူမှောင်ခိုကူးခံရသူဆိုသည်မှာ နိုင်ငံနယ်စပ်မျဉ်းကို တရားမဝင် ကျော်ဖြတ်ခေါ်ဆောင်ရန် သဘောတူညီချက်ပေးပြီးသူ ဖြစ်သည်။ သဘောတူညီချက်မပေးခဲ့ပါက သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက်ကို လိမ်လည်လှည့်ဖြားရယူခဲ့ပါက ထိုသူသည် လူကုန်ကူးခံရခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် လူမှောင်ခိုကူးခံရသူသည် ကလေးငယ်ဖြစ်ပါက ကလေးငယ်သည် လူမှောင်ခိုကူးခံရန် သဘောတူညီချက်ကို ၎င်းကိုယ်တိုင် တရားဝင်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် ထိုအမှုသည် အမြဲတမ်း လူကုန်ကူးမှုဖြစ်သည်။ သို့သော် ကလေးသူငယ်လူမှောင်ခိုကူးမှုနှင့် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကြားတွင် လက်တွေ့ကျသော ကွဲပြားခြားနားချက်မရှိပေ။

လူကုန်ကူးသူဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ်များအဖွဲ့ (UNICEF) က ဖော်ပြချက်အရ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု သိသောမည်သူမဆို လူကုန်ကူးသူဖြစ်သည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း ဖြစ်စေနိုင်သည်ကို မသိသူ သို့မဟုတ် သံသယမရှိသူကို လူကုန်ကူးသူဟု မသတ်မှတ်နိုင်ပေ။^{၁၉}

လူကုန်ကူးမှုသည် တစ်ခါတရံတွင် ရှုပ်ထွေးသော ရာဇဝတ်ကွန်ယက်၊ နိုင်ငံဖြတ်ကျော်စီစဉ်သော ရာဇဝတ်မှုနှင့် လူကုန်ကူးသူများ၊ ရာဇဝတ်သားများနှင့် ပူးပေါင်းကြံစည်သူများဖြင့် ဆက်စပ်နေတတ်သည်။ သို့သော် အချို့သော အကြောင်းအရာများတွင် လူကုန်ကူးမှုသည် မိသားစုနေအိမ်တွင်း လေးဘက် လေးတန် နံရံအတွင်းတွင်ပင် ဖြစ်တတ်ကြသည်။ ဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် မိဘများသည်ပင် ၎င်းတို့ ကလေးငယ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြင်း ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခံရနိုင်သည်ကို သိလျက်နှင့်ပင် လူကုန်ကူးမှုတွင် ကြံရာပါများ ဖြစ်နေတတ်ကြသည်။

အောက်ပါဖြစ်ရပ်များကို လေ့လာဆန်းစစ်ကြည့်ပါ။

နှစ်ခုစလုံးတွင် ကလေးသူငယ်ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ ကလေးလုပ်သားခိုင်းစေခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ် ညှဉ်းပန်းခြင်း တို့ပါဝင်သည်။ သို့သော် တစ်မှုတည်းသာ လူကုန်ကူးမှုဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ထိုသို့သော ဖြစ်ရပ်များစွာရှိပြီး ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကို အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးသူများကို လူကုန်ကူးမှုဥပဒေဖြင့် တရားစွဲခြင်း တို့တွင် အခက်အခဲများကို တွေ့ရှိရသည်။ ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုတိုင်းသည် ကွဲပြားခြားနားကြပြီး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာလူထုတစ်ခုချင်းစီ၏ တန်ဖိုးများ၊ ဓလေ့ထုံးစံများနှင့် ယုံကြည်မှုများက လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကလေးလုပ်သားခိုင်းစေခြင်းအပေါ် အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ဥပဒေချမှတ်ခြင်းတို့ အပေါ် သက်ရောက်ကြသည်။

ဖြစ်ရပ် ၁ - ၁၃ နှစ်အရွယ် ယောက်ျားလေးတစ်ဦးသည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ရွာတစ်ရွာတွင် ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများဖြစ်သည့် မိဘများနှင့် အတူနေထိုင်သည်။ ၎င်းသည် အနီးအနားရှိ အထည်စက်ရုံတွင် မိဘများနှင့်လိုက်ပါပြီး အလုပ်လုပ်သည်။ စက်ရုံတွင် မိဘများနှင့်အတူ တစ်နေ့လျှင် ၁၀ နာရီအလုပ် လုပ်ကာ လုပ်အားခ အနည်းငယ်ရရှိပြီး မိသားစု၏ စီးပွားရေးအခြေအနေကို အထောက်အကူပြုသည်။

ကြုံဖြစ်ရပ်သည် လူကုန်ကူးမှုမဟုတ်ပေ။ ရွှေ့ပြောင်းမိသားစုသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ၎င်းတို့၏ သဘောဖြင့် လာရောက်နေထိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ကလေးငယ်အနေဖြင့် ပညာသင်ခွင့်ကိုမရရှိဘဲ အလုပ်လုပ်ရသည့်အပြင် အလုပ်ချိန်ကြာမြင့်စွာ လုပ်ရသော်လည်း ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခံရသည့် လူကုန်ကူးမှုကို ခံရခြင်း မဟုတ်ပေ။

ဖြစ်ရပ် ၂ - ထိုင်းနိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ဘက်မှ ၁၅ နှစ်အရွယ် မိန်းကလေးကို အမျိုးဝေးသော ဝမ်းကွဲ ပိုင်ဆိုင်သည့်ဘားတွင် အလုပ်လုပ်ရန် ၎င်း၏မိဘများက ဘန်ကောက်သို့ ပို့ဆောင်သည်။ ၎င်း၏ ဖခင်က ၎င်းကို ဘန်ကောက်သို့ လိုက်ပို့ပေးပြီး ၎င်းတစ်ခါမှမမြင်ဖူးသော ဝမ်းကွဲ၏စောင့်ရှောက်မှု အောက်တွင် ထားခဲ့သည်။ ထိုမိန်းကလေးသည် ဘားတွင် ညတိုင်းအလုပ်လုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ခလစာများကို အိမ်က မိဘများထံ ပို့ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

ကြုံဖြစ်ရပ်သည် လူကုန်ကူးမှုဖြစ်သည်။ ကလေးငယ်သည် ဘန်ကောက်သို့သွားရောက်ရပြီး ခေါင်းပုံဖြတ်ရန် အလို့ငှာ အပ်နှံခြင်းနှင့် လက်ခံထားခြင်းကို ခံရသည်။ ကလေးငယ်သည် လုံခြုံသော ပတ်ဝန်းကျင်မှ ထွက်ခွာကာ ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခံရမည့် အခြေအနေသို့ သွားရောက်ရသည်။

နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ တရားဥပဒေပြဌာန်းခြင်း

လူကုန်ကူးမှုသည် ကမ္ဘာအနှံ့ပျံ့နှံ့နေသော ရာဇဝတ်မှုဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေသည် လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အစွမ်းထက်သော ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်ပြီး မျက်မှောက်ခေတ် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ပြဌာန်းမှုများကို အသုံးပြုသော်လည်း နိုင်ငံများအနေဖြင့် မူဝါဒများ အကောင်အထည်ဖော်ရာနှင့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို လိုက်နာဖြည့်ဆည်းရာတွင် လက်ရှိဖြစ်ပျက်နေဆဲ အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ရသည်။

နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေပြဌာန်းမှုကို လိုက်နာရန် ပထမအဆင့်မှာ သဘောတူညီချက်များနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုမှုများတွင် ဝင်ရောက်ခြင်းနှင့် အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း တို့ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် လက်တွေ့ ကျင့်သုံးလုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် သုတေသနပြုခြင်းကို ပုံဖော်ရန်နှင့် တုံ့ပြန်မှုများကို စုစည်းရန် ဖွဲ့စည်းထားသော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ကော်မတီများမှ တရားဝင်စောင့်ကြည့်ခြင်းကို ခံယူရပေသည်။

သဘောတူညီချက်များနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုမှုများတွင် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုအဆင့်ကို ညွှန်ပြသော အစီရင်ခံစာများကို ပုံမှန်တင်ပြရန် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် စာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို လိုက်နာဖြည့်ဆည်းနိုင်သော နိုင်ငံဥပဒေ ပြဌာန်းမှု မပြုနိုင်မီ သဘောတူညီချက်များနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုမှုများတွင် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း မပြုကြပေ။

၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ မူးယစ်ဆေးနှင့် မုခင်းနှိမ်နင်းရေးအဖွဲ့မှ အရေးကြီးသော ဥပဒေလမ်း ညွှန်ချက် ၃ ချက်ကို ဥပဒေကြမ်းရေးသားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- နိုင်ငံဖြတ်ကျော်စီစဉ်သော မုခင်းများကို တိုက်ဖျက်ရန် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ သဘောတူညီချက်
- အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များ လူကုန်ကူးမှုကို ကာကွယ်နှိမ်နင်းရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ရန် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ စာချုပ် (ပယ်လာမိုစာချုပ်)
- ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများကို ကုန်းကြောင်း၊ ရေကြောင်းနှင့် လေကြောင်းမှ လူမှောင်ခိုကူးခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ စာချုပ်

စာမျက်နှာ ၁၉ မှ ဇယားတွင် ကြိုတင်စီစဉ်သော ရာဇဝတ်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေပြဌာန်းမှုကို လိုက်နာရန် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့မှ ပြုလုပ်ထားသော ကတိဝန်ခံချက်များကို ပြသထားသည်။

ပယ်လာမိုစာချုပ်

ပယ်လာမိုစာချုပ်ဟု ခေါ်ဆိုသော အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များ လူကုန်ကူးမှုကို ကာကွယ်နှိမ်နင်းရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂစာချုပ်သည် လူကုန်ကူးမှုကို တိတိကျကျ ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးအပါဆုံးနှင့် ဩဇာအရှိဆုံး စာချုပ်ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်သည် လူကုန်ကူးမှုကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်ကိုင်တွယ်မှုနည်းလမ်းဖြင့် စစ်မှန်သော အပြောင်းအလဲကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကြံ့ခိုင်သန်မာစွာ ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုစာချုပ်သည် လူကုန်ကူးမှုကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အခြေအနေဖြင့် အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ဖော်ပြထားပြီး ပြည်တွင်းတွင် နားလည်နိုင်သော ဥပဒေဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများဖြင့် ကာကွယ်ရေးနှင့် တရားစွဲဆိုရေး စံသတ်မှတ်ချက်များကို အသေးစိတ်ချမှတ်ထားသည်။

ပယ်လာမိုစာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးသူများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများမှာ အောက်ပါတို့ပါဝင်ပြီး ထိုတာဝန်များထက် မပိုရဟူ၍ သတ်မှတ်ထားခြင်းမဟုတ်ပေ။

- » လူကုန်ကူးမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ရန်နှင့် နိုင်ငံဥပဒေစီရင်မှုများ မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် တရားခံများကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် တာဝန်ဝတ္တရား
- » လူကုန်ကူးခံရသူများကို ထိရောက်စွာ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်နှင့်

လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အခြေအနေကို သတင်းပို့ရန် တာဝန်ဝတ္တရား

- » အမှုများကို အသေးစိတ် စစ်ဆေးရန်နှင့် လူကုန်ကူးမှု ကျူးလွန်သူများကို တရားစွဲဆိုရန် တာဝန်ဝတ္တရား
- » စာရွက်စာတမ်းများမပါရှိသော လူကုန်ကူးခံရသူများကို မှုးရင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်ရာတွင် လွယ်ကူစေရန်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကို နေရပ်ပြန်ပို့ရန် တာဝန်ဝတ္တရား
- » လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကာကွယ်ရန်၊ ထောက်ပံ့ကူညီရန်၊ ပြန်လည်ကုစားခြင်းနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ခြင်းပြုရန် တာဝန်ဝတ္တရား
- » လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များကို အထူးပံ့ပိုးမှုများ ပြုလုပ်ပေးရန် တာဝန်ဝတ္တရား
- » လူကုန်ကူးမှုကို ကာကွယ်ရန် နည်းလမ်းများကို ထိရောက်စွာ ရှာဖွေရန် တာဝန်ဝတ္တရား
- » လူကုန်ကူးမှုကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ဘေးကင်းစွာ နေရပ်ပြန်ပို့ရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းတို့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ဝတ္တရား ၂၃

ပယ်လာမိုစာချုပ်သည် နိုင်ငံဥပဒေနှင့် အောင်မြင်စွာ ပူးတွဲဆောင်ရွက်မှသာ ထိရောက်အကျိုးဖြစ်ထွန်းသည်။ စာချုပ်သည် နိုင်ငံများအတွက် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်ချက်များကိုသာ ပြဌာန်းထားပြီး ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတရားဥပဒေအရ လိုအပ်သည်ဟု ၎င်းတို့ယူဆသော ပံ့ပိုးမှုများကို ထပ်မံဖြည့်စွက်နိုင်ခွင့်ကို ပေးထားသည်။ ၂၄ လူကုန်ကူးမှုကို ထိရောက်စွာ တိုက်ဖျက်ရန် နိုင်ငံများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော နိုင်ငံဥပဒေကို ထိရောက်စွာ ဖန်တီးနိုင် သို့မဟုတ် ညှိယူနိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရန်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အရှိန်အဟုန်မြှင့်ရန်အတွက် စာချုပ်၏ စံသတ်မှတ်ချက်များကို အပြည့်အဝ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် ပယ်လာမိုစာချုပ်ကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်ရန် အားအင်မရှိဖြစ်နေပြီး ထိုစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော နိုင်ငံများသည် စာချုပ်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို တရားဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များ နှင့်/ သို့မဟုတ် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်နေကြောင်း အာမခံနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ အကဲဖြတ်ရာတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ပြည့်မီရန် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းသည် တရားဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေး-နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ကွဲပြားချက်များကိုလိုက်၍ ကြီးမားစွာ ကွဲပြားခြားနားမှုရှိနိုင်ကြောင်း သိရှိရမည်။ ထိုအချက်များသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီက တားဆီးရေးနည်းလမ်းများ၊ ကာကွယ်ရေးနည်းလမ်းများနှင့် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များကို ထောက်ပံ့ကူညီခြင်းတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည့် အတိုင်းအတာပေါ် မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့ ဦးတည်ဝင်ရောက်ရာနိုင်ငံများအနေဖြင့် ဝင်ရောက်မှုပြုသော ရင်းမြစ်နိုင်ငံများဖြစ်သည့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများထက် ပိုမိုကြီးမားသော စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိတတ်ကြသည်။ သို့သော် ပိုမိုဆင်းရဲနွမ်းပါးသော နိုင်ငံများကိုလည်း ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရေး စီမံချက်များအားလုံးကို ပြုလုပ်ရမည့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို လျော့ပေါ့ပေးနိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် စာချုပ်သတ်မှတ်ချက်များကို ပြည့်မီရမည့် အတိုင်းအတာကို ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်များအပေါ်တွင်သာ မူတည်ဆုံးဖြတ်ကြရသည်။ နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ ဥပဒေပြဌာန်းမှုများ၏ ထိရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ရာတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ပြည့်မီနိုင်စွမ်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးသည်။

ဒေသဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းမူဘောင်များ

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် လာအိုနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့နှင့်အတူ မဲခေါင်ဒေသခွဲအတွင်းရှိ လူကုန်ကူးမှုကိစ္စရပ်များကို သိရှိရန်နှင့် သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဒေသတွင်း ဥပဒေဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းမူဘောင်တစ်ခုဖြစ်သည့် လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး မဲခေါင်ဝန်ကြီးဌာနဆိုင်ရာ အစပြုပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း (COMMIT) ကို တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။^{၁၅}

နားလည်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ရန်ကြိုးစားရာတွင် လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး မဲခေါင်ဝန်ကြီးဌာနဆိုင်ရာ အစပြုပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း (COMMIT) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ မဲခေါင်နယ်စပ် ဒေသတွင်

* အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း - နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ ဥပဒေဆိုင်ရာကို အခြေခံသည့်အရာမှာ ဝါဒပုဒ်မကို နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသာ လိုက်နာနိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး သဘောတူညီမှုပြုသလိုအခြေခံ ထိရောက်မှုမရှိသော စာချုပ်ချုပ်ဆိုမှု သဘောတူညီချက် ပြသခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအဆင့် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် ထိုနိုင်ငံများအနေဖြင့် လိုအပ်သော သဘောတူ ခံယူမှုများနှင့် နှင့် ထိုစာချုပ်ချုပ်ဆိုမှု ပြည့်စုံလုံလောက်မှုကို ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သော တရားဥပဒေပြဌာန်းခြင်းကို ချမှတ်ရန် လိုအပ်သည့်အမျိုးကွပ် အတိုင်းအတာကို အဖွဲ့ပူးတွဲပေးပါသည်။
† ဥပဒေလိုက်နာသူ ထပ်မံချုပ်ဆိုခြင်း - ဥပဒေဆိုင်ရာကို နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ လက်ခံပြီးနောက် သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံများမှ လက်မှတ်ရေးထိုး ညွှန်ပြသော စာချုပ်ချုပ်ဆိုမှုတွင် အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ရန် အဖွဲ့ဝင်အရေကို လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းနှင့် တူညီသော သက်ရောက်မှုမရှိပါ။

လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နားလည်မှုသဘောတူ စာချုပ်မူကြမ်းကို ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုသဘောတူ စာချုပ်မူကြမ်းသည် နိုင်ငံများအားလုံးက ပယ်လာမီစာချုပ်ကို မကျင့်သုံးမီ "လူကုန်ကူးမှု" နှင့် "သဘောတူညီချက်ပေးနိုင်သော အရွယ်" ကဲ့သို့သော နိုင်ငံ့ဥပဒေအရ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆို သတ်မှတ်ချက်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို တန်းတူညီမျှခြင်းကို ပထမမြေလှမ်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်ရပေမည်။ နယ်စပ်ဒေသအချင်းချင်း ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းကို မြှင့်တင်နိုင်ပြီး လက်တွေ့တွင် ဥပဒေဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများအတွင်းမှာလည်း လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သော သဘောထားအမြင်များကို ကျယ်ပြန့်စွာ နားလည်မှုလွှဲပြောင်းခြင်းရှိနေစေ ဖြစ်သည်။

မဲခေါင်ဒေသခွဲအတွင်းရှိ နိုင်ငံများတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အစုံလင်ဆုံး ဥပဒေ စည်းမျဉ်းမူဘောင်ကို ပိုင်ဆိုင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်တားဆီးရေး အက်ဥပဒေဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး နိုင်ငံ၏ ပထမဦးဆုံး လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး အက်ဥပဒေဖြင့် အစားထိုးခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ပယ်လာမီစာချုပ်ကို အခြေခံသော အလားတူ နိုင်ငံ့ဥပဒေ ပြဌာန်းမှုများကို အခြားသော အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအားလုံးမှ သဘောတူလက်ခံ ကျင့်သုံးကြသည်။ သို့သော် လုပ်နိုင်စွမ်းမရှိခြင်း၊ အင်အားမရှိခြင်း၊ လုပ်လိုသော ဆန္ဒမရှိခြင်း တို့ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဥပဒေပြဌာန်းမှုရှိခြင်းသည် ထိုဥပဒေပြဌာန်းမှုကို ကျင့်သုံးသည်ဟု မဆိုလိုပေ။

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း (အာဆီယံအသင်း)

အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများအသင်း (အာဆီယံအသင်း) ကို ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ဖီလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ မလေးရှား နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံနှင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဘန်ကောက်ကြေညာချက်အဖြစ် လူသိများသော ကြေညာချက်တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း၏ အစပိုင်း တည်ထောင်မှုကို ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ကြောက်လန့်ခြင်းနှင့် ဒေသတွင်းတွင် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု လျင်မြန်စေလိုခြင်းတို့ကြောင့် စတင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ယနေ့တွင်မူ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်းတွင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ ဘရူနိုင်းနိုင်ငံ၊ လာအိုနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတို့ ပါဝင်လာခဲ့ပြီး ဒေသတွင်းတွင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၊ လူမှုဆက်ဆံရေးတိုးတက်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဖွံ့ဖြိုးရေးကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်ရန်နှင့် ကမ္ဘာတစ်လွှားတွင် အရှေ့တောင်အာရှစာပေလေ့လာမှု များ တိုးမြှင့်ရန် ကြိုးစားကြသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်တားဆီးရေး အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း၏ ကြေညာချက်ကို ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ထိုတူညီသော အမည်ဖြင့်ပင် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း၏ သဘောတူညီချက်အဖြစ် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာစည်းမျဉ်းများနှင့် နိုင်ငံတွင်းစည်းမျဉ်းများတွင် ချမှတ်ထားသော တာဝန်ဝတ္တရားများ ကွဲပြားခြားနားသဖြင့် ကြေညာချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် သတင်း အချက်အလက်မူဝါဒခြင်း၊ နယ်စပ်များကို အားဖြည့်ခြင်းနှင့် ခရီးသွား စာရွက်စာတမ်းများကို အတုပြုလုပ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို အားပေးတိုက်တွန်းရန် စတင်လုပ်ဆောင်ရသည်။^၆

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ၏ ဒေသအတွင်းတွင် လူကုန်ကူးမှုကို ပျံ့နှံ့ခြင်းသည် အကြမ်းခံပြီး အစုံ အလင်ပါဝင်သော ညီညွတ်သည့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်ရန် လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း နိုင်ငံရေးလုံခြုံမှု အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အလွန်အရေးကြီးသော ဦးစားပေးဖြစ်လာခဲ့သည်။^၇

ထိုက်စွပ်များကို ထိပ်တိုက်ပူးပေါင်းရင်ဆိုင်ခြင်းဖြင့် အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံများအသင်းဝင်များသည် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးတွင် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်လုပ်ဆောင်မှုကို ပြသသည်။ သို့သော် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ရင်ဆိုင်ရသော အကြီးမားဆုံး အခက်အခဲများထဲမှ တစ်ခုမှာ ပါဝင်သောနိုင်ငံများကြားတွင် နေဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှု နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အလွန်ကွာခြားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ဝင်ငွေဥပဒေပေးသော နိုင်ငံများမှ ထိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့ ဝင်ငွေအလယ်အလတ်နိုင်ငံများသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုအလွန် များသည့်အချက်လည်း ပါဝင်သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်သော အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း (AEC) က ပြောကြားသည်မှာ "အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် ဒေသဆိုင်ရာ စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု လုပ်ဆောင်ချက်အဖြစ် အဓိကသမိုင်းမှတ်တိုင်ကြီးတစ်ခုမှာ ၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာရေးအတွက် အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၂၆၀၀ (၂.၆ ထရီလီယံ) ရှိသည့် ဈေးကွက်ကြီးကို ဖြစ်ထွန်းစေသော အခွင့်အလမ်း

များကို ဖန်တီးပေးခြင်းဖြစ်သည်"^၈ ဟု ဆိုသည်။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း (AEC) သည် အစပိုင်းအနေအထားသာရှိသေးသော်လည်း အာရှတွင် တတိယအကြီးဆုံး စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာတွင် ကြီးမားမှုအဆင့် ၇ ရှိသည်။^၉ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများစီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း (AEC) သည် ပိုမိုလွတ်လပ်သော နယ်စပ်ဒေသများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပြီး အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများကြားရှိ နိုင်ငံသားများ သွားလာဆောင်ရွက်မှုကို ပိုမိုလွတ်လပ်လာစေသည်။ သို့သော် ကျွမ်းကျင်လုပ်သားများ ပိုမိုလွတ်လပ်စွာ သွားလာနိုင်သဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းမှုမြင့်တက်ခြင်းကို ပိုမို လွယ်ကူ လာစေသဖြင့် တစ်နည်းအားဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကိုလည်း မြင့်တက်စေနိုင်ပေသည်။

အရှေ့တောင်အာရှဒေသတွင် လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရသူများအနေဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း (AEC)အတွင်း အနာဂတ်တွင် နယ်စပ်လွတ်လပ်မှု ရှိလာခြင်းသည် ယခုလက်ရှိ လူကုန်ကူးမှုကွန်ယက်များ ကျယ်ပြန့်လာစေနိုင်သည်ကို စိုးရိမ်နေကြသည်။ ဤအစီရင်ခံစာအတွက် Rouse က အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (NGO) ဝန်ထမ်းများ၊ လူမှု ဝန်ထမ်းများ၊ ရှု အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးများအပါအဝင် လူကုန်ကူးမှုများကို ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်နေရသူများအားလုံးကို စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ ခန့်မှန်းချက်အရ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း (AEC) ၏ နယ်စပ်တင်းကျပ်မှုလျော့ချရေးကြောင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စာမျက်နှာ ၁၉ တွင် ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ

ပူးပေါင်းကြံစည်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံ့ဥပဒေပြဌာန်းမှုမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- နိုင်ငံခြားကျော် ပူးပေါင်းကြံစည်သော မှုခင်းများ ကာကွယ်နှိမ်နင်းရေး အက်ဥပဒေ ၂၀၁၃
- လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး အက်ဥပဒေ ၂၀၀၈
- ငွေခဝါချမှု တိုက်ဖျက်ရေး အက်ဥပဒေ (အမှတ် ၂) ၂၀၀၈
- မျက်မြင်သက်သေ ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေ ၂၀၀၃
- ကလေးသူငယ် ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေ ၂၀၀၃
- ရာဇဝတ်သားစည်းမျဉ်း စည်းကမ်း ပြင်ဆင်ချက် အက်ဥပဒေ ၁၉၉၉
- ငွေခဝါချမှု ထိန်းချုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ၁၉၉၉

ထိုင်းနိုင်ငံသည် ကလေးသူငယ်ကာကွယ်ရေးနှင့် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးတွင် နိုင်ငံတကာတာဝန် ဝတ္တရားများကို ပြည့်မီရန်အတွက် နိုင်ငံတွင် ဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ခိုင်မာရန် အင်အားစိုက်ထုတ်လျှက်ရှိသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကလေးသူငယ်ကာကွယ်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော အဓိကကျသည့် နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်များနှင့် စာချုပ်များအားလုံးကို လက်မှတ်ရေးထိုးထားပြီး စာချုပ်အရဆိုလျှင် ထိုင်းနိုင်ငံမှကလေးငယ်များသည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသအတွင်းရှိ မည်သည့်နိုင်ငံထက်မဆို ကလေး သူငယ်အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ခွင့်နှင့် အကောင်းဆုံး တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကို ရရှိနေကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ကလေးသူငယ် ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေ ၂၀၀၃ အရ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို ထိပါးခြင်းများကို စီရင်သော အက်ဥပဒေများနှင့် လူငယ်ဟူသောဝေါဟာရကို နိုင်ငံတကာအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ ပေါင်းစပ်ခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် အခြေခံကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အာဟာရ ပြည့်ဝရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လုံခြုံရေးတို့အပြင် ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း၊ လူကုန်ကူးမှု၊ ကလေး လုပ်သားခိုင်းစေခြင်း၊ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြားနည်းလမ်းများမှ ကာကွယ်ခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို မြှင့်တင်ပေးခဲ့သည်။^{၁၀} ထိုအက်ဥပဒေအရ ထိုဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်ရေးနှင့် အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ရေးတွင် စောင့်ကြည့်ကွပ်ကဲရန်အတွက် နိုင်ငံအဆင့်ကလေး သူငယ်ကာကွယ်ရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

သို့သော် ထိုဥပဒေဖြင့် ကာကွယ်ခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံသားကတ် သို့မဟုတ် စာရွက်စာတမ်း ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းမရှိသည့် ကလေးငယ်များနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာသော ကလေးငယ်များကို တန်းတူညီမျှစွာ အကျိုးသက်ရောက်ခြင်းမရှိပေ။ နိုင်ငံသားအက်ဥပဒေ ၁၉၆၅ အရ ကလေးသူငယ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဖော်ပြထားသည်မှာ ထိုင်းနိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ကို မျိုးရိုးဆင်းသက်မှုဖြင့်သာ ရရှိနိုင်ပေသည်။ ထိုအချက်သည် မွေးစာရင်းစာရွက်စာတမ်းမရှိသော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ၊ ဒုက္ခသည်များနှင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများအတွက် ထိုင်းနိုင်ငံဥပဒေအရ ကာကွယ်မှုကို ရရှိရန် အခက်အခဲဖြစ်စေသည်။ ^{၁၁}

လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး အက်ဥပဒေ ၂၀၀၈အရ လူကုန်ကူးမှုအမျိုးအစားအားလုံးကို တားမြစ်ပြီး လူကုန်ကူးသူများကို ထောင်ဒဏ် ၄ - ၁၀ နှစ်အထိ ချမှတ်နိုင်သည်။ လူကုန်ကူးမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး၊ လူကုန်ကူး ခံရနိုင်ခြေရှိသူများကို ကြိုတင်ဖော်ထုတ်ရေး၊ တရားခံများကို တရားစီရင်ရေး၊ လူကုန်ကူး ခံရသူများကို ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် နေရပ်ပြန်ပို့ရေးတို့တွင် မြှင့်မားသော စည်းမျဉ်းများကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ထိုဥပဒေအရ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးရေးနှင့် တိုက်ဖျက်ရေး အမျိုးသားအဆင့် လုပ်ဆောင်မှု ကော်မတီ (NOCHT) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေ ညှိနှိုင်းမှုအားလုံးကို ကြီးကြပ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ

ပူးပေါင်းကြံစည်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံ့ဥပဒေပြဌာန်းမှုမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- အကျင့်ပျက် ခြစားမှု တိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေ ၂၀၁၀
- လူကုန်ကူးမှုနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်အပြတ်ထုတ်မှု နှိမ်နင်းရေး ၂၀၀၇
- လူကုန်ကူးမှု၊ ခေါင်းပုံဖြတ်အပြတ်ထုတ်မှုနှင့် ပြန်ပေးဆွဲမှု နှိမ်နင်းရေး ၁၉၉၆

ပယ်လာမိုစာချုပ်ကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းမပြုမီ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ လူကုန်ကူးမှုအပေါ် အာရုံစိုက်မှုမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသူ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် လူကုန်ကူးခံရခြင်းကို ဦးတည်သည်။ ၂၀၂၂

စာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုနှင့် နယ်စပ် ဖြတ်ကျော်လူကုန်ကူးမှုများကို ထိရောက်စွာတိုက်ဖျက်မှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် တည်ဆဲဥပဒေကို တိုးမြှင့်ရန် နိုင်ငံတွင် လုပ်ဆောင်ချက်များကို စစ်ဆေးပြုပြင်ခဲ့သည်။ စာချုပ်နှင့်အညီ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးရေး၊ လူကုန်ကူးသူများကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရေးနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကာကွယ်ရေးတို့ ပါဝင်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် နိုင်ငံတကာ လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်ကို လိုက်နာလက်ခံခဲ့ပြီး လူကုန်ကူးမှုနှင့် နိုင်ငံခြားကျော်လွှတ်မှုများ ကျူးလွန်သူများအတွက် တရားဥပဒေစီရင်ချက် ပြစ်ဒဏ်များ သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ထိုစာချုပ်များကို လက်မှတ်ထိုးထားသော်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာတွင် အဆင့် ၂ သာရှိသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းချခြင်း၊ ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်းနှင့် ညစ်ညမ်းစွာ ရိုက်ကူးခြင်းကို တားမြစ်သည့် ၂၀၀၂ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး သဘောတူညီချက်တွင် ပါဝင်သည့် ရွေးချယ်စာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ သို့သော် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် နိုင်ငံတကာ ကလေး သူငယ်ကာကွယ်ရေးနှင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး တရားဥပဒေများတွင် လက်မှတ် ရေးထိုးထားသော်လည်း ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်သည့် အလုံးစုံပါဝင်သော နိုင်ငံ့ဥပဒေ ပြဌာန်းမှုကို ချမှတ်ရန် ပျက်ကွက်နေပေသည်။

ပယ်လာမိုစာချုပ်တွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံတကာစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲ ဥပဒေများကို နှိုင်းယှဉ်ပါက ပြည်တွင်း လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး စံသတ်မှတ်ချက်များတွင် အထူးသဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကာကွယ်ရေးတွင် ကွာဟချက်များရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုကွာဟချက်များကြောင့် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များကို တည်ငြိမ်ပြီး ထောက်ပံ့မှုရှိသော ပတ်ဝန်းကျင်များတွင် နေထိုင်နိုင်ရန် ကူညီပေးခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ပေးခြင်းမရှိသဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်လူကုန်ကူးခံရသော ဖြစ်စဉ်စက်ဝန်းသည် အမြဲမပြတ် လည်ပတ်လျက်ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ

ပူးပေါင်းကြံစည်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံ့ဥပဒေပြဌာန်းမှုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ ၂၀၀၅
- ကလေးသူငယ်ဥပဒေ ၁၉၉၃

ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း နိုင်ငံတကာစံသတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာကြောင်း ပြသရန် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး နိုင်ငံ့ဥပဒေကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ ၂၀၀၅ တွင် ထပ်မံဖြည့်ဆည်းသည့်အနေဖြင့်

မြန်မာအစိုးရသည် နိုင်ငံ့ဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် တရားခံများကို စီရင်ရန် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး အထူးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ ချမှတ်သော တာဝန်ဝတ္တရားများကို လိုက်နာရန် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကလေးသူငယ်ဥပဒေ ၁၉၉၃ ကို ပြဌာန်းခဲ့သည်။ သို့သော် အစိုးရနှင့် အရှေ့ဘက်ထိုင်းနယ်စပ်ရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကြားမှ ပဋိပက္ခကြောင့် လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်ရာတွင် ခက်ခဲသောပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။ လူ၊ မူးယစ်ဆေး၊ လက်နက်နှင့် ကျောက်မျက်များကို လွတ်လပ်စွာ မှောင်ခိုကူးနိုင်သည်။ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကြောင့် စီးပွားရေးပိုမိုကောင်းမွန်သော အခွင့်အလမ်းများကို ပြည်ပတွင် ရှာဖွေသည့် ရွှေ့ပြောင်းသူများ အတောမသတ်နိုင်အောင် ရိုလာသကဲ့သို့ အကာအကွယ်မဲ့စွာ နေထိုင်ရပ်တည်နေရသူများကို လူကုန်ကူးခံရခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်မှာလည်း အစိုးရက မစွမ်းဆောင်နိုင်ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသက် ၁၆ နှစ်အောက်ရှိသောသူကိုသာ ကလေးသူငယ်အဖြစ် တရားဝင် သတ်မှတ်ထားသည်။ ၂၀၁၄ ထိုသတ်မှတ်ချက်သည် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်နှင့် ကွဲပြားခြားနားနေသည့်အပြင် အခြားနိုင်ငံများ၏ သတ်မှတ်ချက်များနှင့်လည်း ကွဲပြားခြားနားနေသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုနှင့် အခြားနိုင်ငံတို့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသားများ လူကုန်ကူးခံရမှုကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရာတွင် တာဝန်ပေးထားသော မဟုတ်ခြင်းနှင့် ရောထွေးခြင်းတို့ ဖြစ်ပေသည်။ နိုင်ငံ့ဥပဒေများကို နိုင်ငံတကာ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်များနှင့် အစားထိုးသောအခါတွင် မမှန်ကန်မှုများ၊ နိုင်ငံ့ဥပဒေများကို လိုက်နာရန်နောက်ကျခြင်းများ ဖြစ်နိုင်သော နမူနာများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။

လာအိုနိုင်ငံ

ပူးပေါင်းကြံစည်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ လာအိုနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံ့ဥပဒေပြဌာန်းမှုမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ ၂၀၁၅
- ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေးဥပဒေ ၂၀၀၇
- အမျိုးသမီးကာကွယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဥပဒေ ၂၀၀၄

ကလေးငယ်များကို ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်း၊ အိမ်ထောင်စုစာရင်းလုပ်ပေးခြင်း၊ ကလေးသူငယ် ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ လူမှုရေးထောက်ပံ့မှုပေးခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို စောင့်ကြည့် အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် မြှင့်တင်ခြင်းတို့ပါဝင်သော ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေးဥပဒေ ၂၀၀၇ ဖြင့် ကာကွယ်ထားသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ညှဉ်းပန်းခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းတို့တွင် နိုင်ငံသားအရေအတွက် တိုးမြှင့်လာခြင်းကို သတိပြုမိလာသောအခါ လာအိုနိုင်ငံအစိုးရသည် ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် လူကုန်ကူးမှုနှင့် အထူးပါဝင်ပတ်သက် လာခဲ့သည်။ လူကုန်ကူးမှုတွင် စိုးရိမ်ဖွယ်ကြီးထွားလာခြင်း၊ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု မထိရောက်ခြင်း၊ ထိရောက်သော လုပ်ဆောင်ချက်မရှိပါက လူကုန်ကူးမှုအခြေအနေသည် ပိုမိုဆိုးရွားလာနိုင်ကြောင်း သိရှိကြခြင်းကြောင့် လာအိုနိုင်ငံသည် ကြီးမားသော နိုင်ငံတကာဖိအားအောက်တွင် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။

၎င်းကိုတုံ့ပြန်သောအားဖြင့် လာအိုနိုင်ငံသည် အဓိကကျသော နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများကို လက်မှတ်ရေး ထိုးခြင်းဖြင့် ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးမှုမှ ကာကွယ်ရန် ကတိပြုလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ လာအိုနိုင်ငံသည် ဤဒေသအတွင်းတွင် ပယ်လာမိုစာချုပ်ကို ပထမဦးဆုံးလက်မှတ်ရေးထိုးသော နိုင်ငံများထဲမှ တစ်ခုဖြစ် သည်။ လာအိုနိုင်ငံအစိုးရမှ တင်းမာစွာလုပ်ဆောင်သော်လည်း လူကုန်ကူးသူများကို တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်းမှာ နည်းပါးနေပေသေးသည်။

လာအိုနိုင်ငံ၏ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ ၂၀၁၅ မပြဌာန်းမီ လူကုန်ကူးမှုနှင့် သီးသန့်သက်ဆိုင်သော အလုံးစုံပါဝင်သည့် နိုင်ငံ့ဥပဒေမရှိခြင်း သို့မဟုတ် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော တရားဥပဒေသတ်မှတ်ချက် မရှိပေ။ လူကုန်ကူးမှုကို ဖြစ်မှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံ့ဥပဒေများ၏ ဥပဒေဖုဒ်များတွင် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ထိုသို့အပိုင်းခွဲထားသော လုပ်ဆောင်ချက်ကပ်မှုသည် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုမရှိသည့်အပြင် ယုံကြည်အားကိုးဖွယ်မရှိသော ဥပဒေများဖြစ်သည်။ ၁၅ ဥပမာအားဖြင့် အမျိုးသမီးကာကွယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဥပဒေ ၂၀၀၄ ဖြင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကလေးငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများကို လူကုန်ကူးမှုနှင့် ညှဉ်းပန်းမှုတို့မှ ကာကွယ်ခြင်းအတွက် ဥပဒေဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို သတ်မှတ်ချက်ကို ဖော်ဆောင်ပေးခဲ့သော်လည်း အမျိုးသားများအား လူကုန်ကူးမှုကို ချန်လှပ်ထားခဲ့သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လာအိုပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတို့မှ လိုက်နာကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေ ပြဌာန်းခြင်း

နိုင်ငံတကာဥပဒေများနှင့် စာချုပ်များ	လိုက်နာကျင့်သုံးသော နှစ်	ထိုင်းနိုင်ငံ	ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ	မြန်မာနိုင်ငံ	လာအိုပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ
နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအစည်းအရုံး၏ အမွေခိုင်းစေမှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်	1930	Feb - 1969 (R)	Feb - 1969 (R)	Mar - 1955 (R)	Jan - 1964 (R)
နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအစည်းအရုံး၏ အမွေခိုင်းစေမှုကို တိုက်ဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်	1957	Dec - 1969 (R)	Aug - 1999 (R)	Mar - 1955 (R)	Unsigned Unratifid
အမျိုးသမီးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းများ တိုက်ဖျက်ရေး သဘောတူညီချက်	1979	Aug - 1985 (A)	Oct - 1980 (S) Oct - 1992 (R)	July - 1997 (A)	July - 1980 (S) Aug - 1981 (R)
ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ကုလသမဂ္ဂသဘောတူညီချက်	1990	Mar - 1992 (A)	Oct - 1992 (A)	July - 1991 (A)	May - 1991 (A)
နိုင်ငံတကာအလုပ်သမား အစည်းအရုံး၏ အဆိုးရွားဆုံး ကလေးသူငယ် အမွေခိုင်းစေခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်	1997	Feb - 2001 (R)	Mar - 2006 (R)	Dec - 2013 (R)	June - 2005 (R)
ကုန်းကြောင်း၊ ရေကြောင်း၊ လေကြောင်းတို့ဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းမောင်းခိုက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ စာချုပ်	2000	Dec - 2001 (S) Unratifid	Nov - 2001 (S) Dec - 2005 (R)	Mar - 2004 (A)	Sept - 2003 (A)
လက်နက်များ၊ အစိတ်အပိုင်းများနှင့် မိဝင်ပစ္စည်းများ၊ ခဲယမ်း၊ဇီယာန်များကို ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သော ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂစာချုပ်	2001	Unsigned Unratifid	Dec - 2005 (A)	Unsigned Unratifid	Sept - 2003 (A)
လူကုန်ကူးမှု အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို လူကုန်ကူးမှု တားဆီးနှိမ်နင်းရေးနှင့် ဖြစ်ပေါ်ချပတ်ရေး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂစာချုပ် (ပယ်လားစီစာချုပ်)	2000	Dec - 2001 (S) Oct - 2013 (R)	Nov - 2001 (S) July - 2007 (R)	Mar - 2004 (R)	Sept - 2003 (R)
နိုင်ငံခြားကျော် ကြံစည်သော ရာဇဝတ်မှုများ တိုက်ဖျက်ရေး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂစာချုပ်	2000	Dec - 2001 (S) Oct - 2013 (R)	Nov - 2001 (S) Dec - 2005 (R)	Mar - 2004 (R)	Sept - 2003 (R)

(S) = အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော သို့မဟုတ် မိဝင်ထားသော လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အကြောင်းအရာ - လက်မှတ်ထိုးခြင်းသည် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း၊ မိဝင်ခြင်း သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက်ကို ပြသသည့် အကြောင်းအရာဖြစ်သော်လည်း သဘောတူညီချက်ကို တိုက်ရိုက် ဖော်ပြခြင်း မဟုတ်ပေ။ သို့သော် စစ်မှန်ခြင်းကို ပြသသော နည်းလမ်းဖြစ်ပြီး စာချုပ်ပါ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆက်လုပ်ရန် လက်မှတ်ထိုးသောနိုင်ငံ၏ စိတ်ပါဝင်စားမှုကို ဖော်ပြသည်။ လက်မှတ်ထိုးခြင်းသည် လက်မှတ်ထိုးသော နိုင်ငံ၏ အတည်ပြုခြင်း၊ လက်ခံခြင်းနှင့် သဘောတူခြင်းကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန် အရည်အချင်းပြည့်စုံကြောင်း ဖော်ပြသည်။ စာချုပ်၏ ဦးတည်ချက်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖျက်ပြားစေသော အပြစ်အမှုများမှ သစ္စာရှိမှုဖြင့် ရောဂါကြည့်မည့် ဘာဝန်ထွာရာကိုလည်း ဖြစ်စေသည်။ ၊

(R) = နိုင်ငံမှ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း - အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် အခြားမိဝင်သူများက ၎င်းနိုင်ငံကို စာချုပ်တွင်ပါဝင်ရန် သဘောတူညီပါက ထိုစာချုပ်တစ်ရပ်ကို လိုက်နာရန် ၎င်း၏ သဘောတူညီချက်ကို ပြသသော နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်သည်။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ဆိုင်ရာ စာချုပ်များတွင် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် လိုအပ်သော ငြင်းပျင်းရင်းကမ်းများကို အလဲအလှယ်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်လျှော့ချနိုင်ပြီး အများဆုံးရှုံးစေသော စာချုပ်များတွင် ပုံမှန်လုပ်ငန်းစဉ်မှာ နိုင်ငံအားလုံးမှ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းများကို မိဝင်သူများအားလုံးအား အခြေအနေကို ထိန်းသိမ်းထားလျက်ထိန်းသိမ်းသူမှ စုဆောင်းပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးသော အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအား ထိုစာချုပ်ကို နိုင်ငံတွင်း အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရန် လိုအပ်သော တရားဥပဒေပြဌာန်းခြင်း ပြုလုပ်ရန်နှင့် စာချုပ်ကို နိုင်ငံအဆင့်တွင် လိုအပ်သော သဘောတူညီမှု ရယူရန် လိုအပ်သည့် အချိန်အတိုင်းအတာကို ပေးသည်။ ၊

(A) = မိဝင်ခြင်း - မိဝင်ခြင်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံများမှ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းထားသော စာချုပ်တစ်ရပ်တွင် အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာရန် တမ်းလမ်းမှ သို့မဟုတ် အခွင့်အလမ်းကို လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းနှင့် တူညီသည့် ဥပဒေဆက်ရောက်မှုရှိသည်။ မိဝင်ခြင်းသည် များသောအားဖြင့် စာချုပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီးနောက်တွင် ဖြစ်ပေါ်ရသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးသည် ထိန်းသိမ်းသူအဖြစ် လုပ်ဆောင်ရာတွင် သဘောတူညီချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်စေမီ မိဝင်မှုများကိုလည်း လက်ခံသည်။ သဘောတူညီချက်များပြုလုပ်ရာတွင် မိဝင်သော အခြေအနေများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များသည် စာချုပ်၏ သတ်မှတ်ပြဌာန်းချက်များအပေါ်တွင် မူတည်သည်။ စာချုပ်သည် အခြားနိုင်ငံများအားလုံးကို မိဝင်နိုင်စေခြင်းလည်း ရှိနိုင်ပြီး နိုင်ငံအမျိုးတို့သာ မိဝင်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ထားခြင်းလည်း ရှိနိုင်သည်။ ထိုသတ်မှတ်ချက်များမရှိပါက မိဝင်ခြင်းသည် မိဝင်လိုသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်၍ ညီမျှထားသော နိုင်ငံများမှ သဘောတူညီသောပြုပြင်သော သို့မဟုတ် နောက်ပိုင်းတွင် သဘောတူညီလာသော သတ်မှတ်ချက်ဖြစ်သည်။ ၊

(၁) စာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေ စီမံခန့်ခွဲသောဘဏ္ဍာရင်းဝင် ၁၆၆၂ အမှတ် ၁၀ နှင့် အမှတ် ၁၈
 (၂) စာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေ စီမံခန့်ခွဲသောဘဏ္ဍာရင်းဝင် ၁၆၆၂ အမှတ် ၂ (၁) (၈) နှင့် အမှတ် ၁၈
 (၃) စာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေ စီမံခန့်ခွဲသောဘဏ္ဍာရင်းဝင် ၁၆၆၂ အမှတ် ၂ (၁) (၈) နှင့် အမှတ် ၁၅

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုကို သက်ရောက်မှုရှိသလား။

62.5% လူကုန်ကူးမှုတိုးမြှင့်ခြင်း

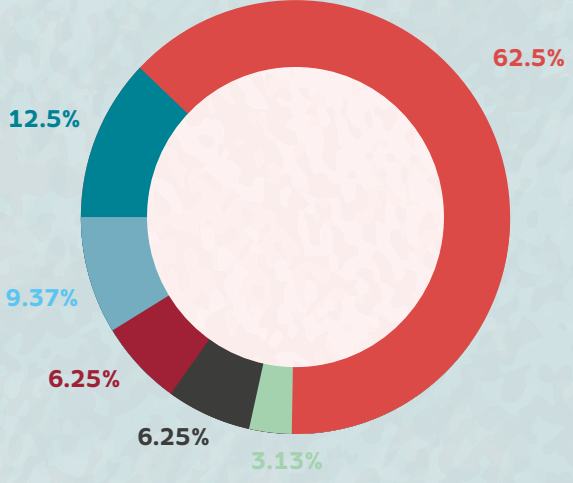
12.5% မည်သည့်အရာမှ မပြောင်းလဲခြင်း

9.37% လူကုန်ကူးသူများက နယ်စပ်ခြတ်ကျော်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူကြောင်း တွေ့ရှိလာပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကြောင့် ထွက်ခွာလိုသူများ လျော့နည်းစေခြင်း

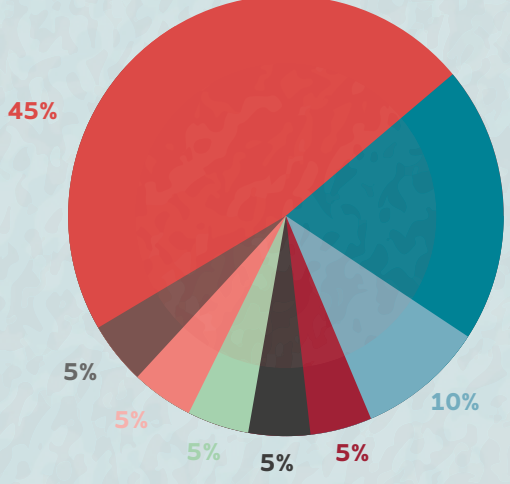
6.25% မသေချာပါ

6.25% လူကုန်ကူးမှုလျော့ကျခြင်း

3.13% အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများသည် ဖြေရှင်းမှု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်

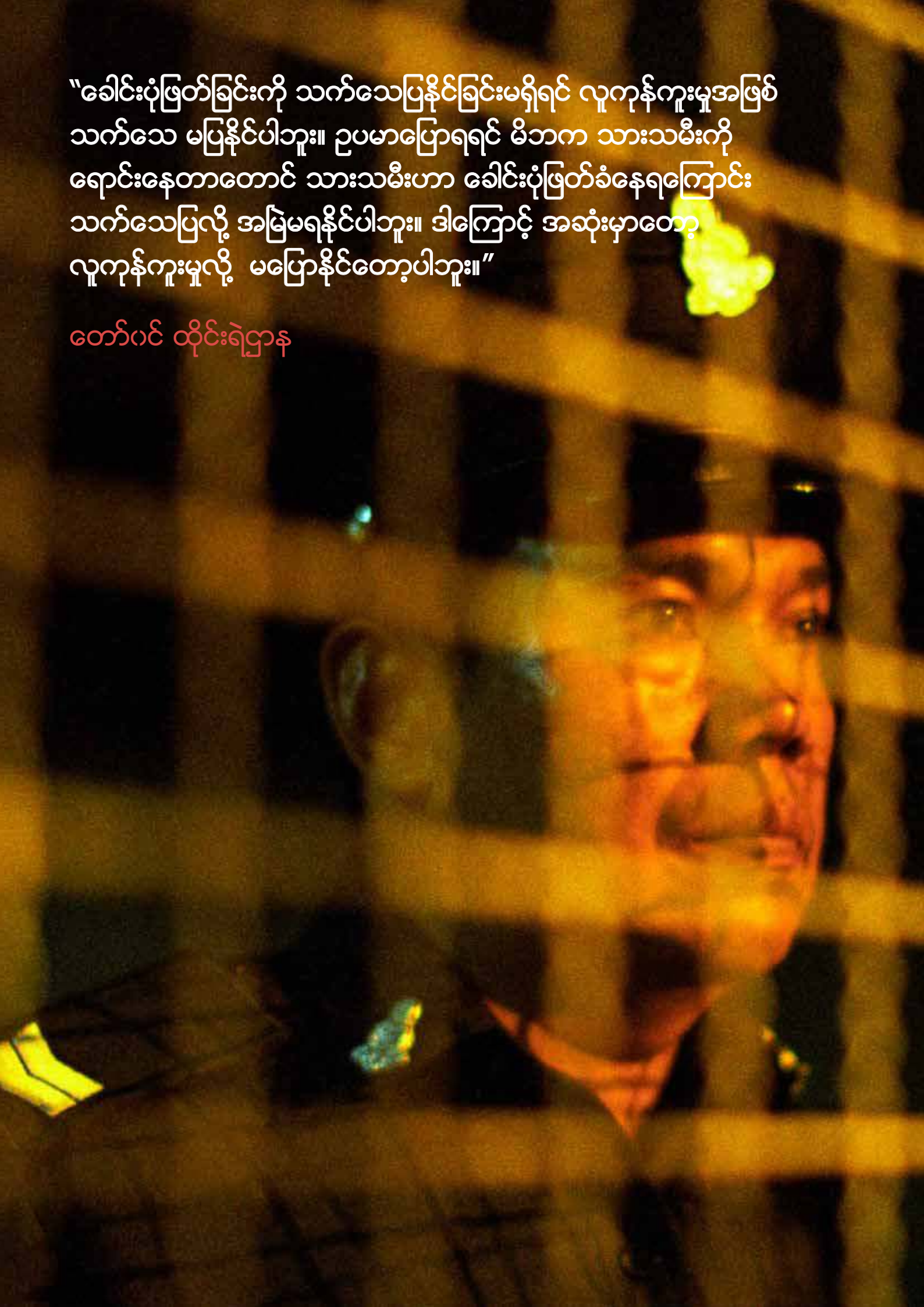
အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် မည်သို့သော မကောင်းသောရလဒ်များ ဖြစ်လာစေနိုင်သလဲ။

- 45% ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်လာသော ရွှေ့ပြောင်းသူများ တိုးလာခြင်း
- 20% ပြဿနာများ ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာခြင်း
- 10% လူကုန်ကူးမှုလမ်းကြောင်းသစ်များ ပေါ်ထွက်လာခြင်း
- 5% တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသူများ၏ အခြေအနေပိုမို ဆိုးရွားလာခြင်း
- 5% ဒေသတွင်းတွင် ပြဿနာများ ပိုမိုပျံ့နှံ့လာခြင်း
- 5% ကလေးငယ်များ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းခံရခြင်း ပိုမိုများပြားလာခြင်း
- 5% အစိုးရများမှ လူကုန်ကူးမှုလမ်းကြောင်းသစ်များကို ပြန်လည်တုံ့ပြန်မည်မဟုတ်ခြင်း
- 5% ပွဲစားများ/ လူကုန်ကူးသူများ နယ်စပ်ကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာဖြတ်ကျော်နိုင်ခြင်း

“ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို သက်သေပြနိုင်ခြင်းမရှိရင် လူကုန်ကူးမှုအဖြစ် သက်သေ မပြနိုင်ပါဘူး။ ဥပမာပြောရရင် မိဘက သားသမီးကို ရောင်းနေတာတောင် သားသမီးဟာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရကြောင်း သက်သေပြလို့ အမြဲမရနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဆုံးမှာတော့ လူကုန်ကူးမှုလို့ မပြောနိုင်တော့ပါဘူး။”

တော်ဝင် ထိုင်းရဲဌာန

အခန်း (၂)

နိုင်ငံတွင်းလူကုန်ကူးမှု

ထိုင်းကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးမှု

ပြည်တွင်း လူကုန်ကူးမှုဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်အတွင်း လူကုန်ကူးမှုဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံခြားမှ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် အကာအကွယ်ပေးသော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများကို အထူးအလေးပေးလျက်ရှိသည်။ သို့သော် လူကုန်ကူးသူများအတွက် ထိုင်းနိုင်ငံ လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဖွင့်လှစ်သော အစိုးရခိုလှုံစခန်း ၉ ခုတွင် စစ်တမ်းကောက်ယူချက်အရ စခန်းရှိ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည် ကလေးငယ်များဖြစ်ကြပြီး ထိုထဲမှ တစ်ဝက်ကျော်ခန့်မှာ ထိုင်းကလေးငယ်များဖြစ်ကြသည်။^{၃၇}

ထိုင်းလူငယ်များ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်နေကြကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်အခါ ၎င်းတို့သည် များသောအားဖြင့် မိမိသဘောအရ လုပ်ကိုင်နေကြသည့်များဖြစ်ကြောင်း ယူဆရသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်များကို လူကုန်ကူးမှုအဖြစ် ရှိမှတ်စမ်းထောက်လှမ်းမှု နည်းပါးသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုသည် ဖမ်းဆီးရန်နှင့် တရားစွဲဆိုရန် တင်ပြခြင်းများ မရှိပေ။

မိဘများ၏ စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများ ကောင်းလာခြင်းနှင့် ပညာရေးအခွင့်အလမ်းများ မြင့်မားလာခြင်းကြောင့် ထိုင်းကလေးငယ်များကို ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုသည် လျော့နည်းလာသည်ဟု ယူဆချက်များရှိကြသည်။ ထိုင်းကလေးငယ်များ ပြည့်တန်ဆာဖြစ်ခြင်းကို ကျော်လွှားရန်အတွက် ပညာသင်ရန်အခွင့်အလမ်းများကို တိုးချဲ့ပေးသော အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် လူကုန်ကူးမှုတွင် ပါဝင်သော ကလေးငယ်အရေအတွက် လျော့နည်းလာပြီဟု လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ ဒါရိုက်တာက တင်ပြခဲ့သည်။^{၃၈}

ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှု တားဆီးရေးကို အာရုံစိုက်မှုနည်းပါးခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ နိုင်ငံခြား ကလေးငယ်များ ဝင်ရောက်မှုတိုးပွားလျက်ရှိပြီး အများစုမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့မှ ကလေးငယ်များဖြစ်ကာ ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှု လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးလျက် ရှိသည်။ ထိုင်းကလေးငယ်များသည် ထိုဒေသမှ ကလေးငယ်များထက် အကာအကွယ်ခံမှုနည်းပါးကြသဖြင့် ထိုင်းကလေးငယ်ကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရကြောင်း တွေ့ရှိရပါက ၎င်းမှာ မိမိဆန္ဒဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ယူဆကြသည်။

ထိုင်းအစိုးရ၏ အထူးစုံစမ်းထောက်လှမ်းရေးဌာန (DSI) က ၎င်းတို့ဖော်ထုတ်ရရှိသည့် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်အများစုမှာ နိုင်ငံခြားမှဖြစ်ပြီး နှစ်စဉ်လက်တစ်ဆယ့်စာ ပမာဏသာ ဝင်ရောက်သည်ဟု ပြောကြားသည်။၂၉ ပြောဆိုချက်နှင့် ခြားနားစွာပင် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ တင်ပြချက်အရ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များအတွက် အစိုးရခိုလှုံစခန်းများတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ထိုင်းကလေး ငယ်အရေအတွက်နှင့် နိုင်ငံခြားကလေးငယ်အရေအတွက်မှာ တူညီလှန်းပါး ဖြစ်သည်။^{၃၉}

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မညီမျှသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ကျေးလက်ဆင်းရဲချို့တဲ့မှုတို့သည် ပြည်တွင်းကလေး သူငယ်လူကုန်ကူးမှုအတွက် အဓိကအချက်ဖြစ်နေပေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူကုန်ကူးမှု ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ဆောင်ရေးမှ ကိုယ်စားလှယ်က "ဆင်းရဲခဲတဲ့အထူးကြောင့် ဖြစ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အထူးသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှာဆိုရင် မညီမျှမှုကြောင့်ဖြစ်တာပါ။ အဆင်းရဲဆုံးလူတွေဟာ လူကုန်ကူးခံရဖို့ မဖြစ်မနေလိုအပ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်က ဆင်းရဲမှုကို အကွက်ချအခွင့်ကောင်းယူပြီး ကွာဟချက် တစ်ခုဖြစ်အောင် ဖန်တီးလိုက်ကြတာပါ။"^{၄၀} ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။

မညီမျှသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ မညီမျှမှုသည် ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သော အကြောင်းရင်းများဖြစ်ပြီး ဝင်ငွေအလယ်အလတ်ရှိသော မိသားစုများမှ ထိုင်းမိန်းကလေးငယ်များကို ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှု ကျူးလွန်ခံရခြင်း တိုးမြှင့်လာမှုတွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ထိုမိန်းကလေးငယ်များသည် ထိုင်းနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်း အိမ်နီးငွေသဟာ လူသိများသောဒေသမှ ဖြစ်ပြီး ဘားများ၊ ထိုင်းနိုင်ငံအခြားအခြားမှ ပြည်တန်ဆာအိမ်များတွင် အလုပ်လုပ်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ လူကုန်ကူးသူများသည် ထိုအမျိုးသမီးများကို ဖိနှိပ်စွဲလွှဲများ၊ ဒီရိုင်နာအဝတ်အစားများ၊ စမတ်ဖုန်းများ စသည်တို့ ရမည်ဟူသော ကတိစကားများဖြင့် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းသို့ သွတ်သွင်းပြီး ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ပညာတတ်ကြပြီး အန္တရာယ်ရှိသည်ကို သတိပြုမိကြသော်လည်း ဖိနှိပ်သောဘဝကို

ထိုင်းနိုင်ငံဟာ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပြဿနာအနေအထားကို သိရှိပြီး သတိပြုမိတယ်။ ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စရပ်တွေကို လူသိရှင်ကြား မဖြစ်စေဘဲ ပြည့်တန်ဆာအက်ဥပဒေ ဒါမှမဟုတ် အလုပ်သမားအက်ဥပဒေလိုမျိုး အခြားအက်ဥပဒေတွေကို အသုံးပြုလေ့ရှိကြတယ်။ လူကုန်ကူးမှုဟာ နိုင်ငံပြတ်ကျော်တဲ့အမှုလို့ ထင်မြင်တဲ့အတွက် အဲဒီဖြစ်ရပ်တွေအတွက် လူကုန်ကူးမှုကို အသုံးပြုခြင်းမရှိပါဘူး။

ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အထူးပြုလေ့လာသူ၊ ဘန်ကောက်မြို့

ရောက်ရှိနိုင်သော ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းကို ဝင်ငွေမြင့်သော အလုပ်အဖြစ် မြင်ကြသည်။^{၄၁}

ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုနှင့် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း

ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံသည် လိင်ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် သတင်းကျော်ကြားလာခဲ့ပြီး ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းသည် နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကို ကြီးမားစွာ အထောက်အကူပြုသော်လည်း နိုင်ငံအတွင်း ကြီးထွားလာသော လူမှုရေးပြဿနာဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် အစိုးရအနေဖြင့် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ များ အထူးသဖြင့် ကလေးငယ်များကို ကာကွယ်ရန် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုင်းဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း မစ္စတာ ချမ်လီပိုင် (၁၉၉၂-၁၉၉၅) က အစိုးရဦးဆောင်သော ပြည့်တန်ဆာဖြိုခွဲမှုကို ကြေညာခဲ့သည်။ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တရားဝင်လုပ်ငန်းဖြစ်ခဲ့ပြီး ယခုလည်းဖြစ်နေဆဲဖြစ်သဖြင့်မစ္စတာလီပိုင်သည်အသက်၁၈နှစ်အောက်များကို ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်းမှ တိုက်ဖျက်ရန်အလို့ငှာ အမျိုးသမီးများနှင့် ပြည့်တန်ဆာများကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်ခြင်းရေးအတွက် ဥပဒေ တစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။^{၄၂} ထိုမူဝါဒများအရ မိန်းကလေးများကို ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် ဖိအားပေးခြင်း သို့မဟုတ် သွတ်သွင်းခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းခြင်း သို့မဟုတ် နှိပ်စက်ခြင်း ပြုလုပ်ခွင့်မရှိဘဲ ပြည့်တန်ဆာခေါင်းများကို တရားစွဲဆိုမှုများ ပိုမိုများပြားလာခဲ့သည်။

ထိုကာလအတွင်း ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းရုံးမှ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးချုပ်အကြံပေး အရာရှိဖြစ်သည့် ဆိုင်ဆူရီ ချူတီကယ်သည် အင်တာဗျူးတစ်ခုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြောကြား ခဲ့သည်။

"ထိုင်းအမျိုးသားတွေဟာ ပြည့်တန်ဆာနဲ့ပေါင်းရတာကို ထမင်းစားပြီး ကော်ဖီသောက်သလိုပဲ ယူဆကြတယ်။ အပြစ်ရှိတယ်လို့ မမိစားကြဘူး။ တချို့ မိဘတွေက မျင်းလွန်းလို့ ကလေးတွေကို သူတို့အတွက် ငွေအများကြီးရှာပေးစေချင်ကြတယ်။ သူတို့ကလေးတွေ ဘယ်လိုအလုပ်ပဲ လုပ်ရပါစေ ဂရုမစိုက်ဘူး။ သက်ငယ်ပြည့်တန်ဆာတိုက်ဖျက်ရေးဟာ အစိုးရရဲ့ မူဝါဒဆိုပေမယ့် အစိုးရအရာရှိတွေ အများကြီးက ဒီကိစ္စမှာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါဘူး။"^{၄၃}

ရဲများက ထိုင်းနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးရှိ ဘားများ၊ နိုက်ကလပ်များနှင့် ပြည့်တန်ဆာအိမ်များမှ မိန်းကလေးများကို မှတ်ပုံတင်စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် ဖြိုခွဲခဲ့ကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အသက် ၁၅ နှစ်ကျော်သော နိုင်ငံသားတိုင်း မှတ်ပုံတင်ကိုင်ဆောင်ရမည်ဟူသော စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်ရှိသည်။ မိန်းကလေးတွင် မှတ်ပုံတင်မရှိပါက အသက် ၁၅ နှစ်အောက်ငယ်သည်ဟု မှတ်ယူပြီး ထိုမိန်းကလေးကို ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် တရားမဝင် လုပ်ခိုင်းသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ်၌ သဘောတူညီချက်ပေးခွင့်သည် မိန်းကလေးများ အနေဖြင့် အသက် ၁၅ နှစ်ကျော်ဖြစ်နေသရွေ့ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းတွင် ပွင့်လင်းစွာလုပ်ကိုင်ခြင်းကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် လက်ခံလာကြသည်။^{၄၄} အသက် ၁၈ နှစ်အောက်အရွယ်များသည် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် တရားမဝင်ကြောင်းပါရှိသည့် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း ကာကွယ်ခြင်းနှင့် နှိမ်နင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ၁၉၉၆ ရှိသော်လည်း ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်နေကြသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထိုင်းရဲဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ပြောပြသည်မှာ^{၄၅}

"လူကုန်ကူးခံရတဲ့ ကလေးငယ် အများစုက ထိုင်းလူမျိုးတွေဖြစ်ပြီး ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းမှာ လုပ်ကိုင်နေကြတယ်။ အကြီးမားဆုံးပြဿနာကတော့ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းမှာ လုပ်ကိုင်နေရတဲ့ အဲဒီမိန်းကလေးတွေက အသက်

၁၃-၁၄ နှစ်ဖြစ်ပြီး ခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရတဲ့ အထောက်အထားတွေကို တွေ့ရှိရပါတယ်။ တချို့က အချိန်ပိုင်းအလုပ်ကိုင်ကြပြီး အချို့က အချိန်ပြည့်အသက်မွေးမှုလို လုပ်ကိုင်ကြတယ်။ ဒီလုပ်ငန်းမှာ ရွှေ့ပြောင်းကလေးငယ်တွေထက် ထိုင်းကလေးငယ်တွေက ပိုများပါတယ်။^{၆၆}

အချက်အလက်များအရ ထိုင်းကလေးငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံ မြို့ကြီးများရှိ ပြည့်တန်ဆာအိမ်ငယ်များ သို့မဟုတ် ဟိုတယ်များ နှင့် ခရီးသွားဧည့်သည်များ အပန်းဖြေစခန်း ကဲ့သို့သော အလုပ်ပိတ်လုပ်ငန်းများတွင် တွေ့ရှိရသည်။

အာဏာပိုင်များက ၎င်းတို့ကို ဝင်ရောက်ဖမ်းဆီးသည့်အခါ မိန်းကလေးများသည် ထွက်ပြေးကြသဖြင့် ၎င်းတို့သည် မိမိ၏သဘောဖြင့် လုပ်ကိုင်သည်ဟု ယူဆကြရသည်။၄၇ အဖမ်းခံရမှာကို ကြောက်သည့် သဘောဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် ရဲများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးခြင်း အထောက်အထားများရရှိရန် အလွန်ခက်ခဲသည်။

ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ကြသော မိန်းကလေးများသည် လူကုန်ကူးခံရသူများအဖြစ် မိမိကိုယ်ကို မသတ်မှတ်ကြဘဲ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွင် ပါဝင်ရန် ငြင်းဆိုကြကာ လူကုန်ကူးသူများ၊ ပြည့်တန်ဆာ ခေါင်းများနှင့် ပြည့်တန်ဆာအိမ်ပိုင်ရှင်များကို လွှတ်ပေးလိုကြသည်။ ၎င်းတို့မှ လက်မခံသောကြောင့် ရဲများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ကို လူကုန်ကူးခံရသူများအဖြစ် သတ်မှတ်၍မရကြပေ။ ထို့ကြောင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများကို

“ပြဿနာကတော့ လိင်လုပ်ငန်းပါပဲ။ ခရီးသွားလုပ်ငန်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်နေတော့ အမြဲရှင်နေမှာပါပဲ။ ပြီးတော့ လူကုန်ကူးတဲ့ အလုပ်မျိုးကို အဓိကဦးတည်တဲ့ အလုပ်ရှင်တွေက အမြဲပစ်မှတ်ထားနေမှာပဲ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ရှာရတာလည်းလွယ်သလို ဘယ်မှာရှာရမယ် ဆိုတာကိုလည်း သိတယ်လေ။”

တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်များအတွက် လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ပေးနေသူ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ

ကလေးသူငယ်ကာကွယ်ရေး၊ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် တရားမဝင်ခိုင်း စေခြင်း စသည့် အခြားဥပဒေများဖြင့် စွဲဆိုကြရပြီး ပြည်တွင်းလူ ကုန်ကူးမှုဖြစ်ရပ်များကို သိမြင်မှု ပိုမိုနည်းပါးစေပေသည်။

တော့ခံကျူး

၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တော့ခံကျူးဟူသော အခေါ်အဝေါ်တစ်ခု ခေတ်စားလာခဲ့ပြီး “မရင့်မဲ့ညှိမီ ရိတ်သိမ်းခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အကြွေးရစရာရှိသဖြင့် စပါးများကို မရင့်မဲ့ညှိမီ ရိတ်သိမ်းခြင်းဖြစ်သည်။^{၄၈}

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းတွင် လယ်သမားများစွာသည် အလွန်ဆင်းရဲသဖြင့် စပါးများကို ရင့်မှည့်အောင် စောင့်ဆိုင်းနေချိန်တွင် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများကို ကျွေးမွေးနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အကြွေးယူကြရပြီး ထိုအကြွေးများကို ကျေစေရန် စပါးများကို ရိတ်သိမ်းပြီး ကြွေးရှင်များကို ဆပ်ကြရသည်။ တော့ခံကျူးဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည် အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးကို မှီခိုနေရသော ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းမှ လယ်သမားများ၏ ဘဝကြမ်းတမ်းမှုကို မီးမောင်းထိုးပြရန် နှစ်ပေါင်းများစွာ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။^{၄၉}

၁၉၉၇ ခုနှစ် အာရှငွေကြေးအကျပ်အတည်းပြီးနောက်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် ပိုမိုကျပ်တည်း လာခဲ့ပြီး လယ်သမားများမှာ ရပ်တည်ရ ပိုမိုခက်ခဲလာခဲ့သည်။ ပစ္စည်းများ သို့မဟုတ် ချေးငွေများအတွက် သီးနှံအစား ၎င်းတို့၏ သမီးများကို အပေါင်ထားလာကြသည်။^{၅၀}

ဖခင်၏ အကြွေးများကို ဆပ်ရန်နှင့် မိသားစု၏ ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် အသက် ၁၂ နှစ်အရွယ်ထိပါဝင်သော မိန်းကလေးငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံအနှံ့အပြားရှိ ပြည့်တန်ဆာအိမ်များတွင် အလုပ်လုပ်ရန် စို့ခံရသည်။ ထိုသို့သော ချေးငွေဖြင့်ခိုင်းစေခြင်းသည် ကျွန်ုပ်ပြုခြင်းမှ ခြားနားမှုမရှိပေ။

၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် အလုပ်သမားနှင့် လူမှုဖူလုံရေးဝန်ကြီးဌာန (MLSW) သည် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းနှင့် လူသားများကို ရောင်းချခြင်း (လူကုန်ကူးမှုဟူသော

အသုံးအနှုန်းကို သုံးနှုန်းခြင်း မရှိသေးပေ) ဦးတည်ဖြေရှင်းရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ မိန်းကလေးဦးရေ ၆၀၀,၀၀၀ ခန့်ရှိသော ထိုင်းနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ ခရိုင်တစ်ခုဖြစ်သော ချင်းရိုင်မှ မိန်းကလေးငယ် ၁၅၀၀ ခန့်သည် ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် ရောင်းခံနေကြောင်း ခန့်မှန်းသိရှိရသည်။၅၁ ထိုကိန်းဂဏန်းသည် တော့ခံကျူးကြောင့် အသိမ်းခံရသော မိန်းကလေး ၂,၀၀၀ ခန့်၏ ဆရာဆရာမများက အလုပ်သမားနှင့် လူမှုဖူလုံရေးဝန်ကြီးဌာန (MLSW) သို့ ပေးပို့သော ခန့်မှန်းကိန်းဂဏန်းဖြစ်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များမှ စ၍ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခဲ့ပြီး တော့ခံကျူးကို အသုံးပြုမှု နည်းပါးလာခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုလေ့ကိုလက်ခံသော စိတ်ဓာတ်သည် ကျန်နေဆဲဖြစ်ပြီး မိသားစု အချို့သည် ထိုလုပ်ရပ်ကို လက်ခံနိုင်သောလုပ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်နေကြဆဲဖြစ်သည်။

တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးခြင်း

တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းနှင့် အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ တောင်တန်းဒေသများတွင် နေထိုင်ကြသော ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကား၊ ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင် ယုံကြည်မှုရှိသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကို ခေါ်ဆိုရာတွင် သုံးနှုန်းသော အသုံးအနှုန်းဖြစ်သည်။၅၂ ၎င်းတို့ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်လာသော သမိုင်းသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂,၀၀၀ ခန့်ကပင် ဖြစ်သည်။ မကြာသေးခင် ကာလများအတွင်းက တီဘီတန်လူမျိုး၊ ဗမာလူမျိုးနှင့် တရုတ်လူမျိုးတို့သည်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည်။

ထိုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကို ချင်းမိုင်၊ မယ်ဟန်ဆန်း၊ ချင်းရိုင်နှင့် တက်ခီ ခရိုင်ကဲ့သို့သော တောင်ပိုင်း ဒေသများတွင် အခြေချနေထိုင်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သမိုင်းအထောက်အထားများအရ တောင်ပေါ်တိုင်း ရင်းသားများသည် ထိုင်းအစိုးရ၏ ပြဿနာများနှင့် မြိမ်းခြောက်မှုများကို အနည်းငယ်သာ ကြုံတွေ့ရသည်။ အချိန်ကာလကြာလာသည်နှင့်အမျှ ထိုင်းသစ်တောဧရိယာများစွာကို ထိခိုက်စေသည့် ၎င်းတို့၏ ဘိန်းစိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့ရှိနေခြင်းအပေါ် သတိပြုမှုပိုမိုမြင့်တက်လာခဲ့ပြီး ဘိန်းစိုက်ပျိုးခြင်းကို တားဆီးသော မူဝါဒကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရက တိုင်းရင်းသားလူထုများကို အခြားသီးနှံများနှင့် အပင်များ စိုက်ပျိုးရန် တိုက်တွန်းသော်လည်း “ရွှေကြိုင်ဒေသ”မှ ဘိန်းစိုက်ပျိုးမှုကို အရိန်အဟုန်ဖြင့် ဖယ်ရှားခြင်းသည် တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများတွင် ဝင်ငွေမတည်ငြိမ်မှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို ဖြစ်စေသည်။၅၃ ဝင်ငွေရှာရန် အခွင့်အလမ်းများ နည်းပါးလာခြင်းကြောင့် တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသား မိသားစုများအနေဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြို့ကြီးများတွင် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရန် လိုအပ်လာကြသည်။

လူကုန်ကူးမှု၏ သားကောင်ဖြစ်ကြရသော တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားကလေး ငယ်များစွာသည် ထိုင်းမြန်မာ နယ်စပ်တလျှောက်ရှိ တောင်တန်းကြီးများမှ ဖြစ်သည်။ တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များ၏ ၅၁ ရာခိုင်နှုန်းသည် မူလတန်းကျောင်းသို့ဝင်ရောက်ကြပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ၏ ၈၇ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ် သည်။ ယောက်ျားလေး ၃၅.၆ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် မိန်းကလေး ၂၉% သည်သာ အလယ်တန်းတက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသား ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် စာမတတ်ကြသဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်း အတာ၏ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၂ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိသည်။^{၅၄}

ဆင်းရဲမွဲတေမှုသည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသရှိ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုတွင် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ မယ်ဟန်ဆန်းခရိုင်မှတောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားမိသားစုများ၏၆၄ ရာခိုင်နှုန်းသည် (ဝင်ငွေ တစ်ရက်လျှင် ၂ ဒေါ်လာထက်နည်း) ဆင်းရဲမွဲတေမှုမျိုးအောက်သို့ ရောက်ရှိနေကြပြီး ထိုလူဦးရေ၏ ၂၃ ရာခိုင်နှုန်းသည် (ဝင်ငွေ တစ်ရက်လျှင် ၁ ဒေါ်လာထက်နည်း) အလွန်အမင်းဆင်းရဲမွဲတေ နေထိုင်ကြရသည်။^{၅၅}

“ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုကိစ္စတွေမှာ သတင်းအချက်အလက်အစစ်တွေ မရှိပါဘူး။ ဒီဖြစ်ရပ်တွေဟာ အများ ကြီးဖြစ်နေတာ အသေအချာပါ။ သတင်း အချက်အလက်တွေပဲ မရှိတာ။ ဘယ်သူမှ ဒီဖြစ်ရပ်တွေကို မရှာဖွေမစုံစမ်းပါဘူး။ နေရာမှန်တွေမှာ ရှာနေတာလို့လည်း မထင်မိဘူး။”

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း ဝန်ထမ်း၊ ချင်းမိုင်

မိသားစုများ ဆင်းရဲမွဲတေနေခြင်းသည် လူကုန်ကူးသူများ၏ ဖြားယောင်းမှုကို ခံရရန် အကြောင်းရင်း များစွာရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ငွေအလွန်အမင်း လိုအပ်နေသဖြင့်သော်လည်းကောင်း လူကုန်ကူးသူနှင့် လိုက်သွားခြင်းသည် အလုပ်အကိုင်ရနိုင်သဖြင့် ငွေရှာနိုင်ပြီး ဘဝတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အခွင့်အလမ်းများကို ရနိုင်သဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်များအတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်သဖြင့် သော်လည်းကောင်းဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ၎င်းတို့သည် အခြားကလေးငယ်များ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရန် ပါးစပ်တစ်ပေါက်လျော့ရေးအတွက် ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ပေးလိုက်ကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တည်ဆဲဥပဒေက တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများ လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထား သည်။ တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများတွင် မှတ်ပုံတင်နှင့် အခြေခံစာရွက်စာတမ်းများ မရှိကြသဖြင့် ၎င်းတို့ ၏နေအိမ်မှ ထွက်ခွာသွားလာနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများသည် ၎င်းတို့ကို သတ်မှတ် ထားသော နေရာများမှ ရုံးဖန်ရံခါထွက်ခွာရန် ကြောက်လန့်ကြားပြီး ထွက်ခွာပါကလည်း အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်ကြရသည်။ ထိုအခါတွင် ပွဲစားများမှ ဝင်ရောက်လာပြီး လူမှောင်ခိုကူးရာတွင် ကူညီခြင်း၊ အမျိုးသား အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များကို တရားမဝင် ပြောင်းရွှေ့ခြင်းတို့ ပြုလုပ်ကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ပွဲစားစနစ်ကို ကမ္ဘာအနှံ့အပြား ဖြန့်ဖြူးနိုင်သည့် လာအိုနိုင်ငံများတွင်လည်း တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ပွဲစားများသည် ရပ်တည်ရခက်ခဲနေသော မိသားစုများကို ချဉ်းကပ်ကြပြီး ၎င်းတို့၏ အကာအကွယ်မဲ့ခြင်းနှင့် စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားများ မရှိခြင်းအပေါ် အခွင့်ကောင်းယူကာ ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်များကို အလုပ်ရှာပေးနိုင်ကြောင်း သို့မဟုတ် ပညာဆက်သင်ပေးနိုင်ကြောင်း အာမခံကြသည်။ တောင်ပေါ်တိုင်းရင်း သားကလေးငယ်များစွာ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးငယ်များသည် လိင်လုပ်ငန်းတွင် လူကုန်ကူးခြင်း ခံကြရသည်။

ချင်းရိုင်မြို့မှ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့၏ ပြောကြားချက်အရ

"မိန်းကလေးတွေကို မားမားစံ (ပြည့်တန်ဆာအိမ်ခေါင်းဆောင်) ဆီ တိုက်ရိုက်ပို့ပေးနေတာကို လွယ်အောင်လုပ်ပေးနေတဲ့ သက်လတ်ပိုင်းအရွယ် အမျိုးသားတစ်ယောက်ရှိတယ်။ ပြည့်တန်ဆာအိမ်မှာ မားမားစံက အိမ်မိန်းကလေးတွေကို ထိန်းချုပ်ထားတယ်။ မားမားစံ ကိုယ်တိုင်ကလည်း လူကုန်ကူး ခံခဲ့ရသူပဲ။"^{၅၆}

ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုတွင် အခက်အခဲမှာ လူလတ်ပိုင်းအရွယ် ထိုလူကိုဖမ်းရခက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပွဲစားထက် မားမားစံသာ အဖမ်းခံရခြင်းဖြစ်သည်။

လိင်လုပ်ငန်းတွင် လူကုန်ကူးခံရသော တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသား မိန်းကလေးများသည် ၎င်းတို့၏ ခရိုင်များမှ ထွက်ခွာခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ၎င်းတို့ကို ချင်းရိုင်နှင့် ချင်းမိုင်ရှိ ပြည့်တန်ဆာအိမ်များတွင် အလုပ်လုပ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအချက်သည် ၎င်းတို့၏ မူရင်းရပ်ရွာမှ လူကုန်ကူးခံရသူများ သွားလာရေးကို ပိုမိုလွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်ပေးပြီး ပြည့်တန်ဆာအိမ်များတွင် လူဖြည့်ရသော မားမားစံက အမြဲဆက်သွယ်သည့် ပွဲစားအတွက် အလုပ်ပိုမိုလျော့ပါးစေသည်။^{၅၇}

တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားမိန်းကလေးများ၏ အကာအကွယ်မဲ့မှုကို လျော့ပါးစေရန် လက်တွေ့ ကွင်းဆင်း လုပ်ဆောင်နေရသော အဖွဲ့အစည်းများစွာအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များအတွက် မှတ်ပုံတင် စာရွက်စာတမ်းများ ရရှိအောင် ကြိုးစားပေးကြသည်။ ထိုင်းအစိုးရမှ ထုတ်ပေးသော မှတ်ပုံတင် ကတ်ပြားများသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၏ နိုင်ငံသားကို ထိုင်းနိုင်ငံသားအဖြစ် မသတ်မှတ်သော်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဒေတာဘေ့စ်တွင် မှတ်ပုံတင်ပြီးသားဖြစ်စေသည်။ တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသား မိန်းကလေးများကို နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်မပေးသော်လည်း ဒေတာဘေ့စ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ပေးသဖြင့် ရှာဖွေဖော်ထုတ်သော စနစ်အရ ၎င်းတို့၏ အကာအကွယ်မဲ့မှုကို လျော့ပါးစေပြီး လူကုန်ကူးသူများက ရွှေ့ပြောင်းချိန်တွင် ရဲများက ကြားဖြတ်တိုက်ခိုက်နိုင်ခွင့် ရရှိရန် ပိုများသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းတွင် အဖွဲ့အစည်းများစွာက တောင်ပေါ်တိုင်းရင်း သားကလေးငယ်များအတွက် အခြေခံပညာရေးကို ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကျောင်းများဆောက်လုပ်ပေးရန် ကြိုးစားနေကြပေသည်။

လူကုန်ကူးမှုကို စောင့်ကြည့်သည့်နည်းလမ်းတစ်ခု ရှိသင့်သော်လည်း ကံမကောင်းစွာပင် အချို့ကျောင်းများသည် ရွာများစွာအတွက် ဖွင့်ပေးထားခြင်းဖြစ်သဖြင့် ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းတက်ရန် ခရီးဝေးသွား ကြရကာ တစ်ခါတစ်ရံ အပြင်ဘက်ဧရိယာများကိုပင် သွားကြရသောကြောင့် လူကုန်ကူးသူများ သို့မဟုတ် ရဲများက ဝင်ရောက်ပြောဆိုရန် ပိုမိုလွယ်ကူစေသည်။

ပွဲစားများကို ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် ကလေးငယ်များကို ကယ်ဆယ်ခြင်းတို့တွင် ရဲများနှင့်ပူးပေါင်းရာ၌ လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်နေသူများမှ တင်ပြသော

ပြဿနာတစ်ရပ်ရှိသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမှ တင်ပြသည်မှာ

"ရဲအရာရှိတွေကြားမှာ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုတွေရှိတာကြောင့် အဲဒီပြည့်တန်ဆာအိမ်တွေ အများကြီးကို ရဲအရာရှိကြီးတွေက ပိုင်ဆိုင်ထားကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကလေးငယ်တွေကို ပြည့်တန်ဆာအိမ်ထဲ လူကုန်ကူးတာကို ဖြေရှင်းဖို့မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။"^{၅၈}

ထိုသို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကို ရပ်တန့်လိုက်ရပြီး အာဏာပိုင်များကြောင့် အပြီးတိုင် အမှုပိတ်လိုက်ရသည်။ ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးခံရသူများအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး သင့်တော်ရာ အစိုးရရိုလူစခန်းသို့ ပို့ဆောင်မည်ဖြစ်သော်လည်း လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ ချမှတ်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ကာကွယ်ထားပေးလိမ့်မည်။ အခြားဖြစ်ရပ်များတွင် ရဲများက ပြည့်တန်ဆာအိမ်များတွင် ဖြစ်နေသည်များကို သတိပြုမိသော်လည်း နိုင်ငံတကာမီဒီယာများက စုံစမ်း ထောက်လှမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ဂရုပြုခြင်းဟူသည့် ခြိမ်းခြောက်မှုမရှိပါက ထိထိရောက်ရောက် စုံစမ်းလိုခြင်း မရှိပေ။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာ၌ အဆင့် ၃ သို့ကျရောက်ပြီးနောက် စောင့်ကြည့်စာရင်း တွင်လည်း ထပ်မံကျရောက်လာရာ ထိုင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ခြင်းကို အင်တိုက်အား တိုက် လုပ်ဆောင်နေကြောင်း နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကို ပြသလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒသည် ပြည့်သူတို့တွင် ရှိလာခဲ့သည်။

"လူကုန်ကူးမှုများအတွက် ထားရှိတဲ့ ဗဟိုဒေတာဘေ့စ်တစ်ခုကို လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာနက ထားရှိခွင့်ရရှိပြီး တင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာ အသံတိတ်သွားခဲ့ ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ထိုင်းရဲနဲ့ အထူးစုံစမ်းထောက်လှမ်းရေးဌာနတို့ ပူးပေါင်း ကောက်ယူထားတဲ့ လူကုန်ကူးမှုအရေအတွက်ကို စုဆောင်းထားတဲ့ အစီရင်ခံစာတစ်စောင် ရှိပါတယ်။ ရဲတွေက ဒီအရေအတွက်ကို ဘယ်လိုရသလဲလို့ မေးလာရင် ပေါ်-ဆော်-တော်-ရော်- ပာ လို့ခေါ်တဲ့ ပုံစံတစ်ခုကနေ ရတာပါ။ အဲဒီပုံစံဟာ ထိုင်းနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းက ရဲစခန်းတစ်ခုစီက ရရှိတဲ့ လူကုန်ကူးမှုတွေကိုပဲ မှတ်တမ်းတင်ထားတာဖြစ်ပြီး လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာနမှာရှိတဲ့ အရေအတွက်နဲ့ပေါင်းဖို့ ပေးပို့ရတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာနက ဗဟိုဒေတာဘေ့စ်ကို ဖွင့်လှစ်ရာမှာ အောင်မြင်ခြင်းမရှိသေးပါဘူး။ ရဲတွေကတော့ အမှုကို တရားရုံးမှာ စွဲဆိုသင့်မသင့် ဆုံးဖြတ်ရတဲ့ ရှေ့ နေဆီအုပ်ပြီးချိန်မှာတောင် လိုက်နေကြတုန်းပါပဲ။ ဒါကို လူကုန်ကူးမှုလို့ ထင်မြင်ထားပေမယ့် နောက်ဆုံးမှာ တရားရုံး ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ဖြစ်သွားတာပါပဲ။"

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ချင်းစီက အချက်အလက်တွေအားလုံးကို စုစည်းဖို့ စနစ်တစ်ခုမရှိဘဲနဲ့ ဒီလိုကိန်းဂဏန်းအရေအတွက်တွေကို ပေါင်းဖို့ သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လိုလုပ်မျှော်လင့်လို့ ရမှာ လဲ။ သူတို့က ခိုလှုံစခန်းက အရေအတွက်ကို မကောက်ယူဘဲ (ညှဉ်းပန်းခံရသူများနှင့် ရောနေတဲ့) သူတို့မှာရှိတဲ့ အရေအတွက်ကိုပဲ သုံးတာမို့ ခိုလှုံစခန်းက အရေအတွက်တောင်မှ ကျွန်တော်တို့မှာရှိတဲ့ အရေအတွက်နဲ့မတူဘူး။ ဒေသခံ ရဲအရာရှိတွေဆီကိုပဲ ပို့ထားတဲ့ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနအတွင်းက အချို့ဖြစ်ရပ်တွေတောင် ရှိပါသေးတယ်။ အရေအတွက်ကို ဘယ်သူမှ အတိအကျအတည်မပြုနိုင်ဘူး။ မှတ်တမ်းတွေက စာရွက်ပေါ်ရှိသလောက်ပါပဲ။ နောက်ဆုံးမှာတော့ ဒီဒေတာဘေ့စ်ကို တာဝန်ယူရသူက ရဲတွေပါပဲ။

တော်ဝင် ထိုင်းရဲဌာန၊ ဘန်ကောက်

“မိန်းကလေးတွေကို မားမားစံ (ပြည့်တန်ဆာ အိမ်ခေါင်းဆောင်) ဆီ တိုက်ရိုက်ပို့ပေးနေတာကို လွယ်အောင်လုပ်ပေးနေတဲ့ သက်လတ်ပိုင်း အရွယ် အမျိုးသားတစ်ယောက်ရှိတယ်။ ပြည့်တန်ဆာအိမ်မှာ မားမားစံက အဲဒီမိန်းကလေးတွေကို ထိန်းချုပ်ထားတယ်။ မားမားစံကိုယ်တိုင်ကလည်း လူကုန်ကူးခံခဲ့ရသူပဲ။”

အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း ဒါရိုက်တာ၊ ချင်းရိုင်

အခန်း (၃)

ကဏ္ဍာဒီးယားမှ လူကုန်ကူးမှု

နောက်ခံသမိုင်း

၁၉၉၀ခုနှစ်များကတည်းက ထိုင်းနိုင်ငံသည် ကမ္ဘောဒီးယား မုရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကို ဆွဲဆောင်ရာနေရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ တရားဝင်ဖြစ်စေ၊ တရားမဝင်ဖြစ်စေ အလုပ်လုပ်သော ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများ အများအပြား ရှိသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် လာရောက်အလုပ်လုပ်သော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်စာရင်းသွင်းသူ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသား ၈၈၀,၀၀၀ ရှိသည်။^{၆၉} သို့သော်လည်း ထိုအလုပ်သမားများသည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုးများ၏ ၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ နိုင်ငံအတွင်းသို့ အမြဲတင်ရောက်လာနေမှုကို ပိတ်ဆို့ရန် ကြိုးစားသည့်အနေဖြင့် ထိုင်းအစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယားတို့အား လုပ်ခနည်းသော၊ ညစ်ပတ်သော၊ အန္တရာယ်များသော၊ အောက်ကျသော လုပ်ငန်းများတွင်သာ အလုပ်ပေးရန် ကန့်သတ်ခြင်းအားဖြင့် ရွှေ့ပြောင်း ဝင်ရောက်မှု အလားအလာကို ဟန့်တားရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။^{၇၀}

နိုင်ငံအဆင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်နေပြီး၊ လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်နေသော ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးများ ထောင်နှင့်ချီ၍ ရှိနေသည်။ ထိုမခန့်မှန်းနိုင်သော လူဦးရေတွင် မိဘများနှင့်အတူ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လိုက်ပါလာသော ကလေးများ ပါဝင်သကဲ့သို့ တစ်ဦးတည်း နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်လာသူများ၊ ပွဲစား သို့မဟုတ် မှောင်ခိုကုန်ကူးသူများက ပိုပေးသောကြောင့် ဝင်ရောက်လာသည့် ကလေးများပါဝင်သည်။ ၎င်းသည် လူကုန်ကူးမှုအတွက်သိသာထင်ရှားသောအုပ်စု ဖြစ်သည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၉ ခုနှစ်ထိ ကမ္ဘောဒီးယားတို့သည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများနှင့် လူတန်းစား နှိပ်ကွပ်မှုများ အများအပြားဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော လူမဆန်သည့် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည့် ခမာနီတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။ ပိုပေါ့၏ အကြွင်းမဲ့အာဏာရှင်စနစ်ကျင့်သုံးသော အာဏာရှင်ခေတ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး ၂ သန်း၊ ၃ သန်းခန့်မှာ နိုင်ငံတော်မှဦးဆောင်သည့် အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်မှုနှင့် ကြမ်းတမ်းသော နိုင်ငံထက်စီးနင်းနှိပ်စက်မှုတို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့် သေဆုံးခဲ့ရသည်။^{၇၁} နောက်ပိုင်းတွင် ကမ္ဘောဒီးယားသည် ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ပိုပေါ့အစိုးရစနစ်ကို အောင်မြင်စွာဖြုတ်ချနိုင်ခဲ့သော ဝိယက်နမ် စစ်တပ်၏ အုပ်ချုပ်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။

ဆယ်စုနှစ်များစွာကြာမြင့်သော ပြည်တွင်းစစ်နှင့် နိုင်ငံရေးမပြိုင်သက်မှု များနောက်ပိုင်း ကမ္ဘောဒီးယား တို့သည် အလွန်အမင်း ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှင့် သူတို့၏နိုင်ငံအတွင်း နည်းပါးသော စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းတို့ဖြင့် ဆက်လက်ရုန်းကန်ခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတို့သည် တစ်လလျှင် ထိုင်းဘတ်ငွေ ၃၀၀၀ခန့် (တစ်ရက်လျှင် ၂ ဒေါ်လာ၊ ၃ ဒေါ်လာခန့်) ရရှိရေးအတွက် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ရွှေ့ပြောင်းလာကြသည်။

ဆင်းရဲမွဲတေမှုသည် ကမ္ဘောဒီးယားမှ နိုင်ငံအတွင်းသို့ လုံခြုံမှုကင်းခဲ့သော ရွှေ့ပြောင်းမှုကို အဓိက အထောက်အပံ့ပေးသည်။ နည်းပါးသော ပညာရေးအခွင့်အလမ်းများ၊ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု၊ ပျက်ယွင်းနေသော မိသားစုဝန်နှင့် လူမှုရေးပျက်သုဉ်းနေသော အသိုက်အဝန်းတို့သည်လည်း အဓိက အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည်။ အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုအခွင့်အလမ်း နည်းပါးခြင်းနှင့်အတူ နယ်စပ်အနီးတွင် နေထိုင်ကြရသော မိသားစုများအတွက် ထိုင်းနိုင်ငံသည် မျှော်လင့်ချက်အလင်းရောင်ကလေး ပင်ဖြစ်သည်။

မရေမတွက်နိုင်သော ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုးများစွာသည် နိုင်ငံအတွင်း ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုနှင့် အခွင့်အလမ်းများကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ်ကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်နေကြသည်။ စတနတီရမ်း ဒေသ အိုရပ်ဆေးရွာမှ ၉၅နှုန်းသော ဆယ်ကျော်သက်များက သူတို့မိဘတစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးလုံးသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဆယ်ကျော်သက်တစ်ဦးက "လူတိုင်းက ထိုင်းကိုသွားချင်ကြတယ်။ ထိုင်းမှာအလုပ်ရှိတယ်။ ဒီမှာကဘာအလုပ်မှမရှိဘူး" ဟုဆိုသည်။^{၇၂}

ကမ္ဘောဒီးယား၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော သမိုင်းကြောင်းက အရွယ်ရောက်ပြီးသူ ကမ္ဘောဒီးယား အများအပြား၏ စိတ်သဘောတွင် ကိန်းဝပ်နေသည်။ မည်မျှပေးဆပ်ရသည်ဖြစ်စေ သူတို့ကိုယ်သူတို့ အသက်ရှင်ကျွန်ရစ်အောင် အစီအစဉ်ဆွဲထားကြသည်။ ၎င်းသည် လူကုန်ကူးမှုကို အကျိုးရှိစေသော ယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးလိုက်သည်။ ပညာရေးက တန်ဖိုးမရှိသလို ဖြစ်သွားသည်။ အရွယ်ရောက်ပြီးသူ အများအပြားသည် စစ်၏အကျိုးဆက်ကြောင့် ပညာသင်ကြားခွင့်မရကြဘဲ လက်ရှိ အခြေအနေကိုသာ အာရုံစိုက်ကြသည်။ "ကျွန်တော်တို့ ပညာတတ်သွားရင်တောင် နောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့အတွက် ဘာအလုပ်ရှိမှာလဲ၊ အနှစ်သာရကဘာလဲ" ဟု ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ စတနတီရမ်းရှိရွာတစ်ရွာမှ လူငယ်တစ်ဦးက မေးသည်။^{၇၃}

အစာရေစာရားပါးမှုက သူတို့အတွက် အဓိကပြဿနာဖြစ်သည်။ ပညာရေးအားနည်းမှုနှင့် အလွန်အမင်း ဆင်းရဲမွဲတေမှုများ ပေါင်းစပ်မှုကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများ၏ အခြေအနေကဲ့သို့ ဖြစ်လာပြီး အစိုးရ၏ စာရင်းအင်းများတွင် မရှိသည့် ဆန်းပြားရှုပ်ထွေးသော ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုများသည် ပိုမို တွင်ကျယ်လာခဲ့သည်။

အရင်းအမြစ်နိုင်ငံ တစ်ခုဖြစ်သည့် ကမ္ဘောဒီးယား

ပိုပက် ကူးပြောင်းရေးစင်တာ (PTC) က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ကလေးလူကုန်ကူးမှု စနစ်ပုံစံမှာ နယ်စပ်ဒေသများအလိုက် ကွဲပြားသည်ဟု ပြောပြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ပြန်လာကြသူများ၏ အစီရင်ခံစာအရ ကလေးသူငယ် သားကောင်များ၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ဘင်တီမိန်ချီ ဒေသ (ပိုပက်) နှင့် အိုချရွှင် ခရိုင်တို့မှ လာရောက်သူများဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုဒေသများ အတွင်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ရန် သစ်တောများ၊ လယ်ကွင်းများနှင့် တောင်တန်းများကို ဖြတ်ကျော်၍ သွားရသော တရားမဝင်လမ်းကြောင်းများ မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိနေသည်။

ပတ္တယာ တစ်နေရာတည်းတွင် တွေ့ရသော လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်မှာ ပိုပက်မှ ခေါ်ယူလာခြင်း သို့မဟုတ် ရောင်းချလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ကို ဖော်ထုတ် တွေ့ရှိရသည်။^{၇၄}

တစ်ခါက စစ်ပြီးခေတ် စွန့်ပစ်ခြင်းဖြစ်သည့် ပိုပက်သည် ယခုအခါ အဓိကအားဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ရွှေ့ပြောင်းမှုကြောင့် ကျယ်ပြန့်လာနေသော မြို့တစ်မြို့ဖြစ်လာသည်။ မြို့တွင်းတွင် ကာစီနိုများစွာ ဖွင့်လှစ်ထားပြီး ပိုပက်သည် "အနာဂတ်စီးပွားရေးရန်" ဟု ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရက ကြေညာထားခဲ့သည်။^{၇၅} လူမှုရေးလုပ်သားတစ်ဦးက "ပိုပက်ဒေသခံရယ်လို့ တစ်ယောက်မှမရှိဘူး။ မိသားစုတွေက ထိုင်းဘက်မှာ အလုပ်သွားလုပ်ချင်တဲ့အတွက် လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်လောက်အတွင်းက ပြောင်းလာကြတာ" ဟုပြောခဲ့သည်။^{၇၆}

ပိုပက်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားမဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ဝင်ရောက်သည့် လမ်းကြောင်း ၂၀ ကျော်ရှိသည်။ အများစုမှာ အလွယ်တကူ ဝင်ရောက်နိုင်ပြီး ရဲအစောင့်အကြပ်မရှိပေ။ လက်တွေ့ကွင်းဆင်း လှုပ်ကိုင်နေသော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ အစည်းများ၏ အားထုတ်မှုကြောင့် ပိုပက်နယ်စပ်တလျှောက် အခါအားလျော်စွာ လုံခြုံရေးတိုးမြှင့်နိုင်လာပြီး ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းကို ပိုမိုခက်ခဲအောင် လုပ်ဆောင်လာနိုင်ခဲ့သည်။^{၇၇} ထိုကာလများတွင် ကမ္ဘောဒီးယားတို့သည် တရားမဝင် ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်ရန် လမ်းကြောင်း ၁၀ ခုမကရှိသည့် မာလိုင်းဟုခေါ်သော အခြား နယ်စပ်မြို့ငယ် တစ်မြို့ဆီသို့ မိုင်အနည်းငယ် သွားရောက်ကြသည်။ မာလိုင်းတွင် ထိုင်းဈေးကွက်သို့ တရားမဝင် ဖြတ်ကျော် ဝင်ရောက်ရန် အချို့သော ကမ္ဘောဒီးယားအရာရှိများအား ရီရယ် ၅၀၀ ခန့် ပေးဆောင်ရသည် ဟုဆိုသည်။

မာလိုင်းမှဈေးသည်တစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်အရ-

"ဒီကနေထိုင်းကို သွားရတာလွယ်ပါတယ်။ လူတွေရဲ့ အိမ်နောက်ဖက်တွေမှာ လမ်းကြောင်းတွေ အများကြီးရှိပြီး တရားမဝင်ကုန်ပစ္စည်းတွေ အဲဒီကနေပဲ ဝင်နေ ထွက်နေကြတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံထဲကို ဝင်ဖို့ နည်းလမ်းက အမြဲရှိနေပြီး ကူညီမယ့်သူကလည်း အမြဲရှိနေတတ်ပါတယ်။"^{၇၈}

ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး ၂၀,၀၀၀ ကျော်ခန့်သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ကုန်သွယ်ရန်၊ ဆောက်လုပ်ရေး အလုပ်သမားလုပ်ရန်နှင့် ရောင်ကလူရာဈေးတွင် အလုပ်လုပ်ရန် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဝင်ထွက်နေကြသည်။ ထိုသူများအကြားတွင် ထိုင်းဈေးများအတွင်း တောင်ရမ်းရန် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်နေသော ရာနှင့်ချီသည့် ကလေးများလည်းပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့သည် တောင်ရမ်းရမ်းရန်နှင့် လိင်လုပ်ငန်းတွင်ခိုင်းရန် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခြားနေရာများသို့ ခေါ်သွားမည့် ပွဲစားများ၏ သားကောင်များ အလွယ်တကူဖြစ်သွားနိုင်သည်။^{၇၉}

ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ လူကုန်ကူးခံရနိုင်ခြေအရှိဆုံး အုပ်စု များထဲတွင် ကမ္ဘောဒီးယားကလေးများပါဝင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် အစိုးရရရှိလုံစမ်း များမှ ဝန်ထမ်းများက ကမ္ဘောဒီးယားတို့သည် ၎င်းတို့နေထိုင်ရသော အခြေအနေနှင့် ဆင်းရဲမှုကြောင့် အလွန်အခက်အခဲရှိနေပုံရသည်ဟု ဆိုသည်။ ကလေးများသည် သန့်ရှင်းသောရေ၊ စာသင်ကျောင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အခြေခံအာဟာရကိုပင် အနည်းငယ်သာ ရရှိနိုင်သော ဆင်းရဲစွတ်ချာသော အခြေအနေတွင် နေထိုင်ရသည့် ရွာများနှင့် ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက်များ မှလာကြသည်။^{၈၀}

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တောင်းစားခိုင်းရန် ကလေးငယ်များက မိဘများထံမှ ငှားသော သို့မဟုတ် အမွေ ခေါ်ဆောင်သော နေရာနှစ်ခုမှာ ပါလီလိုင်နှင့် ဒေဆောရပ်ကွက်တို့ဖြစ်ပြီး ထိုဆင်းရဲသားရပ်ကွက်နှစ်ခုတွင်

လူကုန်ကူးခံရပြီး ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရနိုင်ရန် အခြေအနေရှိသော ကလေးငယ် ၃၀၀ ကျော် နေထိုင်ကြသည်။^{၆၂}

ထိုကလေးများထံမှ အများစုမှာ မိဘများက ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်နေချိန်တွင် ၎င်းတို့၏ အဘိုးအဘွားများနှင့် နေထိုင်ကြသည်။ ကလေးများသည် ကျောင်းမနေကြဘဲ နေ့ဘက်တွင် လမ်းပေါ်တွင် တောင်းရမ်းခြင်း၊ ညဘက်တွင် ဒေသတွင်းရှိ အရက်ဘားများနှင့် လောင်းကစားရုံတို့တွင် တောင်းရမ်းကြသည်။ အနီးအနားတွင် ကျောင်းများရှိသော်လည်း မိသားစုများအနေဖြင့် တတ်လည်းမတတ်နိုင်၊ အထူးသဖြင့် ပညာမတတ်သော မိဘများ၏ ပညာရေးအပေါ် တန်ဖိုးထားမှု နည်းပါးခြင်းကြောင့် ပေးရန်လည်း ဆန္ဒမရှိသော မဖြစ်မနေပေးဆောင်ရမည့် ကျောင်းစရိတ်များရှိနေသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ကလေးများသည် ကျောင်းပြင်ပတွင် ရှိနေကြရပြီး လမ်းပေါ်ရောက်သူများ၊ အလုပ်ခွင်ထဲ ဝင်ကြရသူများ ဖြစ်လာကြကာ လူကုန်ကူးသူများအတွက် လွယ်ကူသော သားကောင်များဖြစ်လာသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားမှ ထိုင်းသို့ လူကုန်ကူးသည့်လမ်းကြောင်းများ

အလွန်အလွန်ဆင်းရဲစွာ နေထိုင်ကြရသော မိသားစုများစွာအတွက် ထိုင်းသို့ တရားဝင်သွားရောက်ရန် ပတ်စပို့ရယူရခြင်းသည် ကုန်ကျစရိတ်များပြားကြာမြင့်သော ဗျူရိုကရက်ဆန်သော၊ ကုန်ကျစရိတ်များသော လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလုပ်ရကာ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်သို့ သွားရောက်ရန်လိုအပ်သည်။ ခရီးစဉ်သည် ထိုင်း-ကမ္ဘောဒီးယားနယ်စပ်တွင် နေထိုင်သည့် မိသားစုများအတွက် ရှစ်နာရီခန့်ကြာမြင့်သည်။ ပတ်စပို့ဖြင့် ဆိုလျှင်ပင် ကမ္ဘောဒီးယားတို့သည် နယ်စပ်ဒေသကို တရားဝင် ဖြတ်ကျော်လိုခြင်းမရှိပေ။ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများစွာတို့သည် အခမဲ့ပေးရမည့် စာရွက်စာတမ်းများအတွက် လာဘ်ပေး လာဘ်ယူပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ အားနည်းချက်နှင့် ပညာမတတ်ခြင်းကို အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်ကြခြင်း ကြောင့် ဖြစ်သည်။^{၆၃}

နယ်စပ်တစ်လျှောက်တွင် နေထိုင်ကြသော ကမ္ဘောဒီးယားများအတွက် နောက်ထပ် နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ဒေသတွင်း ပြုလုပ်နိုင်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်နည်းပါးသည့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်လက်မှတ် ရယူရန်ဖြစ်သည်။ ၇၄ သို့သော် နယ်စပ်ကို အခမဲ့ ဖြတ်ကျော်ရန် လမ်းကြောင်းများ မရေမတွက်နိုင် ရှိနေချိန်တွင် အချိန်ကုန်ပြီး တရားဝင် စာရွက်စာတမ်းများအတွက် ပေးရန်ကုန်ကျမှုတို့ကြောင့် အမိငွယ်မရှိလှ ထင်ရသည်။

ပိုပက်တစ်နေရာတည်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်နိုင်သည့် တရားမဝင်လမ်းကြောင်း ၂၀ ကျော်ရှိသည်။ ထိုတရားမဝင်လမ်းကြောင်းများတွင် သစ်တောများ၊ လယ်ကွင်းများ၊ မြစ်ငယ် ချောင်းငယ် များနှင့် မြို့တွင်းရှိ လောင်းကစားရုံများ၏ တံခါးပေါက်ငယ်များပင် ပါဝင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားမဝင်သော ဝင်ပေါက်များကို ပန်း၊ ဖရဲသီး စသည့်အမည်များပေးထားပြီး ဆယ်ကျော်သက်တစ်ဦး၏ အဆိုအရ *“အဲဒီ နာမည်တွေက အမြဲပြောင်းနေတာ၊ လမ်းကြောင်းအသစ် တွေကလည်း အမြဲပေါ်လာနေတာလေ။ ထိုင်းကိုသွားရတာ သိပ်လွယ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အမြဲတမ်း ပန်းကို သုံးတယ်။ တစ်ခါတစ်လေတော့ ငွေပေးစရာမလိုဘူး။ တစ်ခါတလေတော့ ဘတ် ၂၀ လောက်ပေးရတယ်။”*^{၆၄}

အသက်ပိုကြီးသော ကလေးများသည် အလုပ်ရှာရန် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တစ်ဦးတည်း ဝင်ရောက်လေ့ရှိပြီး ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရသော အခြေအနေဖြင့် ဇာတ်သိမ်းလေ့ရှိသည်။ ငယ်ရွယ်သောကလေးများ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးများသည် ပွဲစား၏ အကူအညီဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်လေ့ရှိသည်။ ပွဲစားနှင့် ထိုင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသော ကလေးသည် ရောင်းစားခံရသော ကလေးများ၊ မိဘများထံမှ ငှားရမ်းလာသော ကလေးများ သို့မဟုတ် ပိုပက်ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များနှင့် ကျေးရွာများကို ပစ်မှတ်ထားသော ပွဲစားများက ပြန်ပေးဆွဲလာသော ကလေးများဖြစ်လေ့ရှိသည်။^{၆၅}

ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ကလေးများကို တရားမဝင် လူကုန်ကူးသောပွဲစားများသည် ဖရဲသီးလမ်းကြောင်းကို အသုံးပြုကြသည်။ ထိုနေရာတွင် စည်ကားသော ထိုင်းဈေးကိုဦးတည်သည့် တံခါးပေါက်ကလေးမှ တဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်ဝင်ရောက်ရန် အချို့သော ကမ္ဘောဒီးယားရဲအရာရှိများကို ပွဲစားတစ်ဦးလျှင် ထိုင်းဘတ်ငွေ ၂၀ ခန့် ပေးရသည်။ ထိုနေရာတွင် ကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံ၏အခြားအပိုင်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။ ၇၇ ရဲများထူထပ်စွာ စောင့်ကြပ်နေ၍ ကမ္ဘောဒီးယားဒေသတွင်းရှိ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းမှ ဝန်ထမ်းများသည် ထိုဖြတ်လမ်းကို နီးကပ်စွာ မရောက်ရှိနိုင်ပေ။

ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များ လူကုန်ကူးခံရမှုတွင် မိဘများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

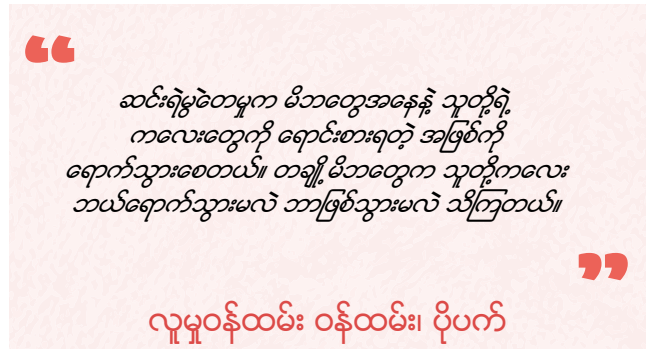
ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ဥပဒေနည်းပါးခြင်းကြောင့် ကလေးများသည် ဥပဒေအကာအကွယ်မှ

လွတ်ကင်းနေကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား မိဘများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို လူကုန်ကူးရာတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်နေခြင်းမှာ အထူးအဆန်းမဟုတ်ပေ။ အချို့သောဖြစ်ရပ်များတွင် မိဘများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို ပွဲစားတစ်ဦးထံသို့ ထိုင်းဘတ်ငွေ ၄,၅၀၀ မှ ၃,၀၀၀ အထိခန့်မျှသော ငွေပမာဏဖြင့် “ငှားရမ်းခြင်း” (သို့မဟုတ်) ရောင်းချခြင်းပြုကြသည်။^{၇၈} ကလေးတစ်ယောက်ကို လူကုန်ကူးရန် ပြန်ပေးချွင်းထက် ထိုသို့ငှားရမ်းခြင်းကို ပို၍တွေ့ရသည်။ ထိုင်းဘက်ခြမ်းနယ်စပ်ရှိ ရောင်ကလူရာဇာရီတွင် တောင်းရမ်းနေသော ကလေးများသည် ထိုနည်းလမ်းဖြင့် သွေးဆောင် ဖျားယောင်းခံရနိုင်ခြေ အများဆုံးဖြစ်သည်။

အချို့သောဖြစ်ရပ်များတွင် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကြသော မိဘများကညီအစ်ကိုများတွင်လမ်းပေါ်၌ တောင်းရမ်းရန် ၎င်းတို့၏ကလေးများကို ခေါ်လာကြသည်။ ထိုင်းအာဏာပိုင်များ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရလျှင် မိဘများသည် ထောင်ကျနိုင်ပြီး ကလေးများသည် ကမ္ဘောဒီးယားရှိ အစိုးရ၏ ဂေဟာသို့ ပြန်ပို့ခံရသည်။ သင့်လျော်သော အခြားနေထိုင်စရာ နေရာတွေ့သည်အထိ ဂေဟာတွင် နေထိုင်ရသည်။ ၇၉ တစ်ခါတစ်ရံ ကလေးများသည် ဂေဟာတွင် လပေါင်းများစွာ နေထိုင်ရခြင်း သို့မဟုတ် ဂေဟာမှ ထွက်ခွာနိုင်မည့် အသက်အရွယ်ရောက်သည်အထိ နှစ်နှင့်ချီ၍ နေထိုင်ရခြင်းတို့ ရှိသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားမှ အချို့သော မိဘများသည် ၎င်း တို့ ၏ ကလေး များ ကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတစ်ခုဟု သဘောထားကြပြီး ကလေးများကို ပညာသင်ကြားပေးခြင်းသည် တန်ဖိုးမရှိဟုမြင်ကြသည်။ မိဘများသည် ကိုယ်တိုင် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုခံရသည့် သားကောင်များဖြစ်နေလေ့ရှိပြီး ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် အလုပ်လုပ်ကြရသည်။ အိုရပ်ဆေးကျေးရွာမှ ဆယ်ကျော်သက်တစ်ဦးက *“ကျွန်တော် အဖေက ကျွန်တော်ကို ကျောင်းသွားချင်ရမလားဆိုပြီး ရိုက်တယ်။ ကျွန်တော် ဘာကြောင့် ကျောင်းသွားချင်တယ်ဆိုတာကို သူနားမလည်ဘူး။ သူက ကျွန်တော်ကို အလုပ်လုပ်ပြီး သူ့အတွက် ငွေရှာခိုင်းချင်တာ။”*^{၆၆}

ပိုပက်ရှိ အရွယ်ရောက်ပြီးသူ အများအပြားသည် ဈေးငွေများနှင့် ကြွေးမြီများဖြင့် ရုန်းကန်နေကြရပြီး အကြွေးပြန်ဆပ်ရန်အတွက် သူတို့၏ ဝင်ငွေအချို့ကို စုဆောင်းခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးကို မသိမြင်ကြပေ။ ပိုပက်မှ လူမှုရေးလုပ်သားတစ်ဦးက *“မိဘတွေက သူတို့ကိုယ်တိုင် ရှာထားတဲ့ငွေနဲ့ ကြွေးမပတ်ကြဘူး။ ကလေးတွေက ဆပ်ကြရတယ်”* ဟု ပြောသည်။^{၆၇} အချို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူး ခံရပြီးနောက် မိခင်နိုင်ငံသို့ အောင်မြင်စွာပြန်ပို့ခံရပြီး မိသားစုများနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းနိုင်ခဲ့သော ကလေးများသည် ငွေရှာရန် ဖိအားပေးခံရလွန်းသဖြင့် လက်ဖလာနှင့် အိမ်ပြန်ရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြသောကြောင့် သူတို့ကိုသူတို့ ပွဲစားများနှင့် ပြန်လည် ဆက်သွယ်ကြသည်။^{၆၈}

ထို့ပြင် နယ်စပ်တစ်လျှောက်တွင် မိသားစုစီမံကိန်းနှင့် ပညာပေးခြင်းများ မရှိခြင်းကြောင့် မိသားစုများစွာတို့သည် ကလေး ၁၀ ယောက်အထိ ရိုတတ်ကြပြီး ကျေးမွေးရန်မတတ်နိုင်တော့ပေ။ *“ပိုပက်ရှိလေးနှစ်သားအရွယ်ကလေးနှင့်အတူ ညအမှောင်ထဲတွင် လောင်းကစားရုံဝန်းကျင်၌ တောင်းရမ်းနေသော ကလေးရှစ်ယောက် မိခင်တစ်ဦးက “ကျွန်မမှာကလေးရှစ်ယောက်ရှိတယ်။ သူတို့ထဲက နှစ်ယောက်က ထိုင်းနိုင်ငံ တစ်နေရာရာမှာ အလုပ်လုပ်နေတယ်။ ဘယ်နေရာလဲတော့ ကျွန်မမသိဘူး။ သူတို့ပြန်လာလိမ့်မယ်ဆိုတာ သိတယ်။ ထိုင်းမှာရှိတဲ့ တစ်ယောက်က ပြီးခဲ့တဲ့လလောက်ကပဲ ပြန်လာသေးတယ်။ ဒီတစ်ယောက်ကိုလည်း (လေးနှစ်သားကလေးကို ညွှန်ပြလျက်) ပို့ချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မယောက်ျားက သူ့ရဲ့ သွေးကို ရောင်းစားမယ့်အစား မွေးထားစေချင်တယ်” ဟုပြောခဲ့သည်။”*^{၆၉}

ထိုမိသားစုများအတွက် ကလေးငှားရမ်းခြင်းသည် မျှော်လင့်ချက်မဲ့သောအခြေ အနေတွင် အသက်ရှင်ရန် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ပြင်းထန်လှသော ဆင်းရဲခြင်းသည် မိဘများကို ထိုဖြစ်ရပ်နိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပြုလုပ်ရန် ဖိအားပေးသည်။ သို့သော်လည်း ထိုအလေ့အကျင့်သည် လူကုန်ကူးမှုစနစ်ကို လောင်စာဖြည့်ပေးနေသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားရှိ ရပ်ရွာလူထု အရင်းအမြစ် နမူနာများ

ရွာ ၁။

ရွာရှိ လူဦးရေအများစုမှာ သက်ကြီးရွယ်အိုများသာဖြစ်သည်။ အသက်အရွယ် ၂၀ မှ ၅၀ အတွင်းရှိ အရွယ်ကောင်းများ အများအပြားမှာ ထိုင်းတွင် အလုပ်လုပ်ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို အဘိုးအဘွားတို့၏ စောင့်ရှောက်မှု အောက်တွင် ထားရစ်ခဲ့သည်။ တရားမဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လမ်းကြောင်းအနီးတွင် တည်ရှိသောကျောင်း ငယ်ရွယ်သော ဆယ်ကျော်သက်မိန်းကလေးငယ် များစွာကို ထိုင်းသို့ လူကုန်ကူးမှုများ များစွာ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ ဖြစ်ရပ်များစွာတွင် အဖိုးအဖွားများ သို့မဟုတ် မိသားစုဝင်များက ကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ပွဲစားများကို ထိုင်းဘတ်ငွေ ၂၀၀၀ ခန့်ပေးပြီး ခေါ်ယူစေသည်။ ၎င်းတို့သည် ကလေးများ၏ ဝင်ငွေကို မှန်မှန်ပြန်ပို့ပေးစေလိုလျှင် နောက်ထပ်နှုန်းထားတစ်ခု ထပ်ပေးရသည်။ ကလေးအများစုမှာ လမ်းဘေး တောင်းရမ်းသူ များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မိန်းကလေးများမှာ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်လည်းကောင်း လမ်းဆုံးကြသည်။

ရွာ ၂။

ရွာသည်ဝေးလံခေါင်ဖျားသော ကျေးလက်ဒေသတွင်ရှိပြီး အစိုးရစာသင်ကျောင်းကို လက်လှမ်းမမီပေ။ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်က ကလေးများကို အခြေခံပညာရေးအဆင့်ရရှိစေရန် အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းကို တည်ထောင် ထားသည်။ ကလေးအများစုသည် စာမတတ်သော၊ ပညာမတတ်သော အဘိုးအဘွား နှင့်နေရသည်။ ဤရွာရှိ ကလေးများသည် အခြေခံလိုအပ်ချက်များကိုပင် အနည်းငယ်သာရရှိကြပြီး သီးခြားဖြစ်နေမှုကြောင့် အန္တရာယ် ကျရောက်လွယ်သည်။ သူတို့သည် အစိုးရစာသင်ကျောင်းတွင် စာရင်းသွင်းထားခြင်း မရှိသောကြောင့်၊ သူတို့ပျောက်သွားလျှင်လည်း မည်သူကမျှ သတိပြုမိခြင်းမရှိပေ။ ကလေးများသည် ငြီးငွေ့ဖွယ် ဘဝကိုဖယ်ခွာပြီး သူတို့အနေဖြင့် အလုပ်လုပ်နိုင်ပြီး ဆန်းသစ်၍ ခေတ်မီသော အသက်ရှင်နေထိုင်မှု အတွေ့အကြုံများရရှိနိုင်သော ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ခေါ်ဆောင်ခံရမည့် အခွင့်အရေးကို ကြိုဆိုကြသည်။

ရွာ ၃။

ရွာ၏ အလယ်တွင် တရားမဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လမ်းကြောင်းတစ်ခုရှိသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အဓိကပို့ပေးနေသူတစ်ဦးက ရွာ၏ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ သူက ဆင်းရဲသော မိသားစုများထံမှ အခွန်ကောက်ယူသည်။ အခွန်မပေးနိုင်သော မိသားစုများသည် အခွန်အစား သူတို့၏ကလေးများကို သူထံရောင်းချကြသည်။ သူသည် ထိုကလေးအများစုကို ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဂိုက်များနှင့် သူတောင်းစား ဂိုက်များသို့ ရောင်းချမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အချို့သော မိန်းကလေးငယ်များကို အိမ်မှကွဲ ခိုင်းစေရန်နှင့် လိင်ကျွန်အဖြစ် ခိုင်းစေရန် သူအိမ်တွင် ထိန်းသိမ်းထားသည်။ သူအဖမ်းခံရပြီး ထောင်ကျပြီးသည့်နောက် ကလေးငယ်များ လူကုန်ကူးခံရခြင်းမှာ လျော့ကျသွားသော်လည်း ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား အများအပြားသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အလုပ်လုပ်ရန် တရားမဝင်သွားရောက် ချိန်တွင် သူတို့၏ ကလေးများကိုပါ ခေါ်ဆောင်လာကြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားပွဲစားစနစ်

ကမ္ဘောဒီးယားမှ ကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးရာတွင် ရွယ်ထွေးသော လူကုန်ကူးဂိုက်က ထောက်ပံ့ထားသော ဆန်းပြားစွာရွယ်ထွေးသော ပွဲစားစနစ်တစ်ခုပါဝင်သည်။ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးမှုနှင့်အတူ ပိုပက်ရို မတည်ငြိမ်သော စီးပွားရေး ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကြောင့် လူများစွာသည် လူကုန်ကူးမှုလုပ်ငန်းနှင့် ကွန်ရက်တွင် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းပင်မရှိဘဲ ပါဝင်နေကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အခြားသူများအတွက်မူ ယင်းသည် ဖမ်းဆီးခံရမှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကျခြင်း တို့အပါအဝင် စွန့်စားရမှု အနည်းငယ်သာရှိပြီး အမြတ်အစွန်းက အလေးသာသည့် လေးနက်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ နယ်စပ်မြို့များတွင် လူခိုးမှုနှင့် ပြန်ပေးဆွဲမှုအချို့ ဖြစ်ပွားနေပြီး အများဆုံး လူကုန်ကူး ခံရသော ကမ္ဘောဒီးယားကလေးများသည် ၎င်းတို့၏ မိဘများထံမှ ပွဲစားများက ငှားရမ်းခေါ်ဆောင်လာသော ကလေးငယ်များ ဖြစ်သည်။ ပွဲစားများသည် ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များနှင့် ရွာများတွင် နေထိုင်သူများနှင့် နီးကပ်သောပတ်သက်မှု တည်ဆောက်ထားကြပြီး အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် ဒေသခံရဲများနှင့် လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး အာဏာပိုင်များနှင့်ပါ နီးကပ်သော ဆက်ဆံရေး ထူထောင်ထားကြသည်။ စေ့ ပွဲစားများသည် ကလေးများသော မိသားစုများကို ပစ်မှတ်ထား လေ့ရှိကြပြီး ၎င်းတို့၏ ဆင်းရဲမှုနှင့် ကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် ကြံရာမရဖြစ်ခြင်းတို့ကို အလွဲသုံးစားပြုကြသည်။

အချို့သောပွဲစားများက ကလေးကို တရားမဝင်သော အလုပ်စာချုပ် သို့မဟုတ် လုပ်ငန်း ပြီးဆုံးသည်နှင့် ပြန်ပို့ပေးမည်ဟု ကတိပြုလျက် မိဘများထံမှ တိုက်ရိုက်ငှားရမ်းကြသည်။ စင် လုံခြုံစိတ်ချရမှုမရှိသော်လည်း "လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံ" ရလာပြီး ပိုမိုပညာတတ်လာသည့် အခြေအနေဖြင့် ကလေးသည် ပြန်လာလိမ့်မည်ဟူသော သဘောတူညီချက်ဖြင့် မိဘများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ခေါ်သွားရန် လိုလားလားလား ခွင့်ပြုကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ကလေးများသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်းသို့ ရောက်သည်နှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရလိမ့်မည် ဆိုသည်ကို မိဘများအနေဖြင့် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ သိရှိထားသည်ဆိုသည်မှာ အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်သည်။

အခြားပွဲစားများက ပြန်လာရန် ကတိပေးခြင်းမရှိဘဲ ကလေးကို

လက်ငင်းဝယ်ယူကြသည်။ ကလေးများနှင့် မိသားစုတစ်ခုလုံးကို ၎င်းတို့က ကူညီခြင်းဖြစ်သည်ဟု မိဘများ သို့မဟုတ် အဘိုးအဘွားများကို သိမ်းသွင်း စည်းရုံးကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ကလေး၏ဝင်ငွေမှ အချိုးတစ်ခုကို မိဘများထံ လတိုင်းပြန်ပို့ပေးမည်ဟု ကမ်းလှမ်းကြသည်။ သို့သော်လည်း ထိုသို့ငွေပြန်ပို့ပေး ရန်အတွက်ဆိုလျှင် နောက်ထပ် ကျသင့်ငွေ တစ်ရပ်ကို ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

ပိုပက်ရို လူကုန်ကူးခံရသူများ ခိုလှုံစခန်းမှ ညွှန်ကြားရေးမှူး တစ်ဦးက -

"ပွဲစားစနစ်က ပိုပက်မှာ အရမ်းအလုပ်ဖြစ်နေတုန်းပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့ကို ဖမ်းမိတာ နည်းတယ်။ ကလေးက ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်ခံ ထားရပြီး ကြောက်နေလေ့ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့က ပွဲစားတွေဟာ ဘယ်သူဘယ်ဝါတွေ ဆိုတာကို ဖုံးကွယ်ပေးကြတယ်" ဟု ဖြောင့်ဆိုသည်။

New Family Centre က မှတ်တမ်းတင်ထားသော လူကုန်ကူးမှု အများစုတွင် ပွဲစားများသည် လူကုန်ကူးမှု ဖြစ်စဉ် တစ်ခုလုံးတွင် ပါဝင်နေသည်။ ပွဲစား (အချိုးသမီး/အချိုးသား) သည် ကလေးကို မိသားစုထံမှ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး နယ်စပ်တွင် လက်ပြောင်းလက်လွှဲမလုပ်ဘဲ ရည်ရွယ်ရာ နောက်ဆုံးပန်းတိုင်သို့ တိုက်ရိုက် ပို့ဆောင်ပေးကြသည်။

“ ကလေးကို ချုပ်ကိုင်ထားသူဖြစ်တဲ့ ကလေးခေါင်းက ကလေးကို နည်းလမ်းမျိုးစုံနဲ့ ခေါင်းပုံဖြတ်တယ်။ ကလေးကို ရောင်းချမယ့် လုပ်ငန်းကို ကလေးရဲ့ အသက်အရွယ်ပေါ် မူတည်ပြီး ဆုံးဖြတ်တယ်။ ကလေးက ၁ နှစ် ၂ နှစ်အရွယ်ဆိုရင် တောင်းရမ်းမယ့်နေရာကို ပို့တယ်။ ကလေးက ငွေ လုံလုံလောက်လောက် မတောင်းပေးနိုင်ဘူးဆိုတာနဲ့ အခြားသူလက်ထဲ ချက်ချင်း ရောင်းလိုက်ကြတယ်။ ”

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း ဒါရိုက်တာ၊ ပတ္တယား

ကလေးသည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း နောက်ဆုံး ရည်ရွယ်ရာ ပန်းတိုင်သို့ ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ၎င်းတို့သည် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံသားဖြစ်သည့် ဒေသခံ ကလေးခေါင်း တစ်ဦးထံသို့ အပ်နှံခံရ မည်ဖြစ်သည်။^{၈၉}

ပုဂံတွင် ဗီယက်နမ် ပွဲစားကွန်ရက် တစ်ခုရှိပြီး ထိုင်းနှင့်မလေးရှားရှိ ဗီယက်နမ်လူမျိုး အဆက်အသွယ်များ၊ ကလေးခေါင်းများနှင့် အလုပ်လုပ်သည်။ ပုဂံမှ လူကုန်ကူးလာသော ကလေးများသည် ပတ္တယားတွင် လမ်းဆုံးပြီး ထိုနေရာတွင် ဗီယက်နမ်လူမျိုး ကလေးခေါင်းများက ၎င်းတို့ကို အလုပ်ရှာပေးခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲစည်းထားသော တောင်းရမ်းသူ (သူတောင်းစား) ဂိုဏ်းအဖွဲ့များတွင် ထားရှိကြခြင်းများ ပြုလုပ်ကြသည်။^{၉၀}

“ ဖြစ်ရပ်တွေမှာ ပွဲစားတွေထက် ကလေးခေါင်းတွေကို ဖမ်းဖို့ ပိုလွယ်တယ်။ အများစုက ဗီယက်နမ်လူမျိုးတွေ ဖြစ်တာမို့ သိကြတယ်။ ကလေးကို ဖုန်းလက်ခံပြောလို့ရပြီး ဖုန်းခေါ်လို့မရတဲ့ ဖုန်းတစ်လုံးပေးထားလေ့ရှိတယ်။ ကလေးကို ဘယ်သူနဲ့မှ ၂ မိနစ်ထက်ပိုပြီး စကားပြောခွင့်မပေးထားလို့ ကလေးခေါင်းတွေနဲ့ ခပ်ဝေးဝေး ရောက်အောင် ဖမ်းမသွားကြဘူး။ တချို့ဖြစ်ရပ်တွေမှာ ရဲက ကလေးကိုတွေ့ တဲ့အခါ ရဲစခန်းကို ခေါ်သွားနိုင်လိုက်ပြီး ကလေးခေါင်းက ဖုန်းဆက်တဲ့အခါ ကလေး မတော်တဆမှုဖြစ်နေလို့ ကလေးကိုလာခေါ်ဖို့ ပြောလိုက်တယ်။ ကလေးခေါင်းတွေကို ဖမ်းဖို့ ဘယ်လို အကြောင်းပြချက်ဖြစ်ဖြစ် သုံးကြတယ်။ ဒီကိစ္စက ပိုပက်မှာနေတဲ့ ပွဲစားကို ဖမ်းရတာထက် ပိုလွယ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီပွဲစားတွေ နေတဲ့နေရာကို ကျွန်တော်တို့သိကြတာများတယ်။ ကလေးတွေတောင် သိကြတယ်။ အချို့ဖြစ်ရပ်တွေမှာ ကလေးကိုယ်တိုင်က သူ့ကိုယ်သူ လူကုန်ကူးတာ လည်းရှိတယ်။ ၁၀ နှစ်အရွယ် ကလေးတစ်ယောက်ဟာ ထိုင်းနိုင်ငံမှာ အလုပ် လုပ်ချင်လို့လူကုန်ကူးသူဆီ ကိုယ်တိုင်သွားခဲ့ပြီး ကလေးခေါင်းဆီ ရောင်းစားခံလိုက်ရတယ်။ ”

လူမှုဝန်ထမ်း၊ ပတ္တယား

ကလေးခေါင်းများသည် ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်ရသည့် ကလေးများကို အဝေးသို့ ထွက်မပြေးစေရန်နှင့် ရဲမှ ခေါ်ဆောင်သွားခြင်း မရှိစေရန် စောင့်ကြည့်ခြင်းအတွက် အခကြေးငွေရကြသည်။ လူထုထဲတွင် ၎င်းတို့သည် ကုန်ကူးခံရသော ကလေး၏မိဘ သို့မဟုတ် မိသားစုဝင်အဖြစ် ဟန်ဆောင်ထားကြသည်။ သို့သော်လည်း တကယ့်ဖြစ်ရပ်တွင် ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်ထားသော ကလေးများကို အနိုင်ကျင့်နှိပ်စက်တတ်ကြသည်။ ခိုဆာမြိုင်တွင် ပန်းရောင်းရသည့် ထိန်းချုပ်ခံ ကလေးတစ်ဦးက ပြောပြသည်မှာ သူမသည် ပန်းများကို ကုန်အောင် မရောင်းနိုင်လျှင် သူမကို ဒဏ်ခတ်သင်ခန်းစာ ပေးသည့်အနေဖြင့် ကျန်နေသော ပန်းများအားလုံးကို စားခိုင်းသည်ဟု ပြောပြသည်။^{၉၁}

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (NGO) များက ကြားဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အထူးသဖြင့် ပွဲစားများနှင့် ကလေးခေါင်းများကို ရဲထံသို့ အကြောင်းကြားရန် ကြိုးစားသည့်အခါတွင် ခက်ခဲသည်ဟု အစီရင်ခံသည်။ လူကုန်ကူးဂိုဏ်းတွင် ကမ္ဘောဒီးယားအရာရှိများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များ ပါဝင်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ လူမှုရေး ဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ပွဲစားများ အဖမ်းမခံရခြင်း အကြောင်းမှာ “ သူတို့အတော်များများက ရဲအရာရှိ ဒါမှမဟုတ် ရဲဝန်ထမ်းရဲ့ မိန်းမတွေဖြစ်နေကြတယ်။ သူတို့က အကာအကွယ်ပေးခံရတယ်လေ ” ဟုရှင်းပြသည်။^{၉၂}

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးများ

ကမ္ဘောဒီးယားမှ လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ပတ္တယား၊ ခိုဆာမြိုင်၊ ဘန်ကောက်၊ ရနောင်းနှင့် ဖူးခက် စသည့် ဒေသများတွင် တောင်းရမ်းနေသည်ကို အများအားဖြင့်တွေ့နိုင်သည်။၉၃ ထိုင်းရဲအရာရှိများက ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များသည် အထူးသဖြင့် သီးနှံရိုက်သိမ်းချိန် ကုန်လွန်သောအခါတွင် အပိုဝင်ငွေ ရရှိစေရန်အတွက် ပတ္တယား၊ ရနောင်းနှင့်ဘန်ကောက်တို့တွင် တောင်းရမ်းကြသည်ကို တွေ့ရသည်ဟု ပြောပြသည်။^{၉၄}

ထိုကလေးများထံမှ အချို့မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ တစ်ဦးတည်း လူကုန်ကူးခံရလာသူများ ဖြစ်သည်။ အခြားကလေးများမှာ ထိုင်းတွင် အလုပ်လုပ်သော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား မိသားစုများ၏ ကလေးများ ဖြစ်သည်။ ထိုကလေးများသည် ဒေသခံ လူကုန်ကူးကွန်ရက်များမှ ခေါ်ဆောင်ခံရနိုင်ခြေ ရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပတ္တယားတွင် တရားဝင်နှင့် တရားမဝင် ကမ္ဘောဒီးယားရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ အများအပြားရှိနေသည်။ နိုင်ငံမှ နှင်ထုတ်ခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် ကလေးများမှာ ကျောင်းမနေကြပေ။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် သူတို့သည် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းခွင်များတွင် လတ်လျားလတ်လျား လုပ်နေခြင်း၊ လမ်းများပေါ်တွင် တစ်ယောက်တည်း လျှောက်သွားနေခြင်း တို့ဖြစ်လာသည်။ တခါတရံ ထိုကလေးများသည် ပတ္တယားမြို့၏ ကမ်းနားလမ်းတလျှောက်နှင့် လူသွားလမ်းများရှိ ပြည့်တန်ဆာနှင့် လိင်လုပ်ငန်းကြောင့် နာမည်ဆိုးထွက်နေသော လုပ်ငန်းခွင်များရှိ တောင်းရမ်းသူများ ကွန်ရက်များ၏ ခေါ်ဆောင်မှုကိုခံရသည်။ ကလေးပျောက်သွားလျှင် မိဘများသည် ပြစ်ဒဏ်နှင့် နှင်ထုတ်ခံရခြင်းတို့ကို ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် ကလေးကိုရှာဖွေရန်အတွက် ရဲကို အကူအညီတောင်းရန် ကြိုးစားမှုအလွန်နည်းသည်။^{၉၅}

အချို့သောဖြစ်ရပ်များတွင် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းလာသော မိဘများကိုယ်တိုင်က ၎င်းတို့၏ကလေးကို လူကုန်ကူးကြသည်။ ပတ္တယားတွင် ကမ္ဘောဒီးယားရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအသိုင်းအဝန်းပတ်ဝန်းကျင်၌ မိဘများသည် ၎င်းတို့၏သမီးကို လိင်လုပ်ငန်းအတွက်ရောင်းချရန် ကြော်ငြာနေသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ၎င်းသည် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းခွင်တွင် လုပ်ကိုင်ကြသော မိဘများအတွက် လမ်းများပေါ်တွင် တောင်းရမ်းရန် အရွယ်ကြီးလွန်းနေသော ကလေးများအတွက် အပိုဝင်ငွေရရှိနိုင်ရန် နည်းလမ်း တစ်ခုဖြစ်သည်။^{၉၆}

ထိုင်းတွင် တောင်းရမ်းနေသော ကလေးအများစုမှာ ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုးများဖြစ်သည်။၉၇ ထိုင်းတွင် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ကလေးများနှင့် တောင်းရမ်းသူကလေးများ လျော့ချရေးအတွက် အလုပ်လုပ်နေသည့် ကြေးမုံ (Mirror) ဖောင်ဒေးရှင်းက ဥပရာခိုင်နှုန်းသော တောင်းရမ်းသူ ကလေးများသည် ကမ္ဘောဒီးယားမှ လာရောက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားကလေး ၁,၀၀၀ ကျော်သည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နေစဉ် တောင်းရမ်းနေကြသည်။၉၈

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တောင်းရမ်းစားသောက်ခြင်းသည် ဆင်းရဲခြင်း ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ်မြင်ရပြီး သူတို့သည် တောင်းရမ်းသူများ အထူးသဖြင့် ကလေးများထံ ငွေပေးရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ခံစားကြရသည့် ထိုင်းလူမျိုးများနှင့် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များထံမှ စာနာမှုများစွာကို လုံ့ဆော်နေသည်။ ထိုစာနာသည့် စိတ်သဘောထားများသည် ကလေး တောင်းရမ်းစားသောက်သူလုပ်ငန်းကို အားဖြည့်ပေးနေပြီး ကလေးလိုအပ်မှု ပိုမိုတိုးပွားလာစေကာ ပွဲစားများအား ကမ္ဘောဒီးယားမှ ပိုမိုငယ်ရွယ်သော ကလေးများကို ရှာဖွေစေသွင်းလာစေသည်။ လူမှုထု ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြုလုပ်သော ကလေးတောင်းရမ်းသူများ စာရင်းကောက်ခံမှုတစ်ခုအရ အမေးအဖြေတွင် ပါဝင်သော ထိုင်းလူမျိုး ၆၅ ရာခိုင်နှုန်းက ၎င်းတို့သည် ကလေးတစ်ယောက် တောင်းရမ်းနေသည်ကို တွေ့လျှင် သနားစိတ်ဝင်လာပြီး ငွေပေးကမ်းမိသည် ဟုဖြေကြားသည်။၉၉ ထိုကလေးများကိုထောက်ပံ့ခြင်းသည်ကုသိုလ်ပြုခြင်းတစ်မျိုးဖြစ်သည်ဟူသော ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဒေသ၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သဘောထားများကလည်း အားဖြည့်ပေးနေသည်။

ပိုမိုငယ်ရွယ်သော ကလေးများသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အထူးသဖြင့် တောင်းရမ်းသည့် လုပ်ငန်းအတွက် လူကုန်ကူး ခံရနိုင်ခြေရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ဈေးများ သို့မဟုတ် အရက်ဆိုင်ငယ်များတွင် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များကို ပန်းရောင်းရန် ခိုင်းစေခြင်းခံရသည်။ ၎င်းတို့ကြီးပြင်းလာသည်နှင့်တပြိုင်နက် သူတို့သည် ပိုမိုငယ်ရွယ်သော ကလေးများကို ထိန်းချုပ်ရန် သို့မဟုတ် ပြင်းထန်ကြမ်းတမ်းသော အလုပ်ခွင်များသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် ဖိအားပေးခံရသည်။၁၀၀ ကမ္ဘောဒီးယားမိန်းကလေးများကြီးပြင်းလာသောအခါ သူတို့သည် လိင်လုပ်ငန်းခွင်အတွင်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းရ ဖွယ်ရှိသည်။ ပတ္တယားရှိ ပြည့်တန်ဆာအိမ်များ၏ အရှေ့ခန်းဖြစ်သော အနိပ်ခန်းများက ၎င်းတို့ကို ငှားရမ်းကြသည်။^{၁၀၁}

အခြားလမ်းကြောင်းတစ်ခုမှာ ကျောင်းစီမံချက်အတွက် လျှို့ဝှက်ပိုင်ရန် ဖြတ်သွားဖြတ်လာတို့ကို လှည့်စားသည့် အနေဖြင့် ထိုင်းကျောင်းဝတ်စုံကို အသုံးပြုကြသည်။ ဘန်ကောက်တွင် ကျောင်းအတွက် လျှို့ဝှက်ရန် ပုံများကို လှုပ်ယမ်းအလှူခံနေကြသော ကျောင်းသူကျောင်းသားများမှာ အမှန်တကယ်တွင် တောင်းရမ်းနိုင်သည့် သနားစဖွယ်အရွယ်

“ကျွန်မမှာ ကလေးရှစ်ယောက်ရှိတယ်။ သူတို့ထဲက နှစ်ယောက်က ထိုင်းနိုင်ငံ တစ်နေရာရာမှာ အလုပ် လုပ်နေတယ်။ ဘယ်နေရာလဲတော့ ကျွန်မမသိဘူး။ သူတို့ပြန်လာလိမ့်မယ်ဆိုတာ သိတယ်။ ထိုင်းမှာ ရှိတဲ့တစ်ယောက်က ပြီးခဲ့တဲ့လလောက်ကပဲ ပြန်လာသေးတယ်။ ဒီတစ်ယောက်ကိုလည်း ပို့ချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မယောက်ျားက သူ့ရဲ့သွေးကို ရောင်းစားမယ့်အစား မွေးထားစေချင်တယ်”

မိဘ၊ ဝိုပက်

ကျွန်တော်တို့က ပိုပက်နယ်စပ်က ကလေးများကို မကြာခဏ သွားစောင့်ကြည့်ပါ။ အကြောင်းရင်းကတော့ ကလေးတွေကို ပိုပက်လွှဲပြောင်းရေးစင်တာကို ပို့ရမယ့်အစား လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးရုံးကို ပို့ကြည့်လို့လေ။ သူတို့က ကလေးများကို လုံးဝ ဂရုမစိုက်ဘူး။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး ရုံးမှာလည်း ကလေးကို နောက်တစ်ခါ ပြန်ခေါ်သွားမယ့် လူကုန်ကူးသူရှိနေတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ပိုပက်ကူးပြောင်းစင်တာကို ကလေးရဲ့ ခါတံပုံနဲ့စာရွက်စာတမ်းတွေကို ပို့ပေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဝန်ထမ်းတွေက ကလေးကို တရားဝင် သွားရောက်ခေါ်ယူနိုင်တယ်။ အဲဒီလိုပုဂံတာတောင်မှာ ပိုပက်ကူးပြောင်းစင်တာ ဝန်ထမ်းတွေ မရောက်လာခင်မှာ လူကုန်ကူးသူတွေက ကလေးကို ခေါ်သွားတတ်သေးတယ်။

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းဝန်ထမ်း၊ ပိုပက်

မဟုတ်တော့သည့် ကမ္ဘောဒီးယား ဆယ်ကျော်သက်များ ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ထိုင်းစာသင် ကျောင်းဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ထားပြီး ထိုင်းရဲများ၏ အာရုံစိုက်မှုကို ရှောင်လွှဲနိုင်ကြသည်။ မြို့ကြီးများရှိ ထင်ရှားသော ဈေးဝယ်စင်တာများနှင့် ရဲစခန်းများရှေ့တွင်ပင် တောင်းရမ်းခြင်းပြုကြပြီး ရဲလက်မှ လွတ်မြောက်နေသည်။^{၁၀၂}

ကလေးများ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် တောင်းရမ်းနိုင်နေခြင်းက တောင်းရမ်းခြင်းကို စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ကြသော်လည်း တောင်းရမ်းခြင်းသည် လူကုန်ကူးခံရခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော ကိစ္စတစ်ခု အဖြစ်မယူဆဟု ဖော်ပြနေပြီး လူကုန်ကူးခံရသူများအား မည်သည့်အခါမှ မဖော်ထုတ်နိုင်ပေ။ တောင်းရမ်းနေသည့် ၁၀,၀၀၀ ကျော်သော တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းသူများသည် နှစ်သာဘူရီအိမ်ယာမဲ့ ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းသို့ နှစ်စဉ် ပို့ဆောင်ခံကြရသည်။ ၎င်းစခန်းသည် လူကုန်ကူး ခံရသူများအတွက် မဟုတ်ဘဲ တောင်းရမ်းစားသောက်မှု ထိန်းချုပ်ရေးဥပဒေ ၁၉၄၁ (တောင်းရမ်း စားသောက်သူများ ထိန်းချုပ်ရေးဥပဒေ ၂၁၁၆ နှင့် အစားထိုးလိုက်ပြီဖြစ်သည်။) ကို ချိုးဖောက်သည့်သူများ အတွက်သာ ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ၎င်းအမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများသည် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသူများအဖြစ် နှင်ထုတ်ခံရသည်။ သူတို့ကို လူကုန်ကူးခံရသူ သားကောင်များအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် စာရင်းသွင်းခြင်း မခံရပေ။^{၁၀၃}

ကမ္ဘောဒီးယားမှ လူကုန်ကူးခံရသူများကို နေရပ်သို့ ပြန်ပို့ခြင်း

ကမ္ဘောဒီးယား အလုပ်သမား၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း သင်တန်းနှင့်လူငယ်များ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လူမှုရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနက ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရသော အိမ်ပြန်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းစည်းရေး ဝန်ဆောင်မှုများပေးနိုင်သည့် ရေရှည်တည်တံ့သော နေရပ်ပြန်ပို့ရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖွဲ့စည်းရန် တောင်းဆိုသည်။ စနစ်သည် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသော ကလေးများကို ပိုပက်မြို့ရှိ အစိုးရ လွှဲပြောင်းရေးစင်တာကို ဖြတ်သန်း၍ တရားဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့် နေရပ်ပြန်ပို့ရန် ယုံကြည်စိတ်ချရမည်ဖြစ်သည်။

ပိုပက်လွှဲပြောင်းရေးစင်တာ၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ မိသားစု လေ့လာဆန်းစစ်ချက် ပြုလုပ်ပြီးမှ ကလေးများကို ပြန်ပို့ခြင်းသည် လုံခြုံစိတ်ချရသော နည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ အခြားနည်းမှာ ၎င်းတို့ကို နောက်ဆက်တွဲ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစတင်ပြုလုပ်ရန် အခြားဂေဟာများသို့ လွှဲပြောင်း ပေးပို့ပြီးမှ အသိုင်းအဝိုင်းသို့ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းစေမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထိုင်းနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား အစိုးရနှစ်ရပ်လုံး ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် နှစ်နိုင်ငံ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် အခြားအန္တရာယ်ကျရောက်လွယ်သော အုပ်စုများ ကူးပြောင်းရေးနှင့် ကြိုဆိုရေးစင်တာ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း နားလည်မှု စာချုပ်လွှာတွင် အလေးပေးဖော်ပြထားသည်။^{၁၀၄}

လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမခံရသည့် ကလေးများသည် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသူများအဖြစ် နေရပ်ပြန်ပို့ခံကြရသည်။ ရဲက ၎င်းတို့ကို ကမ္ဘောဒီးယား နယ်စပ်သို့ ပြန်ပို့လိုက်ပြီး ၎င်းတို့ကို ခေါ်ဆောင်မည့် အကူအညီပေးမည့်သူ မရှိပေ။ ပွဲစားများက ကလေးများကို ထပ်မံကုန်ကူးရန် နယ်စပ်တွင် စောင့်နေလေသည်။ အမှန်တွင် လူကုန်ကူးခံရသည့် ကလေးအများစုသည် သင့်လျော်သော စုံစမ်းစစ်မေးမှု မရှိဘဲ တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသူများအဖြစ် နေရပ်ပြန်ပို့ခံရပြီး ၎င်းစနစ်က ၎င်းတို့ကို ပထမနေရာမှ ကုန်ကူးခဲ့သော ပွဲစားများလက်တွင်းသို့ တိုက်ရိုက်ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားစေသည်။^{၁၀၅}

မိသားစုထံမှ ငှားရမ်းလာခဲ့သော ကလေးအများအပြားသည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး၊ ပြန်လည်ထူမတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်း အထောက်အပံ့များမရှိပဲ တစ်ခုတည်းသော အသုံးပြုနေကျ တရားမဝင်နယ်စပ် ဖြတ်လမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့် ပြန်ရောက်လာကြသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းက လူကုန်ကူးမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ရရှိနိုင်သော အချက်အလက်များတွင် ကြီးမားသော ဟာကွယ်များဖြစ်ပေါ်စေသည်။ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသည် ပိုပက်ကူးပြောင်းရေးစင်တာ မှတစ်ဆင့် တရားဝင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်း မခံရဖူးလျှင် ၎င်းတို့၏ လူကုန်ကူးခံရမှုသည် စနစ်အတွင်းတွင် ကွယ်ပျောက်နေမည်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ကလေးလူကုန်ကူးမှု အခြေအနေ ပမာဏကို တိုင်းတာ၍ မရနိုင်တော့ပေ။

ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များအတွက် ကာကွယ်ခြင်းနှင့် တားဆီးခြင်း

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ လူကုန်ကူးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော နိုင်ငံတော်ဥပဒေဖြစ်သည့် လူကုန်ကူးမှုနှင့် လိင်မှုဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံကြမ်းမှု နှိပ်ကွပ်ရေးဥပဒေကို အမျိုးသားလွှတ်တော်က ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။ ၎င်းဥပဒေသည် ပယ်လာမီတရီယံမှ ချမှတ်ထားသည့် ကမ္ဘာ့လူကုန်ကူးမှု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို မလိုက်နာဘဲ၊ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကာကွယ်ပေးရန်အတွက်

အကြံပြုထားသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များလည်း မပါဝင်ပေ။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားက လူကုန်ကူးမှုကို အထူးပြုညွှန်း ဆိုခြင်းမရှိသော်လည်း "အရွယ်မရောက်သေးသူများကို ဥပဒေနှင့်မညီသော ပြောင်းရွှေ့မှု" အရ အပြစ်ရှိသူကို ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် ပြဋ္ဌာန်းချက်များပါဝင်သည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ် ဘစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲလိုက်ပြီး ၎င်းဥပဒေကို လူကုန်ကူးမှုအချို့တွင် အသုံးပြုနိုင်သည်။^{၁၀၆}

ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ဥပဒေမရှိခြင်းသည် လူကုန်ကူးမှု သားကောင်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းအတွက် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ကိုယ်ပိုင်ဥပဒေများဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပေးရန် ထိုင်းအစိုးရထံသို့ မကြာခဏ တာဝန် ကျရောက်စေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ လူကုန်ကူးမှု ဆန့်ကျင်ရေးအက်ဥပဒေ ၂၀၁၈ အရ လူမှုဘဝလုံခြုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ဝန်ကြီးဌာနသည် ၎င်းတို့၏ ခိုလှုံရေးစခန်းတွင် နိုင်ငံသားအားလုံး ပါဝင်သော လူကုန်ကူး ခံရသူများကို တရားဝင်နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သော အဆင့်များ ရရှိသည်အထိ ၎င်းတို့၏ ခိုလှုံရေးစခန်းများတွင် ကာကွယ်ပေးရန်လိုအပ်သည်။

ကလေးများကို လူကုန်ကူး ခံရသူများအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမရှိပါက ၎င်းတို့သည် မည်သည့် စာရင်းဖွဲ့စည်းမှုမှ မပါဝင်မည်မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့၏ အကောင်းဆုံး အကျိုးစီးပွားကို မှတ်တမ်းအတင်မခံရ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမခံရပေ။ နေရပ်ပြန်ပို့ခံရပြီးသည့်နှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် ထောက်ပံ့ရေး၊ လူမှုဖူလုံရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးတို့မှာ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုအဆင့် အမျိုးမျိုးရှိသော အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်ထဲတွင် ကျန်ရစ်သည်။^{၁၀၇}

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း အများအပြားသည် လမ်းပေါ်နေ ကလေးများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ကလေးများကို လူကုန်ကူးမှုမှ ကာကွယ်ပေးရန် စုပေါင်းလုပ်ဆောင်ကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးခံရသော သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင် လူကုန်ကူးခံရမည့် အန္တရာယ်ရှိနေသော ကလေးများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းတွင် ရဲများကို အကူအညီပေးရန် အိမ်စိစစ် (XP) မစ်ရှင်က လုပ်ဆောင်သည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းသည် ကလေးများ လုံခြုံစိတ်ချစွာ နေရပ်ပြန်ပို့နိုင်ရေးအတွက် စာရွက်စာတမ်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် ပတ္တယာရီ မာစီစင်တာနှင့် ဆက်သွယ်ကာ အလုပ်လုပ်သည်။ ဘန်ကောက်တွင် ကြေးမုံဖောင်ဒေးရှင်းက ကလေး တောင်းရမ်းစားသောက်သူများအရေးကို အထူးပြုဆောင်ရွက်ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားကလေးများ၏ အားနည်းချက်များကို အာရုံစိုက်ထားသည်။

ကလေးများသည် ပိုပက် ကူးပြောင်းရေးစင်တာမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ နေရပ်ပြန်ပို့ခံရစဉ်တွင် မိသားစုထံ မပြန်နိုင်သည့် ကလေးများအတွက် ဂေဟာများ အများအပြားရှိသည်။ ပိုပက်ကူးပြောင်းစင်တာ က လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများအား အမြဲတမ်း နေရာပြောင်းရွှေ့နေရသည်ကို ရှောင်ရှားနိုင်ရေး အတွက် ကိုယ်ပိုင်ဂေဟာ ဖွင့်ရန် အစီအစဉ်ရှိသည်။ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ပိုပက်တွင် အခိုင်အမာရှိနေပြီး နယ်စပ်တစ်လျှောက်ရှိ ရပ်ရွာလူထုကို စောင့်ကြည့်ရန်နှင့် ကလေးလူကုန်ကူးမှု အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေများကို လက်လှမ်းမီစေရန် အတွက် ဒေသတွင်းတွင် လူမှုရေး ဝန်ထမ်းများစွာကို ခန့်ထားသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးခံရသည့် ကမ္ဘောဒီးယားကလေးများ အတွက် အဓိက အရင်းအမြစ် နေရာတစ်ခုဖြစ်သည့် ပိုပက်သည် လူကုန်ကူးမှု ဆန့်ကျင်တားဆီးရေး အကူအညီများ ပိုမိုလိုအပ်နေပြီး အထူးသဖြင့် ကာကွယ်တားဆီးရေးနှင့် ဒေသဖြစ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ရွာများတွင် ခိုလှုံစခန်းများနှင့် စာသင်ကျောင်းများ ရှိသော်လည်း ထိုင်းနယ်မြေအချို့တွင် လုပ်ကိုင်နေသည့် ရွှေ့လျား လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့များစသည့် ကာကွယ်တားဆီးရေး လုပ်ငန်းများကို အနည်းငယ်မျှသာ ထိရောက်အောင် လုပ်နိုင်ကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနယ်စပ်မြို့များ၊ ကျေးရွာများတွင်

လည်ပတ်လုပ်ကိုင်နေသည့် အလားတူအဖွဲ့သည် အသိပညာမြှင့်တင်ရေးနှင့် ကလေးများကို လူကုန်ကူးမှုမှ အကာအကွယ်ပေးရေး တို့တွင် အလွန်ထိရောက်နိုင်သည်။^{၁၁၀}

ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များအား လူကုန်ကူးမှုကိုတိုက်ဖျက်ရာတွင် ကြံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများ

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကလေး သူတောင်းစားလုပ်ငန်းသည် အမြဲရှိနေသဖြင့် ထိုလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်ချက်သည် အမြဲရှိနေသည်။ ထိုင်းလူမျိုးများနှင့် နိုင်ငံခြားသားခရီးသည်များ၏ သနားကြင်နာမှုကို ရရှိနိုင်ရန်အတွက် သူတောင်းစား တိုက်ရိုက်ခရီးသွားစဉ်သည်များ သွားရောက်ရာ အဓိကနေရာများတွင် ရှင်သန်လျှက်ရှိသည်။ အာဏာပိုင်များ၏ မတည်ငြိမ်သော အားစိုက်ထုတ်မှုများကြောင့် ပွဲစားများသည် ကလေးငယ်များအတွက် အလှည့်ကျစနစ်တစ်ခု ဖြစ်စေခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ နည်းလမ်းများကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်ရန် အခွင့်အရေးရရှိကြသည်။ ယခင်က တောင်းစားသော ကလေးငယ်တစ်ဦးသည် တစ်နေရာတည်းတွင် တစ်နေ့ကုန်နေသည်။ ယခုအခါတွင် ရဲစမ်းထောက်လှမ်းမှုကို ရှောင်ရှားရန်အတွက် ကလေးငယ်များကို တစ်နေ့တာအတွင်း နေရာများတွင် အလှည့်ကျနေစေသည်။^{၁၁၁}

လူကုန်ကူးခံရခြင်းကို ဖော်ထုတ်ရန် အလွန်ခက်ခဲသည်။ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော လူကုန်ကူးမှုတွင် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း သက်သေ အထောက်အထားကို ရှာဖွေခြင်းသည် အခက်ခဲဆုံးအပိုင်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားကလေးငယ်များကို မကြာခဏ ရောင်းစားခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်း သို့မဟုတ် မိဘများနှင့်အတူ တောင်းရမ်း စားသောက်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါက ရဲများအနေဖြင့် ထိုကလေးကို ခေါင်းပုံဖြတ် ခံနေရသည်ဟု အမြဲတမ်း သက်သေပြနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကို လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များအဖြစ်ထက် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းနေသူများအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး လူကုန်ကူး ခံရသူအဖြစ် မဟုတ်ဘဲ နေရပ်သို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်သည်။

ကလေးငယ်တစ်ဦးသည် လူကြီးတစ်ဦးနှင့်အတူ တောင်းရမ်းစားသောက်နေပါက ရဲအနေဖြင့် ထိုလူကြီးသည် ကလေးငယ်၏ မိဘဟုတ်မဟုတ်နှင့် ကလေးငယ်က လူကုန်ကူးခံရသူဟုတ်မဟုတ် မသိနိုင်ပေ။ ဒီအခါအစစ်ဆေးမှုသည် မိဘဖြစ်မဖြစ် သက်သေပြနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုနည်းလမ်းသည် လူကုန်ကူးခံရနိုင်ခြေသူများကို လွှဲဖူး သတ်မှတ်မိခြင်းဖြစ်လာခဲ့ပြီး အမှုများစွာသည် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုမရှိဘဲ ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။^{၁၁၂}

ပြန်လည်လူကုန်ကူးခံရမှုနှင့် မြင့်မားလာခြင်းသည် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကလေးသူငယ်ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း သံသရာကို လည်ပတ်အောင် ကူညီပေးနေသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များသည် ထိုလုပ်ငန်းကိုသာ လုပ်တတ်တော့သဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ပွဲစားများဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။ ပိုမိုကုန်လွယ်စေရန်အတွက် ပြောကြားချက်အရ "အဲဒီကလေးငယ်တွေဟာ သူတို့ဘဝမှာ ဒါတွေကိုပဲ မြင်ဖူးနေတာမို့ သူတို့ခေါင်းပုံ ဖြတ်ခံနေရတာပဲဆိုတာကို မမြင်ကြပါဘူး။ သူတို့ကြီးလာတဲ့အခါမှာလည်း ဒီသံသရာကို ဆက်လည်ပတ်အောင် လုပ်ကြမှာပဲဆိုတော့ ဘယ်တော့မှ အဖြေရှိတော့မှာမဟုတ်ပါဘူး" ဟု ဆိုသည်။^{၁၁၃}

ဗဟိုဒေတာဘေ့စ်မရှိခြင်းကြောင့် ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးခံရခြင်းရှိမရှိ ဖော်ထုတ်ရန်ခက်ခဲသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ထိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့ တင်းကျပ်ခိုင်မာသော နိုင်ငံသား မှတ်ပုံတင်စနစ်မရှိသဖြင့် ရဲများသည် ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ကယ်တင်ရန်မှာ ကလေးငယ်ကို အမည်ဖြင့် စတင်နောက်ကြောင်းလိုက်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် အချိန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို ကန့်သတ်ထားပေးသည်။ ဤဖြစ်စဉ်သည် ထပ်မံလူကုန်ကူးခံရခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သော အမှားများကို ဖြစ်စေသည်။

ကလေးငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက် ခေါ်ဆောင်လာသည်နှင့် ပွဲစားများက နာမည် ပြောင်းနိုင်ကြပြီး ကမ္ဘောဒီးယားသို့ပြန်သောအခါ ပေါ့ပက်လွှဲပြောင်းဌာန (PTC) မှတစ်ဆင့် ပြန်ကြသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ စုံစမ်း ထောက်လှမ်းမှုကို ရှောင်ရှားရန်ဖြစ်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးမှုကို

“အဲဒီကလေးငယ်တွေဟာ သူတို့ဘဝမှာ ဒါတွေကိုပဲ မြင်ဖူးနေတာမို့ သူတို့ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံနေရတာပဲဆိုတာကို မမြင်ကြပါဘူး။ သူတို့ကြီးလာတဲ့အခါမှာလည်း ဒီသံသရာကို ဆက်လည်ပတ် အောင်လုပ်ကြမှာပဲဆိုတော့ ဘယ်တော့မှ အဖြေရှိတော့မှာမဟုတ်ပါဘူး”

အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းဝန်ထမ်း၊ ပိုပက်

ခြေရာခံခြင်းတို့ မပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ် သည်။^{၁၁၂}

ကမ္ဘောဒီးယားရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတွင် ခံစားနေရသော ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှင့် အကျပ်အတည်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အကြီးမားဆုံး အခက်အခဲဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းနည်းပါးခြင်းကြောင့် ငယ်ရွယ်သည့်အရွယ်တွင် လူကုန်ကူးမခံရဘဲ ကျောင်းတက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည့် ကလေးငယ်များသည်ပင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း အလွန် နည်းပါးပေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေစဉ် လူကုန်ကူးခံရခြင်းသည် တွေ့မြင်ရပုံများသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ထိုဒေသများတွင် ပညာရေးသည် တန်ဖိုးနည်းပါးခြင်း သို့မဟုတ် တန်ဖိုးမရှိခြင်းကို ဖြစ်စေပြီး ကလေးငယ်များအတွက် တရားမဝင်သော အလုပ်များလုပ်ကိုင်ရန် လူကုန်ကူး ခံရနိုင်ခြေ မြင့်တက်လာခြင်းသည် အလွန်ကြီးမားသော ပြဿနာဖြစ်သည်။

“ ကလေးငယ်တွေကို နာမည်လွှဲပြောင်းတတ်အောင် အမြဲလေ့ကျင့်ပေးထားပြီး ဗဟိုဒေတာဘေ့စ်လည်းမရှိဘူး ဆိုတော့ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ရေးအကျဉ်းတွေဟာ ခရိုင်တစ်ခုချင်းစီက အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုချင်း စီအတွင်းမှာပဲ မှတ်တမ်းတင်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကလေးတစ်ယောက်ကို သူ့ရဲ့ ခရိုင်မဟုတ်တဲ့ ခရိုင်မှာတွေ့ ရင် သူ့ကို လူကုန်ကူး ထားတာလားဆိုတာ ဘယ်လိုမှ ဆက်စပ်ဖော်ထုတ်လို့မရနိုင်ပါဘူး။ ”

လူမှုဝန်ထမ်း၊ ဘန်ကောက်

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကလေးသူငယ်လိုအပ်ချက် မြင့်မားလာချိန်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားတွင် လုပ်သား ကွင်းဆက်အဖြစ် အားတက်သရော ပါဝင်မှုနှင့် လွယ်ကူမှုတို့ကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားကလေးငယ်များသည် အလွန်အမင်း အကာအကွယ် မဲ့နေသည့် သားကောင်ရင်းဖြစ်လာခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များအား မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် လူကုန်ကူးခြင်း

ထိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့ပင် မလေးရှားနိုင်ငံတွင် စီးပွားရေး အရှိန်အဟုန်မြှင့်လျှက်ရှိပြီး ဈေးသက်သာသော လုပ်သားများ လိုအပ်လျှက်ရှိသည်။ မလေးရှားနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားကြားတွင် နယ်စပ်မျဉ်းမရှိသဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းသူများအနေဖြင့် တရားဝင်ဖြစ်စေ တရားမဝင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းကို တွေ့ရှိကြသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ စီမံချက် (UNIAP) က မလေးရှားမှ လူကုန်ကူးခံရသော ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ် ၂၈ ဦးကို မလေးရှားသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ပေးခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံစာတင်ပြခဲ့သည်။ အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အစီရင်ခံစာများအရ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံသားများ မလေးရှားသို့ လူကုန်ကူး ခံရရာတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် ဖြတ်သန်းကူးပြောင်းရာနေရာအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ရှိနေကြောင်း ၂၀၀၅ ခုနှစ်က မလေးရှားနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များ၏ တရားဝင်ပြောပြချက်များ ပါဝင်သည့် ဖော်ပြချက်နှင့်လည်း တိုက်ဆိုင်နေပေသည်။^{၁၁၃}

ထိုင်း-ကမ္ဘောဒီးယားနယ်စပ်တွင် အလုပ်လုပ်နေသော လူမှုဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ပြောကြားသည်မှာ -

"မလေးရှားကို ကလေးငယ်တွေ လူကုန်ကူးတာဟာ အဆန်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဖြစ်နေတာ ကြာပါပြီ။ မလေးရှားက ဘယ်နေရာတွေကို သွားတာလဲတော့ မသိဘူး။ ခရီးသွားစဉ်သည်တွေ ရှိတဲ့နေရာတွေဖြစ်ပယ်ထင်တယ်။" ဟူ၍ဖြစ်သည်။^{၁၁၄}

ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များသည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍတွေမှာ အလုပ်လုပ်ကြရပြီးနောက် မလေးရှားတွင် ပြည့်တန်ဆာလုပ်ရန် အတင်းအကြပ်စေခိုင်းခံကြရသည်။^{၁၁၅} လူကုန်ကူးကွန်ယက်သည် ပိုပက်တွင် စတင်ပြီး မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ရန် စာရွက်စာတမ်းများကို လုပ်ရန်အတွက် ဘန်ကောက်တွင် ရက်အနည်းငယ်ကြာ လှုပ်ရှားကြလေ့ရှိသည်။

ကမ္ဘောဒီးယား ကလေးငယ်များစွာတို့သည် ဝိယက်နမ်ပွဲစားတစ်ဦး၏ အကူအညီဖြင့် မလေးရှားနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးခံရသည်ဟု သတင်းရရှိကြသည်။ ဝိယက်နမ်ပွဲစားများသည် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံတွင် အချိတ်အဆက်ကို ချဲ့ထွင်ပြီး မလေးရှားနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးမည့် ကမ္ဘောဒီးယားကလေးငယ်များကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် လွှဲပြောင်းရန် စီမံကြသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ပေါ့ပက်လွှဲပြောင်းဌာန (PTC) ၌ မလေးရှားနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူး ခံရသူများအပေါ်အဝင် ခိုလှုံစခန်းသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်လာသော အသက် ၁၂ -၁၈ နှစ်အတွင်းရှိ ကလေးငယ် ၂၀၀ ဦး ရှိခဲ့သည်။^{၁၁၆}

အခန်း(၄)
မြန်မာနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူးမှု

နောက်ခံသမိုင်း

မြန်မာ့ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် ထိုင်းလုပ်သားအင်အားစဉ် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် အထင်အရှား ရပ်တည်လျက် ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မြန်မာ့ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ၃ သန်း ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။^{၁၁၃} ထိုင်းတို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်း ပြည်တွင်း ထုတ်ကုန် (GDP) ၏ ၉ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ထုတ်လုပ်ပေးသည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ သို့သော် တရားမဝင် အလုပ်သမား အရေအတွက်ကို ခန့်မှန်း၍သာ ရနိုင်သဖြင့် ၎င်းကိန်းဂဏန်းများကို အထူးသတိပြု၍ တွက်ချက်ရသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း၏ နယ်စပ်များဖြေလျှော့ရေး အဆိုပြုချက်နှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် မြင့်မားသည့်လုပ်ခလစာ ရရှိခြင်းတို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပိုမိုဝင်ရောက်လာဖွယ်ရှိသည်။

အတိတ်ကာလ နှစ်ငါးဆယ်ကျော် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပြည်တွင်းစစ်တို့၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် မြန်မာစီးပွားရေး ကျဆင်းလာပြီး ထိုင်းနိုင်ငံသို့ မြန်မာ့ရွှေ့ပြောင်းသူများကို ရောက်လာစေသည်။ ပဋိပက္ခကြောင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုသည်နိုင်ငံအနှံ့ပျံ့နှံ့သွားခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးသည် နောက်ကျ ကျန်နေခဲ့သည့်အပြင်၊ အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် တရားဝင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပျက်စီးခဲ့သည်။ ဆင်းရဲမွဲတေမှုသည် တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးခံရမှု၏ အဓိက အကြောင်းတရားဖြစ်ပြီး ပညာမသင်ကြားရသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီနှစ်များက မြန်မာအစိုးရသည် စုစုပေါင်းပြည်တွင်း ထုတ်ကုန် (GDP) ၏ ၄.၈ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးအတွက် အသုံးပြုခဲ့ပြီး ပညာရေးတွင် ၀.၆ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ အသုံးပြုခဲ့သည်။^{၁၁၄} ၂၀၁၂ ခုနှစ်၌ ရန်ကင်းမြို့ရှိ ဒုတိယတန်း ကျောင်းသား ၉ ရာခိုင်နှုန်းသည် စကားစုတစ်စုကို မဖတ်နိုင်ကြောင်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်က အစီရင်ခံ တင်ပြခဲ့သည်။^{၁၁၅}

မှတ်တမ်းတင်သည့် စနစ် တိတိကျကျ မရှိသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံစနစ်ထဲသို့ မြန်မာနိုင်ငံသားများ စာရင်းမဝင်ဘဲ ရောက်သွားကြပြီး အများစုမှာ ကလေးသူငယ်များ ဖြစ်သည်။ မဲဆောက်၊ ရနောင်၊ ဖူးခက်နှင့် စမုစွန်ကဲ့သို့သော ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်များနှင့် ဒေသများ မြန်မာ့ရွှေ့ပြောင်းများ အကြားတွင် ခိုင်မာသော ဆက်ဆံရေးဖြင့် ချည်နှောင်ထားသဖြင့် သူတို့ကလေးငယ်များ၏ စိတ်မပျံ့ချမှုကို အတန်ငယ် လျော့ပါးစေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် စာရင်းသွင်းထားခြင်းမရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံသားဦးရေ ခန့်မှန်းချေ ၅၀၀,၀၀၀ မှာ စာရင်းမှ ပျောက်ကွယ်သလို ဖြစ်နေပြီး လူကုန်ကူးခံရမှု အန္တရာယ်ကြီးမားသည့် အခြေအနေတွင် ရှိနေကြသည်။

မြန်မာ့ရွှေ့ပြောင်းတစ်ဦးကို အလုပ်ခန့်အပ်ရန်အတွက် မြို့နယ်မှတ်ပုံတင်ရုံးတွင် မှတ်တမ်းတင်ရပြီး ထိုင်းဘတ်ငွေ ၂,၆၈၀ ကုန်ကျကာ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းခွင်တွင် လုပ်ကိုင်မည်ဆိုပါက ထိုင်းဘတ်ငွေ ၃,၁၈၀ ထပ်ဆောင်းပေးရသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ မိဘများနှင့်အတူပါလာသော ကလေးငယ်များအတွက် အသက် ၇ နှစ်အောက် ကလေးငယ်တစ်ဦးလျှင် ထိုင်းဘတ်ငွေ ၂၆၅ ဘတ်နှင့် အသက် ၇ နှစ်အထက် ကလေးတစ်ဦးအတွက် ထိုင်းဘတ်ငွေ ၁,၆၈၀ ဘတ် ထပ်မံကောက်ယူသည်။

ကလေးများအတွက် မှတ်ပုံတင်စာရင်းသွင်းရာတွင် သူတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်နှင့် အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု အစီအစဉ်များ ပါဝင်သော "မိမိသူဖြစ်ကြောင်း" သက်သေခံကဒ် ပါရှိသည်။ အလုပ်သမား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အက်ဥပဒေ ၂၀၁၀ အရ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး၌ တရားဝင် စာရင်းသွင်းထားသော ရွှေ့ပြောင်းကလေးသူငယ်များသည် ဥပဒေအရ အရွယ်ရောက်ချိန်တွင် အိမ်အကူ အပါအဝင် ရိုးစင်းသော အလုပ်အကိုင်များ လုပ်နိုင်သည်။^{၁၁၆}

၎င်းတို့တစ်မိသားစုလုံးအား စာရင်းသွင်းရန် ကုန်ကျစရိတ်

အလွန်များသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြန်မာ အလုပ်သမားများစွာသည် သူတို့တစ်ဦးတည်း အတွက်သာ တရားဝင်စာရင်းသွင်းကြသည်။^{၁၁၇} ထိုင်းနိုင်ငံ၏ တရားဝင် စာရင်းသွင်းသည့်စနစ်ထဲသို့ မထည့်သွင်းနိုင်ဘဲ ကလေးသူငယ်ရာပေါင်းများစွာ ကျန်ရစ်ခဲ့စေပြီး သူတို့၌ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ တရားဝင် အထောက်အထားများ မရှိသဖြင့် ပွဲစားများထံသို့ အလွယ်တကူ ရောက်နိုင်သွားနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူးခြင်း ကြီးကြီးမားမား ရွှေ့ပြောင်းမှု ဖြစ်စဉ်များသည် နိုင်ငံတွင်းနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှု နှစ်မျိုးစလုံး၌ ရှိနေသည်။ မြန်မာ့လူဦးရေ၏ သုံးပုံတစ်ပုံကျော်သည် ကျေးလက်မှ မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းကြူးကြပြီး ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြို့များသည် သူတို့၏ နောက်ဆုံးသွားလိုသော နေရာ ဖြစ်သည်ဟု အစီရင်ခံစာများစွာက အထောက်အထားနှင့် ကိုးကားကြသည်။^{၁၁၈}

အရင်းအမြစ်နိုင်ငံ တစ်ခုဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ

ကရင်ပြည်နယ်မှ လူကုန်ကူးခံရသူ ကလေးများစွာသည် ထိုင်းဘက်ခြမ်းရှိ မဲဆောက်မြို့နှင့် နီးကပ်သော နယ်စပ်မြို့ဖြစ်သော မြဝတီမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်ကြသည်။^{၁၁၉} မြန်မာနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေး အများစုသည် မဲဆောက်မြို့ကို သူတို့နောက်ဆုံးဦးတည်ရာ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြို့ကြီးများသို့ မရောက်သေးမီ စပ်ကြား ကြားခံစခန်းအဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။

မဲဆောက်မြို့အတွင်း၌ပင် ပိုကြီးသောမြို့များသို့ ပြောင်းရွှေ့ဟန်ပြင်နေသည့် အကာအကွယ်မဲ့ မြန်မာနိုင်ငံသားများစွာ ရှိသည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်ဟု သိကြသော အစ္စလာမ်လူမှု အသိုက်အဝန်းသည် ထိုင်းအစိုးရ သို့မဟုတ် မြန်မာအစိုးရက အသိအမှတ်မပြုသော မြန်မာမူဆလင် များစွာ၏ နေရပ်ဖြစ်ပြီး မဲဆောက်မြို့အစွန်ဖက် ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်၌ အခြေတည်သည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ လူအများစုမှာ ဘူးသီးတောင်မှ ရောက်လာကြသူများဖြစ်ပြီး စစ်တွေနှင့် မောင်းတောမှ ရောက်လာကြသည့် လူဦးရေ အနည်းငယ်ရှိသည်။^{၁၂၀}

ရနောင်မြို့အတွင်း မရမ်းမြို့မှ ရောက်လာကြသော လူကုန်ကူးခံရသူ ကလေးသူငယ်များစွာ ရှိသည်။ မရမ်းမြို့သည် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၌ တည်ရှိပြီး ရနောင်နယ်စပ် စစ်ဆေးရေးစခန်းနှင့် ၃-၄ ကီလိုမီတာဝေးသည်။^{၁၂၁}

မြန်မာနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးသည့် လမ်းကြောင်း

ဘန်ကောက်ရှိ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂလူကုန်ကူးမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရုံချုပ်မှ စာရင်းပြုစု ထားသော ထိုင်းနိုင်ငံသို့ မြန်မာနိုင်ငံသားများ တရားမဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်သည့် အဓိကလမ်းကြောင်း များမှာ ကျိုင်းတုံ/ တာချီလိတ်မှ မယ်ဆိုင်၊ မြဝတီမှ မဲဆောက်၊ ကော့သောင်းမှ ရနောင် တို့ဖြစ်သည်။^{၁၂၂}

တက်ခီလုပ်ငန်းကြီးကြပ်ရေးရဲတပ်ဖွဲ့၏အဆိုအရ လူကုန်ကူးခံရသည်ဖြစ်စေ မခံရသည်ဖြစ်စေ မဲဆောက် မြို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဝင်ရောက်မည့် ကလေးသူငယ်များအတွက် အဓိကကြားခံစခန်း ဖြစ်သည်။ မဲဆောက်တွင် မြဝတီမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်သည့်ပုံစံမှာ ရိုးစင်းလှသည်။ မြိုင်မြစ်ပေါ်ရှိ မြဝတီနှင့် မဲဆောက်မြို့ကို ဆက်သွယ်ထားသော ချစ်ကြည်ရေးတံတားပေါ်မှ ဝင်ရောက်နိုင်သည်။ ထိုနေရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံသားများ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သင့်လျော်ကိုင်ညီသော စာရွက်စာတမ်းများဖြင့် တရားဝင် ဝင်ရောက်နိုင်သည်။ သို့သော် မြိုင်မြစ်အောက်ဘက်ပိုင်း၌ မြန်မာလက်နက်ကိုင်အမျိုးမျိုးထိန်းချုပ်ထားသော ဖြတ်ကူးခပေးဆောင်ရသော တရားမဝင်ဖြတ်ကျော်ရေး စခန်းများစွာ ရှိနေသည်။ ထိုင်းဘက်ခြမ်း ဖြစ်သွား၌ အကောက်အခွန်တာဝန်ရှိသူများက ယာယီ တရားဝင်ကူးပြောင်းရေး စခန်းများ မကြာခင် ထားရှိကြသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးရာတွင် အသုံးပြုသည့် တရားမဝင် လမ်းကြောင်းများနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် လက်နက်မောင်းခို လုပ်ရန် အသုံးပြုသော လမ်းကြောင်းများ တူညီနိုင်သည်။^{၁၂၃}

ထိုင်းနိုင်ငံသို့ဝင်ရန် ၎င်းစခန်းများကို ဖြတ်သန်းရပြီး စစ်ဆေးရေးတာဝန်ခံကို ဖြတ်သန်းမှု အမျိုးအစားပေါ် မူတည်၍ တစ်ဦးလျှင် ဘတ် ၂၀ နှင့် ၅၀၀ ကြားပေးဆောင်ရသည်။^{၁၂၄} မရေတွက်နိုင်သော လူများသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများကို တင်ဆောင်၌ နယ်စပ်တစ်လျှောက် ခေါက်တုန်းခေါက်ပြန် ကူးလူးသွားလာနေသည်ကို မြင်တွေ့ရနိုင်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကဲ့သို့ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ကုန်ကျစရိတ် သက်သာစွာဖြင့် အမြဲတမ်းသွားလာနိုင်သည့် လမ်းကြောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

နယ်စပ်ဒေသကို စွန့်ခွာ၍ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အဓိက အချက်အချာကျသော နေရာများသို့ရောက်ရှိရန်အတွက် ကုန်ကျစရိတ် ပိုများသည်။ မြောက်ဘက်လမ်းကြောင်း (မယ်ဆိုင်၊ မဲဆောက်၊ ချင်းရိုင်)မှ တစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်လာသော ကလေးအများစုကို ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခြားနေရာများသို့

“ ထိုင်းစက်ရုံအလုပ်သမား အများစုက မြန်မာနိုင်ငံကျေးရွာတွေကနေ ရောက်လာကြတာ။ အရင်လက ကျွန်တော်ဦးလေးရွာကို ကျွန်တော်အလည်သွားတယ်။ အဲဒီရွာက စစ်တောင်မြစ်ကမ်းဘေးမှာ ရှိတဲ့ ရွာကြီးပဲ။ အသက်ကြီးသူတွေနဲ့ ကလေးငယ်တွေပဲ အိမ်မှာကျန်ခဲ့တာ။ ဒါပုံမှန်မဟုတ်ဘူး။ လူတွေ ဘယ်ရောက်ကုန်တာလဲလို့ ကျွန်တော်မေးတယ်။ အသက်ငယ်သူတွေနဲ့ အလုပ်လုပ်နိုင်သူတွေ အကုန်လုံး ဘန်ကောက် ဒါမှမဟုတ် ထိုင်းနိုင်ငံတစ်နေရာမှာ အလုပ်လုပ်နေကြတာ ”

လူမှုရေးအရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း ဝန်ထမ်း၊ မဲဆောက်

မပို့ဆောင်ရသေးခင်အချိန်၌ ခန့်မှီအနိမ့်ဖက်ဒေသရှိ တောတောင်များမှ ဖြတ်သန်း၍ ခေါ်ဆောင်လာကြသည်။^{၁၂၉}

မြန်မာကလေးငယ်များအတွက် ကြားစခန်းအဖြစ် သို့မဟုတ် ပင်မစခန်းအဖြစ် နှစ်မျိုးစလုံးကို မဲဆောက်မြို့မှ အစပြုသည်။ ကလေး သို့မဟုတ် ပွဲစား၌ ငွေမည်ရွှေမည်မျှရှိသည်အပေါ် မူတည်၍ အများနားလည်သဘောပေါက်သည့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစနစ် အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ကလေးများကို မဲဆောက်မှ ထိုင်းနိုင်ငံတစ်ခုလုံးရှိ နေရာအမျိုးမျိုးသို့ ပို့ဆောင်ရန် အသီးအရွက်တင် ထရပ်ကားကို အသုံးပြုသည့် ဖြစ်ရပ်များစွာရှိသည်။^{၁၃၀}

ထိုင်းဘက်ငွေ ၁၈,၀၀၀ နီးပါးဆိုလျှင် ကလေးများသည် ရဲအရာရှိနှင့်အတူ သာမန် အိမ်စီးကားအတူစီး၍ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး စစ်ဆေးရေးစခန်းအားလုံးကို အစစ်ဆေးအမေးအဖြန်းမရှိ ဘေးရန်ကင်းစွာ ကျော်ဖြတ်သွားနိုင်သည်။ ထိုင်းဘက်ငွေ ၁၅,၀၀၀ ဆိုလျှင် ကလေးများသည် ထရပ်ကားထဲရှိ အသီးအရွက် ထေတ္တာများအောက်မှ လိုက်ရပြီး ထိုင်းရဲတပ်ဖွဲ့ စစ်ဆေးရေးစခန်းများကို ရှောင်တိန်းရန်အတွက် ယာဉ်ပေါ်မှဆင်း၍ ရှောင်ကွင်းရေးလမ်းတိုများ၌ လမ်းလျှောက်သွားရသည်။ ငွေအင်အား နည်းပါးသော ကလေးများ သို့မဟုတ် ပွဲစားများအဖို့ လုံခြုံရေးအားနည်းသော လမ်းကြောင်းမှ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ အဓိကမြို့ကြီးများသို့ ဝင်ရောက်ရန် ထိုင်းဘက်ငွေ ၆,၀၀၀ တန်ခရီးစဉ်ကို ဝယ်ယူကြသည်။ ထိုခရီးစဉ်တွင် လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်ရှိ စစ်ဆေးရေး စခန်းအားလုံးကို ရှောင်ရှားရန် သစ်တောများနှင့် အန္တရာယ်ရှိသော မြေမျက်နှာသွင်ပြင်များကို ဖြတ်၍ ၄-၅ ရက်ခန့် လမ်းလျှောက်ရသည်။ ၃၀၀ သစ်တောများက ပုန်းကွယ်ရန် အကာအကွယ်ကောင်းဖြစ်သဖြင့် မြေလျှင်ခရီးသွား ကလေးများနှင့် လူကုန်ကူးသူများကို ဆုံရန် ခက်ခဲကြောင်း တက်ခါခရိုင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး တာဝန်ရှိသူများက ရှင်းပြသည်။^{၁၃၁}

ထိုင်းနိုင်ငံ တောင်ဖက်ရှိ ရနောင်မြို့ကိုလည်း ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ရေလမ်းဖြင့်ဝင်နိုင်သော ဝင်ပေါက်အဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ ရနောင်တွင် ရောက်နေသော လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြသူများရှိသလို မလေးရှားနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးရန် ကြားစခန်းအနေဖြင့် နေထိုင်ကြသူများလည်း ရှိသည်။^{၁၃၂} ထိုသို့ဖြတ်ကူးရန်အတွက် ကော့သောင်းမှတစ်ဆင့် လှေစီးသွားရန် လိုအပ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကော့သောင်းကို ခွန်ဆောင်းဟု ခေါ်ကြသည်။ ရနောင်၌ မြန်မာလူဦးရေသည် မဲဆောက်ကဲ့သို့ပင် ထိုင်းလူဦးရေထက် ပိုများသည်။ ရနောင်တွင် ခရိုင်ငါးခရိုင်ရှိပြီး ခရိုင်အားလုံးသည် မြန်မာနယ်စပ်နှင့် ကပ်နေသည်။ ခရာဘူရီခရိုင်သည် ရေကျချိန်တွင် နယ်စပ်ကို မြေလျှင် ဖြတ်ကူးသွားနိုင်သည်အထိ နီးကပ်သည်။

မြန်မာပွဲစားစနစ်

မြန်မာနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံ ရွှေ့ပြောင်းလာသော ကလေးသူငယ်များ လူကုန်ကူးမှုကွန်ရက်သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်သော မြန်မာရွှေ့ပြောင်းမိသားစုများ အလွန်များပြားသဖြင့် ရှုပ်ထွေးလှသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးမှုသည် ထိုင်းပွဲစားနှင့် မြန်မာပွဲစား နှစ်ဦးစလုံးအပေါ်တွင် အဓိပြုသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသား လူအခွင့်အရေးရှေ့နေတစ်ဦးက ယခုကဲ့သို့ရှင်းပြခဲ့သည်။

"ထိုင်းပွဲစားတွေရဲ့ အကူအညီမပါဘဲ ဒါမျိုး (ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူး) မြန်မာပွဲစားတွေ မလုပ်နိုင်ဘူး။ တာန်ရီသူတွေက (မြန်မာပွဲစားတွေကို) ပြန်စုံစမ်းတာမျိုး အများကြီးမရှိဘူးလေ။"^{၁၃၃}

အများဆုံးလုပ်ကြသည့်ပုံစံမှာ မြန်မာပွဲစားတစ်ယောက်က နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ရန် ကူညီပေးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ကလေးများကို သူတို့အလုပ်ရမည့်နေရာရှိ ထိုင်းအလုပ်ရှင်များထံသို့ ပို့ပေးဆောင်ပေးမည့် ထိုင်းပွဲစားများ လက်တွင်းသို့ အပ်လိုက်သည်။ ထိုင်းပွဲစားများက ကလေးများကို သူတို့အလုပ်လုပ်မည့် နေရာသို့ ခေါ်သွားရသည့် ပုံစံဖြစ်သည်။ ကလေးများအား အလုပ်လုပ်ရန် ခေါ်ဆောင်သွားသည့် မြန်မာပွဲစားများသည် ကလေးများ၏ မိသားစုများနှင့် ပုံမှန်အဆက်အသွယ်ရှိသည်။^{၁၃၄}

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ရှိနှင့်နေသော ကလေးများကို ပုံမှန်အားဖြင့် ပွဲစားနှစ်ဦးက တာဝန်ယူကြသည်။ ဥပမာ အရွယ်မလုံမီအဖွဲ့အစည်းမှ ကလေးများ။ မြန်မာပွဲစားတစ်ဦးက သူတို့ခရီးလမ်းဆုံသို့ ခေါ်သွားပေးပြီး တစ်ဦးက မြို့ထဲ၌ တာဝန်ယူသည်။ ထိုကွန်ရက်သည် ရှုပ်ထွေးမှုနည်းသည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ကူအညီပေးမှု မလိုသဖြင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးရန်နှင့် ပို့ဆောင်ပေးရန်အတွက် ပွဲစားအချို့သာ လိုအပ်သည်။

ပွဲစားများသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နှစ်အတော်ကြာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ဖူးကြပြီး နောက်ဆုံးတွင် လူကုန်ကူးမှု စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၌ အဆုံးသတ်ကြသည်။ မကြာခင်က သူတို့လုပ်ကိုင်နေသည့်မှာ ရာဇဝတ်မှုဟု အပြည့်အဝ သဘောမပေါက်ကြပေ။

မဲဆောက်မြို့ရှိ လူမှုရေးလုပ်သားတစ်ဦးက ယခုလို ရှင်းပြသည်။
"မြန်မာပွဲစားတွေက မြန်မာပြည်က ဆင်းရဲတဲ့လူတွေဆိုကို"

သွားပြီး သူတို့ထိုင်းနိုင်ငံမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ကြားပြောတယ်။^{၁၃၅} ထုံးစံအတိုင်း ပွဲစားများက မိသားစုထံသို့ တိုက်ရိုက်ချဉ်းကပ်ပြီး သူတို့ကလေးများ မိသားစုအတွက် ငွေရှာပေးနိုင်တဲ့ အလုပ်ပုံစံမျိုးများ အကြောင်း ပြောပြကြသည်။ အရေးကြီးသော အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းအဖြစ် ဖာထေးပြောဆိုကြပြီး မိသားစုအား သူတို့၏ကလေး ပညာရေးနှင့် အလုပ်အတွေ့အကြုံ ပိုရလာမည်ဟု ထင်မြင်လာအောင် မကြာခင်ကလွယ်ချားကြသည်။^{၁၃၆}

ကမ္ဘောဒီးယား ပွဲစားစနစ်နှင့် မတူညီဘဲ မြန်မာနိုင်ငံ၌ မိသားစုနှင့် အဘိုးအဘွားများထံမှ ဝယ်ယူခြင်းနှင့် ငှားရမ်းခြင်း ဖြစ်ရပ် အနည်းငယ်သာရှိသည်။

ယာယီ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်နှင့် သက်သေခံ စာရွက်စာတမ်းများဖြင့် သွားလာကြသော မြန်မာလူမျိုးများပင်လျှင် ပွဲစားများ၏ လူကုန်ကူးခြင်းကို ခံရနိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းလာသူများတွင် ၆ နှစ်အရွယ်ထိ ငယ်ရွယ်သော ကလေးငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နှစ်နှစ်ကြာနေထိုင်ခွင့်ရှိသော ယာယီနိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကို ထုတ်ပေးသည်။ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းမှ မြန်မာလူမျိုး ဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ယခုကဲ့သို့ ရှင်းပြသည်။

"မြန်မာတွေ သူတို့ယာယီနိုင်ငံကူးလက်မှတ် သက်တမ်းတိုးဖို့ သွားတဲ့အချိန်ကျရင် ပွဲစားတွေ ခုန့်ဝင်လာလိမ့်မယ်။ သူတို့က ဟိုလူတွေကို ဝိဇာတုံးအတူ ထုပေးလိမ့်မယ်။ အဲလိုမျိုးနဲ့ တရားဝင် စာရွက်စာတမ်းတွေကနေ နောက်တစ်ကြိမ် မြန်သုံးလို့မရတော့ စာရွက်စာတမ်းအတူတွေ ဖြစ်ကုန်တယ်။ ကျွန်တော်အတွေ့အကြုံအရ (သူတို့နဲ့လုပ်တဲ့) မြန်မာရွှေ့ပြောင်း ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ဒီလူညီကွက်ရဲ့ သားကောင်ဖြစ်သွားတယ်။"^{၁၃၇}

ရနောင်ရှိ ပွဲစားစနစ်မှာ ကွဲပြားသည်။ ရနောင်ဇရိယာတွင် လူကုန်ကူးမှုများ လျော့နည်း သွားသော်လည်း ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူကုန်ကူးမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်က ကော့သောင်းမှ ရနောင် လမ်းကြောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံမှထိုင်းနိုင်ငံသို့ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်လူကုန်ကူးမှု အများဆုံးလမ်းကြောင်း သုံးကြောင်းထဲမှ တစ်ကြောင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ အကြီးမားဆုံး ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် ယခုအချိန်၌ လူကုန်ကူးမှု မရှိတော့ဘဲ လူမှောင်ခိုကူးခြင်းသာ ရှိသည့်အကြောင်းကို ရနောင်ရှိ ကွင်းဆင်းလုပ်သားများက အတိရင်ခံတင်ပြကြသည်။^{၁၃၈}

လူမှောင်ခိုကူးမှုနှင့် လူကုန်ကူးမှု၏တရားဥပဒေအရအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အပေါ် အဓိပ္ပာယ် ကောက်မှားသည်ကို အတွေ့ရများပြီး ထိုစကားရပ်ကို မကြာခင်က အပြန်အလှန်ဖလှယ် သုံးစွဲကြသည်။ အဓိကကွဲပြားမှုမှာ လူမှောင်ခိုကူးမှု၌ အခြားနိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းရာတွင် ပုဂ္ဂလကသဘောတူညီမှု ပါရှိသည်။ အရွယ်ရောက်သူများကသာ ပုဂ္ဂလကသဘောတူညီမှု ပေးနိုင်ပြီး ခရီးစဉ်အတွက် ကုန်ကျစရိတ် ပေးထားပြီးသား ဖြစ်နိုင်သည်။ ကလေးများက ပုဂ္ဂလက သဘောတူညီမှု မပေးနိုင်သဖြင့် နယ်စပ်တစ်လျှောက် တစ်ကိုယ်တော် သွားလာကြသော ကလေးများကို လူကုန်ကူးမှုအဖြစ် အမြဲတမ်းသတ်မှတ်ထားသည်။

"တခါတလေ မိသားစုက သူတို့ မောင်နှမတွေ ဒါမှမဟုတ် အခြားဆွေမျိုးတွေကို သူတို့ရဲ့ ဘာစာရွက်စာတမ်းမရှိဘဲ ကလေးတွေကို ရနောင်မှာ အလုပ်လုပ်နေတဲ့ အခြားဆွေမျိုးတွေဆီ ပို့ပေးဖို့ပြောပြကြတယ်။ ပုံမှန်အတိုင်းဆို အဲဒီဆွေမျိုးက ဒီခရီးမှာ သူတို့ကို အကူအညီပေးမို့ အခြားတစ်ယောက်ယောက်ကို ငှားရတယ်။ မြန်မာပွဲစားတွေ အများကြီးက ထိုင်းဘက်ခြမ်းမှာ ဒါမှမဟုတ် ကော့သောင်းမှာ စောင့်နေကြတာ။ သူတို့က ဆိပ်ကမ်းမှာ ကော်ဖီသောက်ရင်း သတိလက်လွှတ်ဖြစ်နေတဲ့သူတွေ ဒါမှမဟုတ် တစ်ယောက်ထဲ သွားလာနေတဲ့ကလေးတွေကို လိုက်ရှာနေ ကြတာ။"^{၁၃၉}

ရနောင်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ အလုပ်ရှာမည့် မြန်မာရွှေ့ပြောင်းများကို တရားမဝင် ပို့ဆောင်သော လူမှောင်ခိုကူးသူများလည်း ရှိသည်။ တာဝန်ရှိသူများကို ရှောင်ရှားရန် လူမှောင်ခိုသမားများသည် သူတို့အား သဘောဆိုင်ရာမည့်နေရာကို ပြောပြသည့် မြန်မာပွဲစားများနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ် ကြသည်။ ထိုနေရာ၌ ပွဲစားများက တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းသူ များရင်များသလောက် သူတို့ကို အလုပ်ရှာပေးရန် အလုပ်အပ်မည့်သူ များနိုင်သဖြင့် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိမည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

ရနောင်ရှိ ပြည်နယ်လူမှုဝန်ထမ်းဖွဲ့ပြီးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာနမျှော်ရိုက ထိုဖြစ်ရပ်များသည် လူမှောင်ခိုကူးမှု မှုခင်းများဖြစ်သည်ဟု အတည်ပြုသည်။ ကလေးများက လူမှောင်ခိုသမားများကို သူတို့အား ပို့ဆောင်ပေးရန် သဘောတူဆွေးနွေးခြင်း မလုပ်နိုင်သဖြင့် လတ်တလော၌ တစ်ကိုယ်တော် သွားလာသည့် ကလေးများကို လူကုန်ကူးမှုဟု သတ်မှတ်ရမည်။^{၁၄၀}

မြန်မာကလေးသူငယ်များအား လူကုန်ကူးမှုတွင် မိသားစု၏ အခန်းကဏ္ဍ

အရှေ့တောင်အာရှရှိ ကလေးများစွာကို အပိုင်ငွေရှာရန်နှင့် မိသားစုအားကျေးဇူးပြန်ဆပ်ရန် တတ်နိုင်သမျှ မိသားစုကိုထောက်ပံ့ရန်မှာ

သူတို့တာဝန်ဟု ယုံကြည်အောင် ပြောဆိုကြသည်။ ထိုယုံကြည်မှုကြောင့် မိဘများထံတွင်သာ တွေ့ရသည်မဟုတ်ဘဲ ကလေးသူငယ်များကိုယ်တိုင် ယုံကြည်ကြသည်။ ထိုယုံကြည်မှုကြောင့် လူကုန်ကူးခံရမှုမှာ ကဏ္ဍတစ်ခုအနေဖြင့် ရှိနေသည်။ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များကို သူတို့လူကုန်ကူးမှု ခံလာခဲ့ရတာဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြရန်မှာ စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်သည်။ သူတို့မွေးထားသော ကလေးများကို လူကုန်ကူးရာ၌ ပူးပေါင်းပါဝင်သော မိဘများယုံကြည်ရန်ထက် ပိုခက်ခဲကောင်း ခက်ခဲနိုင်သည်။

ထိုင်းအစိုးရနှင့် မြန်မာအစိုးရတို့ အကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ ခန့်အပ်၍ မိသားစုအကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုကို အသုံးပြု၍ ထပ်မံလူကုန်ကူးခံရရန် အလားအလာရှိသော ကလေးသူငယ်များကို အကဲဖြတ်မည့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးစနစ်တစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ထိုစနစ်ကိုယ်တိုင်ကပင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေသည်။ တက်ခံလုပ်မှုကြီးကြပ်ရေးရုံးမှ တာဝန်ရှိသူများ၏အဆိုအရ ကလေးသူငယ်များသည် ၎င်းတို့၏မိဘများ ဖမ်းဆီးခံရနိုင်သဖြင့် မည့်သည့်အထောက်အထားမှ ပုံပိုးခြင်း ပေးခြင်းမရှိပေ။ မိဘများကို ဖမ်းဆီးခြင်းက ကလေးများ၏ အခြေအနေကို ပို၍ခက်ခဲစေသည်။

ကမ္ဘာ့ဒီမိုကရေစီယာမိဘများကဲ့သို့ မြန်မာမိဘများက သူတို့ကလေးများ ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်မှု၊ ပိုကောင်းသည့် ပညာရေးတို့ဖြင့် အိမ်ပြန်လာကြမည်ဟု ယုံကြည်ကြသဖြင့် သူတို့ကလေးများ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပွဲစားများနှင့် သွားရောက်သည်ကို ခွင့်ပြုပေးကြသည်။^{၁၅၂} ကမ္ဘာ့ဒီမိုကရေစီယာမိဘများကလေးငယ်များအား အလွန်နည်းပါးသော်လည်း သူတို့ပြန်လာမည်ဟု ကတိပေးကာ ကလေးများကို အလွယ်တကူ ခေါ်သွားကြသည်။ ကလေးများ မည်သည့်အခါမှ မြန်မာလာမည်ဖြစ်ရန်များစွာရှိသည်။ သူတို့ပြန်လာရမည့်အစား မပြန်လာဘဲ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် လူကြီးအလုပ်သမားအနေဖြင့် အလုပ်ရှာ ကြသည်။

မကြာခင်ကဆိုသလို သူတို့သားသမီးများအကြောင်း စုံစမ်းရန် မြန်မာနိုင်ငံမှ မိဘများ ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက်သို့ ရောက်လာကြသည်ကို မဲဆောက်ရုံ အစွဲလမ်းလူမှုအဖွဲ့အစည်း ရွာသူကြီးက ပြောပြသည်။^{၁၅၃}

ကလေးတစ်ယောက် ပြန်ပေးဆွဲခံရသောအခါ မြန်မာရွှေ့ပြောင်းမိသားစုများ အကြား၌ ကလေး လူကုန်ကူးခံရခြင်းဟု သာမန် သိထားကြသည်။ မြန်မာရွှေ့ပြောင်းမိသားစုများ အမြင်တွင် စွန့်စားရမည့် အဆင့်များအား ဂရုမထားဘဲ ကလေးများ အလုပ်လုပ်ချင်သည်မှာ လူကုန်ကူးမှု မဟုတ်ဟု ထင်မြင်ကြသည်။ မဲဆောက် ရွှေ့ပြောင်းသူများ စာသင်ကျောင်း၌ အလုပ်လုပ်နေသော မြန်မာရွှေ့ပြောင်းမိဘတစ်ဦးက သူတို့ကိုယ်တိုင်ဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားသည့် ကလေးများစွာ အတွက် အကြောင်းပြချက်ပေးသည်မှာ -

"ကျွန်မထင်တာပဲ ကလေးတွေ အလုပ်လုပ်ချင်ရင် အလုပ်ထဲသွားကြမှာပဲ။ ဒါလူကုန်ကူးမှုမဟုတ်တာ။ အသက် ၁၅ နှစ်လောက်ရောက်ရင် ကျောင်းဆက်မတက်တော့တဲ့ ကလေးတွေ အများကြီးပဲ။ သူတို့ မဲဆောက်ကနေထွက်ပြီး ဘန်ကောက်ရောက်မို့ နည်းလမ်းကို ရှာကြတာပဲ။"

ကျွန်မကလေးကို ထပ်ပြီးမြင်ချင်တယ်လို့ ကျွန်မပြောခဲ့တယ်။ သူဘယ်မှာရှိတယ်ဆိုတာ ကျွန်မမသိဘူး။ ဘယ်လိုဆက်သွယ်ရမန်းလဲမသိဘူး။ သူ့ကိုခေါ်သွားတဲ့ သူ့ကို ဘယ်လိုရှာရမန်း တောင် ကျွန်မမသိဘူး။

လူကုန်ကူးခံရသူ၏ မိခင်၊ မြဝတီ

ပုံမှန်ကတော့ အသီးအရွက်တင်ကားတွေထဲကနေလိုက်ကြတာပဲ။ သူတို့ကို တစ်ယောက်ယောက်က ငွေချေးပေးတယ်။ နောက်တော့ ပြန်ဆပ်ရမှာပဲ။ ကျွန်မသားလည်း အဲဒီလိုလုပ်တာပဲ။ အခု သူသွားထားတဲ့ အကြားတွေကို ဆပ်ဖို့ ငါဖမ်းလေ့ပေါ့မှာ အလုပ်လုပ်နေတယ်။^{၁၅၄}

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြန်မာ ကလေးများ

မဲဆောက်မှ ကလေးများ အထူးသဖြင့် အရွယ်မလုံအဖွဲ့အစည်းရှိ ကလေးသူငယ်များကို မြို့ထဲရှိ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားဧရိယာ၌ ပန်းရောင်းရန် ဘန်ကောက်သို့ ခေါ်လာကြသည်။ နှင်းဆီပန်းရောင်းပြီး ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားများနှင့် ညှိနှိုင်းချုပ်ဆိုသည်အထိ ထိတွေ့ဆက်ဆံနေသည့်

ထိုကလေးများကို ဘန်ကောက်၏ မထင်ရှားသော ခေါက်စရမ်းလမ်းဝန်းကျင်၌ ပြေးလွှားနေသည်ကို အလွယ်တကူ တွေ့မြင်ရသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နှင်းဆီပန်းရောင်းသော မြန်မာမူဆလင်ကလေးငယ် ၅၅၀ နှင့် ၆၀၀ ကြားတွင်ရှိသည်။^{၁၅၅}

ဘန်ကောက်ရှိ လူကုန်ကူးဂိုဏ်းကို စီးနင်းတိုက်ခိုက်မှု တစ်ခုပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းစီးနင်းမှုကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အဆင့်မြင့် အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဌာန (U.S Department of State) ၏သတ်မှတ်ချက် အဆင့် ၃ သို့ ကျဆင်းပြီးနောက်ပိုင်း နိုင်ငံတကာမှ စိတ်ဝင်စားမှုကို ရရှိခဲ့သည်။ စီးနင်းမှုတွင် ခေါက်စရမ်းလမ်း၌ နှင်းဆီပန်းရောင်းသည့် မြန်မာကလေးငယ်များ လူကုန်ကူးခံရမှုတွင် တာဝန်ရှိသော ချုပ်ကိုင်သူများကို ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်။^{၁၅၆} စီးနင်းမှုဖြစ်ပြီးပြီးချင်း ကလေးများကို မတွေ့ရသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားသည်။ လအနည်းငယ် ကြာသောအခါ မီဒီယာများက စိတ်ဝင်စားမှု မရှိတော့ဘဲ ထိုကလေးများ မူလနေရာသို့ ပြန်ရောက်သွားပြီး နှင်းဆီပန်း ဆက်ရောင်းကြသည်။

ရနောင်းသို့ရောက်လာကြသောကလေးများသည်မလေးရှားနိုင်ငံသို့မကြာခင်က ကူးသွားကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကျွန်ုပ်တို့နေသူများက ဟိုတယ်များတွင် အလုပ်လုပ်ရန် ဘန်ကောက်သို့သွားကြပြီး ငါးဖမ်းလှေပေါ်တွင်လုပ်ရန် သို့မဟုတ် ငါးထုပ်ပိုးစက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ရန် စုစုပေါင်းသို့ သွားကြသည်။ အခြားသူများက ငါးလုပ်ငန်း၊ ရာဘာစိုက်ပျိုးရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းခွင်၌ အလုပ်လုပ်ရန် တောင်ဘက်ပိုင်းရှိ စွန့်ခါ၊ စရက်တန်၊ ဖူးခက် သို့သွားကြသည်။ ရနောင်း ဆိပ်ကမ်းနှင့် ငါးလုပ်ငန်းတွင် ကလေးလုပ်သားများ ရှိနေခြင်းကို အဓိကပြဿနာဟု အများကယူဆကြသော်လည်း ထိုနေရာတွင် ကလေးပြည့်တန်ဆာ အများအပြားလည်း ရှိသည်။ မိန်းကလေး အသက် ၁၅ နှစ် နှင့် ၁၇ နှစ် အကြား မိန်းကလေးများစွာ အရက်ဘားများနှင့် ပြည့်တန်ဆာ အိမ်များတွင် အလုပ်လုပ်ကြသည်။^{၁၅၇}

လူကုန်ကူးခြင်းခံရသောကလေးသူငယ်များကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်ပို့ခြင်း

ထိုင်းလူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်တားဆီးရေး အက်ဥပဒေ (B.E) ၂၅၅၀ ပိုဒ်ခွဲ ၃၃ အရ လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် ကလေးတစ်ဦးကို လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် စိစစ်ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ၎င်းကလေးကို နေရပ်ပြန်မပို့မီ သူတို့အား အကာအကွယ်ပေးရန် အခွင့်အာဏာရှိသော အစိုးရ၏ ခိုလှုံရေးစခန်းသို့ ပို့ရသည်။^{၁၄၈} ထိုကလေးများက တရားခွင့်တွင် အမှုတည်ဆောက်ရန် သူတို့၏ သက်သေထွက်ဆိုချက်နှင့် လိုအပ်သော အထောက်အထားများ ပေးရသည်။ ဥပဒေ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ ထိုင်းအစိုးရက မူဝါဒ အချက်အလက်များနှင့် လက်တွေ့စနစ်ကို ခွဲဝေပေးခြင်းဖြင့် မြန်မာအစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြား နားလည်မှုသဝဏ်လွှာသည် အိမ်နီးချင်းသုံးနိုင်ငံအကြား၌ လိုအပ်သော နှစ်ဘက်အဖွဲ့များ ပူးပေါင်းရန်၊ လူကုန်ကူးခံရသူများကို စိစစ်ရာတွင် အတွေ့ရများသည့် လက္ခဏာများကို သတ်မှတ်ရန်၊ ၎င်းနိုင်ငံများမှ နိုင်ငံသားများကို ကြပ်ကြပ်မတ်မတ် စိစစ်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပါဝင်မှု ဖော်ပြချက် မှတ်တမ်းသာဖြစ်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသူ၏ လူမျိုးကို အတည်ပြုပြီးလျှင်ပြီးချင်း တရားဝင် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို အစပြုလိမ့်မည်။^{၁၄၉} ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းသည် မဲဆောက်မြို့မှ မြဝတီမြို့သို့ တရားဝင် ဖြတ်သန်းခြင်းမှတစ်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်သည်။ မြဝတီသို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး နယ်စပ်များပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း (BCATIP) ရုံးသည် ကလေးကို လက်ခံရရှိပြီး ၎င်းတို့ကို မြဝတီကြားခံ ဖြတ်သန်းခိုလှုံရေးစခန်းသို့ ပို့ဆောင်ပေးသည်။^{၁၅၀}

ကလေးသည် မြဝတီကြားခံ ဖြတ်သန်းခိုလှုံရေးစခန်းသို့ ရောက်သောအခါ ထိုင်းနိုင်ငံအာဏာပိုင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အာဏာပိုင်တို့အကြား ဆက်သွယ်ရေးသည် ရပ်စဲသွားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသား ရှေ့နေတစ်ယောက်က ရှင်းပြသည်မှာ-

"ခိုလှုံရေးစခန်းကို ရောက်တဲ့အချိန်မှာ ကလေးဟာ ပထမဦးဆုံး အကဲဖြတ်တာကို ခံရပါမယ်။ ပြီးတာနဲ့ တစ်သင်္ဘောပြီးနောက်မှာ မော်လမြိုင် ခိုလှုံရေးစခန်းကို လိုက်ပို့ပေးပါတယ်။ မော်လမြိုင် ခိုလှုံရေးစခန်းကို ရောက်ရင်ပဲ ကလေးကို သူ့ဆန္ဒအတိုင်း နေချင်နေ သွားချင်သွားဖို့ ခွင့်ပြုပါတယ်။"^{၁၅၁}

ကလေးတစ်ယောက်ချင်းပေါ်တွင် မိသားစုနောက်ကြောင်းလိုက်ခြင်းကို မြန်မာနိုင်ငံ လူမှုဖူလုံရေး ဝန်ကြီးဌာနသည် ပြုလုပ်ရမည်ဟု အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေး အဖွဲ့အစည်း၊ လူမှုဘဝ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေးဗျူရိုက အခိုင်အမာ ပြောဆိုသော်လည်း ကလေးများသည် ဒုတိယမြောက် ခိုလှုံရေးစခန်းမှ ထွက်ခွာရန် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုနှင့် ပြန်လည် ပေါင်းစည်းကြလိမ့်မည်ဟု အာမခံနိုင်ပေ။^{၁၅၂} အကယ်၍ ကလေးများသည် ပွဲစားဆီသို့ တိုက်ရိုက်ပြန်သွားခြင်း သို့မဟုတ် ထွက်သွားရင်းက တခြား ပွဲစားထံ ခေါ်ဆောင်သွားခံရခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်သော အလားအလာရှိသည်။

ကန့်သတ်ထားသော မိသားစု နောက်ကြောင်းလိုက်ခြင်း အစီရင်ခံစာများနှင့် အချက်အလက်တို့၏ အထောက်အထားသည် မိသားစု နောက်ကြောင်းလိုက်ခြင်းစနစ်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တိုင်းတာခြင်းအား အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။ ကလေးများသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ၎င်းတို့ရွေးချယ်သော မည်သည့်နေရာကိုမဆို သွားလာရန် လွတ်လပ်လျက်ရှိပြီး ထိုင်းနိုင်ငံအကာပိုင်များ လိုအပ်သော နောက်ဆက်တွဲ လုပ်ငန်းစဉ်သည် လောလောဆယ်တွင် မရှိဟု အထောက်အထားက ဖော်ပြသည်။

နေ့တိုင်း လူ ၄၀၀ ခန့် မဲဆောက်မှု မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည် နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်း ခံရသည်။^{၁၅၆} လူများကို ရပ်မနေစေဘဲ လျင်မြန်စွာဆက်သွားစေရန် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများအပေါ် မိအားပေးမှုကြောင့် နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသူများကို အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းသည် မနက်ပိုင်းတွင် လျင်မြန်စွာ ပြီးစီးသည်။^{၁၅၇} ၎င်းက လူကုန်ကူးခံရသူ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော ကလေးများကို ခွဲခြားနိုင်ရန် အချိန်အနည်းငယ်သာ ပေးသည်။ သို့သော်လည်း လူကုန်ကူးခြင်းခံရသော ကလေးများကို စစ်ဆေးရန် တချို့သော အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနနှင့် အလုပ်လုပ်ပြီး ၎င်းတို့ကြားတွင် လူကုန်ကူးခံရသူ ပါမပါ အကဲဖြတ်ကြသည်။

လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် မခွဲခြားနိုင်သော ကလေးများကို တရားမဝင် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူများ အတွက် အသုံးပြုသော တူညီသည့် လမ်းကြောင်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အသုံးပြု၍ နေရပ်ပြန်ပို့သည်။ တချို့အတွက် တရားဝင် ချစ်ကြည်ရေးတံတား လမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့် နေရပ်ပြန်ပို့သည်ထက် ဤကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ၎င်းတို့ ဖြတ်သန်း ဝင်ရောက်လာသော တူညီသည့် တရားမဝင် ဂိတ်များမှတစ်ဆင့် နေရပ်ပြန်ပို့နိုင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံဘက်ခြမ်းတွင် ဤဂိတ်များကို မကြာခဏ အကောက်ခွန်အက်ဥပဒေအရ ယာယီ တရားဝင် ပြုလုပ်ထားသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံဘက်ခြမ်းတွင် ၎င်းဂိတ်များသည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ တရားမဝင် ဝင်ပေါက်အဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေသည်။^{၁၅၈}

နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသော ကလေးများအား ၎င်းတို့ဖြတ်သန်းလာရာနယ်စပ်ဒေသကို အုပ်ချုပ်နေသော မည်သည့်အကာပိုင်မဆို လက်ခံရလိမ့်မည်။ မြဝတီမြို့တွင် ၎င်းအကာပိုင်မှာ ထုံးစံအတိုင်း ကရင် ဒီမိုကရက်တစ် အကျိုးတော်ဆောင် တပ်မတော် (DKBA) ဖြစ်သည်။ နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ပြန်လည်ဝင်ခွင့်ပြုရန် ဂိတ်တွင် လာဘ်ထိုးရသည်။ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခြင်းအတွက် လာဘ်မပေးနိုင်သော သူများကို ၎င်းတို့၏ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တစ်စုံတစ်ယောက် ယေဘုယျအားဖြင့် ၎င်းတို့ကို ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့သော ပွဲစားက မပေးနိုင်မချင်း ယာယီအကျဉ်းစခန်းသို့ ပို့ထားသည်။

အကယ်၍ ကလေးတစ်ယောက်သည် ဒဏ်ငွေကို ပေးဆောင်လိုသော ပွဲစားတစ်ယောက်ကို မဆက်သွယ်နိုင်လျှင် ကရင် ဒီမိုကရက်တစ်အကျိုးတော်ဆောင် တပ်မတော်သည် ပွဲစားတစ်ယောက်ကို ၎င်း၏ ကိုယ်စားရှာဖွေပေးသည်ဟု ဆိုကြသည်။ နယ်စပ်၏ မြန်မာဘက်အခြမ်းတွင် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းခွင်များသို့ ကလေးများကို ရောင်းချရာတွင် ကရင်ဒီမိုကရက်တစ် အကျိုးတော်ဆောင် တပ်မတော်သည် ပါဝင်နေသည်ဟု တချို့သော ထွက်ဆိုချက်များက ဖော်ပြသည်။^{၁၅၉} ဤစနစ်သည် ထပ်မံလူကုန်ကူးခြင်းကို အားပေးပြီး ထိုသံသရာကို တစ်ပတ်ပြန်လည်စေသည်။

တက်ခါရိုင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနအရ မူးမြစ်တွင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးရုံးများ အသုံးပြုနိုင်သော ဆိပ်ကမ်း ၂၂ ခုအထက်ရှိသည်။^{၁၆၀} ချစ်ကြည်ရေးတံတားသည် တစ်ခုတည်းသော တရားဝင်နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ရာ နေရာဖြစ်သည်။ တခြားဂိတ်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကုန်များ တင်သွင်းရန်နှင့် ပို့ရန် အကောက်ခွန်အက်ဥပဒေအရ ယာယီ ခွင့်ပြုသည်။ အရာရှိတစ်ယောက် ရှင်းပြသည်မှာ-

"တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူတွေကို ကျွန်တော်တို့ နေရပ်ပြန်ပို့တဲ့အခါမှာ လူ ၄၀၀ ကျော်ရှိ တယ်။ သူတို့ထဲက အတော်များများကို မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက နိုင်ငံသားအဖြစ် မယူဆတော့ သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့ တံတားပေါ်ကနေ နေရပ်ပြန်ပို့နိုင်သူ။ ဒီတော့ ဒီဂိတ်တွေကပဲ သူတို့ကို နေရပ်ပြန်ပို့ရ တော့တာပေါ့။"^{၁၆၁}

နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းအတွက် အသုံးပြုတဲ့ ဆိပ်ကမ်းကို ထိုင်းနိုင်ငံဘက်ခြမ်းမှ ဂိတ် ၁၃ ဟု သိကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံဘက်ခြမ်းမှ ဂိတ် ၉၉၉ ဟု သိကြသည်။ မဲဆောက်တွင် နေထိုင်သော မြန်မာလူမျိုး ကလေးများသည် ၎င်းတို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့ခံရလျှင် အချုပ်ချစ်ရသော ဆိပ်ကမ်းအဖြစ် ဂိတ် ၉၉၉ ကို သိရှိ ပြောပြကြသည်။^{၁၆၂}

ဤနည်းဖြင့် နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသော ကလေးများ၏ ထိန်းသိမ်းထားသော မှတ်တမ်းမရှိသောကြောင့် နေရပ်ပြန်ပို့လျှင် ပြန်ပို့ချင်း ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခြင်း ရှိမရှိ စစ်ဆေးရန် စောင့်ကြည့် အကဲဖြတ်စနစ် မရှိပေ။ တူညီစွာပင် အကယ်၍ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသည် ၎င်း၏

မိသားစုနှင့် အောင်မြင်စွာ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းလျှင်လည်း ၎င်းကလေးကို ပြန်လည် လူကုန်ကူးမခံရစေအောင် တားမြစ်ရန် စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်စနစ် မရှိပေ။

မဲဆောက်မြို့ကို မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံအကြား တစ်ခုတည်းသော တရားဝင် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး နေရာအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော်လည်း လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကော့သောင်းမြို့မှတစ်ဆင့် ရနောင်းမြို့တွင် ပြန်လည်ထူထောင်ပေးသော ကိစ္စတချို့ ရှိသေးသည်။ ရနောင်းကို လူကုန်ကူး ခံရသူများအတွက် တရားဝင် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနေရာအဖြစ် အသိပတ်ပြုခံရရန် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းတချို့က ကြိုးပမ်းနေကြသည်။ သို့သော်လည်း ဤနေရာမှ ကလေးတစ်ယောက်ကို ပြန်လည်ထူထောင်ပေးရန် ၎င်းကို ကော့သောင်းမြို့သို့ လေ့ဖြင့် လိုက်ပါပို့ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် အစိုးရ၏ အင်အား အရင်းအမြစ်များအပေါ် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေသည်။^{၁၆၃}

မြန်မာ ကလေးငယ်များအတွက် ကာကွယ်ခြင်းနှင့် တားဆီးခြင်း

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် မဲခေါင်ဒေသ၌ မြန်မာနိုင်ငံသည် ပယ်မိုလာမြို့စာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးသော ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ တစ်နှစ်အကြာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ ပထမဆုံး ပြည့်စုံသော လူကုန်ကူးမှု ဥပဒေဖြစ်သည့် လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေကို ထုတ်ပြန်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေသည် လူကုန်ကူးမှုကို လူများအား ရောင်းခြင်း၊ ဝယ်ခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်း၊ ငှားယူခြင်း၊ သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း၊ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပြဌာန်းထားသည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးရန် ရည်ရွယ်၍ အယောင်ဆောင်မွေးစားခြင်း၊ လက်ထပ်ခြင်းနှင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း (အထူးသဖြင့် ကလေးများတွင်)တို့ကို အပြစ်ပေးရန် ပြဌာန်းချက်ရှိသည်။ အခန်း ၆ တွင် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးများနှင့် လူငယ်များအတွက် ပြဌာန်းချက်များ အတိအကျ ပါရှိသည်။^{၁၆၄}

သို့သော်လည်း နိုင်ငံ့ဥပဒေသည် အခြေအနေ ပြုပျက်နေသော လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းနှင့် နယ်စပ်ဒေသ၏ မြန်မာနိုင်ငံဘက်ခြမ်းတွင် ပြဌာန်းရန် စက်ခံပြီး အာဏာသည် နိုင်ငံတပ်မတော်နှင့် ကရင်ဒီမိုကရက်တစ် အကျိုးတော်ဆောင်တပ်မတော် စသည့် စစ်အဖွဲ့စည်းများကြားတွင် ပြိုကွဲပျက်စီးရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ လုပ်နိုင်စွမ်းကို လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများနှင့် ဆက်စပ်၍ ထိထိရောက်ရောက် ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်သည်အထိ တိုးမြှင့်ရန် လိုအပ်လိမ့်မည်။

ထိုင်းနိုင်ငံဘက်အခြမ်းတွင် လူကုန်ကူးခံရသော သို့မဟုတ် လူကုန်ကူးခံရဖွယ် အလားအလာရှိသော ကလေးများကို ကာကွယ်ရန် လက်တွေ့ကွင်းဆင်းလုပ်ကိုင်နေသော အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များစွာ ရှိလေသည်။ မဲဆောက်မြို့တွင် အန္တရာယ်ရှိနေသော ကလေးများ (ဆိုလိုသည်မှာ တရားဝင် စာရွက်စာတမ်း သို့မဟုတ် စောင့်ကြည့်သူ၏ မှတ်ချက် မရှိသော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ၏ ကလေးများ) ၏ လူကုန်ကူးခံရစေသည့် အားနည်းချက်ကို လျှော့ချရန် ဂဏန်း ၁၃ လုံးပါသော ထိုင်းနိုင်ငံ သက်သေခံကတ်ပုံစံဖြင့် စနစ်တကျ သက်သေခံချက် ရယူထားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ကိုင်ကြသည်။^{၁၆၅}

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မွေးဖွားသော မြန်မာ ကလေးများအတွက် မွေးစာရင်းရရှိရန် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သော မိဘများကို မဲတော်ဆေးခန်းနှင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေးနှင့် မြှင့်တင်ရေးကော်မတီ (CPPCR) တို့သည် ကူညီကြသည်။ မြန်မာကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံအစိုးရထံမှ အခြေခံပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ရရှိရန် မွေးစာရင်းရှိခြင်းက ခွင့်ပြုပြီး ၎င်းက အနာဂတ်တွင် ကလေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ရရန် မြန်မာနိုင်ငံသား မိဘများကို ကူညီသည်။^{၁၆၆} ကလေးအများစုကို ဆေးခန်းက မှတ်တမ်းတင် စာရင်းပြုစုထားသော်လည်း အကယ်၍ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် မွေးဖွားပြီး ၁၅ ရက်အတွင်း မပြီးမြောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆေးခန်းက မသိသော ကလေးများ (ဥပမာ- အိမ်တွင် မွေးသောကလေးများ) အတွက်မူ တာဝန်ရပ်သည် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေးနှင့် မြှင့်တင်ရေးကော်မတီထံသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားသည်။

ခွဲခြားဆက်ဆံခံရသော အစွလာမိဘာသာဝင် အိမ်ယာမဲ့အုပ်စုမှ အကာကွယ်မဲ့ ကလေးများကို ကာကွယ်ရန် လက်တွေ့ကွင်းဆင်းလုပ်ကိုင်နေသော အဖွဲ့အစည်း အနည်းငယ် ရှိပုံပေါ်သည်။ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်တွင် စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်း တည်ထောင်ခဲ့သော်လည်း ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု မရရှိတော့ဘဲ ပိတ်ရန် အတင်းအကျပ် ခိုင်းစေခံခဲ့ကြသည်။ ၎င်းက ဤရပ်ရွာလူထုမှ ကလေးများကို အလွန်ပင် အကာအကွယ်မဲ့သွားစေသည်။ အကျိုးဆက်အဖြစ် အစွလာမိဘာသာဝင် အိမ်ယာမဲ့ ကလေးများကို လမ်းများပေါ်တွင် တောင်းရမ်းနေသည်ကို တွေ့ရပြီး လူကုန်ကူးသူများ၏ သွေးဆောင်ဖြားယောင်းခြင်း အန္တရာယ်ကို ပိုမို မြင့်မားလာစေသည်။^{၁၆၇}

ထိုင်းနိုင်ငံဘက်အခြမ်းတွင် အကာကွယ်မဲ့ကလေးများကို ကာကွယ်ရန် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အလွန်ကြီးမားသော ကြိုးပမ်းမှုများ ရှိသည်။ ၎င်းအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ တစ်ချို့သည် ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများကို သင်တန်းပေးရန်နှင့် ပွဲစားများနှင့်ပတ်သက်၍ သတိရှိရန် မိဘများကို သင်ကြားခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ နားလည်သဘောပေါက်မှုကို မြှင့်တင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည်။

ရင်းမြစ်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံမှာ သူ့နေရာနှင့်သူ ကလေးများကို လူကုန်ကူးခံရခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် သို့မဟုတ်၊ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ပြန်လာသောကလေးများကို ၎င်းတို့၏ဘဝများ ပြန်လည်ထူထောင်ရန်နှင့် ပြန်လည်လူကုန်ကူးခံရခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ထိရောက်သော ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်း အနည်းငယ်ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့်အခက်အခဲများ

မြန်မာနိုင်ငံမှ ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် လုပ်ကိုင်နေသူများသည် အခက်အခဲများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများနှင့် အမှုတိုစွဲများကို စောင့်ရှောက်ရာတွင် ရဲများနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများကို ကူညီရန် စကားပြန်လိုလောက်ခြင်းမရှိဟု ထိုင်းရဲဘဲလ်က အစီရင်ခံသည်။ ဘာသာပြန်သူများသည် မကြာခင်က ရှေ့နောက်မညီညွတ်ဘဲ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ပိုလိုက်သောသူများမှာ ၎င်းတို့ ဘာသာပြန်ရသော ဖြစ်ရပ်များ အပေါ်တွင် ဘက်လိုက်ခြင်း ပြုလုပ်လေ့ ရှိသည်ဟု အစီရင်ခံစာများက ဖော်ပြကြသည်။^{၁၆၆} လူကုန်ကူးခံရသူ၏ ထွက်ဆိုချက်မှ ရရှိသော မှန်တန်မှုသည် စီစဉ်ပေးသော ဘာသာပြန်မှု၏ အရည်အသွေးပေါ်တွင် လုံးလုံးလျားလျား မူတည်နေသည်။ လွှဲမှားသော ဘာသာပြန်မှုသည် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု တစ်ခုလုံးကို လှည့်စားနိုင်ပြီး တရားစွဲဆိုရန် မတတ်နိုင်ခြင်းကို ဆိုက်ရောက်စေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ လူကုန်ကူးမှု ဥပဒေများနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ လူကုန်ကူးမှု ဥပဒေများတွင် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်များသည် မတူညီကြဘဲ ၎င်းကနယ်စပ်၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် အမှုများအား သဘောပေါက်ပုံနှင့် ကိုင်တွယ်ပုံတို့ကို အကျိုးသက်ရောက်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများကို တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ အတန်းအစားအောက်မှ နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းတွင် ဤအချက်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကလေးများသည် အသက် ၁၅ နှစ်အောက် ဖြစ်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေလျှင် လူကုန်ကူးခံရသည်ဟု အလိုအလျောက် မှတ်ယူသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ အရာရှိများက ၎င်းကလေးများကို လူကုန်ကူးခံရသူဟု မသတ်မှတ်ဘဲ တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအဖြစ် နေရပ်ပြန်ပို့သောအခါ မြန်မာအရာရှိများသည် ၎င်းကလေးများအား မိသားစုနှင့် ပြန်လည် ပေါင်းစည်းပေးခြင်း လိုအပ်သည်ကို မသိနိုင်ပေ။ အကယ်၍ ၎င်းကလေးများကို လူကုန်ကူးခံရသူများအဖြစ် နေရပ်ပြန်ပို့လျှင် မြန်မာအစိုးရသည် ၎င်းတို့ကို ကာကွယ်ရန် ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ထားပေးလိမ့်မည်။^{၁၆၇} သင့်လျော်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု မပြုလုပ်ဘဲ တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအဖြစ် နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသော ကလေးများကို လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး စနစ်ထဲတွင် မှတ်တမ်းမတင်ထားဘဲ ၎င်းတို့၏ အားနည်းချက်သည် ၎င်းတို့၏ နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးကို ဖြတ်သန်း၍ မြှင့်တင်လာသည်။

ရဲများရင်ဆိုင်ရသော အတားအဆီးများမှ အကြီးမားဆုံးတစ်ခုမှာ လူကုန်ကူးခံရသူများကို စုံစမ်းမှုတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့်သာ ရဲများသည် လူကုန်ကူးမှုကို သက်သေပြခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သက်သေခံချက်မရှိဘဲ လူကုန်ကူးမှုအတွက် အမှုတစ်ရပ်ကို မတည်ဆောက်နိုင်ပေ။

လူကုန်ကူးခံရသူတစ်ချို့သည် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် မဖော်ပြကြဘဲ ၎င်းတို့၏ အခြေအနေကို သာမန်ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ထင်မှတ်သည်။ တခြားသူများမှာမူ စိတ်ဒဏ်ရာ ရကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ချင်ကြလေသည်။ လူကုန်ကူးမှု အမှုအခင်းများသည် ကြားမြင်နိုင်ပြီး အချိန်ကုန်စေသည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် လူကုန်ကူးခံရသူများသော်လည်းကောင်း၊ ရဲသော်လည်းကောင်း လူကုန်ကူးခံရခြင်းနှင့် ဆိုင်သော အမှုတစ်ခုအတွက် တိုက်တွန်းရန် စိတ်အားမထက်သန်ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံမှ အမှုများသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့မှ အမှုများထက် အချိန် ၂ ဆခန့် ပိုမို ကြာမြင့်လေ့ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၂ နိုင်ငံ အာဏာပိုင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ အဆိုအရ လူကုန်ကူးခံရသူ၏ နိုင်ငံအတည်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပထမဦးဆုံး ပြီးဆုံးအောင် လုပ်ရမည်။

ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့၏ နီးကပ်သော ထိစပ်နေမှုသည် ထိုင်းကမ်းခြေတစ်လျှောက် စောင့်ကြည့်မနေနိုင်သော အားနည်းသည့်အပိုင်းများ မရေတွက်နိုင်အောင်ရှိရန် အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။ ရဲနောင်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ကရာဘူရီ

လအဖွဲ့ခရိုင်သို့ မော်လီဝန်းတို့မှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်ရန် လမ်းများစွာရှိသည်။ ကရာဘူရီတွင် ဒီရေကျသွားသောအခါ လူများသည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ လမ်းလျှောက်သွားနိုင်ကြသည်။ ရဲနောင်းတောင်ပိုင်းတွင် မည်သူမဆို ၎င်းတို့၏ လှေကို ကမ်းကပ်ထားနိုင်ကာ ထိုင်းနိုင်ငံ မြေပေါ်သို့ တိုက်ရိုက်လျှောက်သွားနိုင်သောပင်လယ်အော်များရှိသည်။ ၎င်းနေရာများတွင် စောင့်ကြပ်ခြင်းမရှိဘဲ မြန်မာနိုင်ငံမှလူများ ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ အစစ်အဆေးမရှိ လွတ်လပ်စွာ ပြောင်းရွှေ့နိုင်ကြသည်။^{၁၆၈}

ရိုဟင်ဂျာ ကလေးသူငယ်များကို မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် လူကုန်ကူးခြင်း

ရိုဟင်ဂျာသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် တိုင်းရင်းသားဖြစ်ရန် တောင်းဆိုသော မြန်မာနိုင်ငံမှ အစွဲလားသောအခါ အင်ဒို-အာရှီယန်လူစုဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းပညာရှင်များနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည်လည်း ၎င်းလူစုသည် ဗြိတိသျှများ အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်မှ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကြသည်ဟု အခိုင်အမာဆိုသည်။ ရိုဟင်ဂျာဆိုသော အသုံးအနှုန်းသည် "ရိုဟန်း" ဆိုသော စကားလုံးမှ ဆင်းသက်လာပြီး ၎င်းသည် ရိုဟင်ဂျာများ နှစ်ရာစုများစွာ နေထိုင်ခဲ့သော ရခိုင်ပြည်နယ်၏ နာမည်ဟောင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ သမိုင်းကြောင်း ရှည်လျားသော်လည်း ရိုဟင်ဂျာများကို ထုံးစံအတိုင်း ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် အဖြစ် ရည်ညွှန်းပြောဆိုပြီး ၎င်းတို့သည် မည်သည့်အခါကမျှ မြန်မာနိုင်ငံသားများမဟုတ်ဘဲ ၎င်းအစား တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှထံမှ လွတ်လပ်ပြီးနောက် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရိုဟင်ဂျာများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မျက်မှောက် အနေအထားတွင် ၎င်းတို့ကို တိုင်းတစ်ပါးသားအဖြစ် ဆက်ဆံခံရသည်ကို တွေ့ရှိရသော နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အလွန်ပင် ထောက်ပံ့ခဲ့ကြသည်။ ရိုဟင်ဂျာများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ရေးကို ၁၉၇၀ ခုနှစ်များကတည်းက တောင်းဆိုရန် ကြိုးစားခဲ့ကြပြီး ပြည်တွင်းမူဝါဒများဖြင့် ၎င်းတို့အား ဖယ်ရှားရန် ကြိုးပမ်းမှုမြောက်မြားစွာကို ကျော်လွှားခဲ့သည်။ ရိုဟင်ဂျာများကို ဖယ်ထုတ်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းမှုများသည် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ထိုင်း၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် စသောနိုင်ငံများသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ အဆက်မပြတ် ပြောင်းရွှေ့ခြင်းသို့ ဆိုက်ရောက်စေသည်။^{၁၆၉}

၎င်းရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ၏ အပြောင်းအရွှေ့များကြားတွင် အကာအကွယ်မဲ့ ရိုဟင်ဂျာများ၏ အကျပ်အတည်းပေါ်တွင် အမြတ်ထုတ်ရန် တည်ထောင်သော လူကုန်ကူးမှုကွန်ရက်များ မျိုးစုံရှိသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် လေ့ကျင့်ပေးခဲ့သော ရိုဟင်ဂျာများကို ထိုင်းနိုင်ငံရေတပ်က နှိပ်စက်သောအခါ ရိုဟင်ဂျာများသည် ၎င်းတို့၏ ပထမဆုံး မှတ်တမ်းတင်သော ခေါင်းကြီးပိုင်းများမှ တစ်ခုကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။^{၁၇၀} ပင်လယ်ပြင်မှတစ်ဆင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း၏ ဤအစပိုင်း ကဏ္ဍများကို စီးပွားရေး အကြောင်းရင်းများက ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

အသက် ၁၈ နှစ်အထက် မြောက်မြားစွာသော ရိုဟင်ဂျာအမျိုးသားများသည် အလုပ်ရှာဖွေရန် ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကြသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံမှာ ကျွမ်းကျင်မှု မလိုအပ်သော အလုပ်သမားများအတွက် ကြီးမားစွာသော လိုအပ်မှုရှိနေပြီး ရိုဟင်ဂျာများအတွက် လုံခြုံသော ကောင်းကင်ဘုံတစ်ခုအဖြစ် တွေ့မြင်စေသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံမှ ၎င်းတို့၏ ဘဝအသစ်များနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းသည် ရခိုင်ပြည်နယ်ကို ရောက်သောကြောင့် ပိုမိုများပြားသော ရိုဟင်ဂျာများကို ထိုင်းနိုင်ငံရေပိုင်နက်များကို ဖြတ်သန်း၍ မလေးရှားနိုင်ငံအတွင်းသို့ အစုံအပြုံလိုက် အရွှေ့အပြောင်း ဖြစ်ပေါ်အောင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ခရီးသွားရန် အားပေးလေသည်။

နောက်ဆုံးတွင်မူ မလေးရှားတွင် အလုပ်လုပ်နေသော ၎င်းတို့၏ အဖေများ၊ အစ်ကိုများ၊ ဦးလေးများနှင့် လင်ယောက်ျားများနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရန် မျှော်လင့်ကြသော အမျိုးသမီးများနှင့် အသက်မပြည့်သည့် မိန်းကလေးများပါဝင်ကာ ယနေ့ခေတ်တွင် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း၏ ဒုတိယကဏ္ဍ ပေါ်ပေါက်လာသည်။^{၁၇၁}

မကြာသေးမီက မြန်မာနိုင်ငံမှ လက်ရှိရွှေ့ပြောင်းလာသော ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများတွင် အရေးကြီးသော ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခု မေလတွင် မူဆလင်လူမျိုး သုံးယောက်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်အား အဓမ္မမှုနှင့် လူသတ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲခံခဲ့ရသည်။ ထိုစွပ်စွဲမှုကြောင့် ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရခိုင်လူမျိုးများကြားတွင် တင်းမာမှုများပို၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ အကြမ်းဖက်မှုသည် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းထိ ပျံ့နှံ့သွားပြီး ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုး တစ်ရာအထက် သေဆုံးကာ အိမ်ပေါင်း တစ်ထောင်ကိုလည်း မီးရှို့ခံခဲ့ရသည်။^{၁၇၂}

၂၀၁၂ တွင် ဖြစ်ပေါ်သော အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ

“သူတို့ မဲဆောက်က ထွက်ခွာပြီး ဘန်ကောက်ကို ရောက်ဖို့
နည်းလမ်းရှာကြတယ်။ အများအားဖြင့် အသီးအနှံတင်
ကုန်ကားထဲက လိုက်တာပေါ့။ သူတို့ တစ်ယောက်ယောက်ဆီက
အကြွေးယူထားပြီး နောက်ဆုံးမှာတော့ ပြန်ဆပ်ဖို့ လိုတာပေါ့။
ကျုပ်ရဲ့ သားက အဲဒီလို လုပ်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ သွားစရိတ် အကြွေးကို
ပြန်ဆပ်ဖို့ အခု ငါးဖမ်းလှေတစ်စီးမှာ အလုပ်လုပ်နေတယ်။”

ရွာသားတစ်ဦး၊ မြဝတီမြို့။

ထွက်ပြေးလာသော ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများကို ထိုင်းနိုင်ငံ၏ တခြားနိုင်ငံ မှအခြေစိုက်ပင်လာသူများ ထိန်းသိမ်းရာစခန်းတွင် ထိန်းသိမ်းထားပြီး ပြန်လည်ထွက်ခွာရန် ရွေးချယ်သူ နည်းပါးမှုကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံအတွက် အခက်အခဲ ဖြစ်စေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် ၁၉၅၁ခု ဒုက္ခသည်များ သဘောတူညီချက် သို့မဟုတ် ၁၉၆၇ ခုတွင် ထိုလိုက်နာစောင့်ထိန်းအပ်သော ကျင့်ဝတ်များကို လက်မှတ်ထိုးထားခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဒုက္ခသည်များ ဗဟိုကော်မတီတွင် ဒုက္ခသည်များ စုပြုရောက်ရှိလာခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်စည်းမျဉ်းများ မရှိသောကြောင့် လိုအပ်သော ထောက်ပံ့မှုလည်းမရှိချေ။ ကိုယ်တွေ့ ကြုံလေ့လာသူတစ်ယောက် ပြောဆိုခဲ့သည်မှာ

"တစ်ခါက ထိုင်းဒေရီယာကို သူတို့က လေ့နဲ့ဖြတ်လာတယ် ထိုင်းရေတပ်က သဘောကိရပ်ခိုင်းပြီးတော့ ဆက်သွားဖို့ကို လာဘ်ထိုးခိုင်းလေ့ရှိတယ်။ လာဘ်ထိုးဖို့ မတတ်နိုင်တဲ့သူတွေကိုတော့ ထိုင်းနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ တခြားနိုင်ငံက အခြေစိုက်ပင်လာသူတွေ ထိန်းသိမ်းရာစခန်းမှာ ခေါ်ဆောင်ထိန်းသိမ်းထားချိန်မှာ ကျွန်လူတွေ ကိုတော့ မလေးရှားနယ်စပ်က စခန်းတစ်ခုဆီကို ကြိုက်တဲ့သူကိုခေါ်သွားတယ်။"^{၁၇၇}

ဤဖြစ်စဉ်ကို စာမျက်နှာ ၄၅ တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ တခြားမျက်မြင်ကြုံတွေ့ရသည့် ငွေတောင်းခံခြင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"ရိုဟင်ဂျာတွေဟာ သူတို့ကိုမြန်မာနိုင်ငံဟာ အခြေအနေကျဆင်းနေကြောင်းနဲ့ သူတို့ကို နေရပ်ကို ပြန်ပို့မယ့်အကြောင်း မပြောခင်ကတည်းက ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းမှာ နေတာကြာလှပြီ။ တကယ်တမ်းမှာတော့ အာဏာပိုင်တွေက သူတို့ကို လူကုန်ကူးသူတွေ စောင့်နေတဲ့ ပင်လယ်ပြင်ဆီကိုပဲ ခါးစာခံအဖြစ်နဲ့ တစ်တည်းပို့ပေးလိုက်တယ်။"^{၁၇၈}

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းများတွင် ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး ပိုမိုများလာခြင်းကြောင့် မထိန်းသိမ်း နိုင်သော်လည်း တချို့ကို ပြန်လည်ခေါ်ဆောင်ရန်လည်း မြန်မာတို့က ငြင်းပယ်ခဲ့ကြသဖြင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများက ထိုင်းနိုင်ငံသည် ထိုအဖြစ်အပျက်ကြောင့် နိုင်ငံတွင်းတွင် ရှိပြီးဖြစ်သော ရိုဟင်ဂျာများကို ကိုယ်တွယ်ရန် အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုကို စီမံခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။^{၁၇၉}

မီဒီယာများ၏ ပြောကြားချက်အရ ထိုင်း၊ မလေးရှားနယ်စပ်ရှိ တောတလျှောက်တွင် ဝက်ထားသော စခန်းများကို ပြသသည့်သတင်းများ မကြာသေးမီက ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် လူကုန်ကူးသူများအနေဖြင့် မလေးရှားတွင် အောင်မြင်စွာ အခြေချနေသော ဆွေမျိုးများရှိသူများထံမှ ပြန်ပေးငွေကို တောင်းဆိုခိုင်းခဲ့ကြသည်။ ဖူးခက်တွင်မူ မတတ်နိုင်သော ရိုဟင်ဂျာများ၊ ငယ်ရွယ်သော သို့မဟုတ် မိသားစုမရှိသော ရိုဟင်ဂျာများသည် လာဘ်ထိုးငွေ မတတ်နိုင်သဖြင့် ၎င်းတို့ကို ငါးဖမ်းလှေများထံ ရောင်းချလေ့ရှိကြသည်။^{၁၈၀}

ယခင်က ပွဲစားများသည် မိသားစုများထံမှ ၎င်းတို့၏ ဆွေမျိုးသားချင်းများကို လွှတ်ပေးရာတွင် မြန်မာငွေကျပ် ၁,၂၀၀,၀၀၀ ကို တောင်းခဲ့ကြသော်လည်း ယခုအခါ ၎င်းတို့မှာ ချမ်းသာကြွယ်ဝလာသဖြင့် ပေးချေမှုကို သုံးကြိမ်ခွဲဝေပေးရန် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။^{၁၈၁}

ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ တရားဝင်ပြန်ပို့၍ မရနိုင်သည့် ရိုဟင်ဂျာများ ထိန်းသိမ်းရေး စခန်းများတွင် ဖြတ်သိပ်နေခြင်းကို ဖယ်ရှားရန် ထိုင်းရဲဘဲန်မှ ကျင့်သုံးလိုက်သော ဒုတိယ နည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ လက်ရှိမှာတော့ ထိုင်းမလေးရှား နယ်စပ်တလျှောက် ခါးစာခံစခန်းတွင် ခါးစာခံပေါင်း ၇၀ အထက်ရှိနေသည်။^{၁၈၂}

လူကုန်ကူးခံရသော ရိုဟင်ဂျာများကို နေရပ်ပြန်ပို့သည့်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်နေသော လူ့အခွင့်အရေး ရှေ့နေတစ်ဦး၏ အဆိုအရ ငါးဖမ်းလှေများတွင် တွေ့ရှိရသော ကလေးငယ်များစွာသည် မည်သည့်အခါမှ မလေးရှားဒုက္ခသည်စခန်းကို မတွေ့ရှိခဲ့ကြဘဲ လူကုန်ကူးသူများက အလုပ်ရမည်ဟူသော ကတိဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ တိုက်ရိုက်ဖြားယောင်းခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၄ နှစ်အရွယ် ယောက်ျားလေး တစ်ယောက်ကို မလေးရှားတွင် အလုပ်ရမည်ဟု ကတိပေးပြီးလျှင် ခရီးစရိတ်လည်း ပေးရန်မလိုဟု ပြောခဲ့သည်။ ပွဲစားများအနေဖြင့် လေပေါ်သို့ ပို့ဆောင်နိုင်သည့် လူအရေအတွက်အလိုက် ငွေကြေးရရှိသည်ဖြစ်ရာ လူငယ်လေးများကို အခကြေးငွေရရှိမည့်အလုပ်အတွက် ခေါ်ယူသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆအောင် လှည့်စားကြသည်။^{၁၈၃}

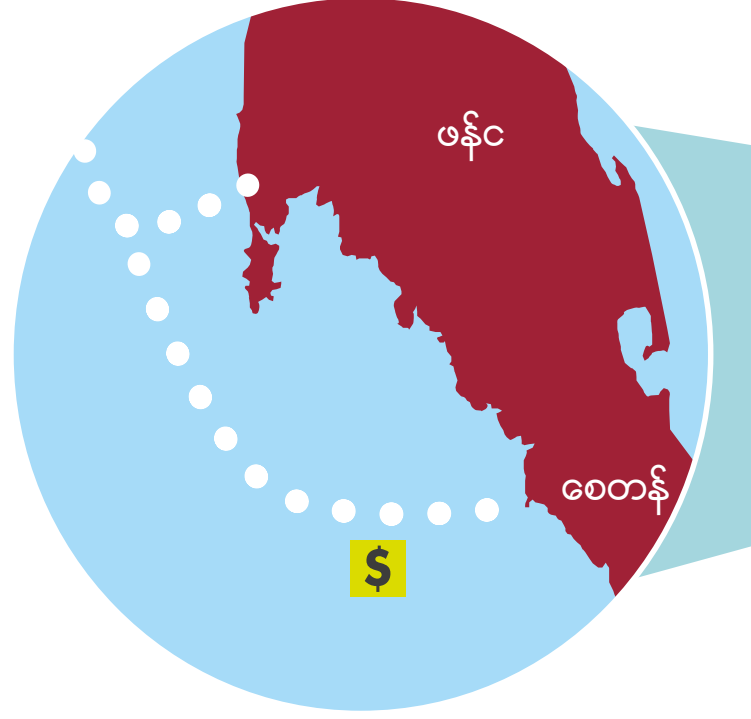
"လေ့များမှာတော့တဲ့ လူကုန်ကူးခံရသူ စေ ရာခိုင်နှုန်း အထက်ဟာ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးတွေ ဖြစ်တယ်။ တချို့တွေကတော့ မိဘတွေ သက်ရှိထင်ရှားမရှိကြတော့တဲ့အတွက် တစ်ယောက်တည်း လာကြတယ်။ သူတို့ဟာ လေပေါ်ကိုပို့မယ့် ပွဲစားတွေရဲ့ များယောင်းခြင်းကို လွယ်လွယ်ကူကူပဲ ခံရတယ်။"^{၁၈၄}

များစွာသော ရိုဟင်ဂျာ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ နှင့်ကလေးများသည် ဖန်ငါ သို့မဟုတ် စေတန စသော သင်္ဘောဆိပ်များမှတစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံထဲကို

ဝင်ရောက်လာကြသည်။ ထိုလုပ်ရပ်ကို တွေ့ရှိသောအခါ ၎င်းတို့ကို ခိုးဝင်သူများအဖြစ် နိုင်ငံမှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသည်။ ၎င်းတို့သည် မလေးရှားတွင် အလုပ်ရှာဖွေရန်သွားသည့် လေပေါ်တွင် ပြန်လည်လိုက်ပါလာပြီး လူကုန်ကူးခံရမည့် အန္တရာယ်တွင် ပြန်လည်ကျရောက်ကြသည်။ ခိုးဝင်များကို နှင်ထုတ်ခြင်းကို ရနှောင်းနှင့် ကော့သောင်းမှ ဖြတ်၍ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ရနှောင်းသည် ရိုဟင်ဂျာများ အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ရန် ဖွင့်၍ကျန်နေသော ဝင်ပေါက်ဖြစ်သော်လည်း ဖန်ငါ သို့မဟုတ် စေတန တို့ထက် ဝင်ရောက်ခွင့် နည်းပါးသည်။

ထိုင်းနယ်စပ်တလျှောက် လူအများ သေဆုံးမှုအား ရှာဖွေတွေ့ရှိသည့်တိုင်အောင် ရိုဟင်ဂျာများ ကုန်ကူးခံရမှုကို ထိုင်းအစိုးရက ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ အထူးစုံစမ်းထောက်လှမ်းရေးဌာနက ယေဘုယျအားဖြင့် ရိုဟင်ဂျာဆိုလျှင် ခိုးဝင်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ တပ်မတော်အရာရှိက "သူတို့ဟာ ထိုင်းနိုင်ငံကို တရားမဝင်ရောက်လာတယ်။ ပြီးတော့ မလေးရှားကိုလည်း ခိုးဝင်တယ်။ သူတို့ထဲက တချို့ကို ခါးစာခံအဖြစ် လူကုန်ကူးခံရတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကိစ္စတစ်ခုစီကို သိနိုင်ဖို့အတွက် ကျွန်တော်တို့ စုံစမ်းရမှာဖြစ်ပါတယ်။"^{၁၈၅}

မြန်မာနိုင်ငံက ၎င်းတို့ကို နိုင်ငံသားမဟုတ်ဟုအမြဲတမ်း ငြင်းပယ်နေသမျှကာလပတ်လုံး ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်ပြင် ဟင်းလဲခြင်းမှရှိမည်မဟုတ်ပေ။ အမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများသည် ပွဲစားများ၏ ပစ်မှတ်ထားမှုကို ဆက်လက်၍ ခံရနိုင်ဖွယ်ရှိပြီး လူကုန်ကူးစခန်းများဆီသို့ ဆက်လက်ပို့ဆောင်ခြင်းခံရနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။

ရိုဟင်ဂျာလူကုန်ကူးမှုပြ မြေပုံ

- ရိုဟင်ဂျာလှေ
- မလေးရှားသို့ ဦးတည်သောလမ်းကြောင်း
- လူကုန်ကူးသူများ၏ စခန်းများ
- ထိုင်းရေတပ်၏ အစီးနှင့်ခံရသော/ ထိုင်းရေတပ်နှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ရပြီး ဆက်လက် ထိန်းသိမ်း ခံထားရသော လှေများအတွက် ကမ်းနီးလမ်းကြောင်း
- စကေးအကြီးဖြင့် ပြထားသော ကျွန်းများ
- လှေစီးခများ၊ ဒက်ငွေများနှင့် ပြန်ပေးငွေများကို တောင်းခံသည့်နေရာများ
- ထိန်းသိမ်းရေးစခန်း
- ထိုင်းရေတပ် ဝင်ရောက်စီးနင်းသည့် နေရာများ

အခန်း (၅)
လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးမှု

နောက်ခံသမိုင်း

လာအို ပြည်သူ့ ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံသည် ဝင်ငွေ အလယ်အလတ်ရှိသော နိုင်ငံဖြစ်ပြီး လူဦးရေ ၆.၇ သန်း ရှိသည်။^{၁၁၄} မတည်ငြိမ်သော လာအိုကပ်ငွေကြေးနှင့်အတူ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ပေါကြွယ်ဝသော်လည်း စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် နိုင်ငံ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့သည် အလွန်ဆိုးရွားစွာ နိမ့်ကျသည်။

လာအိုပြည်သူ့ နှစ်ဆယ့်သုံးရာခိုင်နှုန်းသည် နိုင်ငံအဆင့်ဆင်းရဲမွဲတေမှု များအောက်တွင်ရှိနေပြီး ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည် တစ်ရက်ဝင်ငွေ ဒေါ်လာ ၂.၀၀^{၁၁၅} အောက်သာ ရှိကြသည်။ အနည်းငယ်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကိုသာ လာအိုနိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်အတွက် ဆွဲဆောင်နိုင်သဖြင့် ၎င်းအခြေအနေမှ သိသာစွာ တိုးတက်လာခြင်းမရှိသေးဘဲ လာအိုနိုင်ငံကို အရှေ့တောင်အာရှစီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်း (အာစီယံနိုင်ငံများ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း) အတွင်း၌ အခြားသောနိုင်ငံများနှင့်ယှဉ်ပါက နောက်ကျ ကျန်ရစ်စေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံထံသို့ ပြောင်းရွှေ့မှုသည် ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း၊ အခွင့်အလမ်းမရှိခြင်းတို့ကို ဖြေရှင်းရန် ဆွဲဆောင်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ဟန်ရှိပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့သို့ တရားဝင်နှင့် တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမား ပမာဏသည် အလုံးအရင်းနှင့် တိုးပွားလာသည်။ လာအိုနိုင်ငံမှ လူများသည် ထိုင်းလူမျိုးများနှင့် ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတူညီသဖြင့် ထိုင်းလူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း အလွယ်တကူ ရောနှောသွားပြီး ထိုင်းလူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးစနစ်ဖြင့် မစစ်ဆေးနိုင်သောကြောင့် မကြာခင် လွတ်မြောက်သွားကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ကလေးများကဲ့သို့ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ကာ အလုပ်လုပ်ပြီး ဝင်ငွေရှာဖွေရန် အလွန် စိတ်အားထက်သန်ကြပြီး လူကုန်ကူးသူများ၏ သားကောင်အဖြစ် ရောက်ရှိသွားကြသည်။ "ဆင်းရဲမွဲတေမှုကြောင့် ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးတာတွေကို ကျွန်တော်တို့ အပြစ်တင်နေလို့မရဘူး။ ခေတ်ကာပြောင်းနေပြီ။ ကလေးသူငယ်တွေက အလုပ်လုပ်ချင်တယ်။ သူတို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာချင်ကြတယ်။"^{၁၁၆} ဟု လာအိုနိုင်ငံ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူကုန်ကူးမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်ရုံး (UN-ACT) မှ ညွှန်ကြားရေးမှူးက ပြောကြားခဲ့သည်။

အတိတ်ကာလက လာအိုနိုင်ငံအတွင်း ကျေးလက်ဒေသများမှ မြို့ကြီးများသို့ နိုင်ငံအတွင်း လူကုန်ကူးမှုအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု အနည်းငယ်သာရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရွှေ့ပြောင်းမှု တဖြည်းဖြည်းတိုးပွားလာသလို လူကုန်ကူးမှုအပေါ် နိုင်ငံတကာမှ အာရုံစိုက်မှု တိုးလာပြီး လာအိုနိုင်ငံကို ၎င်းကိစ္စရပ်အား ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် တွန်းအားပေးကြသည်။ လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ် တားဆီးရေးဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်မှု၌ အားစိုက်ထုတ်မှုမရှိသေးသဖြင့် နိုင်ငံတွင်းနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးမှု ပုံစံနှစ်မျိုးလုံး ပေါင်းစုံလာသောအခါ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် ခက်ခဲသည်ကို လာအိုနိုင်ငံကိုယ်တိုင် သဘောပေါက်လာသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်အထိ လာအိုနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျသော တရားဝင်ပြဋ္ဌာန်းချက် သို့မဟုတ် နိုင်ငံအတွင်း ပွဲစားများကို ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ လူကုန်ကူးမှု တရားစီရင်ချက် အတွက် ပြစ်ဒဏ်များကို လူကုန်ကူးမှုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပိုဒ်ခွဲ ၁၃၄ တွင်ထည့်သွင်း ထားသည်။^{၁၁၇} ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် လာအိုနိုင်ငံအစိုးရက လာအိုလူကုန်ကူးမှု တားဆီးရေး အဖွဲ့ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ နောက်နှစ်များတွင် ဒေသန္တာရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် နယ်မြေခြောက်ခုတွင် လူကုန်ကူးမှုတားဆီးရေး အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

လာအိုနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ပထမဆုံး လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်တားဆီးရေး ဥပဒေကို ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စတင်ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ လူကုန်ကူးမှုဖြစ်မှုများကို ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် အတွက် လာအိုနိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်မှု အကျိုးရလဒ်များကို အသေအချာ မတွေ့ရှိသေးပါ။

အရင်းအမြစ်နိုင်ငံ တစ်ခုဖြစ်သည့် လာအိုနိုင်ငံ

လာအိုနိုင်ငံတွင် ယခင်က လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်တားဆီးရေးဥပဒေ အားနည်းမှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုအပေါ် နားလည်မှု ပုံစံလွှဲမှားမှုကြောင့် အချက်အလက်များကောက်ယူရာ၌ ထိရောက်မှုမရှိပေ။ ၁၈၇၂၀၁၀ နှင့် ၂၀၁၄ အတွင်း လာအိုမှ လူကုန်ကူးခံရသူ ၂၂၀၇ ယောက်ကို

နေရပ်သို့ပြန်ပို့ပေးခဲ့ပြီး ထိုအထဲမှ ၁၈၇၂ ယောက် (၈၄.၅%) သည် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးသူငယ်များဖြစ်သည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် တစ်နှစ်ထဲ၌ လူကုန်ကူးခံရသည့် အသက်မပြည့်သည့် ကလေးသူငယ် ၁၁၃ ယောက်ကို နေရပ်သို့ ပြန်ပို့ပေးခဲ့သည်။^{၁၁၈} လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များကို နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးရှိ ဝေးလံခေါင်ဖျားသော ပြည်သူများထံ၌ တွေ့ရသည်။ လစဉ် ပြုစုထားသော လူကုန်ကူးခံရပြီး ပြန်ရောက်လာသူများ မှတ်တမ်းတွင် ၂၀၀၁ နှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွင်း ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးခံရမှု အများဆုံး နယ်မြေ ၅ ခုဖြစ်သော စပန်နတ်တွင် ၆၄၅ ဦး၊ ချန်ပိုဝက်တွင် ၂၈၇ ဦး၊ စာရမာန်တွင် ၂၇၁ ဦး၊ ဗီယန်ကျင်းမြို့နယ်နယ်စပ်တွင် ၂၃၅ ဦးနှင့် ဗီယန်ကျင်းတွင် ၁၄၄ ဦး ရှိသည်ဟုဖော်ပြထားသည်။^{၁၁၉}

“ အကာအကွယ်မဲ့မှုနှင့် လူကုန်ကူးခံရမှု အန္တရာယ်တွေက လာအိုနိုင်ငံရဲ့ ကျေးလက်ဒေသတိုင်းမှာ ရှိတယ်။ နယ်စပ်ဒေသတွေမှာ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူတွေ အများကြီးရှိပေမဲ့ သူတို့က အထောက်အထားတွေနဲ့ အလွယ်တကူ ဝင်လို့ရတဲ့သူတွေ။ လူကုန်ကူးခံရပြီး ပြန်လာတဲ့သူ အများကြီးကို ဒီတိုင်းမပြည့်ရဲ့၊ ဝေးလံခေါင်ဖျားတဲ့ ဒေသတွေမှာ ကျန်တော်တို့တွေ့တာ ပိုများတယ်။ ”

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း(NGO)၊ လာအိုနိုင်ငံ

လာအိုနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးမှုလမ်းကြောင်းများ

ကမ္ဘောဒီးယား၊ မြန်မာတို့နှင့်ပတ်သည့် လာအိုမှ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးခံရသူ အများစုသည် ထိုင်းနိုင်ငံထံသို့ တရားဝင် အထောက်အထားဖြင့် ဝင်ရောက်ကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားဝင် ဝင်ရောက်ရန် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် လိုအပ်ပြီး လာအိုနိုင်ငံသားများကို ရက်ပေါင်း ၃၀ တရားဝင်နေထိုင်ခွင့် ထုတ်ပေးထားသည်။ လိင်လုပ်ငန်းများမှ လာအိုအမျိုးသမီးငယ် အများစုသည် နိုင်ငံတကာ နယ်စပ် စစ်ဆေးရေးဂိတ်မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် သို့မဟုတ် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လက်မှတ်များကို အသုံးပြု၍ ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ အခြားအမျိုးသမီးငယ်များသည် ပုံမှန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း နယ်စပ်ဖြတ်သန်းခွင့်ဖြင့်သာ ဝင်ရောက်သည်။ နယ်စပ်ဖြတ်သန်းခွင့်ကို ၂ ညနှင့် ၃ ရက် ခွင့်ပြုထားပြီး နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရှိရန်မလိုပါ။ နယ်စပ်ဖြတ်သန်းခွင့်ပုံစံမှာ နှစ်မျိုးရှိပြီး တစ်ကြိမ်သာ အသုံးပြုနိုင်သည့် ပုံစံနှင့် တစ်နှစ်အထိအသုံးပြုသည့် အခြားပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်ကာ နှစ်မျိုးစလုံးကို ခွင့်ပြု ထားသည်။^{၁၂၀}

ဖြတ်သန်းခွင့်လက်မှတ်မရှိသော ကလေးသူငယ်များ သို့မဟုတ် ပွဲစားများနှင့် သွားလာကြသော ကလေး သူငယ်များသည် တရားဝင်လမ်းကြောင်းနှင့် ဂိတ်များကို ရှောင်ရှားကာ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားမဝင် ဝင်ရောက်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် လာအိုနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ်ကြားမှ မြေလျင် သို့မဟုတ် မဲခေါင်မြစ်ကို လှေဖြင့်ဖြတ်ကူးပြီး ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ကြသည်။

တရားဝင် ဝင်ရောက်လာပြီး ၎င်းတို့၏ ရက် ၃၀ သက်တမ်းထက် ကျော်လွန်ကာနေထိုင်ကြသည့် ပုံစံမျိုးလည်းရှိသည်။ အသက်မပြည့်သေးသော အမျိုးသမီးငယ်များစွာသည် နိုင်ငံအတွင်းသို့ တရားဝင် ဝင်ရောက်ကြပြီး ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြို့ကြီးတစ်မြို့မြို့၌ အခြေချကာ တရားဝင်ခွင့်ပြုရက်ထက် ကျော်လွန်ကာ တရားမဝင်နေထိုင်ကြသည်။ အချို့ဖြစ်ရပ်များ၌ လာအိုနိုင်ငံသားများသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ရက် ၃၀ သက်တမ်း ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ဝင်ရောက်လာပြီး ၂၉ ရက်အလုပ်လုပ်ပြီး လာအိုနိုင်ငံသို့ပြန်ကြသည်။ ထို့နောက် နောက်ထပ် ရက် ၃၀ သက်တမ်းခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်ဝင်ကြသည်။

အရွယ်ရောက်သူ အခြောက်အများသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လာအိုအလုပ်သမားနှင့် လူမှုဖူလုံရေး ဝန်ကြီးဌာန (MoLSW) မှ တရားဝင်ခွင့်ပြုထားသော အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေး အေဂျင်စီများမှ တရားဝင် အသိအမှတ်ပြု LA ဝီစာဖြင့် ဝင်ရောက်မှုမှာ တဖြည်းဖြည်း တိုးပွားလာသည်။ သို့သော်လည်း လာအိုအစိုးရသည် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးသူငယ်များကို နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် အလုပ်လုပ်ခွင့်မပြုသဖြင့် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် လာအိုနိုင်ငံသား အလုပ်သမားများသည် ဥပဒေကိုချိုးဖောက်ကာ တရားမဝင်လုပ်ကိုင်နေကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လာအိုအလုပ်သမား တစ်ဝက်ကျော်သည် အရွယ်မရောက်သေးသော အမျိုးသမီးငယ်များ ဖြစ်ကြပြီး တရားဝင် စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ဝင်ရောက်လာကာ ခွင့်ပြုထားသည့် အချိန်ကာလထက် ကျော်လွန်နေထိုင်ကြသည်ဟု အစီရင်ခံစာများတွင် ဖော်ပြထားသည်။ လိင်လုပ်သားများတွင် ထိုပုံစံကဲ့သို့ အမျိုးသမီးငယ်များ ပါဝင်သည်။^{၁၂၁}

လာအိုနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ဝင်ရောက်ကြသည့် လူကုန်ကူးမှုအများဆုံး

လမ်းကြောင်းမှာ နောင်နိုင် သို့မဟုတ် ချင်းရိုင် လမ်းကြောင်းဖြစ်သည်။^{၁၂} သို့သော်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံသို့ဝင်ရောက်ကြသည့် လမ်းကြောင်းများသည် အမြဲတမ်း ပြောင်းလဲ နေသည်ဟု မြို့တော်ဗီယန်ကျင်းရှိ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ပြောကြားသည်။

" အရင်လူတွေတုန်းက ဘာအထောက်အထားမှမပါပဲ ထိုင်းနိုင်ငံထဲကို သွားလို့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခုသူတို့ ထိုင်းနိုင်ငံထဲမှာ အကူအပေး အကန့်အသတ်နဲ့ လှည့်ပတ်လို့ရတဲ့ ၃ ရက် ခွင့်ပြုချက် ရှိကြတယ်။ တကယ်လို့ သူတို့မှာ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် မရှိဘူးဆိုရင် ၃ ရက် ဗီဇာနဲ့ ဝင်လာတဲ့နည်းလမ်းက အတွေ့ရ အများဆုံး နည်းလမ်းတစ်ခုပဲ။ ဒီနည်းလမ်းနဲ့ ထိုင်းနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံလုံးကို သွားလာကြတယ်။ တခါတလေ နယ်စပ်မှာ တွေ့ဆုံကြပြီး ပွဲစားအကူအညီနဲ့ နယ်စပ်ကနေ ဖြတ်ဝင်လာကြတယ်။ သူတို့တွေ လူကုန်ကူးခံရမဲ့ အခြေအနေနဲ့ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခံရမဲ့ အခြေအနေနဲ့ ဦးတည်သွားကြပြီး အဆုံးသတ် မကောင်းဘူး။"^{၁၃}

ထိုင်းလူပွဲစားတွေက လာအိုနိုင်ငံထဲကို ခရီးသွားတွေအနေနဲ့ အလွယ်တကူ ဝင်လို့ရတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကွင်းဆက်ထဲ ဖြည့်စွမ်းဖို့ အတွက် ရွာတွေဆီတိုက်ရိုက်သွားကြပြီး ကလေးသူငယ်တွေကို ရှာဖွေကြတယ်။

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း ဝန်ထမ်း၊ ဗီယန်ကျင်း

လာအိုနိုင်ငံမှ ပွဲစားစနစ်

အစဉ်အလာ လူပွဲစားစနစ်သည် လူပွဲစားများက လာအိုနိုင်ငံ၏ ဆင်းရဲပြီး ဝေးလံခေါင်ဖျားသောဒေသများမှ ကလေးသူငယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးရာတွင် လိုအပ်ချက်များကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုင်းပွဲစားများက မကြာခင်က လာအိုနိုင်ငံသို့ ခရီးသွားများအဖြစ် ဝင်ရောက်ကြပြီး သိမ်းသွင်းရန်လွယ်ကူသော ရွာများသို့ တိုက်ရိုက်သွားရောက်၍ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ကွင်းဆက်လုပ်သား လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်တင်းရန် ကလေးသူငယ်များကို ရှာဖွေကြသည်ဟု ဗီယန်ကျင်းရှိ အရင်းအမြစ်များက အခိုင်အမာ ပြောဆိုသည်။^{၁၄} လူပွဲစားသည် ရပ်ရွာလူထုအတွင်း လူသိများသည့် သူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူလုပ်သူမျက် လူအများက ယုံကြည်ကြသည်။ ၎င်းလူပွဲစားများသည် မိသားစုများနှင့် အနီးကပ် ရင်းနှီးအောင် ဖန်တီးကြပြီး အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် လူပွဲစားများသည် လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် ဆွေမျိုး တော်စပ်ကြသည်။

အလုပ်သမားတစ်ဦးပြောပြသော လူကုန်ကူးမှုတစ်ခုမှာ

"တကယ်လို့ ထိုင်းနိုင်ငံမှာ သူတို့ အလုပ်ရှာချင်တယ်ဆိုရင် လူတိုင်းဆီမှာ သူတို့နဲ့သိတဲ့ အဆက်အသွယ် လုပ်လို့ရတဲ့သူတွေ ရှိတယ်။ သူတို့က အဲဒီလူနဲ့ချိတ်ဆက်ကြပြီး အဲဒီလူက သူတို့အခြေချဖို့ လိုအပ်တာ အကုန် ကူညီပေးတယ်။ ဒီလိုလူပွဲစားတွေက ကလေးလုပ်သားတွေကို ဝေးလံခေါင်ဖျားတဲ့ အရပ်မှာ နေသူတွေထဲက လိုက်ပြီးရှာတယ်။" ဟူ၍ဖြစ်သည်။^{၁၅}

မကြာခင်က ကလေးရွှေ့ပြောင်းများနှင့် ဆယ်ကျော်သက်ရွယ် မိန်းမငယ်လေးများသည် ၎င်းတို့သူငယ်ချင်း များနှင့် အတူ သူတို့နည်းသူတို့ဟန်ဖြင့် သွားလာ၍ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ကြသည်။ သူတို့သည် ခရီးသွားလာရေး စာရွက်စာတမ်းများကို အကူအညီပေးဟန်ဆောင်ထားသော လူပွဲစားများ လက်တွဲသည့် ကျရောက်ကြသည်။ လာအိုနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ် နှစ်ဘက်လုံးတွင် ၎င်းဖြစ်ရပ်မျိုး ဖြစ်နိုင်သည်။

လာအိုကလေးငယ်များအား လူကုန်ကူးမှုတွင် မိသားစု၏ အခန်းကဏ္ဍ

လာအိုဆယ်ကျော်သက်များစွာသည် အလုပ်ရှာဖွေရန် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ကြသည်။ လာအိုနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းသည် အခြားအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများကဲ့သို့ ခက်ခဲမှုမရှိသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အမြဲတမ်း ပြောင်းရွှေ့ကြသည်။ မိသားစုဝင်ငွေအပိုရရှိရန် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်၍ အလုပ်ရှာဖွေရန် မိသားစုက သားသမီးများကို တိုက်တွန်းခြင်းသည် ဒေသထုံးစံအရ မှန်ကန်သည်။

မည်သို့ဆိုစေ လာအိုကလေးများသည် အသက်ငယ်ရွယ်ချိန်တွင် သွားရောက် အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ဖိအားအနည်းငယ်သာရှိသည်။ မိသားစုများက သူတို့ကလေးများကို ရွှေ့ပြောင်းရန် တိုက်တွန်းကြသော်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံတွင်တွေ့ရသော တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် မြန်မာတို့ကဲ့သို့ သွားရောက်ရန် အတင်းဖိအားပေးခြင်း သို့မဟုတ်

မလိုအပ်ပဲ တဖြည်းဖြည်း ဖိအားပေးခြင်း မပြုလုပ်ကြပါ။၁၉၉၂ သို့သော် မိသားစုက ၎င်းတို့၏သားသမီးများကို ဂရုမစိုက်နိုင်ဘဲ သားသမီးများကို မိသားစုမျိုးများအိမ်တွင် ထားခဲ့ကြပြီး ငယ်ရွယ်စဉ်တွင် တသီးတခြား နေထိုင်မှုသည် ထိုဒေသရှိ အခြားနိုင်ငံများထက် သိသိသာသာတွေ့ရသည် မှတ်တမ်းများရှိသည်။^{၁၆}

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လာအို ကလေးများ

ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုချင်းဆင်တူသဖြင့် လာအိုကလေးသူငယ်များသည် ထိုင်းလူအဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ အလွယ်တကူ ရောနှောသွားပြီး မြန်မာနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား ရွှေ့ပြောင်းသူများထက် တသီးတသန့်ဖြစ်မှု လျော့နည်းသည်။ လာအိုနိုင်ငံသားများကို ထိုင်းနိုင်ငံသားများနှင့် မှားနိုင်သလို ခွဲခြားရန် ခက်ခဲသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် လာအိုနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ထိုင်းတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ပြန့်နှံ့နေပြီး အလုပ်ရှင်အမျိုးမျိုး၊ လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်ဟု မှတ်တမ်းများတွင် ဖော်ပြထားသည်။ လာအိုအလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းဒေသများမှ လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ဘန်ကောက်မြို့၌ အလုပ်လုပ်လို ကြသည်။

နောင်နိုင် တရားဝင် နယ်စပ်စိတ်မှ တဆင့် ဝင်ရောက်လာသော အရွယ်မရောက်သေးသည့် မိန်းမငယ်များကို နောင်နိုင်မြို့ သို့မဟုတ် ဘန်ကောက်မြို့တွင် တွေ့ရသည်။ လာအိုမှမိန်းမကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံ တောင်ပိုင်း ပြည်နယ်များရှိ ဘားများတွင် အလုပ်လုပ်သည်ကိုလည်း တွေ့ရသဖြင့် လာအို လူကုန်ကူးခံရ သူများအတွက် သွားလိုရာအရပ်ဒေသ သီးခြားမရှိဘဲ အလုပ်ရှိသော မည်သည့်နေရာကိုမဆို သွားရောက် ကြသည်ဟု ယူဆရသည်။

လာအိုနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူးခံရသူ အများအပြားမှာ လိင်လုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်နေကြသည်ဟု အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန^{၁၇} ခုနှစ် လူကုန်ကူးမှု အစီရင်ခံစာ၌ ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၁၄ တရားဝင်ပြန်ပို့ခံရ သူများ မှတ်တမ်းတွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်က လိင်လုပ်ငန်း၌ လူကုန်ကူးခံရသော အရွယ် မရောက်သေးသော မိန်းမကလေး ၁၀၀ နီးပါးကို နေရပ်ပြန်ပို့ခံရချိန်၌ အရွယ်မရောက်သေးသော ယောက်ျားလေး အနည်းငယ်သာ နေရပ်ပြန်ပို့ခံရခြင်းက ထိုအချက်အလက်များကို ခိုင်မာစေသည်။ နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသော လူကုန်ကူးခံရ သူ ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်မှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်ပြီး ထိုအထဲမှ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အရွယ်မရောက် သေးသူများ ဖြစ်သည်။^{၁၈}

၂၀၁၅ ဇန်နဝါရီလက ထိုင်းအာဏာပိုင်များသည် ထိုင်းနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း စုဖန်ဘူရီဒေသ၊ ဆောင်ဖိန့်ခရိုင်အတွင်းရှိ ကာရာအိုကေဘားလေးခုတွင် ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသော (အသက် ၁၃-၂၀ ကြား) လာအိုဆယ်ကျော်သက် ၇၂ ဦးကို ကယ်ဆယ်ခဲ့သည်။၂၀၁၃ ၎င်းကယ်ဆယ်မှုကြောင့် လိင်လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးနှင့် လိင်လုပ်ငန်းတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များအပေါ် အညှာအတာကင်းမဲ့မှုနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုအပေါ် နိုင်ငံတကာ မီဒီယာများ အာရုံစိုက်၍ ပါဝင်လာစေခဲ့သည်။

လာအိုအမျိုးသမီးများသည် ရုပ်ရည် ချောမောကြသည်ဟု ထိုင်းနိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံခြားသား ဖောက်သည်နှစ်မျိုးစလုံးက မှတ်ယူထားကြသဖြင့် လိင်လုပ်ငန်းတွင် လာအိုအမျိုးသမီးလိုအပ်ချက်မှာ မြင့်မားသည်။ လာအိုအမျိုးသမီးများသည် ဖောက်သည်နှစ်မျိုးစလုံး စိတ်ဝင်စားစေရန် လိုအပ်သော ရုပ်ရည်နှင့် ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုနှစ်မျိုးစလုံးကို ပိုင်ဆိုင်ထား ကြသဖြင့် လိုအပ်ချက် မြင့်မားပြီး နိုင်ငံအနှံ့ အလွယ်တကူပို့ဆောင်နိုင်သည်။^{၁၉}

တာဝန်ရှိသူများက လူကုန်ကူးခံရသူ အရွယ်မရောက်သေးသော အမျိုးသမီးများကို မည်သည့်နေရာတွင် ရှာဖွေရမည်ကို သာမန်အားဖြင့် သိကြသဖြင့် ပြည့်တန်ဆာမှုကို စောင့်ကြည့်ရန် အလွန်လွယ်ကူသည်။ ထိုင်းတော်ဝင်ရတပ်ဖွဲ့က ပြည့်တန်ဆာအိမ်များမှ ကယ်ဆယ်ထားသော မိန်းမကလေးများကို လူကုန်ကူးမှု တာဝန်ခံကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေ ၂၀၀၈ ဖြင့် တရားစွဲဆိုနိုင်ရန် အထောက်အထားနှင့်တကွ ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးသည်။

လာအိုအမျိုးသမီးတွေမှာ ကြည်လင်တဲ့အသားအရည်ရှိတဲ့အတွက် သူတို့က ရှင်းသန့်သလိုမျိုး ဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ရဲ့ဖြူစင်ရိုးစင်းတဲ့ ရုပ်ရည်က ထိုင်းအမျိုးသားတွေအတွက် တကယ် ဆွဲဆောင်မှုပဲ။

အမည်မဖော်သူတစ်ဦး၊ ဘန်ကောက်မြို့

မှတ်တမ်းမရှိ မြင်တွေ့မှု မရှိသော်လည်း လုပ်သားဗဟိုပြု စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်လုပ်ရန် လာအိုယောက်ျားလေးများကိုပါ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးကြသည်။ သူတို့အလုပ်လုပ်သော လုပ်ငန်းခွင် (စက်ရုံ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ငါးဖမ်းလှေ နှင့် အိမ်တွင်းလုပ်ငန်း) ၌ ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သော အရေးပါအရာရောက်ပြီး တိကျသေချာသော အထောက်အထားများ မရနိုင်သဖြင့် ယောက်ျားလေးများကို လူကုန်ကူးမှု ကျူးလွန်သူများကို တရားစွဲဆိုရန် ပိုမိုခက်ခဲနိုင်သည်။^{၂၀၅}

လူကုန်ကူးခြင်းခံရသောကလေးသူငယ်များကို လာအိုနိုင်ငံသို့ပြန်ပို့ခြင်း

လူကုန်ကူးခံရသူ အဖြစ် စိစစ်ထားသော ကလေးသူငယ်များကို ဗီယက်ကျင်းနယ်စပ်ရှိ လွှဲပြောင်းရေး အဆောက်အဦးမှ တစ်ဆင့် လာအိုနိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့သည်။ လာအိုနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံအကြား တရားဝင် သဘောတူညီမှုရှိ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ပြန်လည်လက်ခံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ပြည်နယ်အဆင့် (လာအို) လူမှုဖူလုံရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ အမှုတွဲများ ပေးပို့စဉ်ကာလအတွင်း ကလေးသူငယ် များသည် လွှဲပြောင်းရေး ခိုလှုံရေးစခန်းထဲ၌ အများဆုံး ၇ ရက်အထိသာ နေရသည်။

အများအားဖြင့် ဗီယက်ကျင်းတွင် နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသော လူကုန်ကူးခံရသော အမျိုးသားများကို ထားရန် အတွက် အဆောက်အဦးမရှိပဲ အမျိုးသမီးများအတွက်သာ ရှိသည်။ ယခုအချိန်ထိတိုင်အောင် လူကုန်ကူး ခြင်း စကားရပ်ကို လူကုန်ကူးခံရသူ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးများတွင်သာ သုံးစွဲပြီး အရွယ်ရောက် အမျိုးသားများအပေါ် အာရုံစိုက်မှု အနည်းငယ်သာရှိသည်။

နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်လက်ခံခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်မှုကို အတည်ပြုနိုင်ရန် နှစ်ဖက် နယ်စပ်နှစ်ခုလုံးတွင် အမှန်တကယ်ဖြစ်နေသော သတင်းအချက်အလက် အနည်းငယ်ကိုသာ အကန့် အသတ်ဖြင့်သာ ရရှိပြီး ထိုင်းနှင့် လာအို အာဏာပိုင်များကြား ဆက်ဆံရေးမှာ အကန့်အသတ်ရှိသည်။ တရားဝင် ဆွေးနွေးမှု လစ်ပာင်းသည့်အတွက် ပြန်လည်နေရာချထားရေး လုပ်ငန်းစဉ်၌ အတားအဆီး ဖြစ်စေပြီး လာအို အာဏာပိုင်များသို့ လွှဲပြောင်းရာတွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ကလေးသူငယ်များ ကြုံတွေ့ခဲ့သည့် အမှုရာဇဝင်နှင့် ဆိုင်သော အချက်အလက်များ မပါရှိပေ။

လာအိုကလေးငယ်များအတွက် ကာကွယ်ခြင်းနှင့်တားဆီးခြင်း

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ထိုင်းလူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများက ချစ်ကြည်ရေးတံတားကို အသုံးပြုပြီး ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တရားဝင် ဝင်ရောက်လာသော အရွယ်မရောက်သေးသူ မိန်းကလေး အယောက် ၁၀၀ ကျော်ကို တားမြစ်ခဲ့သည်။ နောင်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ထိုင်းလူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး အရာရှိတစ်ဦးက အခြေအနေကိုရှင်းပြသည်။

"မိန်းကလေးတွေက သူတို့ဘန်ကောက်ကို တစ်ယောက်ယောက်နဲ့အတူတူ သွားမှာလို့ ပြောကြတယ်။ သူတို့ လူကုန်ကူးခံရတော့မဲ့ အန္တရာယ်နဲ့ ရင်ဆိုင်ရမှာ သေချာတယ်။ လိင်လုပ်ငန်းခွင်ထဲ သူတို့ သိမ်းသွင်းခံရမှာကို သူတို့မသိကြတာကို ကျွန်တော်တို့ စိုးရိမ်တယ်။"^{၂၀၆}

ထိုင်းနယ်စပ်ဖက်ခြမ်း၌ ငွေမပါ မည်သည့်နေရာသို့ သွားရမှန်းမသိသော အရွယ်မရောက်သေးသူ တစ်ကိုယ်တော် အရေအတွက် အဆမတန်များလာသည့် ဆိုးရွားသည့်ဖြစ်ရပ်သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အစပိုင်းတွင် စတင်ခဲ့သည်။ ထိုင်းလူထုသဘောထား၊ အမေရိကန် နိုင်ငံခြားဝန်ကြီးဌာန လူကုန်ကူးမှု အစီရင်ခံစာ၊ ထိုင်းနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ ကာရာအိုကေဘားမှ ကယ်တင်ထားသော ဆယ်ကျော်သက် မိန်းကလေးများအပေါ်တွင် မီဒီယာများက အထူးအာရုံစိုက်မှုတို့က ၎င်းသို့ရွှေ့ပြောင်းမှုကို တွန်းအားဖြစ်မဖြစ်မှာ မသေချာလှသော်လည်း ထိုင်းအစိုးရကို အကောင်းဖက်သို့ ဦးတည်သော ခြေလှမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်စေခဲ့သည်။

လာအိုနိုင်ငံ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများက လူကုန်ကူးမှု ဘေးအန္တရာယ် ပညာပေးခြင်းနှင့် နေရပ်ပြန်လာသူများကို ပြည်လည်ထူထောင်ခြင်းတို့၌ အကူအညီပေးကြပြီး လူကုန်ကူးခံရသူများ နေရပ် ပြန်ပို့ခံရရန်တွင် ခံစားရသည့်ဝေဒနာများကို ဖယ်ရှားရန် လုပ်ဆောင်ကြသည်။

လာအို လူကုန်ကူးခံရသူများ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ပြီး ထပ်မံ လူကုန်ကူးခံရခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခိုင်မာတိကျသော အချက်အလက်များ မရရှိနိုင်ပါ။ လုပ်ငန်းခွင် ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်း အခွင့်အလမ်းများ ကြီးစား လုပ်ဆောင်ပေးသော်လည်း သူတို့စွန့်ခွာခဲ့သော ဆင်းရဲသည့်ဘဝသို့ ပြန်ရောက်လာသော ဆယ်ကျော်သက် မိန်းကလေးများစွာသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ရုပ်ဝတ္တုချမ်းသာကြွယ်ဝမှု အတွေ့ အကြုံအသစ်က သူတို့အား ဆွဲဆောင်သဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ နောက်တစ်ကြိမ် ကြိုးစားပြီး ဝင်ရောက်ကြသည်။

လာအိုနိုင်ငံမှ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများ

လူကုန်ကူးမှုအကြောင်းကို နားလည်သဘောပေါက်မှု နည်းပါးကြသည်။ အထူးသဖြင့် လာအိုနိုင်ငံ ဝေးလံခေါင်ဖျားသောဒေသများတွင် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရတာဝန်ရှိသူများ အတွက်တူညီသော အကြီးမားဆုံး ကိစ္စတစ်ရပ်မှာ နိုင်ငံတော်အဆင့် တရားဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းနှင့် မူဝါဒများ ကို နားလည် သဘောပေါက်ပြီး ၎င်းတို့ကို အောက်ခြေအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။ တရားဥပဒေ စံနှုန်းများ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် တကယ်ဖြစ်ရပ်များအကြားကွာဟမှု ကျယ်ပြန့်လာပြီး လူကုန်ကူးမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် လစ်ပာင်းသကဲ့သို့ဖြစ်နေကာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပေ။^{၂၀၇}

တရားဝင် အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ၏ တိကျမှုကိုပါ မေးခွန်းထုတ်စရာဖြစ်နေသည်။ ပြစ်မှုအများအပြား၌ နိုင်ငံကွက်လက်မှတ် ကိုင်ဆောင်ထားသူ၏ ရုပ်ရည်သွင်ပြင်နှင့် နိုင်ငံကွက်လက်မှတ်တွင် ပါရှိသော အသက်မှာ ကိုက်ညီမှု မရှိကြောင်းထိုင်းရဲတပ်ဖွဲ့က အခိုင်အမာပြောကြားသည်။ ထိုအထောက်အထားများသည် တရားဝင်စာရွက်စာတမ်းများ ဖြစ်သော်လည်း ပါဝင်သော အချက်အလက်များ၏ မှန်ကန်မှုအခြေအနေကို လာအိုအစိုးရနှင့်အတူ စစ်ဆေးခြင်းသည် နိုင်ငံရေးအရ ထိခိုက်လွယ်သော ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်နိုင်သည်။ အတိတ်က တရားဝင် စာရွက်စာတမ်းများ အလွယ်တကူ မရနိုင်သဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူ၏ အသက်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှုပ်ထွေးမှုများကို ရှောင်ရှားရန် ရဲများက အစိုးရစစ်ဆေးစမ်းသပ်မှု ပြုလုပ်ကြသည်။^{၂၀၈}

အများအားဖြင့် လာအိုနိုင်ငံရှိ လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် စောင့်ရှောက်မှု အားလုံးသည် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ်များ အတွက်သာ စီစဉ်ထားသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများအဖြစ် နေရပ်ပြန်ပို့ခံရသော အမျိုးသားများကို လိုအပ်သော သီးသန့်အကူအညီပေးမှု အနည်းငယ်သာရှိသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူ အမျိုးသားအရေအတွက်သည် လူကုန်ကူးခံရသော အမျိုးသမီးများ အရေအတွက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက နိမ့်ကျသော်လည်း များစွာရှိနေပြီး အမျိုးသားများကို ကာကွယ်ရန် မည်သည့်စနစ်မှ မရှိပေ။ အများအားဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော ပြန်လည် ထူထောင်နေရာချထားရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် လူကုန်ကူးခံရသူ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများကို တူညီသောခိုလှုံရေးခန်းများ၌ ထားရှိသည်။

လာအိုကလေးသူငယ်များကို မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် လူကုန်ကူးခြင်း

အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန (U.S. Department of State) လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာ ၂၀၁၄ မလေးရှားနိုင်ငံရှိ လိင်လုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်လုပ်ရန် ငယ်ရွယ်သော လာအိုမိန်းကလေးများကို လူကုန်ကူးရာ၌ ထိုင်းနိုင်ငံသည် ကြားခံနိုင်ငံအဖြစ် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ၂၀၉ နိုင်ငံတကာလူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့အစည်း (IOM) အစီရင်ခံစာ၌ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် အရွယ်မရောက်သေးသော လာအို လူကုန်ကူးခံရသူ မြောက်များစွာရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် လာအိုရွှေ့ပြောင်း လုပ်သားများကို အကူအညီပေးရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ ၂၀၀

ပြည်တန်ဆာလုပ်ငန်းအတွင်းနှင့် မလေးရှေ့ပြင်ရှိ ငါးဖမ်းလှေပေါ်ရှိ လာအိုကလေးသူငယ် အရေအတွက်ကို ခန့်မှန်းရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၌ ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းလာသူ လာအိုနိုင်ငံသား ၄၈,၀၀၀ ဦးရှိပြီး ပြန်လာသူ ၄၆,၀၀၀ ဦးရှိသည်ဟု ထိုင်း လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး ဗျူရို၏ ကိန်းဂဏန်းများတွင် ဖော်ပြထားသည်။^{၂၀၉}

၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစတင်၍ လာအိုအစိုးရသည် နိုင်ငံပြင်ပသို့ ထွက်ခွာမည့် အရွယ်မရောက်သေးသူ လာအို အမျိုးသမီးငယ်များ အပေါ် ပိုမိုအာရုံစိုက်လာသည်။ အထူးသဖြင့် မလေးရှားနိုင်ငံသို့ သွားမည့်သူများ။ တရားမဝင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် စည်းမျဉ်းအသစ်များကို လိုက်နာရန် မိန်းကလေး မြောက်များစွာကို "ပျောက်ဆုံး" သို့မဟုတ် "ရောင်းစားခံရ" သူအနေဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ လာအိုမိန်းကလေးများစွာကို ထိမ်းမြားလက်ထပ်မည်ဟု ကတိပေးကာ မလေးရှားနိုင်ငံသို့လှည့်စား၍ ခေါ်လာကြသည်။ မလေးရှားသို့ရောက်သောအခါ ထိုမိန်းကလေးကို ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် အတင်းသွတ်သွင်းသည်။^{၂၁၀}

ထိုသို့လိမ်လည်လှည့်စားမှုမျိုးကို ယနေ့ခေတ်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလာကြသည်။ အရှေ့မြောက်ဘက်ရှိ ထိုင်းမိန်းကလေးများနှင့် လာအိုမိန်းကလေးများကို လိင်လုပ်ငန်းခွင်တွင် လူကုန်ကူးခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် အဖွဲ့အစည်းများစွာ ဆောင်ရွက်ကြသည်။ သူတို့၏ရုပ်ရည်လှမှုနှင့် အလုပ်ရမည်ဟု လွယ်တကူ လိမ်လည်လှည့်စား၍ ရသဖြင့် လာအိုအမျိုးသမီး လိုအပ်ချက်မှာ မြင့်မားသောကြောင့် လာအိုမိန်းကလေး များစွာကို မလေးရှားနိုင်ငံရှိ လိင်လုပ်ငန်းများအတွင်း တွေ့ရသည်။^{၂၁၁}

အခန်း(၆)

နိဂုံးနှင့် ထောက်ခံအကြံပြုချက်များ

ထိုင်းနိုင်ငံသည် ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှုတွင် အရင်းအမြစ်၊ ရည်ရွယ်ရာ နှင့် ကြားခံနိုင် အဖြစ် မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်တည်နေသနည်း။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုသည် ပြင်တွင်းတွင်လည်းကောင်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံမှလွဲ၍ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများအားလုံး၏ နယ်စပ်များကို ဖြတ်ကျော်၍သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ပွားသည်။ ထိုင်းတိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်များနှင့် တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားမှ ကလေးငယ်များမှာ ပိုမို ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ကျေးရွာများမှ ကြီးမားသော မြို့တော်စရိယာများသို့ ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှု ခံကြရသည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးမှုကို ပိုမိုအာရုံစိုက်နေစဉ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးမှု ခံရသူတစ်ဝက်မှာ ထိုင်းလူမျိုးများဖြစ်သည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့မှ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စိမ့်ဝင်နိုင်သော နယ်စပ်ကို ဖြတ်သန်း၍ ကလေးသူငယ်များကို ကုန်ကူးကြသည်။ ၎င်းတို့ကို ထိုင်းနိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် ပွဲစားများ၏ ရှုပ်ထွေးသော လမ်းကြောင်းများမှတစ်ဆင့် မြောက်မြားစွာသော နယ်စပ်ဒေသများကို ဖြတ်သန်း၍ ရည်ရွယ်ရာနေရာများသို့ ခေါ်ဆောင်လာကြသည်။ လိင်လုပ်ငန်း၊ စက်ရုံများ၊ ပန်းရောင်းခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအပါအဝင် မြောက်မြားစွာသော လုပ်ငန်းများသို့ ပွဲစားများက ကလေးသူငယ်များကို ရောင်းချကြသည်။

၎င်းနိုင်ငံများမှ ကလေးများကို မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ထိုင်းနိုင်ငံကို ဖြတ်သန်း၍ လူကုန်ကူးခံနေရသည်ဟု တိုင်ကြားချက်များလည်း ရှိသည်။ မိန်းကလေးများကို လိင်လုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ရန် မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားကြပြီး ယောက်ျားလေးများသည် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံ ကမ်းရိုးတန်းရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြရသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့တွင် လူကုန်ကူးသူများသည် မည်သည့်လူတန်းစားကို ပစ်မှတ်ထားသနည်း။

လူကုန်ကူးခံရသူများမှာ များသောအားဖြင့် နယ်စပ်ဒေသများရှိ ရပ်ရွာလူထုများမှ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် နီးစပ်မှုသည် ပွဲစားများက ကလေးငယ်များကို နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်လူကုန်ကူးရန်နှင့် အာဏာပိုင်များကို ရှောင်လွှဲရန်အတွက် ပိုမိုလွယ်ကူစေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ပွဲကိုင်ပစ်မြို့နယ်စပ်ဒေသမှ ဖြစ်ကြသည်။ ဗီယက်ကျင်းမြို့သည် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးငယ်များကို လာအိုနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ခေါ်ဆောင်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ရာ နေရာနှင့် ဖြတ်သန်းရာနေရာ ဖြစ်သည်။

လာအိုနိုင်ငံတစ်ဝိုက် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ကျေးရွာများမှ ကလေးများသည် အလုပ်ရရှိမည်ဟူသော ကတိစကားနှင့် သွေးဆောင်ခံရပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အဓိက မြို့ကြီးများတွင် လူကုန်ကူးခံရပြီး အတင်းအကြပ် ခိုင်းစေခံကြရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့၏ သတ်မှတ်ထားသော နယ်စပ်ဒေသများသည် ပွဲစားများ၏ ပုံမှန်ပစ်မှတ်နေရာများ ဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံ အတွင်းသို့ လူအမြောက်အမြား ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များသည် နိုင်ငံအနှံ့မှ ဖြစ်ကြသဖြင့် ထူးခြားဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသူငယ်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဖြစ်သည့်အပြင် ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်မှ မြန်မာ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူ မိသားစုများမှလည်း ဖြစ်ကြသည်။

ပြည်တွင်းတွင် လူကုန်ကူးသူများသည် ပိုမိုဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ကျေးလက်မိသားစုများမှ ထိုင်းတိုင်းရင်းသား မိန်းကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အဓိကမြို့ကြီးများတွင် ပိုကောင်းသောဘဝကို ရရှိမည်ဟူသောကတိဖြင့် ပစ်မှတ်ထားကြသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော တောင်ပေါ်နေ တိုင်းရင်းသားများမှ ကလေးများသည် လွတ်လပ်စွာ သွားလာတတ်ခြင်း မရှိသဖြင့် အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခြားဒေသများသို့ လူမှောင်ခိုကုန်ကူးရန် လွယ်ကူ၍ လူကုန်ကူးသူများက ပစ်မှတ်ထားကြသည်။

ဤကလေးများနှင့် ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများသည် အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့သောအန္တရာယ် ကျရောက် နေရသနည်း။

ကလေးများကို အမြဲတစေ လူကုန်ကူးခြင်းခံနေရသော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့မှ သုတေသနကို အခြေခံ၍

လူကုန်ကူးရန်အတွက် အကာအကွယ်ခံကာ အားနည်းသော ရပ်ရွာလူထုများ၏ ယေဘုယျ အကြောင်းရင်းများကို ကျွန်ုပ်တို့က ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ထိုယေဘုယျ အကြောင်းရင်းများတွင် ဆင်းရဲခြင်း၊ ပညာသင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ မရှိခြင်းနှင့် ကလေးများကို မိသားစု ဝင်ငွေရှာဖွေရေးတွင် တာဝန်ရှိသူများအဖြစ် မှတ်ယူသော ဓလေ့တို့ ပါဝင်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အလုပ်လုပ်ရန် ခေါ်ဆောင်သွားမည့် ပွဲစားများထံ မိသားစုက သူတို့၏ ကလေးများကို ငှားသောလေ့ရှိသည်။ ပွဲစားများက စာချုပ်သက်တမ်းပြည့်ချိန်တွင် ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို ပြန်ပေးမည်ဟု ပြောသောအခါ မိသားစုက ယုံကြည်ကြပြီး ထိုစာချုပ်က ကမ္ဘောဒီးယားကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ လူကုန်ကူးခြင်းကို လွယ်ကူချောမွေ့စေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကလေးများကို လူကုန်ကူးမှုအန္တရာယ် ကျရောက်စေသော အကြောင်းရင်းများကို ဖော်ထုတ်ရန် ပိုမိုခက်ခဲသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစုအပြုံလိုက် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှုက နယ်စပ်သာမက နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း ရပ်ရွာလူထုကို အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။ အထိအခိုက်များပြီး ရှည်ကြာသော ပြည်တွင်းစစ်၊ စစ်တပ်အထက်တန်းလွှာများ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးအောင် တမင်တကာ ပြုလုပ်ခံထားရခြင်း၊ ပညာသင်ယူခွင့်များ မရရှိခြင်းစသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ထူးခြားသော အခြေအနေများက ထိုင်းနိုင်ငံတွင် နေရသောဘဝကို အထူးသဖြင့် နှိပ်ကွပ်ခံနေရသော မူဆလင် လူနည်းစုများအနေဖြင့် ဆွဲဆောင်မှုရှိသည်ဟု ထင်မြင်စေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မြန်မာလူမျိုး ၂ သန်းနှင့် ၃ သန်းကြား နေထိုင်ကြသည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများတွင် ကွဲပြားသော တရားဝင်အဆင့်အတန်းများ ရှိကြသည်။ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သော မိသားစုအများစုမှာ ထိုင်းနိုင်ငံ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် တရားဝင် မှတ်ပုံတင်ထားသောကြောင့် အထူးသဖြင့် ၎င်းမိသားစုများမှ ကလေးငယ်များကို လူကုန်ကူးသူများထံ ကူညီရန် အသနားခံစေသည်။

မိသားစု၏ အကြွေးကုန်ဆုံးရှုံးမှု သမီးများကို မြို့ကြီးများတွင် အလုပ်လုပ်ရန် ပို့သော တောခိုကျိုးဟုခေါ်သည့် ဆယ်စုနှစ်များစွာ အလေ့အထဖြစ်လာသော ထိုင်းလူမျိုးဓလေ့သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ကလေးလက်မိသားစုများမှ မိန်းကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း မြို့ကြီးများသို့ ပွဲစားများက လူကုန်ကူးစေရန် အထောက်အကူပြုသည်။ ပွဲစားများသည် ၎င်းမိသားစု၏သမီးများကို လိင်လုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် လူကုန်ကူးရန် သီးနှံအထွက်နှုန်းပေါ်မူတည်၍ တင်ကျန်သော မိသားစု၏ အကြွေးကို အသုံးပြုသည်။ ရပ်ရွာလူထု၏ ပညာရေးနှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း နည်းပါးမှုကြောင့် တောင်ပေါ်နေ မျိုးနွယ်စုကလေးများမှာ ပစ်မှတ်ထားခြင်းခံရသည်။

ကလေးများကို ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ လူကုန်ကူးရာတွင် ပွဲစားများသည် မည်သည့်အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သနည်း။

ထိုင်းလူမျိုး၊ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး၊ မြန်မာလူမျိုး၊ လာအိုလူမျိုးနှင့် ဗီယက်နမ်လူမျိုး စသည့် ပွဲစားများနှင့် သယ်ယူသူများ၏ ရှုပ်ထွေးသော ကွန်ယက်ပေါ်တွင် လူကုန်ကူးမှုသည် ဖြစ်တည်သည်။ မိခင်နိုင်ငံတွင် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း မရှိခြင်းသည် နိုင်ငံတွင်းရှိ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီကို ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဘဝကိုရရှိရန် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရန်ဆွဲဆောင်သည်။ မိသားစုများသည် နယ်စပ်ကို ဖြတ်ကျော်ရာတွင် ကူညီရန် မှောင်ခိုကုန်ကူးသူများကို တစ်ခါတရံ အသုံးပြုသည်။ မှောင်ခိုခိုင်းဝင်သော ကလေးများသည် ၎င်းတို့မပြောတတ်သော ဘာသာစကားပြောသည့် နိုင်ငံထဲသို့ ရောက်သောအခါ ချက်ချင်းပင် အန္တရာယ်အတွင်း ကျဆင်းနိုင်သည်။ ထိုသို့ ဘာသာစကားအခက်အခဲသည် ကလေးများကို ဗဟုသုတ၊ လူကုန်ကူးခြင်းကို သိရှိနားလည်ခြင်းနှင့် မိမိတို့လူကုန်ကူးခံနေရခြင်းကို မသိဘဲ စက်ရုံများနှင့် ပြည့်တန်ဆာအိမ်များသို့ လူကုန်ကူးခံရစေသည်။

လူကုန်ကူးမှုဖြစ်စဉ်တွင် မိသားစုသည် ဘယ်အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သလဲ။ ၎င်းတို့၏ကလေးများ လူကုန်ကူးခံရမှုတွင် မိသားစု၏ ကြံရာပါဖြစ်ခြင်းသည် အခြေအနေများနှင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သော ဗဟုသုတတွင် အခြေခံ၍ ကွဲပြားသည်။ တောခိုကျိုး နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများ၏ အငှားစနစ်များကို သို့ ကာလကြာကြာ ဖြစ်တည်သော ဓလေ့များပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ကလေးတချို့သည် ပွဲစားများနှင့် ပိုလိုက်ခြင်းခံရသည်။ သို့သော်လည်း အဓိကတွင် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု၌ မိသားစု၏ ကြံရာပါဖြစ်ခြင်းသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ရိုးအမှုကြောင့်ဖြစ်ရသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကလေးကို ကောင်းမွန်သောပညာသင်ယူခွင့်နှင့် အလုပ်အကိုင်ပေးရန်ခေါ်သွားမည်ဟု ကမ်းလှမ်းသော

လူကုန်ကူးသူများသည် မိဘများ၏ ၎င်းတို့ကလေးကို ဘဝတွင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်စေချင်သောဆန္ဒကို ဆွဲဆောင်သည်။ ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို ပွဲစားများနှင့် ပိုလိုက်သော အိမ်ထောင်စု အများစုမှာ ပညာမတတ်ကြဘဲ ဆင်းရဲနွမ်းပါးကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ကလေးများ ဘာဖြစ်မည်ကို မသိသော်လည်း မိသားစုခံစားနေရသော ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ကြာရှည်စွာခံစားရခြင်းက ကလေးများအား အဝေးသို့ ပိုလိုက်ခြင်းကို လျော်ကန်သင့်မြတ်စေသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် သတ်မှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ရာခရီးဆုံးအတွင်းသို့

အဓိကကျသော လမ်းကြောင်းများမှာ အဘယ်နည်း။

ပွဲစားစနစ်သည် ကွဲပြားသော လုပ်ငန်းများနှင့် တရားဥပဒေနှင့်မညီသော ကုန်သွယ်မှုများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးပြီး ၎င်းကပင် ကလေးများအား လူကုန်ကူးမည့် ရည်ရွယ်ရာခရီးဆုံးသို့ သတ်မှတ်ပေးသည်။ ကမ္ဘာ့ဒီးယားလူမျိုး ကလေးများသည် အဓိကအားဖြင့် ပတ္တယား၊ ဖူးဆက်နှင့် ဘန်ကောက် ကဲ့သို့ ကြီးမားသော ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားများ စုဝေးသောနေရာများတွင် တောင်းရမ်းကြ၊ ပန်းရောင်းကြသည်။ မြန်မာလူမျိုး ကလေးတချို့သည် တောင်းရမ်းကြ၊ ပန်းရောင်းကြသော်လည်း တောင်ပေါ်နေ ချိုးနွယ်စုကလေးများကဲ့သို့ တခြားသောကလေးများကို ပြည့်တန်ဆာအိမ်များ၊ စက်ရုံများနှင့် ငါးဖမ်းလှေများတွင် တွေ့ရသည်။

လာအိုလူမျိုး မိန်းကလေးများကို ဘန်ကောက်မြို့ရှိ ပြည့်တန်ဆာအိမ်များသို့ ခေါ်ဆောင်လာကြသော်လည်း တောင်ပေါ်နေချိန်ကစ၍ မိန်းကလေးများကိုမူ နိုင်ငံ၏ အနောက်မြောက်ပိုင်းရှိ ပြည့်တန်ဆာအိမ်များသို့ ရောင်းချလေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း အလုပ်သမားလိုအပ်မှုသည် ပိုမိုအဓိကကျသော ထိုင်းနိုင်ငံ တစ်လျှောက် မြို့ကြီးများတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများကို တွေ့နိုင်ရန် အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။

နယ်စပ်ထိန်းချုပ်မှုကို ရှောင်လွှဲခြင်းအတွက် ယေဘုယျ နည်းဗျူဟာများမှာ အဘယ်နည်း။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ နယ်မြေနယ်နိမိတ် စုစုပေါင်း ၄၈၆၃ ကီလိုမီတာ (၃၀၂၂ မိုင်) ၏ အများစုသည် တောများဖြင့် ဖုံးအုပ်နေသည်။ လူအများ နိုင်ငံကို တရားမဝင် တင်ရောက်ခြင်းနှင့် ထွက်ခွာခြင်းကို တားဆီးရန် လက်တွေ့တွင် ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိပေ။ အသုံးအများဆုံးသော နည်းဗျူဟာမှာ ၎င်းတို့ကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း မသိကျိုးကျွံထားရန် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဝင်ရောက်ခြင်းသည် ကမ္ဘာ့ဒီးယားနိုင်ငံ သို့မဟုတ် လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ တို့မှ ဝင်ရောက်ခြင်းထက် ပိုမိုခက်ခဲခြင်းမှာ နယ်စပ်သည် စိမ့်ဝင်နိုင်စွမ်းနည်းသောကြောင့်မဟုတ်ဘဲ နယ်စပ်သို့ သွားရာလမ်းပေါ်တွင် စစ်တပ်နှင့်ရဲ စစ်ဆေးရေးဂိတ်များ ပိုရှိပုံပေါ်သောကြောင့် ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို ပရိယာယ်သုံး၍ ရှောင်တိမ်းရန် လိုအပ်ပေသည်။

ငွေကြေးပေးနိုင်လောက်အောင် ချမ်းသာသူများအတွက် ရဲများကို ၎င်းတို့၏ ယာဉ်မောင်းအဖြစ် ငှားရမ်းနိုင်ပြီး တောကြီးကိုဖြတ်၍ ကုန်တင်ကား သို့မဟုတ် လမ်းပြပါသော ခြေကျင်ခရီးဖြင့် မှောင်ခိုလှုပ်ခြင်း ရှိသည့်အားလျော်စွာ ထိုဝန်ဆောင်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော နှုန်းထားရှိသည်ဟု သာမန်ဗဟုသုတအဖြစ် သတင်းပေးပို့သည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာသည် ဖြေပြင်အခြေအနေကို အမှန်ပင် ထင်ဟပ်ပါသလား။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာ၌ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အဆင့် ၃ မှ အဆင့်မြင့်ပြီးနောက် အဆင့် ၂ စောင့်ကြည့်စာရင်း၌ လက်ရှိမှာ ရောက်ရှိနေသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ အစိုးရသည် လူကုန်ကူးမှု အစီရင်ခံစာအတိုင်း လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် လိုအပ်သည့် အနိုင်ဆုံးသော စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီရန် အရေးပါသော ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြုလုပ်သည်ဟု ထိုအဆင့်မြင့်ခြင်းက သက်သေဖြစ်သည်။

လူကုန်ကူးမှု အဖြစ်ပွားဆုံးနိုင်ငံများအကြား အဆင့် ၃ စာရင်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် ကျန်ရှိနေသော်လည်း အပြင်းအထန်ကန့်ကွက်သည့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ဝေဖန်ချက်များကို ထိုအဆင့်မြင့်ခြင်းက ပေါ်ပေါက်လာစေသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ပြဌာန်းဥပဒေအရ လုပ်သားများအား အတင်အကြပ်ခိုင်းစေမှုတွင် ပါဝင်ဖွယ်ရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပိတ်ရန် အစိုးရခွင့်ပြုမိန့်ပေးကာ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ၎င်း၏နယ်စပ်အတွင်းတွင် လူကုန်ကူးမှုကို ဖယ်ရှားသုတ်သင်ရန် ထိုင်းနိုင်ငံအစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းမှုများကို ထိုလူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာက တရားဝင် ဖော်ပြလေသည်။ ဤသို့ဖြစ်စေကာမူ နိုင်ငံအနှံ့ လုပ်ငန်းအားလုံးနီးပါးမှ လူကုန်ကူးနေသော အထောက်အထားများကို အစီရင်ခံစာက ယခုတိုင် မီးမောင်းထိုးပြနေပြီး လူကုန်ကူးမှု မှုင်းများတွင်

အစိုးရက ပါဝင်နေသည်ကိုလည်း တရားဝင်ဖော်ပြလေသည်။

လက်တွေ့တွင် အလွန်အရေးပါသော အဆင့်တချို့ကို အစိုးရက ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာလူမျိုး ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ ၂ သန်းနှင့် ကမ္ဘာ့ဒီးယားလူမျိုး ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ ၁ သန်းတို့သည် ပွဲစားများထံ ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်ခံရခြင်း အန္တရာယ်ကို လျော့ချဖို့ရာ ထိုင်းနိုင်ငံ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနနှင့် မှတ်ပုံတင်ထားပြီးဖြစ်သည်။ မှတ်ပုံတင်ထားချိန်မှစ၍ ထိုရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများသည် ကျန်းမာရေးနှင့် အခြားလူမှုအကျိုးကျေးဇူး တချို့ကို ရရှိလေသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကျောင်းများသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ ကလေးများကို ပိုမို၍ လိုက်လံလိုက်လံလုံခြုံရေးကြံ့ခိုင်ကြံ့ခိုင် ကျောင်းပညာရေးစနစ်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ ကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ပြင်ဆင်ထားသည်ဟု အသစ်ပါဝင်သော ပညာရေးမူဝါဒတွင် ဖော်ပြထားသည်။ စက်ရုံများသည်လည်း လုပ်သားဥပဒေကို ပိုမိုလိုက်လျောလာပြီး ဈေးသက်သာသောလုပ်သားများလိုအပ်ခြင်းပေါ် မူတည်၍ အမြတ်ထုတ်ခြင်းကို လျော့ချပြီး ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများကို အလုပ်သမားသမဂ္ဂ ညှိနှိုင်းချက်အရ သတ်မှတ်ထားသော အနိုင်ဆုံးလစာအား စတင်ပေးလာကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ကမ္ဘာ့ဒီးယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့သည် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကို ထိန်းချုပ်ရန် နိုင်ငံတကာပါဝင်သော စနစ်ကို အရင်ဦးဆုံး အကောင်အထည်ဖော်နေစဉ် ထိုင်းနိုင်ငံအစိုးရ ဦးဆောင်ပြီး လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ လူကုန်ကူးမှုများအတွက် ဒေတာဘေ့စ်၏ ဖြစ်အံ့ဆဲဆဲ တည်ထောင်ခြင်းသည် နိုင်ငံများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းသည် တိုးတက်ပြောင်မြောက်သော အရွေ့ဖြစ်သည်။

တာဝန်သိကာ ထင်ရှားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ ရှိသော်ငြားလည်း မလေးရှားနိုင်ငံနယ်စပ်အနားတွင် တွေ့ရသည့် မြောက်မြားစွာသော သင်္ချိုင်းမြေပုံများနှင့်ပတ်သက်၍ လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာနှင့် ထိုင်းရဲဘုရား၏ စစ်ဆေးမှုတို့က ပြီးခဲ့သောနှစ်များတွင် လူကုန်ကူးခံရသူတချို့မှာ အလွန်အကျွံ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက် ခံခဲ့ကြရသည်ဟု ဖော်ပြနေသည်။ ထိုသို့ ဆိုးရွားသော လက်လွန်မှုများသည် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းနှင့် ပုစွန်ထုပ်ပိုးသော စက်ရုံများတွင် ဖြစ်ပွားသည်ကို မငြင်းသာပေ။ ဤလုပ်ငန်းတွင် လူ့အခွင့်အရေး အလွှာသုံးစားပြုခြင်းကို သတ်မှတ်ခြင်း နှင့် လူကုန်ကူးမှုများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းတို့ကို ပိုမိုလုပ်ဆောင်ကြရမည်ဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အဓိကကျသော အတားအဆီးများမှာ အဘယ်နည်း။

မဲခေါင်ဒေသတွင် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ခြင်းသည် လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက် ချေမှုန်းရေး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် လူကုန်ကူးမှု ပြန့်ပွားရင်သန်ခြင်းသည် ၎င်းကိုတားဆီးရန် ဒေသအလိုက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု မရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ပထမဆုံးဖြစ်သော အတားအဆီးသည် နိုင်ငံအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယ တစ်ခုသည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု ကင်းမဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ တတိယတစ်ခုသည် ထိုင်းနိုင်ငံဒေသနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်နိုင်ငံများ၏ ဆင်းရဲမှု နှိုင်းယှဉ်ချက်အရ ထိုင်းနိုင်ငံလစာများသည် အစေခံအလုပ်အတွက်ပင်လျှင် များပြားသည်ဟု ထင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုနေ့က ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှုနှင့် အထူးဆက်စပ်နေမှုသည် အခြားကျမ်းကျင်မှု မလိုသော အလုပ်များတွင် ရရန်မမျှော်လင့်နိုင်သော လုပ်ခနည်းနှင့် လိင်လုပ်ငန်းတွင် အမျိုးသားငယ်နှင့် အမျိုးသမီးငယ်များကို လိုအပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များကို လိင်ဖျော်ဖြေရေးလုပ်ငန်းနှင့် ၎င်း၏ ပျံ့နှံ့မှုသည် လိင်လုပ်သားများကို အမြဲတမ်းလိုအပ်နေရခြင်း၏ အဓိက ပြဿနာဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးတွင် မိဘများ၏ လူကုန်ကူးမှုအပေါ် ၎င်းတို့၏သဘောထားကို မေးခွန်းထုတ်စရာဖြစ်လာသည်။ လူကုန်ကူးမှုတွင်ပါဝင်ရသော အန္တရာယ်များကို မိဘများ၏ လျစ်လျူရှုခြင်း သည် ကလေးများကို ဝယ်၍ ရောင်း၍ ငှား၍ရသော လူ့အသုံးအဆောင်များအဖြစ် ဆက်ဆံလိုခြင်းထက် ပိုမိုလွယ်ကူစွာဖြစ်ပေါ်ပေ သာကြောင့်ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ပညာတတ်ကလေးတစ်ယောက်သည် မိသားစုတစ်ခုလုံးကို ဆင်းရဲတွင်းထဲမှ ဆွဲထုတ်နိုင်လောက်သည်အထိ လုံလောက်သော လုပ်ငန်းလစာကို ရရှိနိုင်သည်ဟု အကယ်၍ မိဘများကသိလျှင် ထိုသဘောထားများသည် စတင်ပြောင်းလဲလာနိုင်သည်။

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ အဖွဲ့အစည်း (အာဆီယံနိုင်ငံများ အဖွဲ့အစည်း) က နယ်စပ်များကို ဖြေလျှော့ပေးခြင်းသည် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု အပေါ်တွင် မည်ကဲ့သို့သော သက်ရောက်မှုများ ရှိနိုင်သနည်း။

အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း (အာဆီယံနိုင်ငံများ အဖွဲ့အစည်း) အောက် လျော့ရဲသော နယ်စပ်ထိန်းချုပ်မှုများသည် လူကုန်ကူးမှုကို ပိုမိုလွယ်ကူစေလိမ့်မည်ဟု လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ခြေပြင်အလုပ်များက စိုးရိမ်ကြသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုင်းနိုင်ငံသည် အလွန်ရှည်လျားပြီး လူကုန်ကူးသူများ အလွန်ရှည်လျားစွာ ဖြတ်သန်းနိုင်သည့် ယိုစိမ့်မှုများလေသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း (အာဆီယံနိုင်ငံများ အဖွဲ့အစည်း) လက်အောက် အလုပ်သမားများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာနိုင်ခြင်းအတွက် နယ်စပ်များကို ဖြေလျော့ပေးခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံကို လွယ်ကူစွာ ဝင်ထွက်သွားလာနေသော လူကုန်ကူးသူများ၏ လုပ်ရပ်များကို အနည်းငယ် သို့မဟုတ် လုံးဝ ပြောင်းလဲစေခြင်းမရှိပေ။

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း (အာဆီယံနိုင်ငံများ အဖွဲ့အစည်း) က အခြေအနေကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ကူညီနိုင်လောက်သော နည်းလမ်းများရှိသည်။ ပထမဆုံး ယေဘုယျ အခေါ်အဝေါ်တွင် လက်ရှိတွင် လုံးဝမရှိသော လူကုန်ကူးမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် မှန်ကန်ထိရောက်သော ဒေသဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များ နောက်ဆုံးတွင် ရှိစေရန်အလို့ငှာ မဲခေါင်ဒေသနှင့် ဆက်စပ်နိုင်ငံများ အကြား ပိုမိုနီးစပ်သော ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ချက်ကို အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း (အာဆီယံနိုင်ငံများ အဖွဲ့အစည်း) သည် မြှင့်တင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ဥပဒေအရ နေထိုင်နိုင်ခွင့်သည် အရွယ်ရောက်ပြီးသူများ လူကုန်ကူးမှုနှင့် မှောင်ခိုခိုးဝင်မှုကို လျော့ချနိုင်ပြီး သို့ဖြစ်၍ ဥပဒေနှင့်မလွတ်ကင်းသော ကွန်ရက်တစ်ချို့၏ ဝင်ငွေအလားအလာသည်လည်း လျော့ကျနိုင်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများဆီသို့ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း (အာဆီယံနိုင်ငံများ အဖွဲ့အစည်း) သည် များစွာသော အကျိုးကျေးဇူးများ ယူလာလိမ့်မည်ဟု ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိပေ။ အနည်းဆုံး ထိုလူငယ်များသည် လမ်းပေါ်တွင် စတင်အလုပ်လုပ်ကိုင်ရင်း ဒုစရိုက်လောက၏ အစွယ်အပွားအဖြစ်သို့ ကျရောက်သွားကြသည်။ ကလေးများသည် သူတောင်းစားများနှင့် ပန်းသည်များအဖြစ် နှစ်သက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် ဆက်လက်၍ ပညာရေးမှ အလှမ်းဝေးနေပြီး ကျွမ်းကျင်သော အလုပ်အကိုင် ရန်ခွင့်ကို လျော့ကျစေကာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးလျက် အသေးစားပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်နိုင်ခြေရှိသော အရွယ်ရောက်ပြီးသူတစ်ယောက်၏ ဘဝကို ကြိုတင်မှီခိုခံစားရစေသည်။

နောက်ဆုံးတွင် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု၏ သတင်းနှင့် အချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းသည် ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် မှန်ကန်ထိရောက်သော တန်ပြန်ရေး အစီအမံများကို နားလည်ခြင်းနှင့် စီစဉ်ခြင်းတို့၏ ပထမအဆင့် ဖြစ်သည်။

ဤအစီရင်ခံစာဖြင့် လူကုန်ကူးမှု ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရေးတွင် ပါဝင်နေသော ဒေသဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများအကြား အပြုသဘောဆောင်သော အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးခြင်းအတွက် လမ်းကြောင်းဖော်ဆောင်ပေးနိုင်ရန် မျှော်လင့်သည်။ ပြဿနာအတွက် အားလုံးအကျိုးဝင်သော ဖြေရှင်းချက်မရှိသော်လည်း လူကုန်ကူးခံရခြင်းဖြစ်ရပ်ရှိသော ကလေးများကို ကြိုတင်တားဆီးခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်း နှစ်ခုလုံးတွင် လုပ်ဆောင်နိုင်သော အဆင့်ပေါင်းများစွာရှိသည်။

ယေဘုယ အားဖြင့် လူကုန်ကူးမှုသည် ထိုင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဂုဏ်သတင်းကို ပျက်စီးစေသည်။ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုနယ်ပယ်တွင် နိုင်ငံ၏အဆင့်သည် ပြီးခဲ့သောနှစ်များ၏ ဖော်ပြပါ ဆိုးကျိုးပေးသော လူကုန်ကူးမှုအစီရင်ခံစာများကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာရသည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးများက ခေါင်းပုံဖြတ်သော အလုပ်ကြမ်းအလုပ်များကို သည်းခံခြင်းသည် ၎င်းထိခိုက်နစ်နာမှုကို ဆက်လက် ဖြစ်ပွားစေမည့် ဆိုးကျိုးပေးသော သတင်းဇာတ်လမ်းများကို တောက်လျှောက် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လာစေ လိမ့်မည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ခေတ်မီသော၊ အနုပညာမြတ်နိုးသော၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံအဖြစ် ရှိနေသော ပုံရိပ်သည် တောင်းရမ်းသော ကလေးများ၊ ကလေးပြည့်တန်ဆာများနှင့် စာချုပ်ချုပ်ထားသော အလုပ်သမားများကြောင့် မှေးမှိန်သွားရသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် ၎င်းဇာတ်လမ်းများကို ရပ်တန့်ရန် လိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးမှုသည် ဘေးဖယ်ခံရခြင်းနှင့် ရမ်းကားခြင်းစသည့် ဒုစရိုက်လောကလေ့များကို ဖြည့်စွက်ပေးသောကြောင့် ယနေ့ လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးသည် နောက်နေ့တွင် သူခိုးကလေး သို့မဟုတ် မူးယစ်ဆေးခိုးရောင်းသူ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ၎င်းတို့မရှိလျှင် ထိုင်းနိုင်ငံသည် ပိုမိုကောင်းမွန်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာလိမ့်မည်။

လူကုန်ကူးမှုကို အဓိကကျသော နယ်ပယ် ၃ ခုတွင် ဆောင်ရွက်ချက်များ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကို ပြီးပြတ်စေနိုင်သည်။

ပညာရေး- လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများကို အိမ်သို့ပြန်ရောက်သောအခါ ပြန်လည်ထူထောင်ပေးနိုင်ပြီး သူတို့ကိုယ်တိုင် လူကုန်ကူးသူများ ဖြစ်လာခြင်းမှ ဟန့်တားနိုင်၍ ကလေးများနှင့် မိသားစုများကို လူထုပညာရေးမှတစ်ဆင့် တားဆီးနိုင်သည်။

သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း- လူကုန်ကူးခံရသူများကိုလည်းကောင်း ပွဲစားများကိုလည်းကောင်း သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်ခြင်းကို ဦးတည်စေမည့် အသိပညာကို မျှဝေပေးခြင်းဖြင့် ပွဲစားများနှင့် သယ်ယူသူများ၏ ကွန်ယက်ကို ပျက်ပြားစေနိုင်သည်။ ၎င်းတို့ကားများကို ဝင်ရောက်အား ထောင်ချခြင်းဖြင့် ဟန့်တားနိုင်သည်။

အလုပ်သမားစည်းမျဉ်း- လယ်ယာစိုက်ကွင်းများ၊ စက်ရုံများ၊ ငါးဖမ်းလှေများ သို့မဟုတ် ပြည့်တန်ဆာအိမ်များတွင် လူကုန်ကူးခံရသော ကလေးများကို စာနာစိတ်ကင်းမဲ့စွာ ခေါင်းပုံဖြတ်သော အလုပ်ရှင်များသည် ငွေဒဏ်ပေးခံရသင့်ပြီး သို့မှသာ ရနိုင်ဖွယ်ရှိသော အမြတ်အစွန်းထက် ငွေကြေးဆုံးရှုံးမှုက အလေးသာမည်။ ၎င်းငွေဒဏ်များမှ ရရှိသော ဝင်ငွေသည် ပြည့်စုံသော လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး အစီအစဉ်တစ်ခု၏ ကုန်ကျစရိတ်တစ်ချို့ကို ခုခံနိုင်မည်။

ဖော်ပြပါ အကြံပြုချက်များအား ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးမှု လျော့ပါးစေခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးမှု အစီရင်ခံစာကြောင့် ပျက်ပြားသွားသော ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဂုဏ်သတင်းကို ပြုပြင်ရာတွင် အသုံးဝင်သော ခြေလှမ်းများအဖြစ် ထိုင်းနိုင်ငံအာဏာပိုင်များကို Safe Child Thailand က လေးစားစွာဖြင့် အကြံပြုပါသည်။

၁။ မဲခေါင်ဒေသထိပ်နိုင်ငံများ၏ ဒေသခွဲတွင် ပယ်လာမိစာချုပ်၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကျိုးရှိရှိ အထမြောက်စေရန် စူးစိုက်သော အားထုတ်မှုတွင် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး မဲခေါင်ဝန်ကြီးဌာနဆိုင်ရာ အစပြုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း မှတစ်ဆင့် လက်တွေ့ပြုသော ဒေသဆိုင်ရာ ဦးဆောင်မှုကို ထိုင်းနိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအားလုံးနှင့် ပူးပေါင်း၍ အောက်ပါရည်မှန်းချက်များဖြင့် ပြန်လည်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

- အထူးသဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ ပြန်လည်ထူထောင်ပေးလိုက်သော ကလေးများကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ထောက်လှမ်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းဖြင့် အစိုးရအချင်းချင်း ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သိရှိနားလည်လွယ်ပြီး ထိရောက်သော လုပ်ဆောင်ပုံတို့ကို အားပေးရန်။
- စာသင်ကျောင်းများနှင့် ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများ၌ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး သင်ကြား လေ့ကျင့်ပေးမှုကို စီစဉ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့တွင် နိုင်ငံအစိုးရများကို ကူညီရန်။
- ပယ်လာမိစာချုပ်အရ လူကုန်ကူးသူများနှင့် ပွဲစားများကို ဖမ်းဆီးပြီး တရားစွဲဆိုနိုင်ရန် အလို့ငှာ အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့နှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာကို တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အဖွဲ့အစည်း များကြား ဖလှယ်ခြင်းဖြင့် နယ်စပ်အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်။

၂။ ရိုဟင်ဂျာပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ သိမ်မွေ့သော ဖြေရှင်းနည်းတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအပေါ် ဖိအားပေးရန် နိုင်ငံတကာဆွေးနွေးပွဲကို ထိုင်းနိုင်ငံသည် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ၎င်းရိုဟင်ဂျာများ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုံခြုံစွာ နေထိုင်နိုင်လျှင် ၎င်းတို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွက် ပြဿနာတစ်ခု မဟုတ်တော့ပေ။

၃။ တောင်ပေါ်နေမျိုးနွယ်စုများနှင့် ဒေသခံများ၏ ထိုင်းနိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ထိုင်းနိုင်ငံသည် လက်ခံသင့်ပြီး ၎င်းတို့ကို တရားဝင် သက်သေခံစာရွက်များ၊ လွတ်လပ်စွာ ခရီးသွားလာခွင့်နှင့် ပညာသင်ကြားခွင့်များ စီစဉ်ပေးသင့်သည်။ ၎င်းတို့၏ စာမတတ်မြောက်ခြင်းနှင့် နိမ့်ပါးသောပညာရေးသည် ၎င်းတို့ကို လူကုန်ကူး ခံရရန်နှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရရန် ပိုမိုလွယ်ကူစေသည်။ ဤကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ချက်တို့သည် ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုကို ဤလူထုအဖွဲ့အစည်း၌ ရုတ်တရက် လျော့ချနိုင်လိမ့်မည်။

၄။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်ကြမ်းသမားများသည် အနည်းဆုံး ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော အနိမ့်ဆုံးလစာကို ရရှိသင့်ပြီး ခေါင်းပုံဖြတ်သော အလုပ်ရှင်များသည် ထိရောက်သော ငွေဒဏ် သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းပိတ်သိမ်းခြင်းကို ခံရသင့်သည်။ စာချုပ်ဖြင့် ထိန်းချုပ်ခံထားရသော သို့မဟုတ် ခေါင်းပုံဖြတ် ခံရသော အလုပ်သမားများကို အသုံးပြုရန် ပြင်ဆင်သော အလုပ်ရှင်သည် ဒုက္ခများများနှင့် အမြတ်နည်းနည်းကို တွေးမြင်မိသင့်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်ရသော ကုန်ကျစရိတ်ကို ပြန်ထေမိရန် အလုပ်သမား၏ လစာမှ ဖြတ်တောက်ခြင်းသည်လည်း တရားမဝင်ဖြစ်သင့်သည်။

၅။ မည်သည့်လုပ်ငန်း၌မဆို ကလေးလုပ်သားသည် တရားမဝင်ဟု သတ်မှတ်သင့်ပြီး ပြည့်တန်ဆာများအဖြစ် လုပ်ကိုင်သော ၁၈ နှစ်အောက်များအား တားမြစ်ခြင်းကို အာဏာဖြင့် အတင်းအကျပ်ပြုရမည်။

၆။ အကြွေးဆပ်ရန် မိန်းကလေးများ (သို့မဟုတ် ယောက်ျားလေးများ)ကို ရောင်းချခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသောကြောင့် ကလေးသူငယ်ငှားရမ်းခြင်း အလေ့အထကို တရားမဝင်ဟု သတ်မှတ်သင့်သည်။

မဲခေါင်ဒေသခွဲ၌ လူကုန်ကူးမှု နယ်ပယ်တွင်
အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော ဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏
အလုပ်နှင့်ဆိုင်သော လမ်းညွှန်အတွက်-
safechildthailand.org/trafficking-report

1. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2016). International Migration Report 2015: Highlights. Available at: http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf
2. U.S. Department of State (2014). U.S. Department of State's Trafficking in Person Report 2014. Available at: <https://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2014/index.htm>
3. U.S. Department of State (2015). U.S. Department of State's Trafficking in Person Report 2015. Available at: <https://www.state.gov/documents/organization/245365.pdf>
4. U.S. Department of State (2016). U.S. Department of State's Trafficking in Person Report 2016. Available at: <https://www.state.gov/documents/organization/258876.pdf>
5. The Guardian (2016). Thailand's improved status in US human trafficking report sparks fury. Available at: <https://www.theguardian.com/global-development/2016/jun/30/thailand-us-trafficking-in-persons-report-2016-fury>
6. Asian Development Bank. (2016). The Role of Special Economic Zones in Improving Effectiveness of GMS Economic Corridors. Mandaluyong City, Philippines: Asian Development Bank, 2016. Available at: <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/214316/role-sez-gms.pdf>
7. SCT. Data collection (2015). Thailand & Cambodia.
8. United Nations (1989). Convention on the Rights of the Child. Adopted on 20 November 1989 with entry into force 2 September 1990, in accordance with Article 49. Available at: https://downloads.unicef.org.uk/wp-content/uploads/2010/05/UNCRC_united_nations_convention_on_the_rights_of_the_child.pdf?_ga=2.107076098.183344630.1497526136-172365634.1497526136
9. The Child Law 1993 (Law No. 9/93). The State Law and Order Restoration Council. Myanmar.1993. Available at: <http://un-act.org/publication/view/myanmars-child-law-1993/>
10. United Nations (2000). Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organised Crime 2001 (The Palermo Protocol). Article 3(a).Entered into force 25 December 2003. Available at: <https://www.osce.org/odihr/19223?download=true>
11. *ibid.* Article 3 (a), (b).
12. *ibid.* Article 3 (c), (d).
13. The Anti-Trafficking in Persons Act B.E 2551 (2008). Thailand. Section 6 (2). Thailand. Available at: <http://www.notip.org.cn/UserImages/00001163.pdf>
14. The Human Smuggling and Trafficking Centre (2008). Domestic Human Trafficking: An Internal Issue. December 2008. U.S. Government. Available at: www.state.gov/documents/organization/113612.pdf
15. World Health Organisation (WHO). Available at: http://www.who.int/topics/child_abuse/en/
16. UNICEF Thailand (2014). Violence against children. Available at: https://www.unicef.org/thailand/protection_22199.html
17. International Labour Organisation (ILO). (2012) "hat is Child Labour? Available at: <http://www.ilo.org/ipec/facts/lang--en/index.htm>
18. The Labour Protection Act B.E. 2541 (1998), Section 44. Available at: http://www.labour.go.th/en/attachments/article/18/Labour_Protection_Act_BE2541.pdf
19. Sorajjakool, S (2013). Human trafficking in Thailand: Current Issues, Trends, and the Role of the Thai Government. Bangkok: Silkworm book. pg. 115. Print.
20. The Human Smuggling and Trafficking Centre (2006). Fact Sheet: Distinctions between Human Smuggling and Human Trafficking. April 2006. U.S. Government. Available at: <https://www.state.gov/documents/organization/90541.pdf>
21. UNICEF, (2007). Note on the definition of 'child trafficking'. The programme Towards the Elimination of the worst forms of Child Labour (TECL) of International Labour Organisation, Pretoria, after engagement with the United Nations Office on Drugs and Crime and International Organisation for Migration. Press Release. 01 March 2007. Available at: https://www.unicef.org/southafrica/SAF_pressrelease_notetrafficking.pdf.
22. Polaris (2016). Victims and Traffickers. Available at: <https://polarisproject.org/victims-traffickers>
23. United Nations (2000). The Palermo Protocol. See n 10. Articles 5-10.
24. Hyland, K (2001). The Impact of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children. p.30-31,39. Human Rights Brief 8.2. Print.
25. COMMIT (2004). Memorandum of Understanding on Cooperation against Trafficking in Persons in the Greater Mekong Sub-region. October 2004. Yangon. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/genericdocument/wcms_160937.pdf
26. ASEAN (2015) ASEAN Convention Against Trafficking in Persons Especially Women and Children. Available at: <http://un-act.org/publication/view/asean-convention-against-trafficking-in-persons-especially-women-and-children-2015/>
27. ASEAN (2016). Fact Sheet – ASEAN Political-Security Community. ASEAN Secretariat. April 2016.
28. ASEAN. The ASEAN Economic Community. Available at: <http://asean.org/asean-economic-community/>
29. *ibid.*
30. Seideman, C. (2015). The Palermo Protocol: Why It Has Been Ineffective in Reducing Human Sex Trafficking. Global Tides. 9.5. p.1-14. Print.
31. The Nationality Act B.E. 2508 (1965). Thailand. <http://www.refworld.org/pdfid/506c08862.pdf>
32. The Anti-Trafficking in Persons Act B.E 2551. See n 13.
33. Keo, C (2013). Human Trafficking in Cambodia. Routledge. Print.
34. The Child Law 1993. See n 9.
35. Gallagher, A (2015). A Shadow Report on Human Trafficking in Laos PDR: The US Approach vs. International Law. Trafficking Roundtable: 1-19. Available at: <http://traffickingroundtable.org/wp-content/uploads/2012/07/A-Shadow-Report-on-Trafficking-in-Lao.pdf>.
36. SCT. Data collection. 2015. Thailand, Myanmar, Cambodia, Laos.
37. SCT. Data collection. MSDHS. 2015.
38. SCT. Key informant interview. MSDHS Anti-Trafficking Bureau. 2015. Bangkok.
39. SCT. Key informant interview. Department of Special Investigations (DSI). 2015. Bangkok.

40. SCT. Data collection. MSDHS. 2015.
41. SCT. Key informant interview. UN-ACT. Bangkok. 2015.
42. SCT. Key informant interview. Social Worker, Kedtrekan Shelter. 2014.
43. Hengkietisak, K (1994). A Green Harvest of a Different Kind. Bangkok Post.
44. Ehrlich (1994). Thai parents force children into prostitution. By Richard Ehrlich. Aug. 30, 1994. UPI. Available at: <http://www.upi.com/Archives/1994/08/30/Thai-parents-force-children-into-prostitution/4124778219200/>
45. Brown, L (2001). Sex Slaves: The Trafficking of Women in Asia. Virago. p.54-58. Print.
46. SCT. Key informant interview. Royal Thai Police. 2015. Bangkok
47. SCT. Data collection. 2015. Thailand.
48. Hengkietisak, K (1994). See n 43.
49. Brown, L (2001). See n 45.
50. *ibid.*
51. Hengkietisak, K (1994). See n 43.
52. Research Institute for Hill Tribes (1994). Hill Tribes Women's Prostitution. Chiang Mai: Institution for Hill Tribes. Print.
53. Teerawayking, L (1978). The Ethnic Groups in Thailand. Pg. 67 -68. Bangkok. Print
54. SCT. Key informant interviews. Karen Hill Tribe Trust. 2014. Chiang Mai.
55. *ibid.*
56. SCT. Key informant interview. Destiny Rescue. 2015. Chiang Mai.
57. *ibid.*
58. SCT. Anonymous interview. 2015.
59. Foundation for Migrants of the Mekong Neighbourhood (2014). Annual Report. Available at: <http://www.mekongmigration.org/wp-content/uploads/2012/03/MMN-Foundation-2014-report-Final.pdf>
60. Walsh, J & Ty, M (2011). Cambodian Migrants in Thailand: Working Conditions & Issues. Asian Social Science. Vol. 7, No. 7; July 2011.
61. Frey, R J (2009). Genocide and International Justice. Facts On File. Infobase Publishing. New York.
62. SCT. Interviews. Stung Treng Province. 2015.
63. *ibid.*
64. SCT. Key informant interview. XP Missions. Pattaya. 2015.
65. Thai PSB (2014). Poipet to See New Economic Zone. Available at: <http://englishnews.thaipbs.or.th/poipet-see-new-economic-zone>
66. SCT. Data collection. Poipet. 2015.
67. *ibid.*
68. SCT. Interviews with locals. Poipet 2015.
69. *ibid.*
70. SCT. Data collection. MSDHS. Thailand. 2015.
71. SCT. Data collection. Poipet. 2015.
72. *ibid.*
73. SCT. Key informant interview. Poipet Transit Centre. Poipet. 2015.
74. *ibid.*
75. SCT. Interview with victim. Cambodia. 2015.
76. SCT Data collection. Poipet. 2015
77. *ibid.*
78. *ibid.*
79. SCT. Data Collection. MSDHS trafficking shelters. 2015.
80. SCT. Interviews. Stung Treng Province. 2015.
81. SCT. Key informant interview. Poipet. 2015.
82. *ibid.*
83. SCT. Interview with victims. Cambodia. 2015.
84. SCT. Data collection and observation. Cambodia. 2015.
85. SCT. Data collection. Poipet. 2015.
86. *ibid.*
87. *ibid.*
88. SCT. Key informant interview. New Family Centre. Poipet. 2015.
89. SCT. Key informant interview. Poipet Transit Centre. Poipet. 2015.
90. *ibid.*
91. TBC
92. SCT. Anonymous interview. Cambodia. 2015.
93. SCT Key informant interview. New Family Centre. Poipet. 2015.
94. SCT. Key informant interview. Royal Thai Police. Bangkok. 2015.
95. SCT. Data collection. Pattaya. 2015.
96. *ibid.*
97. Yongcharoenchai, C (2014). Young Lives for Sale. Bangkok Post. Available at: <http://www.bangkokpost.com/print/417880/>
98. SCT. Key informant interview. The Mirror Foundation. Pattaya. 2015.
99. MSDHS, NIDA POLL. (2015). "The perspective of Thais toward the issue of Child Begging in Thailand. Available at: <http://www.tpsos5.m-society.go.th/th/images/stories/TPSOPOLL/poll%202558.pdf>
100. SCT. Key informant interview. Poipet Transit Centre. Poipet. 2015.
101. SCT. Key informant interview. Social Worker. Pattaya. 2015.
102. SCT. Key informant interview. Poipet Transit Centre. Poipet. 2015.

103. SCT. Key informant interview. The Mirror Foundation. Pattaya. 2015.
104. Foreign Office, The Government Public Relations Department, Office of the Prime Minister (2016). Thailand and Cambodia Sign MOU on Transit and Reception Center for Victims of Trafficking. 27 August 2016. Available at: http://thailand.prd.go.th/ewt_news.php?nid=3730&filename=inde
105. SCT. Key informant interview. XP Missions. Pattaya. 2015.
106. Criminal code of the Kingdom of Cambodia (2010). General Provisions For The Implementation Of Criminal Law. Conditions For The Implementation Of Criminal Law: General Provisions. Chapter 3, Article 327. Cambodia. Available at: https://www.unodc.org/res/cld/document/khm/criminal_code_of_the_kingdom_of_cambodia_html/Cambodia_Criminal-Code-of-the-Kingdom-of-Cambodia-30-Nov-2009-Eng.pdf
107. SCT. Data collection. Poipet. 2015.
108. *ibid.*
109. SCT. Data collection from NGOs. 2015.
110. SCT. Key informant interview. XP Missions. Pattaya. 2015.
111. SCT. Key informant interview. Social worker. Anonymous. Poipet. 2015
112. SCT. Key informant interview. Poipet Transit Centre. Poipet. 2015.
113. U.S. Department of State (2015). See n 3.
114. SCT. Key informant interview. Social worker. Anonymous. Poipet. 2015
115. Cambodian Women Working in Malaysia (2005). Trafficking Of Cambodian Women & Children Report of the Fact-Finding in Malaysia. Available at: <http://www.cwcc.org.kh/wp-content/uploads/2010/10/Cambodian-Women-Working-in-Malaysia.pdf>
116. SCT. Key informant interview. Poipet Transit centre. Poipet. 2015.
117. The Myanmar Times (2015). Myanmar migrants in Thailand. Available at: <http://www.mmtimes.com/index.php/in-pictures/19843-myanmar-migrants-in-thailand.html>
118. The Myanmar Times (2014). Military spending still dwarfs education and health. Available at: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/10000-military-spending-still-dwarfs-education-and-health.html>
119. World Bank 2012. Myanmar Public Expenditure Review: Realignment Budgets to Development Priorities . Available at: <http://www.worldbank.org/en/country/myanmar/publication/myanmar-public-expenditure-review-realigning-budgets-to-development-priorities>
120. SCT. Data collection. Immigration Office. Mae Sot. 2015.
121. SCT. Data collection. Mae Sot. 2015.
122. SCT. Key informant interview. UNIAP Myanmar. 2015.
123. SCT. Data collection. Myawaddy. 2015.
124. SCT. Key informant interview. Village leader. Islambumrung Community, Mae Sot. 2015.
125. SCT. Key informant interview. Human Rights Layer. Bangkok. 2015.
126. SCT. Key informant interview. UN-ACT. Bangkok 2015.
127. SCT. Key informant interview. Tak Immigration Police. Mae Sot. 2015.
128. SCT. Data collection. Mae Sot. 2015.
129. SCT. Key informant interview. The Bureau of Anti-Trafficking in Women and Children (BATWC). MSDHS. Bangkok. 2015.
130. SCT. Key informant interview. Social Action for Women Trafficking Assessment Program. Mae Sot. 2015.
131. *ibid.*
132. SCT. Key informant interview. Tak Immigration Police. Mae Sot. 2015.
133. SCT. Key informant interview. BATWC.. Bangkok. 2015.
134. SCT. Key informant interview. Human Rights Lawyer. Bangkok. 2015.
135. SCT. Key informant interview. BATWC. Bangkok. 2015.
136. SCT. Key informant interview. Social Worker. Mae Sot. 2015
137. SCT. Data collection. Mae Sot. 2015.
138. SCT. Key informant interview. NGO worker. Anonymous. Mae Sot. 2015.
139. SCT. Key informant interview. UN-ACT. Bangkok.
140. SCT. Key informant interview. NGO fieldworker. Ranong. 2015.
141. SCT. Key informant interview. Ministry of Social Development and Human Security Provincial Office. Ranong. 2015.
142. SCT. Data collection. Myawaddy. 2015.
143. SCT. Key informant interview. Village leader. Islambumrung Community, Mae Sot. 2015.
144. SCT. Interviews with victims. Mae Sot. 2015.
145. The Mirror Foundation (2013). .Report on the Situation of Child Begging in 2013. Bangkok. Available at: <http://www.prachatai.com/journal/2013/01/44501>
146. Samui Times (n.d). Trafficker of Rose-Selling Children on Khaosan Road Arrested. Available at: <http://www.samuitimes.com/trafficker-rose-selling-children-khaosan-road-arrested-2/>
147. SCT. Key informant interview. Ministry of Social Development and Human Security Provincial Office. Ranong. 2015.
148. The Anti-Trafficking in Persons Act B.E 2551 (2008). Thailand. Section 6 (2). Thailand. Available at: <http://www.notip.org.cn/UserImages/00001163.pdf>
149. SCT. Key informant interview. BATWC.. Bangkok. 2015.
150. SCT. Key informant interviews. Tak Immigration Police. Mae Sot. 2015.
151. SCT. Key informant interview. Burmese Human Rights Lawyer. Mae Sot. 2015.
152. SCT. Data collection. Mae Sot. 2015.
153. SCT. Key informant interviews. Tak Immigration Police. Mae Sot. 2015.
154. *ibid.*
155. SCT. Key informant interview. Human Rights Lawyer. Bangkok. 2015.
156. *ibid.*
157. SCT. Key informant interview. Tak Immigration Police. Mae Sot. 2015.

158. *ibid.*
159. SCT. Data collection. Myawaddy. 2015.
160. SCT. Interviews with NGOs. Ranong. 2015.
161. The Anti-Trafficking in Persons Law (2004). Myanmar. Chapter 5. Available at: <http://un-act.org/publication/view/myanmars-anti-trafficking-in-persons-law-2005/>.
162. SCT. Data collection. Mae sot. 2015.
163. SCT. Key informant interview. Committee for the Protection and Promotion of Child Rights. Mae Sot. 2015.
164. SCT. Data collection. Mae Sot. 2015.
165. *ibid.*
166. SCT. Key informant interview. Department of Special Investigations. RTP. Bangkok. 2015.
167. SCT. NGO interviews. Mae Sot & Myawaddy. 2015.
168. SCT. NGO interviews. Ranong. 2015.
169. Olarn, K (2012). Myanmar steps up security after sectarian clashes kill 50. 25 October 2012. Available at: http://edition.cnn.com/2012/10/25/world/asia/myanmar-unrest/index.html?hpt=ias_c2
170. Thairat News. (2015).. "Escape from Death and Slavery; the Timeline of Rohingya ; the Cursed Ethnicity". Thairat News. Available at: <http://thairath.co.th/content/501215>
171. SCT. Key informant interview. Surapong Kongchantuak. Human Rights Subcommittee, Lawyers Council of Thailand. Bangkok. 2015.
172. Olarn, (2012). See n 169.
173. SCT. Key informant interview. Witness. Bangkok. 2015.
174. *ibid.*
175. SCT. Data collection. Phuket. 2015.
176. *ibid.*
177. SCT. Key informant interview. Surapong Kongchantuak. Human Rights Subcommittee, Lawyers Council of Thailand. Bangkok. 2015.
178. SCT. Key informant interview. Phuketwan journalist. 2015.
179. SCT. Key informant interview. Burmese Human Right Lawyer. Mae Sot. 2015.
180. SCT. Anonymous source. 2015.
181. SCT. Key informant interview. Phuketwan journalist. 2015.
182. SCT. Key informant interview. Department of Special Investigations. RTP. Bangkok. 2015.
183. World Bank (2013). Lao PDR. Available at: <http://www.worldbank.org/en/country/laos>.
184. *ibid.*
185. SCT. Key informant interview. UN-ACT Laos. 2015.
186. Laos Penal Code (2005). Available at: http://protectionproject.org/wp-content/uploads/2010/09/Laos_Penal-Code-TiP_2005.pdf.
187. SCT. Data collection. Laos. 2015.
188. UN-ACT Laos (2014). Victims Returnee Report from 2001 – 3 October 2014. Laos.
189. *ibid.*
190. SCT. Interviews with NGOs. Vientiane. 2015.
191. SCT. Data collection. Nong Khai and Vientiane. 2015.
192. SCT. Key informant interview. World Vision ETIP. Laos. 2015.
193. SCT. Key informant interview. NGO worker. Vientiane. 2015.
194. SCT. Data collection. Vientiane. 2015.
195. SCT. Key informant interview. NGO worker. Vientiane. 2015.
196. *ibid.*
197. SCT Key informant interview. Case worker. Vientiane. 2015.
198. West, A (2008). Children on the Move in South-East Asia. Save the Children. Available at: <https://resourcecentre.savethechildren.net/sites/default/files/documents/3762.pdf>.
199. SCT. Data collection. Laos. 2015.
200. SCT. Key informant interview. Destiny Rescue. Chiang Mai. 2015.
201. U.S. Department of State (2014). U.S. Department of State's Trafficking in Person Report 2014. Available at: <https://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2014/index.htm>
202. UN-ACT Laos (2014). Victims Returnee Report from 2001 – 2014. Laos.
203. Chiang Rai News (2015). 72 Laos Teens Rescued from Forced Prostitution in Supanburi Province. January 15th, 2015. Available at: <http://www.chiangraitimes.com/72-laos-teens-rescued-from-forced-prostitution-in-supanburi-province.html>
204. SCT. Interviews with NGOs. Thailand and Laos. 2015.
205. SCT. Key informant interview. World Vision ETIP. Laos. 2015.
206. RFA (2013). Lao and Thai Border Officials Team Up Against Trafficking of Young Women. February 2013. Available at: <http://www.rfa.org/english/news/laos/border-officials-team-up-against-trafficking-02132015153655.html>
207. SCT. Key informant interview. World Vision ETIP. Laos. 2015.
208. SCT. Key informant interviews. Royal Thai Police. Bangkok. 2015.
209. U.S. Department of State (2014). U.S. Department of State's Trafficking in Person Report 2014. Available at: <https://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2014/index.htm>
210. IOM. (2011). Annual Report Activities. Available at: https://www.iom.int/files/live/sites/iom/files/What-We-Do/docs/Annual_Report_2011_Counter_Trafficking.pdf
211. RFA (2012). New Trafficking Route Ends in Malaysia. Available at: <http://www.rfa.org/english/news/laos/route-05212012153608.html/>
212. SCT. Data collection. Vientiane.2015
213. *ibid.*

Safe Child Thailand, 72 Venn Street, London SW4 0AT, United Kingdom
safechildthailand.org | info@safechildthailand.org | +44 (0) 207 602 6203
အင်္ဂလန်နှင့် ဝေလတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ရှိသူများကို ကူညီသော အသင်းအဖွဲ့ 1085407. ဒိုင်ယာလန်တွင် DCHY နံပါတ်၊ DCHY00028
©Safe Child Thailand 2017
ဓာတ်ပုံကျေးဇူးပြုသူများ * Simon Elwell; † Sam Gregg

safechildthailand.org/trafficking-report